ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚିଠି

ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଦାସ

ଡେନମାର୍କ ଚିଠି

ଚିତ୍ତରଂଜନ ଦାସ

ପ୍ରଜ୍ଞାଲୋକ

ଡେନମାର୍କ ଚିଠି

ଲେଖକ

ଚିତ୍ତରଂଜନ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ

ପ୍ରଜ୍ଞାଲୋକ

ତଳମାଳିସାହି, ପୁରୀ-୨

ପ୍ରକାଶକାଳ

ଦଶହରା.୧୯୯୦

ମୁଦ୍ରଣ

ରୟାଲ୍ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂସ୍, ପୁରୀ

ମୂଲ୍ୟ : ତିରିଶି ଟଙ୍କା

'Denmark Chithi' written by Chittaranjan Das Published by PRANJALOKA, Talamalisahi, Puri - 2 First Edition Sept. 28 1990. Printed at Royal Printings, Puri. Rupees Thirty only.

" ଡେନମାର୍କ ଚିଠି " ବହୁବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ବହିରେ ଛପାହେବ ବୋଲି ଲେଖା ହୋଇ ନଥିଲା । ଘରର ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା । ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଚିଠିର ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅନେକଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ବନ୍ଧୁ ବିଶ୍ୱରଂଜନ ତାହାର ଏକ ନୂତନ ସଂସ୍କରଣ ପ୍ରକାଶ ହେଉ ବୋଲି ମନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛି ।

୧୧–୭–୯୦ ଲେଖକ

ଭାଉଯୋଉ,

୨୮ ତାରିଖ ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ଏଗାରଟା ବେଳଠାରୁ ଆମେ ଆରବସାଗର ଉପରେ ଭାସୁଚୁ । ଆମ ଜାହାଜର ନାଁ 'ଜଳଆଜାଦ' । ସବୁଶ୍ରେଣୀ ମିଶି ଆମେ ପ୍ରାୟ ଦେଡଶହ ଯାତ୍ରୀ ଅଛୁ । ୬/୭ ଜଣ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ସୌଭାଗ୍ୟ ବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଯୋଉଥି ସକାଶେ ହେଉ ପଛକେ, ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଯାତ୍ରୀହୋଇ ବିଲାତଯାଉଚି । ଜୀବନରେ ଆଜଯାଏ ଯେଉଁସବୁ ବିଳାସର କଳ୍ପନା ବି କରିନଥିଲି, ସେହି ସବୁ ବିଳାସରେ ସତିହେଲି ଏଠି ବେଳେବେଳେ ଅଳସୁଆ ଲାଗୁଚି । ଶୋଇବାଘରେ ଫୋମ୍ପର ବିଛଣା, ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ, ପଙ୍ଖା, ପାଣିକଳ । ଦିନ ଭିତରେ ମଣୋହି ଚାରିଥର । ଖାଇବାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ବଡ ସଙ୍କୋଚ ଲାଗୁଚି । ବାବୁ ହେବାକୁ ଯେପରି ଢଙ୍ଗରେ ଖାଇବା ଦରକାର, ଏ ଜାହାଜରେ ସେଥିରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ହୋଇନାହିଁ । କଣ୍ଟା, ଚାମଚରେ ଖାଇବାକୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଚି, କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ବିଲାତର ସମାଜରେ ସୁରୁଖୁରୁ ଚଳିବାକୁ ଜାହାଜ ହେଉଚି ପାଠଶାଳା ଘର । ଏଇଠୁ କୁଆଡେ ସବୁ ଆଦବକାଇଦା ଅଭ୍ୟାସ କରିନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୁଁ ବା କାହିଁକି ଆପତ୍ତି କରିବି ? ମହାଜନ ଯେନ ଗତଃସ ପନ୍ଥା ।

ଖାଇଲାବେଳେ ଭାରତର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଚି ବୋଲି ମୋଟେ ମନେ ହେଉନାହିଁ । ୟୁରୋପ ଯାଇ ନିଜକୁ, ନିଜର ଅବସ୍ଥାକୁ ଓ ନିଜର ଦେଶକୁ ଭୁଲିବାର ବ୍ୟାଧି ଯେପରି ମତେ ଗ୍ରାସ ନକରେ ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସେଇକଥା ନିତି ଜଣାଉଚି । ତୁମେମାନେ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଥିଲେ ମୋର ଭୟନାହିଁ ।

ସେଦିନ ବମ୍ବେ ବନ୍ଦରରେ କେତେ ଲୋକଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିଲାବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଖି ଛଳଛଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମୋର ପରିଚିତ ଆପଣାଲୋକ କେହି ବନ୍ଦରରେ ନଥିଲେ । ତଥାପି ନିକାନ୍ଦି ରହି ପାରିଲାନାହିଁ । କେତେ ବାପା, ମାଆ, ଭାଇ, ଭଉଣୀଙ୍କ ଭିତରେ ଯେପରି ମୁଁ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିଲି ।

ଲୋହିତ ସାଗର
୪ । ୧୨ । ୫୦

ଆରବ ସାଗରରେ ୧୬୭୦ ମାଇଲ୍ ଆସିବାପରେ ଏଡେନ୍ ଉପସାଗର ପଡ଼ିଲା । ଏଡେନ୍ ଆରବ ଦେଶରେ, କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜମାନେ ତାକୁ ଆପଣା ହାତରେ ରଖିଛନ୍ତି । ଇଉରୋପରୁ ଭାରତକୁ ତଥା ଏସିଆକୁ ଆସିବାକୁ ହେଲେ, ଏହି ସହର ଠିକ୍ ଫାଟକ ପରି । ଆମ ଜାହାଜ ଏହି ବନ୍ଦରରେ ଅଟକିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସହର ଦେଖି ହେଲାନାହିଁ । କାଲି ସକାଳେ ଆଫ୍ରିକା ଓ ଆରବର ଅନେକ ପର୍ବତ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଲୋହିତ ସାଗରରେ ଆମ ଜାହାଜ ଚାଲିଛି, ଏହାପରେ ୧୨୧୦ ମାଇଲ ଗଲେ ସୁଏଜ କେନାଲ ପଡ଼ିବ । ମାନଚିତ୍ର ଦେଖିଲେ ତୁମେ ସବୁ ଅନୁମାନ କରିପାରିବ । ଦିନକୁ ଆମ ଜାହାଜ ହାରାହାରି ୩୫୦ ମାଇଲ ଯାଉଛି ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିରାମିଷ ଆହାରରେ ବେଶ୍ ଚଳାଇ ନେଉଛି, ବିଲାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ନିଶ୍ଚୟ ଚାଲିବ, କାରଣ ନିରାମିଷ ଖାଇବାଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଆମ ଜାହାଜରେ ବେଶ୍ ଭଲ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଦୁଇଓଳି ଭାତ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁଛି, କେବଳ ଦୁଧ ଦହିର ଅଭାବ ରହିଛି ।

ତୁମେ ସବୁ ଆଜିଯାଏ ପୋଢ଼ୁହାଁ ଅଷ୍ଟମୀର ଏଣ୍ଡୁରିପିଠା ଖାଉଥିବ । ଏଠିକାର ଏତେ ଅସୁସ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋ ମନଯାଇଁ ସେଇଠି । ଶୀତଦିନ ଆସିଲା, ଏବେତ କେତେ ପିଠାଖିଆ ପର୍ବ ଆସିବ । ତୁମେ ସବୁ କେତେ ଆନନ୍ଦ କରିବ । ମନେ ମନେ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆନନ୍ଦରେ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ରହିଥିବି । ଖାଲି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଛି, କେମିତି ଏଇସବୁ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବା ଲାଗି ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହୁ । ବର୍ଷେ ହେଲା ରୋଗରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଗାଁଟାର ଶିରି ତୁଟି ଗଲାଣି । ସେଥିଲାଗି ଭାଗ୍ୟ ଦାୟୀ ନାଁ ଆମେ ଦାୟୀ ସେକଥା ମୁଁ କପରି କହିବି ? କିନ୍ତୁ ଏତିକି ସତକଥା କହିବି ଯେ, ଯିଏ ଆପଣା ସଂସାରକୁ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢ଼ିବ, ଭଗବାନ କେବେହେଲେ ତା' ସହିତ ବାଦ କରିବେ ନାହିଁ । ଭଗବାନ ବାଦୁଆ ହୋଇଥିଲେ ସୃଷ୍ଟି ଚଳନ୍ତା କପରି ? କବୁଲି ଘରି ଭଲ ଅଛନ୍ତି ? ତିନିବରଷ ପରେ ହୁଏତ ତା'ର ଆଉ ଗୋଟାଏ

ଦାଦିଥିଲି ବୋଲି ସେ ଭୁଲି ଯାଇଥିବ । ସେଥିଲାଗି ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିବାକୁ ଡରମାଡ଼େ । କାବୁଲି ପିଲାଦିନେ ମତେ କେତେ ଚିହ୍ନିଥିଲା, ଅଥଚ ଦେଡ଼ବର୍ଷପରେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଜେଲରୁ ଖଲାସ ହୋଇ ଆସିଲି, ସେ ହଠାତ୍ ଅଚିହ୍ନା ବାରିଲା । ଜଙ୍ଗଲି ଆଉ ଗାବୁଲି କିପରି ଅଛନ୍ତି ? ଘରୁ ଯେତେବେଳେ ଯିଏ ଚିଠି ଦେବ, ସେତେବେଳେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସମସ୍ତଙ୍କର ଦେହ ଖବର ଲେଖିବାକୁ ଯେପରି ସେ ଭୁଲି ନଯାଏ ।

ମୀରା ବାହାଘର କେଉଁଠି ଠିକ୍ ହେଲାକି ନାହିଁ ? କେତେ ଆଶାକରି ମୁଁ ଖଦଡ଼ ଶାଢ଼ୀ ବୁଣିଥିଲି । ମୁଁ କ'ଣ ଭାବିଥିଲି ସେ ଶାଢ଼ୀ ଏତେ 'ଦିନ ଘରେ ପଡ଼ି ରହିବ ଓ ମୋର ଅଦେଖାରେ ସେ ଶାଢ଼ୀ ନେଇ ମୀରା ଆମଘରୁ ବିଦା ହୋଇଯିବ ?

ନିତ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରୁଚି । ତୁମ୍ଭେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବନାହିଁ ଏହିପରି କେତେ ଭରସା ଆଉ ବଳ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ପାଇଚି । ପୁଅ ହିସାବରେ ସେମାନଙ୍କର ଋଣ ସୁଝିପାରିବି ବୋଲି ଦିନେ ହେଲେ ଦମ୍ଭକରି ମୁଁ କହି ପାରିବନାହିଁ । ତଥାପି ସେମାନଙ୍କର ଶାନ୍ତିଭାଜନ ହୋଇ ମୋର ସବୁ ସୁଖଦୁଃଖରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଉଥିବି, ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗର୍ବର କଥା । ସଂସାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅତି ଅଯୋଗ୍ୟ ଗୋଟାଏ ପୁଅ ଲାଗି ଯା'ଠାରୁ ବଡ଼ ସଂପଦ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ମୁଁ ଭଲ କରି ଜାଣେ, ସବୁ ପ୍ରକାରର ବିଶେଷ ଉତ୍ସବରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଭାରି ମନେ ପଡୁଥିବି ।

ଲୋହିତ ସାଗର
୫ । ୧୨ । ୫୦

କାଲି ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ପବନ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସମୁଦ୍ର ଏକାବେଳେ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସକାଳୁ ଠିକ୍ ଓଲଟା ହୋଇଚି । ହୁ, ହୁ ହୋଇ ପବନ ଜାହାଜ ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ପଡୁଚି, ନିଶା ଖାଇଲାପରି ଢେଉ ଗୁଡ଼ାକ ଗର୍ଜନ କରୁଚନ୍ତି । ଆମ ଜାହାଜ ପାଣି ଉପରେ ନାଚି ନାଚି ଚାଲିଚି ।

ପ୍ରଥମେ ସମୁଦ୍ର ଯାତ୍ରା କଲେ କୁଆଡ଼େ ସମୁଦ୍ର ବେମାରି ଧରେ, ବାନ୍ତି ମାଡ଼େ, ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଏ, ଖାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନାହିଁ । ଏପରି ଅନେକବନ୍ଧୁ ମୋତେ ଅନେକ ଭୟ ଦେଖାଇ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଖରାପ ଲାଗୁନାହିଁ । ମୋଟ କଥା ହେଉଛି, କୌଣସି ନା କୌଣସି କାମରେ ନିଜକୁ ଭୁଲିରହିଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେହ ବା ମନକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ରୋଗ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଅଳସୁଆ ହେଲେ ହିଁ ସବୁ ଅମଙ୍ଗଳ ବାହାରେ । ବେଶ୍ ଆପଣାର ବହିପତ୍ର ଓ ଲେଖାଲେଖିରେ ସମୟ କଟି ଯାଉଛି, ସବୁବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ମନେପକାଇ ମନ ସତେଜ ହୋଇ ରହୁଛି, ଖରାପ ଲାଗିଲାବେଳେ ସମୁଦ୍ର ଆଡକୁ ଅନାଇ ମୁଁ ଦୁଃଖ ଭୁଲି ଯାଉଛି, ତେବେ ଦେହ ଖରାପ ହେବ କାହିଁକି ? ଏ' ବିଷୟରେ ତୁମେମାନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହିବ ।

ଏ ଚିଠି ମିଶର ଦେଶର ପୋର୍ଟସୟୂଦ ବନ୍ଦରରୁ ଡାକରେ ପଡ଼ିବ । ତା'ପରେ ଜିବ୍ରାଲଟର ଠାରେ ଯାଇ ଆମର ଜାହାଜ ଅଟକିବ । ହୁଏତ ପୁଣି ସେଇଠୁ ଚିଠି ଲେଖିବି ବା ବିଲାତରେ ପହଁଚି ଚିଠି ଦେବି । ବାପା ବୋଉଙ୍କର ହାତଲେଖା ଚିଠି ମୁଁ ଯେପରି ପାଇବି, ସେଇ କଥା ମନେ ରଖିବ ।

ଆଜି ଏଇଠି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଉଛି ।

ଲଣ୍ଡନ

ସ୍ନେହର ଦେବ, ୧୯ । ୧୨ । ୫୦

ଆଜି ବଡ଼ି ସକାଳୁ ଆମ ଜାହାଜ ଲିଭରପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠୁ ୧୧ଟା ବେଳେ ରେଳଗାଡ଼ି ଧରି ମୁଁ ସାଢ଼େ ଚାରିଟା ବେଳେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ଲିଭରପୁରଠାରୁ ଲଣ୍ଡନ ୧୫୦ ମାଇଲ୍ ହେବ ।

ପୋର୍ଟ ସୟୂଦରୁ ଭାଉଜୋଉ ନାଁରେ ଚିଠି ପଠାଇଛି । ସେଥିରୁ ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ'ଖବର ପାଇଥିବେ । ଭାରି ଆଶା କରିଥିଲି ଯେ ଘରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆଜି ଏଠି ପାଇବି ବୋଲି । ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ପୂରା

ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ଯେ ସେ ଏଇ ତିନି ବରଷ ମଧ୍ୟରେ ଘର ବିଷୟରେ ମୋତେ କୌଣସି ଦୁଃସମ୍ବାଦ ଶୁଣିବାକୁ ଦେବେ ନାହିଁ ।

ହଁ, ବମ୍ବେଠାରୁ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ନିଶ୍ଚୟ ପାଇଥିବୁ । ଘରୁ ଆସିଲା-ବେଳେ ତୁମ୍ଭ ଦୁହିଁଙ୍କ କଥା ବେଶୀ ଭାବୁଥିଲି । ତୋ'ର ଆଉ ବସନ୍ତ ବିଷୟରେ ଯାହାସବୁ ଘଟିଯାଇଛି, ଖାଲି ଭାଗ୍ୟକୁ ଦୋଷ ଦେଇ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣେ ତୁମ୍ଭ ଦୁହିଁଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ଅଛି, ନିଷ୍ଠା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବିଫଳତାର କାରଣ ହେଉଛି, ଯେ ତୁମେ ଦୁହେଁ ବଡ଼ ***Soft,*** ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ-ମନା । ଆପଣାର ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଭାବିବାକୁ ତୁମେମାନେ ଏତେ ଟିକିଏ ଯତ୍ନ କରନାହଁ । ପଢ଼ିବାଲାଗି ହୁଏତ ପିଲାଦିନେ ତୋତେ ମୋତେ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ନାହିଁ । ମାସକୁ ମାସ ଟଙ୍କା ମିଳିଚି ।

ଲଣ୍ଡନରେ ଦିନେ ରହି ମୁଁ ଜାଣୁଚି ଆମ ଦେଶର ଯୁବକ ଅପେକ୍ଷା ଏ ଦେଶର ଯୁବକ କାହିଁକି ଜୀବନରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତି କରେ । ଏଠି ପିଲାଦିନରେ ଅଧେ ସମୟ କାମକରି ଅଧେ ସମୟ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି । ଆମେରିକାରେ ମଧ୍ୟ ସେଇଆ, ଆଜି ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଲି ଯେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ପରିଚିତ ଗ୍ରୁହ ଯୋତା ପାଲିସ୍ କରି ଡାକ୍ତରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିଚନ୍ତି । ଆମେ ନିଜକୁ ଅତି ତୁଚ୍ଛ ବୋଲି ଧରି ନେଉ । ଆପଣା ପରିଶ୍ରମରେ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଭାବୁନାହିଁ, ବାପ କା ଭାଇଙ୍କର କୃପାରୁ ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇବାକୁ ପାଇଲେ ଆମେ ଜଡ଼ପରି ସମୟ କଟାଇଦେଉ । ତୋ' ବିଷୟରେ କେତେ କ'ଣ କଳ୍ପନା କରିଥିଲି । ତୋ' ପଢ଼ିବାରେ ମୁଁ ପଇସାଟିଏ ଦେଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ତୋ' ମନକୁ ଭଲ ଭାବରେ ବୁଝିଚି ।

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରକ୍ଷାକରି ବାପାଭାଇ ତୋତେ ପୋଷିବେ, କିନ୍ତୁ ତୋ ଜୀବନ ଗଢ଼ିବୁ ତୁଇ । ଜାଣେନା ତୁ ଏ ବିଷୟରେ କେବେ ଭାବିଚୁକି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ କହିବି ଯେ କୌଣସି ସମର୍ଥ ଯୁବକର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଯେ ସେ ସବୁଦିନ ଲାଗି ପର ପଇସାରେ ଆପଣାର ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରୁଥିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତଥାପି ସମୟ ଅଛି । ତୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ କରି ଜୀବନରେ ଠିକ୍

କଣ ହେବାକୁ ବା କ'ଣ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛୁ ଓ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ କଣ କରୁଛୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପାଦେ ପାଦେ କରି ତୋତେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ହେବ ।

ଜଗତକୁ ବଡ଼ ଖରାପ ସମୟ ଆସୁଛି । ଆମେ ପାଠ ପଢ଼ିଛେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ଏହି ଖରାପ ସମୟ ମଧ୍ୟଦେଇ ବୁଦ୍ଧିର ସହିତ ଅତିକ୍ରମ କରିଯିବାକୁ ଆମର ବଳଥିବା ଦରକାର । ତୋର ବୟସର ପିଲା କେତେ ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡାଇଲେଣି, ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହୁଁ ।

ବଡ଼ଭାଇମାନେ ଯାହା କହୁଥିବେ ତୁ କେବଳ ସେଇଆ ମାନି-ଆସୁଥିବୁ, ଯେକୌଣସି ଯୁବକ ଲାଗି ଏହା ବଡ଼ ଲଜ୍ଜାର କଥା । ସେମାନେ ତୋ'ର ମନକଥା କେତେ ଅଳ୍ପ ଜାଣନ୍ତି ?

ମୁଁ ଏତକଥା ଲେଖୁଛି, କାରଣ ମୁଁ ତୋ' ବିଷୟରେ ବେଶୀ ଚିନ୍ତିତ ଅଛି ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୁଁ ତୋତେ ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର ଓ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ ଜୀବନ-କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ନିଶ୍ଚୟ ମୋ କଥାକୁ ଭୁଲ ବୁଝିବୁ ନାହିଁ ।

ଜୀବନରେ ଏଇ ବୟସକୁ ନଷ୍ଟକରିଦେବା ମହାପାପ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଯିଏ କୌଣସି ନା କୌଣସି *Creative* କାମରେ ଲଗାଇ ପାରିବ, ସେଇ ମଣିଷ ହୋଇପାରିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦୁନିଆ ଆଗକୁ ଯାଉଛି । ଯିଏ ଆପଣାକୁ ତା' ସହିତ ତାଳରଖି ଚାଲୁଥିବ, ସେଇ ମଣିଷ ହେବ । ଅନ୍ୟସବୁ ଅକାମୀ ହୋଇ ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିବେ ।

ମୋ'ପାଖକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚିଠି ଦେବୁ । ତୋର ମନକଥା ଜାଣିବାକୁ ମୁଁ ବଡ଼ବ୍ୟାକୁଳ । ଅନ୍ୟମାନେ ତୋ'ର ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ ଯେତିକି ବିରକ୍ତ, ମୁଁ କାହିଁକି ସେତିକି ତୋ'ଆଡ଼କୁ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ୁଛି । ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ କ'ଣ ଭାବୁଛୁ, କିପରି କଅଣ ସେଥିଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ ପରିଷ୍କାର ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିବୁ । ତୋ'ଲାଗି ଦିନେ ହୁଏତ ଦୁଇସାହାଏ ଖରଚ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା

ମୋ'ର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଏହିଦିଗରେ ତୋତେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ତୁ'ତ ଆଗରୁ ଏପରି ନଥିଲୁ । କିପରି ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତୋ'ଠି ଆସିଲା ? ସବୁ ଇତିହାସ ଟିକିନଖି କରି ଲେଖିବୁ । ତଦ୍ୱାରା ତୋ'ର ମନକୁ ଠିକ୍ କରି ବୁଝିବାରେ ମୋତେ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ । ଯାଇହୋଇ ତୋ'ର ଏତିକି ଉପକାର କରିପାରିଲେ, ମୁଁ ଭାରି ଉପକୃତ ହେବି ।

ବସନ୍ତ ଉପରେ ଆଖି ରଖିଥିବୁ । ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମୋତେ ପ୍ରକୃତରେ ବଡ ଚିନ୍ତିତ କରିଛି । ଅନ୍ତତଃ ଆହାରକୁ ନିୟମିତ କଲେ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଲାଗି ନିତି ଉଠିବା ପରେ ଓ ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅନେକ ଭଲ ହୋଇପାରିବ । ଆପଣାକୁ ଏକ ବଡ଼ ଆଦର୍ଶ ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇ ପାରିଲେ ଭଗବାନ ଶରୀରର ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱା-ବଧାନ କରିବେ । ମୁଁ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଏକଥା ଲେଖୁଛି ।

୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ଏଠୁ ବାହାରି ମୁଁ ୨୩ ତାରିଖ ଉପରବେଳା କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିବି ।

ସ୍କୁଲର, ବିଶେଷତଃ ଏକାଦଶଶ୍ରେଣୀରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋ'କଥା ମନେ ପକାଇଦେବୁ । ସେମାନଙ୍କୁ କି ପାଠ ପଢ଼ାଇଛି କେଜାଣି, କିନ୍ତୁ ସେଇ-ମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ମୁଁ ଆମଦେଶର ପିଲାଙ୍କୁ ଜାଣିବାର ଅନେକ ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ସେଇଥିଲାଗି ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ଗାଁକୁଯାଇ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲରେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟ କଟାଇବାରେ ମୁଁ ଏତେଟିକିଏ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଏନାହିଁ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ପାଶ୍ କରନ୍ତୁ, ଏହାହିଁ ମୋର ଆଶା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋର ଆନ୍ତରିକ ସ୍ନେହ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଇଦେବୁ ।

ବାହାରେ ବରଫ ପଡୁଛି । ଆଜି ବାଟସାରା ଖାଲି ବରଫ ଦେଖି ଦେଖି ଆସିଲି । ଦେହରେ ଏତେ ପରସ୍ତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛି ଯେ ତୁ ଦେଖିଲେ ଚିହ୍ନି ପାରିବୁନାହିଁ । ତିନିବରଷ ଲାଗି ଏଇ ପୋଷାକରେ ନିଜକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସଂସାରରେ ଯିଏ ଯାହା ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରେ ସେ ତାହା ହୁଏ । ଆପଣାର ବଡ଼ ମନ ଅନୁସାରେ ମଣିଷ ବଡ଼ ହୁଏ । ଖାଲି ଭିତରର ଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲେ ହେଲା ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୧୧ । ୧ । ୫୧

ସଉଜଉ,

ତୁମର ପାଞ୍ଚତାରିଖ ଚିଠି ଆଜ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଅନେକ ଦିନରୁ ମନ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା, ତୁମମାନଙ୍କର କୌଣସି ଖବର ନପାଇ । କେବଳ ନିତି ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାବେଳେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ମୁହଁର ଛବି ଦେଖିବା ଛଡ଼ା ଏ ଦୂର ଦେଶରେ ମୋ'ର ଆଉ କି ଭରସା ଅଛି ? ଆଜ ବଡ଼ ସକାଳୁ ଉଠି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପାଇଲି । ଘରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଆସିଛି ବୋଲି ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି ଆସିଲା । ସେଇଥିଲାଗି ବୋଧହୁଏ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ପଢିବାରେ ଶହେଗୁଣ ଆନନ୍ଦ ପାଇପାରିଲି । ବାହାରେ ମୋ'ର କଠିନ ସ୍ୱଭାବ ଅନେକ ସମୟରେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ କରିଛି । ବାହାରେ ନାନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବୋଉ, ବାପା, ପରିବାର ଓ ସଂସାର ପାଖରେ ମୁଁ ବଡ଼ ରୁକ୍ଷ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଭିତରଟା ମୋର ବଡ଼ ତରଳ, ଏତେ ଟିକିଏ କାରଣ ପାଇଲେ ତା'ର ସମସ୍ତ ଆବେଗ ଓ ଅନୁଭୂତି ଲୁହ ହୋଇ ଗଡ଼ିଆସେ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ସଭିଙ୍କର ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇବି ବୋଲି ନିତି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥାଏ । ମତେ ଧନରେ ସେ ଭିକାରି କରନ୍ତୁ, କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ଆଦରଠାରୁ ଯେପରି ମୁଁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ନରହେ ।

ବାହାରେ କଠିନ, ଭିତରେ ତରଳ—ଆପଣାର ଏଇ ସ୍ୱଭାବ କଥା ଲେଖୁଲେଖୁ ଆମ ଘର ଆଗରେ ଥିବା ହ୍ରଦଟାର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ଦୁଇ ତିନିଦିନ ବରଫ ପଡ଼ି ଏବେ ହ୍ରଦ ଗୋଟାକ ସୁଦ୍ଧା ଟାଣ ପଡ଼ିଆ ପରି ହୋଇ ଯାଇଛି । ସକାଳୁ ସଞ୍ଜଯାଏ ପିଲାଠାରୁ ବଡ଼ ଯାଏ ଅନେକ ଲୋକ ତା'ଉପରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ପୁଣି ହଠାତ୍ ଥଣ୍ଡା କମ୍ ହେଲେ ହ୍ରଦରେ ପାଣି ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ

ଯାଉଛି । ଗତ ରବିବାରଦିନ ମୁଁ ମଧ୍ୟ କାଠ ଘୋଡ଼ା (*Ski*) ପିନ୍ଧି ଖେଳିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ଭାରି ମଜା ଖେଳ । ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବାଡ଼ିକୁ ଆଶ୍ରାକରି କାଠଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଖସି ଖସି ଉପରେ ଚାଲିବାକୁ ହୁଏ । ମନେହୁଏ ଯେପରି ମୁଁ ଶୂନ୍ୟେ ଶୂନ୍ୟେ ଖସି ଖସି ଯାଉଛି । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶୀତଦିନେ ଲୋକଙ୍କର ଏ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଧାନ ମଜା ।

ଆସିଲାଦିନୁ କେବଳ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖିଆ ଚାଲିଛି—ସମସ୍ତେ କେତେ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦରରେ ଆପଣା ଘରକୁ ଡାକୁଚନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ପଡୁଚି । ଗତ ବୁଧବାର ଦିନ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ମୁଁ ଭାଷଣ ଦେଇ-ଥିଲି । କାଲି ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ଭାଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ କହିଥିଲି । ଏଇମାସ ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ଧର୍ମର ସାରତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଭାଷଣ ଦେବାର ଅଛି ।

ଆମେ ଏଘରେ ତିନିଜଣ । ଭାରତରୁ ଆସିଥିବା ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପଢୁଥିଲେ । ଆମେ ସେଠି ଏକାଠି ତିନିବର୍ଷ କଟାଇଚୁ । ଆମେ ଯାହାଙ୍କ ଘରେ ଅଛୁ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଚାରିବର୍ଷ ହେଲା ମରିଚନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପିଲାପିଲି ନାହାନ୍ତି, ତେଣୁ ଏଠି ବେଶ୍ ଆପଣାଘର ପରି ଲାଗୁଚି । ରୋଷେଇ-ବାସରେ ବେଶୀ ସମୟ ଯାଉନାହିଁ, ସକାଳୁ ଉଠି ଦୁଧ ଓ ସୁଜିଦେଇ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଖିରି କରୁଚୁ । ତା' ସହିତ ଡବଲ ରୁଟି, ଲହୁଣୀ ଓ କଲିଜା ଦେଇ ଜଳଖିଆ ହେଉଚି । ବାରଟା ବେଳକୁ ସିଝା ଆଳୁ, ଦହି, ରୁଟି, ଲହୁଣୀ ଓ କଲିଜା । ପୁଣି ରାତିକୁ ସିଝା ପରିବା । ଦିନେ ଦିନେ ସମୟ ପାଇଲେ ମଇଦାରୁ ରୁଟି ତିଆରି କରୁଛୁ । ଏଠିକା ମାଛ ମାଂସର ସୁଆଦ ନାହିଁ । ବରଫ ଦିଆ-ହୋଇ ମାସ ମାସ ଝୁଲାହୋଇ ରହିବା ପରେ ସେଥିରେ କି ସ୍ୱାଦ ଥାଏ ? ଏଠିକାର ମାଛମାଂସର ଦୋକାନ ଭିତରକୁ ଥରେ ଗଲେ ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମାଛ ମାଂସ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କଥାରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଚି । ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିବ ଯେ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ୨୫ ଦିନ ହେଲା ଭଲକରି ଗାଧୋଇ ନାହିଁ । ୩/୪ ଦିନରେ ଥରେ ଲେଖାଏଁ କଂସାଏ ଗରମ ପାଣିରେ ଗାଧୋଇବା ଛଡ଼ା ଉପାୟ

ନାହିଁ । ଗରମପାଣି ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଭାରି ଆରାମଦାୟକ, କିନ୍ତୁ ଆମ ଘରେ ଗରମପାଣିର କଳ ଲାଗିନାହିଁ, ବୋଧହୁଏ ମାସେ ଦୁଇମାସ ଗଲେ ଥଣ୍ଡା କମିଗଲେ ଥଣ୍ଡାପାଣିରେ ମନ ବୋଧକରି ଗାଧୋଇ ପାରିବ । ଭାରତରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତେଲ ବୋତଲ ଆଣିଥିଲି, ସେଇଥିରେ କାମ ଚଳାଇଛି । ଇଉରୋପରେ ବାଳ ସଜାଇବା ଲାଗି କେତେ ପ୍ରକାରବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ତଥାପି ଏରାଜ୍ୟରେ ଶତକଡ଼ା ନବେ ଜଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳନାହିଁ । ତେଣୁ କିପରି କିଛି(?) ନଡ଼ିଆତେଲ ବା ରାଶିତେଲ ଭାରତରୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିବ ସେଇକଥା ଭାବୁଛି । ଏଠିକି ନଆସିଲେ ମୋ' ଅବସ୍ଥା ବୁଝିପାରିବ ନାହିଁ ।

ବାପାବୋଉ ହୁଏତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଚିଠିରେ ଲେଖିପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଚିଠିରେ ସେମାନଙ୍କର ହସ୍ତାକ୍ଷରରେ ଆଶୀର୍ବାଦ ପଠାଇ ପାରିବେତ? ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ନାହିଁ ସେଇ ଟିକକ ଲାଗି ମୁଁ କେଡ଼େ ବିକଳ ହୋଇ ଅନାଇଛି । ଆଉ ସେଇ ଟିକକ ମୋତେ କେତେ ବଳ ଦେଉଛି, ଏ ଦୂର ଦେଶରେ ।

ତୁମ ଚିଠିରେ କୌଣସି ଖବର ନାହିଁ,—ଭାରି ରାଗ ହେଲା ସେଥିଲାଗି । ଭାଗୁଭାଇ ଘରକୁ ଆସିଥିବେ, ତାଙ୍କର ଓ ଶିରୀଭାଇଙ୍କର ସବୁ ଖବର ଲେଖିଲ-ନାହିଁ କିପରି ? ବାବୁଲି ଓ କାବୁଲି ଏକାଠି ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଦେବ । ସେମାନେ ଏଇ ଦିନୁ ଭଲ ପଢ଼ିଲେ, ଭଲ ପିଲା ହେଲେ ଖାଲି ଡେନମାର୍କ କାହିଁକି କେତେ କେତେ ଦେଶକୁ ଯିବେ ।

ଘରୁ ଆସିଲା ଦିନ ଯେଉଁ ଫଟୋ ଉଠାଇଥିଲି ଗୋଟାଏ ଦୁଇଟା ଛଡ଼ା ସବୁ ଭଲ ଉଠିଛି । ସେଇଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ମୁଁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଉଛି, ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଶହେ ପ୍ରକାରର ଅଳି ଅଝଟ ଭିତରେ ମୁଁ କ୍ଷଣକ ଲାଗି ସତେ ଅବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଲାଟିଏ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଏଠିକାର ଭାଷା ଶିଖିବାପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକ ସମୟ ଯାଉଛି । ଜଣେ ଯୁବକବନ୍ଧୁ ପାଇଛି ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ହିନ୍ଦି ଆଉ ସଂସ୍କୃତ ଶିଖାଉଛି,

ସେ ମୋତେ ଏଦେଶର ଭାଷା ଶିଖାଉଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଉଚି ।

ଏଠିକା ଶୀତ କଥା ଛାଡ଼ିଦିଅ । ବୃଷ୍ଟି ମୋଟର ବରଫ ଉପରେ ଚାଲିବା ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଗଲେଣି । ଦେହରେ ସାତ ପରସ୍ତର ପୋଷାକ, ହାତରେ ମୋଜା, ମୋତେ ଦେଖିଲେ ଚହ୍ନି ପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଲି ଆଶୀର୍ବାଦ କର, ଯେପରି ଏଇ ସାଜସଜାରେ ମନ ଭୁଲି ନଯାଏ, ୟୁରୋପ ଏଇଥିରେ ଭୁଲି ଧ୍ୱଂସ ହେବାକୁ ଯାଉଚି । ଯେତିକ ସମୟ ସେ ବ୍ୟସ୍ତବସ୍ତ ହୋଇ ଆପଣାକୁ ଅଧିକ ସମ୍ପଦଶାଳୀ କରିବାକୁ ଯାଉଚି, ସେତିକ ସେତିକ ସେ କୁହୁକମୀ ରାକ୍ଷସୀର କବଳରେ ପଡୁଚି । ମୁଁ ଯୋଉ ଗରିବ ଦେଶରୁ ଆସିଚି, ତା'ର ସୁନାପୁଅ ହୋଇ ଫେରିଯାଏ । ଏମ୍. ଏ. ପାଶ୍ କରି ସିଗାରେଟ୍ ଖାଉଥିବା ଜଣେ ନାରୀ ଅପେକ୍ଷା ପାଠ ପଢିନଥିବା ମୋ' ବୋଉ ମତେ ବେଶୀ ସୁନ୍ଦର ଓ ମହାନ୍ ଦିଶୁଚି । ତା'ର ଆଶୀର୍ବାଦ ମୋତେ ଏଠି ଠାଣିକରି ରଖିବ ।

ଆଉ କ'ଣ ଲେଖିବି । ମନରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ, ଏ ଦେଶରୁ କିଛି ସାର ଜିନିଷ ଆପଣା ଦେଶକୁ ନେଇ ମାରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଚି ବୋଲି । ମୋ ଭିତରେ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶା ପୂରଣ କରିବି । ଘରେ ବା ଗାଁରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଦେବ । ଏତେ ଦୂରରେ ଥାଇ ମଧ ସେଇ ଛୋଟିଆ ଗାଁର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫୁଲ ପତର ମୁଁ ଦେଖିପାରୁଚି । ଦୂରରେ ରହିଲେ ବୋଧହୁଏ ଆପଣାର ଆଦରର ବସ୍ତୁକୁ ଦୁଇଗୁଣ କରି ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ମୋର ସହସ୍ର ପ୍ରଣାମ ତୁମମାନଙ୍କର ଚରଣ ତଳେ ରଖି ବିଦାୟ ନେଉଛି । ରେଡ଼ିଓ ଖବରପରି ତୁମ ସଭିଙ୍କର ଶୁଭେଚ୍ଛା ଭାସିଆସି ମୋତେ ସବଳ କରି ରଖୁ ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୭ । ୨ । ୫୧

ବାବୁଲ ଓ କାବୁଲ,

କାଲି ଘରୁ ଯୋଉ ଚିଠି ପାଇଲି ସେଥିଲେ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଚିଠି ପଢି ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଖୁସି ହେଲି । ପ'ର ଦିନଠାରୁ ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି, ଏଥର ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଦୁହେଁ ଆଗ ଚିଠି ଲେଖି ଜିତିଗଲ ।

ଏବର୍ଷ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ତୃତୀୟଶ୍ରେଣୀ ପାଠ ଶେଷ ହେବ, ମୁଁ ଗାଆଁକୁ ଗଲାବେଳକୁ ତୁମେ ଦୁହେଁ କେତେ ପାଠ ପଢିଯାଇଥିବ । ଟୁଆଁକୁ ଗାଧୋଇ ଗଲାବେଳେ ଓ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଢିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଆଉ ସାଙ୍ଗରେ କାହାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ । ଦେଖାଯାଉ, ମୋ' କଥା ଠିକ୍ ନା ଭୁଲ ।

ହଁ, ଏଠି ଭାରି ଶୀତ । ତେଣୁ ଅନେକ ପଇସା ଖରଚକରି କଲିକତାରୁ ପୋଷାକ ତିଆରି କରି ଆଣିଥିଲି । ସାତପରସ୍ତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ବେଳେ ବେଳେ ଶୀତଲାଗୁଛି । ମୋର ଫଟୋ ଏହି ଚିଠିରେ ପଠାଉଛି, ବେଶ୍ ଦେଖି ଅନୁମାନ କରିପାରିବ ତୁମର ଦାଦା କିପରି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ମୋଟାହୋଇଗଲାଣି ।

ଖାଇବା ପିଇବାରେ କିଛି ଠିକଣା ନାହିଁ । ଘରେ ଖାଇବା ବେଳେ ବେଶୀ ଅଣ୍ଡା, ପରିବା ସିଝା, ଲହୁଣୀ ଆଉ ରୁଟି ଖାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖାଇ ଗଲାବେଳେ ବେଳେ ବେଳେ ମାଛ ମଧ୍ୟ ମିଳେ । ଏଠି ଛେଳି ମାଂସ ବେଶୀ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଘୁଷୁରି ପ୍ରତି ଏ ଲୋକଙ୍କର ଭାରିଲୋଭ । କିନ୍ତୁ ଏଠିକା ଘୁଷୁରି ପୋଖରୀରେ ବୁଡ଼ି ଘୁଅ ଖାଇ ବୁଲନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପିଛା କେତେ ପଇସା ଖରଚ ହୁଏ । ସେମାନଙ୍କର ଗୁହାଳ ଆମ ରହିବା ଘର-ଠାରୁ ବେଶୀ ସଫା ସୁତୁରା ।

ଏଠିକାର କୌଣସି ମାଉଁସ ଦୋକାନକୁ ଗଲେ ଅବାକ୍ ହୋଇଯିବ । ଗୋଟା ଗୋଟା ଘୁଷୁରି, ଗୋଟା ଗୋଟା କୁକୁଡ଼ା, ବଡ଼ ବଡ଼ ମାଛ ଗୁଡ଼ିକ ଉଲୁଗ୍ନ ହୋଇ ଦୋକାନରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥାଏ । ଏଠି ଭାରି ଶୀତ, ଶୀତ

ଜଳବାୟୁରେ ଷତି ପହଞ୍ଚିବାର ବା ଚନ୍ଧେଆ ହୋଇଯିବାର ଭୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମାଛ, ମାଂସ ମ ସକାଳେ ଥଙ୍ଗାହୋଇ ରହିଲେ ଅସନା ଲାଗେନାହିଁ ।

ତୁମେ ସବୁ ପିଲାଦିନେ ଯେମିତି ବାଲି ଓ ମାଟିରେ ଖେଳୁଥିଲ ଏଠିକାର ପିଲାଏ ସେମିତି ବରଫରେ ଖେଳନ୍ତି । ବରଫ ପଡ଼ିଲେ ପିଲାଙ୍କ ମଜା କଥା କ'ଣ କହିବ । ଗ୍ଳେଟିଆ ଗ୍ଳେଟିଆ ଗାଡ଼ିରେ ଉଚ୍ଚସାଟରୁ ସଡ୍ ସଡ୍ ହୋଇ ଖସି ଆସିବାରେ ସେମାନେ ଭାରି ଖୁସୀ । ଦେଖିଲେ ମୁଁ ବି ଭାବେ ଏଇମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପୁଣି ପିଲାହୋଇ ଯାଆନ୍ତିକି ? ଘରେ ଘରେ ପିଲାଏ ବରଫ ଗଦା-କରି ମଣିଷ, କୁକୁର, ଘୁଷୁରି ତିଆରି କରନ୍ତି, ଠିକ୍ କାର୍ତ୍ତିକମାସରେ ବାଲୁଙ୍କା ତୋଳିଲା ପରି । ଆଉ ଦୁଇମାସ ଯାଏ ଏମିତି ଶୀତ ପଡ଼ିବ, ବରଫ ବରଷିବ । ତା' ପରେ ଖରାଦିନ ଆସିବ, ଖରା ପଡ଼ିବ । ଗଛ ପତର କଅଁଳିବ । ଏବର୍ଷ ଆଉ କେତୋଟି ଦେଶକୁ ଯିବାର ଇଚ୍ଛା ଅଛି ।

କୁନିଦେଇ ଦେହ ଭଲ ହୋଇଗଲାଣିକି ନାହିଁ ? ତୁମସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ରହିଲେ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଭାରି ଖୁସି ହେବି । ଦେହ ଓ ପେଟ ସଫା ରହିଲେ ରୋଗ ହୁଏନାହିଁ, ମନବି ଭାରି ସଫାସୁତରା ରହେ । ସଫାସୁତରା ରହିଲେ ଭଲ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ଏଦେଶର ସମସ୍ତେ ଅଶୀ ନବେ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିରହି ପାରୁଛନ୍ତି ।

ତୁମେ ଦୁହେଁ ମୋ'ର ସ୍ନେହ ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ନେବ । ତୁମ ସାଙ୍ଗ ପିଲା-ମାନଙ୍କୁ ମୋ କଥା କହିବ । ଆଜି ଏତିକିରେ ଚିଠିଲେଖା ଶେଷ କରୁଛି । ଆଉଥରେ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ଦେଉଛି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜୋଉ, ତା ୬ । ୪ । ୫୧

ପନ୍ଦରଦିନ ଏଠାରୁ ୨୦୦ ମାଇଲ ଦୂର ଗୋଟିଏ ଗ୍ଳେଟ ଗାଆଁରେ କଟାଇ ଗତ ଦୁଇତାରିଖ ଦିନ ଏଠାକୁ ଫେରିଆସିଲି । ସେହିଦିନ ଓ ଲାଗଲାଗ

ତିନିଦିନ ତୁମର, ଭଗୁଭାଇଙ୍କର ଓ ଶିରଭାଇଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ସତେ ଯେପରି କେତେ ଦିନର ଅନେକ ଚାପ ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲା, ସବୁ ତିନିଥରରେ ଲୁହ ହୋଇ ବାହାରି ଆସିଲା । ଗତ ଦୁଇମାସ ଭାରି କଷ୍ଟରେ କଟିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଘରୁ ଚିଠି ଆସିବ ବୋଲି ଅନାଇଥାଏ । ମନରେ କେତେ ପ୍ରକାର କେତେ ଚିନ୍ତା ଆସୁଥାଏ । ସଂସାରରେ ମୁଁ କୌଣସି ଦୁଃଖକୁ ଖାତିର କରେନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସଂସାରରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଅତି ଆପଣାର ମନେକରେ, ସେଇମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ ଓ ସ୍ମୃତିରୁ ତିଳେ ଘୁଞ୍ଚିଗଲେ ମୋର ସବୁ ଦମ୍ଭ ଓ ସବୁ ସାହସ ଉଡ଼ିଯାଏ, ନିଜକୁ ବଡ଼ ଏକୁଟିଆ ମନେହୁଏ । ଅନ୍ତତଃ ଏଇ ତିନି ବରଷ ଲାଗି ଆଉ ଯେପରି ଏମିତି ତୁମେସବୁ କେବେ କରିବ ନାହିଁ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦୁଃଖରେ କ'ଣ ମୋର ଭାଗନାହିଁ ଯେ ମୁଁ ତୁମର ଦୁଃଖକଥା ଶୁଣି ପାରିବି ନାହିଁ ? ଏଇ ଦୁଇମାସ ମୋର ଭାରି ଅଭିଜ୍ଞତା ହେଲା ।

ଦୁଇଟି ମଫସଲ ଗାଆଁରେ ଦୁଇଟି ପରିବାରରେ ୧୨ଦିନ ରହିଆସିଲି । ମୋର ଶୂନ୍ୟ ମନକୁ ଗାଁ ହାଉଆରେ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ଆଣିଲି । ବିଶେଷତଃ ଏଦେଶର କେତୋଟି ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ପିଲାହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷାରେ ମନଇଚ୍ଛା କଥା କହିବାର ଭାଗ୍ୟ ଯୁଟିଲା । ସେଇ ଦୁଇଟି ପରିବାରରେ ଡେନମାର୍କର ଚାଷୀ ଓ ତା'ର କର୍ମତତ୍ପରତା ଦେଖି ମୋର ଆଖି ଖୋଲିଗଲା । ଚାଷୀ ବୋଧହୁଏ ଆଉ କୌଣସି ଦେଶରେ ଚାଷୀହେବାକୁ ଏତେ ଭଲପାଏ ନାହିଁ । ସେଥିଲାଗି ଏଦେଶର ଚାଷୀ ତା'ର ପୁଅକୁ ସହରକୁ ଚାକରି କରିବାକୁ ନପଠାଇ ଚାଷୀ ହେବାକୁ ଶିଖାଏ । ଏଇମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀମନ୍ତ । ସଫା ସୁତୁରା ବସବାସ, ଗୋରୁ, ଗାଈ, ଘୋଡ଼ା, ବଡ଼ ବଡ଼ ଅମାର । ସବୁଠାରେ ପ୍ରାୟ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ରେଡ଼ିଓ, ବିଜୁଳୀଆଲୁଅ, ପ୍ରାୟ ଅନେକଙ୍କର ମଟର, ଅଥଚ ବାହାରକୁ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ବିଳାସ ବା ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ଆଡ଼ମ୍ବର ନାହିଁ । ଏଦେଶର ସହରଠାରୁ ଏଦେଶର ଗାଆଁ ଅଧିକ ଆମ ଦେଶର ଗାଁ ପରି ଥିଲା । ଏଇ ଦେଶର କେତେଜଣ ମହାପୁରୁଷ ଏଦେଶରେ ନବଯୁଗ ଆଣିଲେ, ଚାଷୀ ନୂଆ ଉପାୟରେ ଚାଷ କରି ଶିଖିଲା, ବେଶୀ ଫସଲ ଫଳାଇବାକୁ ପାଠପଢିଲା । ମୋ'ର ମନ କହୁଛି, ଏଦେଶରେ ଯଦି ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଛି, ମୋ' ଦେଶରେ ତାହା କାହିଁକି ନହେବ ? ଗାଁ ଗାଁ କେ ଅନ୍ତତଃ ଦଶଟା କରି ଢୋକା

ଯଦି ଟାଣମନ ନେଇ ବାହାରନ୍ତେ, ତେବେ ଦଶ ବରଷରେ ଆମେ ଭାରତରେ ଗାଁର ଜୀବନ ବଦଳାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତୁ । ଏଠୁ ଶୀତ କ୍ରମେ ଗୁଡ଼ି ଆସୁଛି । ଏଥର ବୋଧହୁଏ ଟିକଏ ଆପଣା ଦେଶପରି ଲାଗିବ । ଏ ଦେଶରେ କେହି ଆମ୍ବ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । କଦଳୀ ଓ ନଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟ ହୁଏ ଥରେ ଅଧେ ଚାଖିଚନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ଇତି ।

ବୋଉ,

ଦୁଇମାସ ହେଲା ଚିଠି ଆସିବ ବୋଲି ମୁଁ ଅନାଇଛି, ଅଥଚ ତୁମେସବୁ ତେଣୁ ଲେଖୁନ ମୁଁ କାହିଁକି ଚିଠି ଦେଉନାହିଁ । କାହାରଠାରୁ କୌଣସି ଖବର ନପାଇ ସବୁବେଳେ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ହେଉଥିଲା ଯେ ନିଶ୍ଚୟ ଘରେ କିଛି ଅଶୁଭ ଘଟିଛି । ଯାହାହେଉ ଭଗବାନ ଯେ ଆଉ ଏକ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣିଲେ, ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡକଥା । ଆପଣା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦିବା ମଣିଷର କାମନୁହେଁ, ଏତେ ଦୁଃଖ ଏତେ ବିପଦ ଥାଇ ସୁଦ୍ଧା ବାପା, ବୋଉ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ ହିସାବରେ କେତେ ସ୍ନେହ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ଆମେ ଯେ ସଂସାରରେ ଦିନ କଟାଇପାରୁଚୁ, ଏଥିଲାଗି ଆମେ ସବୁବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଥିବା । ତାଙ୍କୁହିଁ ଆମର ସ୍ନେହ, ଭକ୍ତି ଆଉ ଅକପଟ ଜୀବନ ଦ୍ୱାରା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିଲେ ଆମେ ଆମ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ତୋଷ ପାଇପାରିବା । ତୁ ଆଉ କିଛି ଭାବି ମନବ୍ୟସ୍ତ କରିବୁନାହିଁ । ଏକା ଘରେ ଜନ୍ମକରି ନାନା ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ି ସଂସାରରେ ସ୍ୱର୍ଗର ଅମୃତ ଖୋଜୁଚନ୍ତି ସେଇ, ନାନା କାମରେ କାହାକୁ କେତେ ଆଡେ ସେଇ ବୁଲାଉଚନ୍ତି । ବିପଦରେ ଦୁଃଖରେ ସେଇ ଆମର ବଳ, ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ପରୀକ୍ଷା କରୁଚନ୍ତି । ସେଇ ଆମର ସବୁ ତୁଲାଇବେ । ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ଆପଣାର ସବୁ ମୋହ, ସବୁ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ଟେକିଦେଇ ପାରିଲେ ଆମର ଆଉ କୌଣସି ଦୁଃଖ ରହିବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଭାରି ଭଲଅଛି, ଖିଆପିଆରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେଉନାହିଁ, କେବଳ ବେଳେ ବେଳେ ଆମ ଦେଶର ଖାଇବା ଚିଜସବୁ ମନେ ପଡୁଚି । ଏଦେଶର ଲୋକେ ଖାଇବା ବିଷୟରେ ଭାରି ଧୁରନ୍ଧର । ତେଣୁ ମୋ'ପରି

ଗୋଟାଏ ପେଟ୍କୁ ଏଇ ଦେଶକୁ ଆସି ଉଚିତ କାମ କଲେ । ବୁଧ, ଲକ୍ଷ୍ମଣୀ ଆଉ ଛେନା ଯେପରି ପଖାଳଭାତ ଖାଇଲାପରି ହୋଇଚାଲିଣି ।

ବାପାଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଦେବୁ । କହିବୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଉଥିଲେ, ମୁଁ ସଂସାର ବୁଲି ପୁଣି ତାଙ୍କର ପାଦତଳକୁ ଫେରିଯିବି । ସେ ମୋ' ପାଇଁ ଯେପରି କିଛି ଚିନ୍ତା ନକରନ୍ତି । ତୁ ନିଜେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବୁ ।

। ଇତି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭଗୁଭାଇ,

ତା ୧୧ । ୪ । ୫୧

ଠିକ୍ ଆଠଦିନ ତଳେ ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ତା'ପରେ ମଲୁ ଭାଉଜୋଉଠାରୁ ଓ ଶିରଭାଇଙ୍କଠୁଁ ମଧ୍ୟ ଚିଠି ପାଇଲି । ମୋର ଆଶଙ୍କା ବିଲ-କୁଲ୍ ମିଛ ନୁହେଁ । କାହାରିଠାରୁ ଚିଠି ନପାଇ ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ହୁଏତ ଘରେ କିଛି ଅମଙ୍ଗଳ ଘଟିଛି । ଯାହାହେଉ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାର କଥା ଯେ, ବାପା କ୍ରମେ ସୁସ୍ଥହୋଇ ଆସୁଚନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଥର ଯେପରି ଘରର ସବୁ ଖବର ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଇବାରୁ ଆପଣମାନେ ମୋତେ ବଂଚିତ କରି ନରଖନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ସଂସାରରେ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଏକୁଟିଆ ଲାଗେ । ସେତିକିବେଳେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଭଗବାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପରି ମନେହୁଏ ।

କିନ୍ତୁ ଘରର ସବୁ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ବିପାକ ଆପଣଙ୍କର କାମରୁ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କୁ ବିଚଳିତ ନକରୁ । କାରଣ ଆପଣଙ୍କର ଭଲ ଫଳ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଘରର ମଙ୍ଗଳ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଭର କରୁଚି । ଗୋଟାଏ ଦୁଃଖରେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଆମେ ଆମର ଆଉସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଭୁଲିଗଲେ ଦୁଃଖହିଁ ଜିତିଯିବ, ଆମେ ହାରିଯିବା । କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ନାନା ବିଘ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦାୟିତ୍ୱମାନ ତୁଲାଇ-ପାରିଲେ ଆମେ ସବୁଦିନ ସବୁଠିଁ ହସିହସି ଅତି ସଫଳ ଭାବରେ ଆପଣାର ପରିଚୟ ଦେଇପାରିବା । ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ କେତେଦୂର

ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା, ସେ ବିଷୟ ଆପଣ କଦାପି ଭାବିବେ ନାହିଁ । କ'ଣ ହୋଇ-ଥାନ୍ତା, କ'ଣ ହେଲା ନାହିଁ, ଏଇକଥା ଭାବି ଭାବି ଆମେ ଅନେକଶକ୍ତି ନଷ୍ଟ କରୁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ କାମରେ ଲଗାଇ ସେଇଥିରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଫଳ ହାସଲକରିବା ସାହାସୀ ମଣିଷର କାମ । ଆପଣ ଅତୀତର କୌଣସି କଥାଭାବି ଆପଣା ମନକୁ କ୍ଷୁନ୍ନ କରିବେ ନାହିଁ । ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣନିଷ୍ଠାରେ ସେତିକି କରିଯାଆନ୍ତୁ, ତେବେ ପୁଣି ଭବିଷ୍ୟତରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଭୁଲ ଲାଗି ଆଉ ଭାବି-ବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ । ଏତିକି ମୋର ଅନୁରୋଧ । ଆଶାନୁରୂପ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବେ, ନିତ ମୁଁ ସେଇକଥା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଚି । ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର ରଖି ନୀରବ ଓ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଆପଣାର କାମ କରିଗଲେ ମଣିଷ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେବେହେଲେ ପରାସ୍ତ ହେବନାହିଁ ।

ଗୀରଠାରୁ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ, ହୁଏତ ସେ ପରୀକ୍ଷା ଲାଗି ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବ । ଅବଶ୍ୟ ତାକୁ ଟଙ୍କା ସକାଶେ ଟିକିଏ ଅସୁବିଧା ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ୁଚି, କିନ୍ତୁ ସେଥିଲାଗି ଆମେ ବିଶେଷ ଭାବିବା ନାହିଁ । କଷ୍ଟ ନଭୋଗିଲେ କେହି ଆପଣାର ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିପାରିବେ ନାହିଁ ।

କଲିକତାରୁ ମୁଁ ନିୟମିତ ଟଙ୍କା ପାଉଚି । ମୋ'ର ବୋଧହୁଏ ଆଉ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା କେବେ କିଛି ଜଣାପଡ଼ି-ଲାଣି କି ? ମୋର ତ ଭାରି ଆଶା ଯେ ଆପଣ ପରୀକ୍ଷାରେ ଭଲକରି ଫେରିଗଲେ ଆମର ଆଉ କିଛି ଚିନ୍ତା ରହିବ ନାହିଁ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଖାଲି ରୋଗ, ଅଭାବ ଓ ଦୁଃଖ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢି ଲଢି ପଇସା ଓ ଆପଣାର ଶକ୍ତି ଖରଚ କରି ଆସିଛୁ । ଏଥର ଆମର *Positive* ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ଆମ ଘରର ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନଗଠନ ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ-ସୃଷ୍ଟି କରି ଆମେ ନୂଆ କରି ଆମ ଘରକୁ ଗଢିବା, ତେବେ ଯାଇ ଆମର ପଇସା କମାଇବା ଓ ପାଠ ପଢିବା ସାର୍ଥକ ହେଲା ବୋଲି ମୁଁ କହିବି ।

ଅବଶ୍ୟ ଅଭାବ ହିଁ ମଣିଷର ସୂକ୍ଷ୍ମମନକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ । ଅଭାବ ତ ଯାହା ପଡୁଚି ତାହା ଆମକୁ ସହିବାକୁ ହେବ, କିନ୍ତୁ ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମେ ଯେପରି ପରସ୍ପରକୁ ଭୁଲ ବୁଝି ପରସ୍ପରର ଆଦରରୁ ବଞ୍ଚିତ ନହେଉ ।

ମୋ'ର ପଢ଼ାପଢ଼ି ଏଠାରେ ଠିକ୍‌ମତେ ଚାଲିଛି । ଶୀତ କମିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏଠାକାର ଜୀବନକ୍ରମେ ଅଧିକ ସତେଜ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ମୁଁ ଏଠାକାର ଭାଷାକୁ ଅଳ୍ପବହୁତ ଦୋରସ୍ତ କରି ପାରିଲଣି ।

ଆମ ଦେଶରେ କୁଆଡ଼େ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । କେତେଦିନ ଏମିତି ମୁଁ ମୋର ସବୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ପରର ପଇସାରେ ମଉଜ କରି ବୁଲୁଥିବି କେଜାଣି ? ବେଳେବେଳେ ଭାରି ଖରାପ ଲାଗୁଛି । ବିଶେଷତଃ ଏଇ ଛୋଟିଆ ଦେଶର ଲୋକେ ଆପଣାକୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଓ ଶିକ୍ଷିତ କରି ଗଢିପାରିଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ, ଆମ ଦେଶରେ ଲୋକେ ଅଧିକ କର୍ମଠ ଓ ଅଧିକ ଆଦର୍ଶବାନ୍ ହୋଇପାରିଲେ କ'ଣ ଆମେ ସେଇପରି କରିପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ? ଆଜି ଏତିକି, ମୋର ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଣାମ ନେବେ । ଇତି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର ଭାଉଜେ'ଓ,

ତା ୨୦ । ୪ । ୫୧

ଚିଠି ଓ ଫଟୋ ପାଇ ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହିଲ, ଅଥଚ ଏଣେ କ୍ରମେ ମୁଁ ଯେ କିପରି ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଲଣି, ଚିଠିରେ ତାହା କିପରି ଲେଖିବି ? ଶୀତ ଦିନର ପବନପବାଣିରେ ହୁଏତ ଚୁଲିମୁଣ୍ଡରେ ବସି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପରିଷିବାରେ ଆତ୍ମଭୋଳା ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବ । ତଥାପି ଅନ୍ତତଃ ମାସକୁ ଥରେ ମୋତେ ମନେ ପକାଇବାକୁ ଭୁଲିବ ନାହିଁ ।

ତୁମେମାନେ ଚୁପ୍ ରହି ମତେ ଯେତିକି କନ୍ଦାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବ, ସେତିକି ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକି ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧୁଥିବି । ଖାଲି ଚିଠି ଉପରେ ମୋ'ର ସବୁ ସ୍ନେହ ଓ ମମତାର ନିର୍ଭର ରଖିଥିଲେ ସଂସାରରେ ମତେ ଅନେକ କାନ୍ଦିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା । ତେଣୁ ମୋର ମନ ଭିତରେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଏକ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥାନ କରି ନେଇଛି । ସବୁଦିନ ଦିନ ଆରମ୍ଭରେ ଓ ଦିନ ଶେଷରେ ତୁମେମାନେ ହିଁ ମୋର ଭାବନାରେ ରହିଛ । କହିଲ, ମୁଁ ଜିତିବି କି ତୁମେମାନେ ଜିତିବ ?

ତିନିଦିନ ହେଲା ରାଜଧାନୀରୁ ୨୦୦ ମାଇଲ ଦୂର ଏକ ଗାଁକୁ ଆସିଚି ଏଠିକାର ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ଘରେ ଅତିଥି ହୋଇଚି । ତାଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ଦୁଇ-ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଚିଠିଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା । ସେ ମୋ ଲାଗି ଡେନମାର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହି ମଧ୍ୟ ପଠାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ତିନୋଟି ଝିଅ ମତେ ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ଆପଣାର କରି ପକାଇଚନ୍ତି । ପିଲାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି କ୍ରମେ ଏଦେଶର ଭାଷା କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲିଣି ।

ତିନିଦିନ ହେଲା ଘୋର ବରଫ ପଡ଼ୁଚି, ପର ଦିନ ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ମଟରରେ ବସି ଆମେ ଆଠମାଇଲ ଦୂରର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଆଁରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖାଇ ଯାଇଥିଲୁ । ରାତି ବାରଟାରେ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ବରଫ ଝଡ଼ ସୁ ସୁ ହୋଇ ବହୁଛି । ଅନ୍ଧାର ରାତି, ରାସ୍ତାଘାଟ ବରଫରେ ପୋତି ହୋଇଗଲାଣି । ତଥାପି କଷ୍ଟେମଷ୍ଟେ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଘର ପ୍ରାୟ ଡାକେ ବାଟ ଅଛି, ହଠାତ୍ ବରଫରେ ପୋତି ହୋଇ ମଟର ଅଟକି ଗଲା । ଆମେ ତିନିଜଣ (ପାଦ୍ରୀ, ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ମୁଁ) କୋଦାଳ ଧରି ରାସ୍ତା ସଫା କଲୁ । ଆପେ ଅନୁଭବ ନ କଲେ ତୁମେ ଠିକ୍ ଅନୁମାନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ପହିଲେ ମୋ' ହାତ କୋଲ ମାରିଗଲା, ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ଜୀବନ ଛୁଡ଼ିଗଲା ପରି ଲାଗିଲା । ଶେଷରେ ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଆଉ ଜଣକୁ ଡାକି ଆଣିଲେ । ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ବରଫ ଛାଡ଼ିବା ପରେ ମଟର ଚାଲିଲା, କିନ୍ତୁ ପୁଣି କେତେ ପାହୁଣ୍ଡ ଯାଇ ବରଫରେ ପୋତି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଗାଁରୁ ଆଉ କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଡାକି ଠେଲି ପେଲି ମଟରକୁ ରାସ୍ତା କଡ଼ର ଜଣଙ୍କ ହତାରେ ରଖିଲୁ । ଆମେ ଘରକୁ ଚାଲିଚାଲି ଆସିଲୁ, ବାଟରେ ବରଫ ଭିତରେ ଗୋଡ଼ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରଯାଏ ପୋତିହୋଇ ପଡୁଥାଏ । ସେଦିନ ଶୋଉ ଶୋଉ ରାତି ସାଢ଼େ ତିନଟା ବାଜିଗଲା, ଏଦେଶର ବରଫ ଓ ଶୀତର ବେଶ୍ ଅନୁଭୂତି ମିଳିଲା ।

ଦୁଇଦିନ ହେଲା ଏଇ ଗାଁ ସ୍କୁଲର ବାର୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷା ଦେଖିବାରେ କଟି-ଯାଉଚି । ଏଠିକାର ସ୍କୁଲ୍ ଆମଦେଶର ଦେଉଳଠାରୁ ଅଧିକ ପବିତ୍ରସ୍ଥାନ, ଏଠିକାର ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଗାଁରେ ସମସ୍ତେ କେତେ ଖାତିର କରନ୍ତି । ପିଲାଙ୍କୁ ପଢ଼ାଇ-ବାର ସବୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ତାଙ୍କ ହାତରେ । ଆମ ଦେଶରେ ହଜାର ହଜାର ପୁଅ

ଝିଅ ଶିକ୍ଷକ ହେବାର ପଣ କରି ନ ବାହାରିଲେ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏଦେଶର ପିଲା, ଏଦେଶର ଘର ଓ ଘର କରଣା ଦେଖି ଆମ ଦେଶର ପିଲା, ଘର ଓ ଘର କରଣା ବିଷୟରେ କେତେ କଥା ମନକୁ ଆସୁଚି । ତୁମେମାନେ ଦମ୍ଭଧରି ବାହାରିଲେ ଅନ୍ତତଃ ଆମ ନିଜଘରେ ଆମେ ଅନେକ କଥା କରି ପାରନ୍ତେ । ତିନବରଷ ପରେ ସବୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳିବ ।

ସିଆଡ଼େ ଏକାବେଳେ ଶୀତ ଛାଡ଼ିପିବଣି । ଏଣେ ବରଷର ସବୁଠାରୁ ଟାଣୁଆ ଶୀତ ପଡ଼ିଚି । ତୁମେମାନେ ଭୋଳ ମଉଛବରେ ମାତିଥିବ । ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେବ । ଇତି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜୋଡ଼ି, ତା ୧୦ । ୫ । ୫୧

ତୁମେମାନେ ମୋର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାରି ପରୀକ୍ଷାକରି ଶିଖିଲଣି । ମୁଁ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ଘରୁ ଚିଠି ଆସିବ ବୋଲି ଅନାଇଚି । ରାତିରେ ଶୋଇଲା-ବେଳେ ବାରି ବାରି ସମସ୍ତଙ୍କର କଥା ମନେ ପଡୁଚି । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣ, ମୁଁ ଗ୍ରାହିମତ ଚିଠି ନପାଇଲେ କେତେ ଏକୁଟିଆ ମନେ କରେ । ବାହାରେ ଯେତେ ଟାଣହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରଟା ମୋର ଭାରି ଦୁର୍ବଳ । ବିଶେଷତଃ ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ବାପାଙ୍କର ଦେହ ଖରାପ ହେଲା ଦିନଠାରୁ ବାରବାର ମନରେ ନାନା ଦୁର୍ବଳତା ପଶୁଚି । ଯା'ଭିତରେ ମୁଁ ପୁରୁଣା ଯାଗା ଛାଡ଼ି ନୂଆ ଯାଗାକୁ ଆସିଚି । ହୁଏତ ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ମାସଠାରୁ ମତେ ପୁଣି ଯାଗା ବଦଳ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ସବୁଠୁଁ ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଲା ଯେ, ମାଉର ବାହାଘର ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଯଦି ମାଉ ହୋଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ନିଷ୍ଟୟ ବାହାଘର ପ୍ରତି ବିରକ୍ତ ହୋଇ ବୈରାଗୀ ହୋଇ ସାରନ୍ତିଣି । ପ୍ରାୟ ତିନି ବର୍ଷକାଳ ଜଣେ ମଣିଷ ଖୋଜିବାକୁ

କେତେ ପରିଶ୍ରମ ଓ କେତେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ନହେଲା ? ବାହାଘରରେ ତାରିଖ ମତେ ଯେମିତି ହେଲେ ଜଣେଇବ । ଭାରି କଳ୍ପନା ରହିଗଲା ମନରେ ଯେ, ଯିଏ ମୀରର ବାହାଘରରେ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତା, ତାକୁ ନାନାପ୍ରକାରେ ଭାରି ଚିଡ଼ାଇଥାନ୍ତା, ସେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଏତେ ଦୂରରେ ରହିଗଲା । ଫକୀରଭାଇଙ୍କର ପୁଅଟିର ନାଁ ବେଶ୍ ହୋଇଚି । ତୁମେ ଜାଣିଚ କି ନାହିଁ କେଜାଣି, ମୁଁ ଏଠି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବାଳ-ମନୋବିଜ୍ଞାନ (ପିଲାଙ୍କର ବଢିବା ଓ ମନରେ ବିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଜ୍ଞାନ)କୁ ମୋର ବିଶେଷ ବିଷୟ କରି ନେଇଚି । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଢୁଚି, ବାରବାର ଆମ ଘରର ପିଲାଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡୁଚି, ସେଇମାନଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟି ପଥରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ କରି ରଖି ମୁଁ ପାଠ ପଢୁଚି ।

କୁନା ଫେଲ୍ ହେଲା ବୋଲି ମୁଁ ଯେତେ ଚିନ୍ତା ନକରୁଚି, ଗୋଟାଏ ବା ଦୁଇଟା ବରଷରେ ସେ ଆପଣାକୁ ମଣିଷ କରିବା ବାଗରେ କିଛି କରିପାରିଲା-ନାହିଁ, ତାହାହିଁ ମୋର ବଡ଼ ଦୁଃଖ । ସେ ଆମ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୋଷ । ବାପ ମାଆ ପଇସା ଦେବେ, ଆଉ ଯୁବକ ପୁଅ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ପାଠପଢିବ, ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ ପଇସା ରୋଜଗାର କରିବ ବୋଲି । ଆମ ଦେଶର ଯୁବକର ମନ, ଚରିତ୍ର ଓ ଚିନ୍ତା ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଏଇଥିସକାଶେ ଦୂଷିତ ହୋଇ ଯାଉଚି । କୁନା ଯାହାକରୁ ପଛକେ, ସେ ଏତିକି ବୁଝୁ ଯେ ଏଠି ଦଶବରଷରୁ ପିଲା ଆପଣାଗୋଡରେ ଠିଆହୋଇ ଶିଖେ । ଆମ ଦେଶରେ କୋଡ଼ିଏ ବରଷର ଯୁବକ ବାପାର ଖରଚରେ ପାଠ ପଢେ, ଫେଲ୍ ହେଲେ ସେଇ ବାପା ପାଖରେ ଆସି କାନ୍ଦେ । ତୁମେ ଏଇ ମର୍ମରେ କୁନା ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ଭାରି ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ।

ହଁ, ଏଠି ବରଷର ସବୁଠାରୁ ଆନନ୍ଦମୟ ସମୟ ବିରାଜୁଛି । ଗଛସବୁ ଛଅମାସ ଶୁଖି ରହିବାପରେ ଫୁଲ ଓ ପତ୍ରରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଗଲେଣି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ସହରରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଲାଗିଛି । ମୋଟାକୋଟ୍ ପିନ୍ଧିବା ଆଉ ଦରକାର ପଡୁନାହିଁ । ତଥାପି ମଝିରେ ମଝିରେ ଦିନେ ଦିନେ ବର୍ଷାହୋଇ ଶୀତ ପଡୁଚି ଓ ଗଲା ଛଅ ମାସର କଷ୍ଟ ମନେ ପକାଇ ଦେଉଚି ।

ଜୁନ୍ ମାସ ପନ୍ଦର ତାରିଖଠାରୁ ଅଗଷ୍ଟମାସ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଉତ୍ତର-ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡକୁ ଯାଉଚି । ସେଠି ଗଲଯୁଦ୍ଧ ବେଳୁ ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀ ହିସାବରେ ରୁଷିଆରୁ ପଳାଇ ଆସିଥିବା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଲାଗି ଘରତିଆରି ହେଉଛି, ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଶୁଶ୍ରୂଷା ହେଉଚି, ପାଠପଢ଼ା ଓ ପିଲାଙ୍କୁ ସେବା କରିବା କାମ ଚାଲିଚି । ସେ ଦେଶର ଭାଷା ଅଲଗା, ଲୋକଙ୍କର ବେଶଭୂଷା ଅଲଗା । ଦେଶଟି କୁଆଡ଼େ ଡେନମାର୍କ ଠାରୁ ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର, ସେଠିକାର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ନିକଟ ପରିଚୟରେ ଆସିବା ଲାଗି ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଉଚି । ଅବଶ୍ୟ ଦିନକୁ ଛଅସାତ ଘଣ୍ଟା କରି ମାଟିବୁହା, କାଠକଟା ଓ ଘରତିଆରି କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବୁଢ଼ାହେବା ଯାଏ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗେହ୍ଲାହୋଇ ପାଠପଢି ଆସିଥିବା ସ୍ୱଭାବଲାଗି ଏ ନୂଆ ଅଭିଜ୍ଞତା ବେଶ୍ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଶିକ୍ଷାହେବ ।

ଆଉ କ'ଣ ଲେଖିବି ଭାଉଜୋଉ ? ଜୀବନରେ ଭାରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବାକୁ ହେଲା । ଗୋଟାଏ ଦେଶରୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦେଶକୁ ଆସିବାରେ ମନକୁ ଏତେ ବେଶି ଖାପ ଖୁଆଇବାକୁ ପଡ଼େ ବୋଲି ଆଗରୁ ଜାଣିନଥିଲି । ତଥାପି ମୁଁ ଭାରି ଭାଗ୍ୟବାନ, ତୁମମାନଙ୍କର ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧାର ଉର୍ବର ଭୂମି ଉପରେ, ବାପା ବୋଉଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଉପରେ ମୋର ଜୀବନର ଚେର ଲଗାଇ ଆପଣାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଚି ବୋଲି ସବୁଠି ମୁଁ ଆପଣାର ସରସ ପରିଚୟ ଦେଇପାରୁଚି । ତୁମରମାନଙ୍କର ଭରସା ମୋତେ ଜଗତର ଯେକୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ମାଡ଼ି ଯାଇ ଅତି ଗୌରବର ସହିତ ଫେରି ଆସିବାକୁ ସବୁବେଳେ ବଳଦେଇଚି । ମୁଁ ଉଦାସ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯେପରି ସେଥିରୁ ତୁମେମାନେ ବଞ୍ଚିତ ନକର । ଅତି ଅସହାୟ ଭାବରେ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ ଏତିକି ଦାବି କରୁଚି । ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜୋଉ,

ତା ୧୦ । ୭ । ୫୧

ହଁ, ଏଇ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରେ କୁଣିଆ ହୋଇ ରହିବାର ମଉଜ ସରିଆସୁଛି । ପୁଣି ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଫେରି ଆସିଲେ, ମତେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଯାଗାରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଜନ୍ତୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ମଉଜ । ମୋ'ର ଖାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେଠି ମତେ ନିଜକୁ କରିବାକୁ ହେବ । ଖାଇବା ବିଷୟରେ କେତେ ରକମର ଯୋଜନା ଆଜଠୁଁ କରି ରଖିଲିଣି । ଏଇ ଛ'ମାସ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଆପତ୍ତି ବା ରୁଚିଅରୁଚିର ବିଚାର କରିବାର ବାଟ ନଥିଲା । ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପ୍ରାୟ ଅଢ଼େଇବର୍ଷ ମୁଁ ଆପଣାର ଖାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲି ଓ ପ୍ରାୟ ଅଧା ଖରଚରେ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଇବା ହୋଇ ପାରୁଥିଲା । ଦେଖାଯାଉ ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ମାସଠାରୁ ମୁଁ କେତେଦୂର ନିଜକୁ ମୁକ୍ତକରି ପାରୁଛି । ବରଷକରେ ପ୍ରାୟ ଛଅମାସ ମତେ ବାହାରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୋଟେ ଆଉ ଛଅମାସ ମୁଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପାଠ ଶେଷ କରିବି । ସମୁଦାୟ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଏଠି ପ୍ରାୟ ସବୁ ଛାତ୍ର ଛଅସାତ ବର୍ଷ ସମୟ ନେଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ତ ଭାରି ଦମ୍ଭ ବାନ୍ଧିଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଛଅମାସକରି ତିନିବର୍ଷରେ ସବୁ ଶେଷ କରିବି ବୋଲି । ଦେଖାଯାଉ କ'ଣ ହେଉଛି । ତୁମେମାନେ ଚିଠିରେ ମତେ ଖୁସିକରି ରଖିଥିଲେ ମୋ'ର ଚିନ୍ତା କରିବାର ଆଉକିଛି ନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ବସନ୍ତ,

ତୋ'ର ଚିଠି ପାଇଲି । ତୁମ ସ୍କୁଲରୁ କେଉଁ କେଉଁମାନେ ପାଶ୍‌କଲେ ବା ଫେଲ ହେଲେ ଲେଖିଲୁ ନାହିଁ । ଆମ ଗାଁ କୈଳାସ ବିଷୟରେ ତୁ କୌଣସି କଥା ଲେଖିନାହୁଁ । ବୋଧହୁଏ ଚିଠିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଯାଗା ନଥିଲା । ଏଥରକ ଲେଖିବୁ । ମୋର ଇଚ୍ଛା, ତୁ ସିଧା ସିଧା, **B. Ag**. ପଢ଼ିବାକୁ ଚାଲିଯା ।

ଯୋଉମାନେ ଭଲ ଚାକିରିର ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ସେଇମାନେ କେବଳ **I.Sc.** ପରେ ***Agriculture*** ପଢ଼ିବାର ଅପେକ୍ଷା କରି ବସନ୍ତି । ତେଣୁ ତୁ କାହିଁକି ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିବୁ ? ଆଜି ତୋ'ର ଖରାପ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟ ଲେଖିଛୁ । ମୋଟେ ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସ ତୋ'ର । ଆହୁରି ସାରା ଜୀବନଟା ପଡ଼ିଛି । ଏଣୁ ଆପଣା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଭଲକରି ଗଢ଼ିବାର ବେଳ ମୋଟେ ଗଡ଼ି ଯାଇନାହିଁ । ପିଲାଦିନରୁ ଆପଣାର ଶରୀର ଓ ମନକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁସ୍ଥ କରି ଗଢ଼ିବାର ଶିକ୍ଷା ଆମକୁ କେହି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସ୍କୁଲରେ ପିଲାର ସବୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକୃତିକୁ ଦବାଇ ଦିଆହୋଇ ତା'ର ମନକୁ ରୁଗ୍ଣ କରି ଦିଆହୁଏ । ତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ କେତେକ ବହି ପଢ଼ିଲେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ କେତେକ ମୌଳିକ କଥା ଜାଣିପାରିବୁ । ମାଲୁ ଭାଉଜୋଉକୁ କହି ମୋ'ର ବହିରୁ 'ଜୀବନ ଜ୍ୟୋତି' ଓ 'ରାମନାମ' ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଚିକିତ୍ସା ବିଷୟକ କେତେଖଣ୍ଡ ବହି ପଢ଼ିବୁ । ସେସବୁ ବିଷୟରେ ତୋର ଯାହା ସନ୍ଦେହ ହେବ ମୋ' ପାଖକୁ ଲେଖିବୁ । ମୁଁ ତତେ ସବୁ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ତୁ ତୋ'ର ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ ନିଜେ ବୁଝିବୁ । ଏହାହିଁ ମଣିଷ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ କଥା । ବଡ଼ଭାଇ ହିସାବରେ ତୋ'ଠାରୁ ମୁଁ ସେତିକି ଆଶାକରେ । ମାସକୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଦରମା ପାଇ ରୁଗ୍ଣ ଶରୀର ଓ ଦୂଷିତ ମନଦ୍ୱାରା ସାରା ଜୀବନକୁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଗଳଗ୍ରହ କରି ଗଢ଼ିବା ଆମର ଆଦର୍ଶ ହେବ ନାହିଁ । ତୁ କ୍ରମେ ଏଇସବୁ ବିଷୟରେ ଭାବିବୁ । କୋଡ଼ିଏ ବରଷରେ ଯଦି ମଣିଷ ମରି ଯାଉଥାନ୍ତା, ତେବେ ବୟସ ହେଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଠିକେ ମନଇଚ୍ଛା ମଉଜ ଉପଭୋଗ କରିବାରେ କିଛି ଦୋଷ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମକୁ ଅଶୀ ବରଷର ଜୀବନଲାଗି ଯୌବନ ବେଳୁ ଯୋଜନା କରିବାକୁ ହେବ । ତୁ ସେସବୁ ବହି ପଢ଼ି ତୋ'ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାମାନ ଲେଖିଲେ ମୁଁ ଆହୁରି ଅନେକ କଥା ଲେଖିବି । ହଁ, ବଗିଚାର ସବୁଗଛ—କାଞ୍ଚନ, କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଓ ଅଗସ୍ତି ଗଛ—ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି ? ଅମୃତ ଭଣ୍ଡା ଗଛ କେଡ଼େ କେଡ଼େ ହେଲାଣି ? ତୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଷାଦିନଆ ମଞ୍ଜି ଲଗେଇ ଦେଇଯିବୁ । ମୋ'ର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ଇତି ।

ତୋ ଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୧୦ । ୭ । ୫୧

କାବୁଲି,

ତୋତେ ହାଡ଼ଫୁଟି ହେଲାବେଳେ ତୁ ଯୋଉ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲୁ ତାହା ମୁଁ ପାଇଛି । ତା'ପରେ ତୁ ଆଉ ଚିଠି ଦେଲୁନାହିଁ । ତୁ ଲେଖିଥିଲୁ ଯେ ଏବର୍ଷ ତୁ ଅଲଗା ପରୀକ୍ଷା ଦେଉଛୁ । ପରୀକ୍ଷାରେ କିପରି କଲୁ । ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ବାହାରିଲାଣି କି ନାହିଁ । କୌଣସି ଖବର ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିଲୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ବଡ଼ବାପା ଗୋଟାଏ ଚିଠିରେ ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ବାବୁଭାଇ ଓ ତୁ ଏଇବର୍ଷ ଠାରୁ ମୌଳିକ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବ । ମୁଁ ସେଥିରେ ଭାରିଖୁସି । ପାଠ ପଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୌଳିକ ସ୍କୁଲର ପିଲାଏ ଆହୁରି ଅନେକ ବିଦ୍ୟା ଶିଖନ୍ତି । ନିଜର କାମ ସେଠି ନିଜ ହାତରେ କରିବାକୁ ହୁଏ । ବଗିଚାକାମ, ସୂତାକଟା, ଲୁଗାବୁଣା ସବୁ ଶିଖିବାକୁ ହୁଏ । ମୌଳିକ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଲେ ପିଲାଏ କେତେ ରକମର ଗୀତ ଓ ନାଚ ଶିଖନ୍ତି । କୌଣସି ପିଲାକୁ ପାଠ ନ ଆସିଲେ ସେଠି ମାଷ୍ଟ୍ରେ ବେତ ମାରନ୍ତିନାହିଁ କି ଗାଳନ୍ତିନାହିଁ, ଓଲଟି ଆଉଥରେ ଭଲକରି ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସବୁ ପିଲାଏ ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ବଡ଼ଭାଇ ପରି ମନେ କରନ୍ତି ।

ଏବର୍ଷ ଆମ ଆଡ଼େ ଆମ୍ବ ଫଳିଥିଲା କି ନାହିଁ । ଭାରି ପାଚିଲା ଆମ୍ବ ତୁମେ ଦୁହେଁ ବେରେଇ କରି ଖାଉଥିବ, ନୁହେଁ ? ଏଠି ଆମ୍ବ ଖାଇବାତ ଦୂରର କଥା, ଏଠିକାର ଲୋକେ ଆମ୍ବ ବୋଲି ଗୋଟାଏ ଫଳ ଅଛି କି ନାହିଁ ସେ କଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ପାଚିଲା କଦଳୀ, ନଡ଼ିଆ ଓ ଅମୃତ ଭଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ ଏଦେଶରେ ନାହିଁ । ଡେନମାର୍କର ଉତ୍ତରକୁ ସୁଇଡ଼େନ୍ ବୋଲି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଦେଶ ଅଛି । ସେଠାରେ ବେଳେ ବେଳେ ପାଚିଲା କଦଳୀ ଓ ନଡ଼ିଆ କିଣିବାକୁ ମିଳେ । ଶୀତଦିନେ ଏଆଡ଼େ ଗଛରେ ପତ୍ର ସୁଦ୍ଧା ରହେନାହିଁ । ତେଣୁ ସବୁ ପରିବା ମହରଗ ହୋଇଯାଏ । ବଗିଚାରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କାଚଘର ଭିତରେ ଚାଷୀମାନେ ପରିବା ଫସଲ କରନ୍ତି । ନହେଲେ ଅଣ୍ଟାଏ ବରଫ ଭିତରେ ଗଛ ବଞ୍ଚିବ କୁଆଡୁ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ପରିବା ଭାରି ମହରଗ । କାକୁଡ଼ି

ଗୋଟାକୁ ପାଞ୍ଚଅଣା ଛ'ଅଣା, ବଳଦ ବାଇଶେ ଟଙ୍କାକୁ ଘୁଷୁରୀ କ ପାଞ୍ଚଟ । କିନ୍ତୁ ଦୁଧ ଲହୁଣୀ ଭାରି ଶସ୍ତା । ଡେନମାର୍କର ଲହୁଣୀ ସବୁ ଦେଶକୁ ଯାଏ । ତୁ ଓ ବାବୁଭାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ମୋ'ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବ । ଅତି ଶସ୍ତାରେ ଚିଠି ଦେବାରେ ଉପାୟ ବାବୁଭାଇ ଚିଠିରେ ଲେଖିଛି । ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଦିନ ମୁଁ ଏଦେଶ ଛାଡ଼ି ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ଯାଉଛି । ସେଠି ଅଢ଼େଇମାସ ରହିବି ଫେରିବି । ବସନ୍ତଦାଦି ଠାରୁ ମାନଚିତ୍ରରେ ଫିନଲଣ୍ଡ ଦେଖିନେବ । ସେଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ୩୨୦୦୦ ଛୋଟବଡ ହ୍ରଦ ରହିଛି । ସେଠି ଭାରି ପହଁରିବାର ସୁବିଧା ମିଳିବ । ଭାରି ମାଛ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ । ଆଜି ମୁଁ ଏଇଠି ଚିଠି ବନ୍ଦ କରୁଛି । ତୁ ମୋ'ର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ଇତି ।

ଚିତ୍ତଦାଦି

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୧୦ । ୬ । ୬୧

ସ୍ନେହର ବାବୁ,

ବାପାଙ୍କ ଚିଠି ଓ ମାଲୁଖୁଡ଼ି ଚିଠିରୁ ଜାଣିଲିଯେ ତୁ ଏବର୍ଷ ବୃତ୍ତି ପାଇଚୁ । ଠିକ୍ ଅଠରବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ଏମିତି ଦିନେ ଖୁସି ହୋଇଥିଲି । ସେତେବେଳେ ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ପରେ ପରେ ବାପାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ କୁଜଙ୍ଗ, ତିର୍ତ୍ତୋଲ କେତେ ଆଡ଼େ ବୁଲିଚାଲି । ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରିବୁ ସେ ସବୁ କଥା କହିବେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଠିକ୍ ତୋ'ରି ପରି ଛୋଟିଆଟିଏ ଥିଲି ।

ତୁ ମୌଳିକ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବୁବୋଲି ବାପା ଲେଖିଛନ୍ତି । ଭାରି ଭଲକଥା । ସେଠିକା ପାଠ କିନ୍ତୁ ଆମ ଗାଁ ପାଠ ଠାରୁ ଅଲଗା । ପିଲାଏ ସେଠି ଭାରି ସଫା ସୁତରା ରହନ୍ତି । ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବଡ଼ଭାଇ ପରି ମାନନ୍ତି, ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟା-ବେଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ଆପଣାର ଶୋଇବା ଘର ଓଳାଇବା, ବିଛଣା କରିବା, ସବୁକାମ ଆପଣା ହାତରେ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ବଗିଚାରେ ଫୁଲଗଛ ଓ ଫଳଗଛ ଲଗାଇବା ଆଉ ଗୋଟିଏ କାମ । ଏତେ କାମ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ପିଲାଏ ସବୁବେଳେ ହସହସ ହେଉଥାନ୍ତି । ସବୁକାମ ଯେମିତି ତାଙ୍କୁ ଖେଳପରି ଲାଗେ ।

ତୁ ଆଉ କାବୁଲା ମୌଳିକ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲେ ଭାରି ଭଲ ହେବ । ଡର ଭୟ କିଛି ମଧ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଶୁଣ୍, ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ତୁମେ ଦୁହେଁ ଏକାଠି ମିଶି ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବ । ଦୁଇ ଅଣିଆ ଲଫାପାରେ ଆଉ ଛ'ଅ ପଇସାରେ ଟିକଟ ଲଗାଇ ପକାଇଦେଲେ ଚିଠି ସିଧା ଆମ ଗାଆଁ ଡାକଘରୁ ରେଳ ଓ ଜାହାଜଚଢି ଡେନମାର୍କ ଦେଶର ରାଜଧାନୀ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ସହରକୁ ଚାଲିଆସିବ । ଲଫାପା କିଣିବାର ପଇସା ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିବ, ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବେ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ପରା ପଇସା ଜମା ରଖୁଥିଲ ? ପାଣ୍ଠିରେ କେତେ ପଇସା ହେଲାଣି ଲେଖିବ ।

କୁକୁଡ଼ା ବଢିଲେଣି ନା ସବୁ ଡିମ୍ବତକ ତୁମେମାନେ ଖାଇଚ ? ଏବର୍ଷ ଛେଳିଛୁଆ ପୁଣି ହୋଇଥିବେ, ନୁହେଁ ? ହଁ, ଟଉଡ଼ ବାରିକୁ ଯାଇ ଦେଖିବୁ ଅଶୋକ ଓ କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଗଛ ବଞ୍ଚିଛି କି ନାହିଁ ।

ତୋ'ର ବୃତ୍ତିର ପୁରସ୍କାର ଏତେ ଦୂରରୁ ପଠାଇବା ଅସମ୍ଭବ । ତିନି-ବର୍ଷ ପରେ ଯେତେବେଳେ ମଝରେ ମୁଁ ଦର୍ଣ୍ଡିଲବସ୍ତାରେ ଫେରିଆଇବି, ସେତେ ବେଳେ ତୁମେ ଦୁହେଁ ମତେ ଆଗ ସେଇ କଥା ମନେ ପକେଇଦେବ । ତୁ ମୋର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ଇତି ।

ଚନ୍ଦ୍ରଭାଇ

ଷ୍ଟକ୍‌ହଲ୍‌ମ୍

ଭଉଜୋଉ, ତା ୧୬ । ୬ । ୫୧

କାଲରାତି ୧୦ଟା ବେଳେ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରୁ ବାହାରିଚି । ୧୨ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାହାଜ ଓ ସାରା ରାତି ରେଳରେ ବସି ଆସି ସକାଳ ୯ଟା ବେଳେ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଏ ସହର୍ ସୁଇଡେନ୍‌ର ରାଜଧାନୀ । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ସହର । ଖାଲି ଫୁଲରେ ଓ ସବୁଜ ଗଛରେ ପୂରିଚି । ଶୀତଦିନେ ଆସିଥିଲେ ଖୁଣ୍ଟା ଗଛ

ଛଡ଼ା କିଛି ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନଥାନ୍ତା । ଆଜି ପ୍ରଥମ କରି ଅନେକଦିନ ପରେ ପର୍ବତ ଦେଖିଲି । ଡେନ୍‌ମାର୍କରେ ମୋଟେ ପର୍ବତ ନାହିଁ ।

ସୁଇଡ଼େନ୍ ଡେନମାର୍କର ଆହୁରି ଉତ୍ତରକୁ । ତେଣୁ ରାତି ଏଠି ଆହୁରି କମ୍ । ପ୍ରାୟ ଏଗାରଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାଳି ସଞ୍ଜ ହୋଇ ନଥିଲା । ହଠାତ୍ ରାତି ଦୁଇଟା ବେଳେ ଫର୍ଚ୍ଚା ହୋଇଗଲା ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେଲା । ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡରେ ମୁଁ ଯେଉଁଠିକି ଯାଉଛି, ସେଠି ମୋଟେ ରାତି ନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଧୂଳି ଆଲୁଅ ରାତିସାରା ରହିଥିବ । ବାହାରେ ବସି ବିନା ଆଲୁଅରେ ବହି ପଢିହେବ । କିନ୍ତୁ ଶୀତଦିନେ ଠିକ୍ ଓଲଟା, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାୟ ଛ'ମାସ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଦେଖାମିଳିବ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ।

ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍ ସହର ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ । ଲଗିଲାଗି କେତୋଟି ଛୋଟ ଛୋଟ ଦ୍ୱୀପ ସହିତ ସହରଟି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଛୋଟିଆ ଡଙ୍ଗାରେ ଚଢି ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍‌ର ପ୍ରାୟ ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ଆସିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ହେହିପର ଏକ ଡଙ୍ଗା ଉପରୁ ସହର ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମୁଁ ଏ ଚିଠି ଲେଖୁଛି । ଡଙ୍ଗା ଚାଲୁଛି, ତେଣୁ ଅକ୍ଷର ଏତେ ଖରାପ ହୋଇ ଯାଉଛି । ହଁ, ସୁଇଡ଼େନ୍‌ରେ ପାଚିଲା କଦଳୀ କିଣିବାକୁ ମିଳେ । ଆସିବା ପରେ ଚାରିଟା କିଣି ଜାହାଜରେ ଖାଇବ ବୋଲି ରଖିଛି । ପ୍ରାୟ ଏଗାର ଅଣା ପଇସା ଦେଇ ଚାରିଟି କଦଳୀ କିଣିଲି । ଡେନମାର୍କରେ କଦଳୀ ଦେଖିବାକୁ ବି ମିଳୁନଥିଲା ।

ଆଜି ସଞ୍ଜ ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ ଜାହାଜ ଚଢି କାଲି ସକାଳ ଆଠଟାରେ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡର ଓବୋ ନାମରେ ଏକ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିବ । ସେଠୁ ମଟରରେ ରାଜଧାନୀ ହେଲସିଂକିରେ ପହଞ୍ଚିବ । ପ୍ରାୟ ରାତି ବାରଟା ବେଳେ ପୁଣି ରେଲ୍ ଚଢିଲେ ପର ଦିନ ସକାଳ ନଅଟାରେ ଯାଇ ମୁଁ ଯେଉଁଠି ରହିବ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବ ।

ଏ ଡଙ୍ଗାରେ କେତେ ଜାତିର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ଏକା ବେଳକେ ଇଂଲଣ୍ଡ, ସୁଇଡ଼େନ୍, ଜର୍ମାନୀ, ନରୱେ, ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ଓ ଡେନମାର୍କର ଭାଷା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଅନେକ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଗାଉଛନ୍ତି । ଆମ ଷ୍ଟିମର ଛୋଟ ବଡ଼ କେତେ ଦ୍ୱୀପ ଓ କେତେ ପୋଲ ଅତିକ୍ରମ କରି ଚାଲିଯାଉଛି । ଇତି ।

ହେଲ୍‌ସିଂକି

ଭାଉଜୋଇ, ତା ୧୭ । ୬ । ୫୧

କାଲି ତରତରରେ ଲଞ୍ଚ୍ ଉପରେ ବସି ସୁଇଡ଼େନ୍‌ର ରାଜଧାନୀ ଷ୍ଟକ୍‌ହଲ୍‌ମ ସହରରୁ ଯେଉଁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲି, ପାଇଥିବ । କାଲି ସନ୍ଧ୍ୟା ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ ସେଠୁ ଜାହାଜ ଚଢ଼ି ଆଜି ଦିନ ନଅଟାରେ ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡର ଏକ ବନ୍ଦରରେ ପହଂଚିଲି । ବନ୍ଦରର ନାଁ ଓବୋ । ସେଠୁ ମଟର ଚଢ଼ି ପ୍ରାୟ ଦିନ ଦୁଇଟା ବେଳେ ଫିନଲଣ୍ଡର ରାଜଧାନୀ ଏଇ ହେଲସିଂକି ସହରରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଓବୋଠାରୁ ଏଇ ସହରର ଦୂରତା ୧୭୫ କିଲୋମିଟର, ଆମ ଗଣନା ଅନୁସାରେ ପ୍ରାୟ ୧୨୦ ମାଇଲ ହେବ ।

ଫିନଲଣ୍ଡରେ ସୁଇଡ଼େନର ଲୋକେ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହରର ଏଠି ଦୁଇଟି ନାମ । ଯେପରି ଫିନଲଣ୍ଡ ଭାଷାରେ ଏଇ ସହରର ନାମ ହେଲସିଂକି ଓ ସୁଇଡ଼େନ ଭାଷାରେ ହେଲସିଂଫର୍ସ । ଦେଶର ନାମ ସେହିପରି ସୁଓମି ଓ ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ । ମାନଚିତ୍ରରୁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ଠାରୁ ମୋର ଆସିବା ବାଟ ଅନୁମାନ କରି ନେଇପାରିବ । ହେଲସିଂକିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସ୍ତାର ନାମ ମଧ୍ୟ ଦୁଇଟା । ସବୁ ଦୋକାନରେ ଦୁଇ ଭାଷାର ସାଇନ୍‌ବୋର୍ଡ ଦିଆଯାଇଛି । ତା'ର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ହେଉଚି ଫିନଲଣ୍ଡ ପ୍ରାୟ ସାତଶହ ବର୍ଷକାଳ ସୁଇଡ଼େନର ଅଧୀନ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଭାରି ଗରିବ । ଏଦେଶର ପ୍ରାୟ ଶହେରେ ସତୁରି ଜଣ କୃଷିକାମ ଓ ହାତକାମ କରନ୍ତି । ଫିନଲଣ୍ଡର କାଠକାମ ଭାରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରେ ପେଟପୂରା ଖାଇ ଏକା ଏକା ସହର ବୁଲୁଚି । ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ମଣିଷ ଦେଖି ରାସ୍ତାରେ ପିଲାଠାରୁ ବୁଢ଼ାଯାଏ ସମସ୍ତେ ମୋତେ ନିରେଖି ଅନେଇଚନ୍ତି । ସତେ ଯେପରି ମୁଁ ଭାରତରୁ ଗୋଟିଏ ଜନ୍ତୁ ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଚି । ନକହି ନପୋଛି ଆମ ଗାଁରେ ହଠାତ୍ ଏଇଦେଶରେ ଜଣେ ଲୋକ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଯାହା ହୁଅନ୍ତା, ଏଠି ତାହାହିଁ ହୋଇଚି । କିନ୍ତୁ ଗରିବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏଦେଶ ଲୋକଙ୍କର ଆତିଥ୍ୟ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ପିଲାଠୁଁ ବଡ଼ଯାଏ ସମସ୍ତେ ଗୀତକୁ ଭାରି ଭଲ ପା'ନ୍ତି ।

ଫିନଲଣ୍ଡର ଭାଷା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାସଲ ହୋଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଡେନ୍‌ମାର୍କର ଭାଷା ସହିତ ସୁଇଡେନ୍‌ରେ ଭାଷାର ଟିକିଏ ମେଳ ଅଛି ବୋଲି ମୁଁ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ଚଳାଇ ନେଉଚି, ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା ସୁଇଡେନ୍ ଭାଷା କହି ଏ ସହରରେ ଦିନଟାଯାକ କଟେଇ ଦେଲିଣି ।

ଏ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ସୁନ୍ଦର । କ୍ଷେତ୍ରଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ଏ ଦେଶ ସମାନ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସମୁଦାୟ ଗ୍ଲେସ୍ଟ ବଡ଼ ହୋଇ ଏ ଦେଶରେ ୩୨୦୦୦ ହ୍ରଦ ଅଛି । ଘରଆଡ଼ ପାହାଡ଼ ଓ ଜଙ୍ଗଲରେ ଭରା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବସନ୍ତ ସମୟ ହେତୁ ଗଛମାନ ପତର ଓ ଫୁଲରେ ପୂରିଚି । ଆଜି ମଟରରେ ଆସିବା ରାସ୍ତାଟିକ ଖାଲି ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଦେଖି ପେଟ ପୂରି ଯାଇଚି । ଏଇଥିରୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁଚି ଏ ଦେଶର ଲୋକେ କାହିଁକି ଏପରି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତପ୍ରିୟ । ଏଇ ଦେଶରେ ଜଣେ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ସିବେଲିଉସ୍ ପୃଥିବୀପ୍ରସିଦ୍ଧ । ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିଚନ୍ତି । ମୋର ରେଲ ରାତି ନଅଟା ବେଳେ । ଏଠି କାଲି ପ୍ରାୟ ରାତି ଏଗାରଟାବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେଉଚନ୍ତି ଓ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଟାବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେଉଚି । ମଝିରେ ଦୁଇ ତିନି ଘଣ୍ଟା ବେଶ୍ ଫର୍ଚ୍ଚା ରହୁଚି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚଉ

ବସନ୍ତ,

କାଲି ଚିଠିରେ ମୋର ଚିଠି ପାଇଥିବୁ । ***B.Ag.*** ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରିବୁ । ଯଦି ***Interview chance*** ପାଉ ତେବେ ପଚାରିଲେ କହିବୁ ଯେ, ନିଜେ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ କୃଷୀ ହେବୁବୋଲି ତୁ କୃଷିବିଦ୍ୟା ପଢିବାକୁ ଯାଇଛୁ । ଠେଣିକି ଯାହାହେବ । ଯେପରି ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ ମତେ କହୁଚୁ , ମୋ ଦେଇ ସେ ଏକାବେଳେକେ ଅସମ୍ଭବ । ତା'ଉପରେ ସବୁବେଳେ ନିର୍ଭର କଲେ ମଣିଷ, ମଣିଷ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତୁ କେବେ ନିରଶ ହେବୁ ନାହିଁ । କଲେଜରେ ***I.Sc.*** ପଢିବାର ଦରଖାସ୍ତ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିବୁ । କଲେଜପଢା ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ

ଘରେ ରହି କୃଷିକାମ କରିବୁ । ମୁଁ ତୋତେ ଭରସା ଦେଉଛି ଯେ କୃଷିକାମରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଲାଭ କଲେ ତୁ ଦିନେ ନା ଦିନେ *B. Ag.* ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବୁ । କୌଣସିଥିରେ କେବେ ନିରାଶ ହେବୁନାହିଁ । ସ୍ନେହ ନେବୁ । ଇତି ।

ତୋର ଭାଇ

ଲପିନଲହଟି, ଫିନଲାଣ୍ଡ

ମାଉ, ତା ୧୪ । ୭ । ୫୧

ପଅରଦିନ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ପ୍ରକୃତରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ତୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ । ଘରୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରୁ ତୋ' ବାହାଘର ବିଷୟରେ ଏତେକଥା ଶୁଣିବାକୁ ପାଏ ଯେ ତୋ'ର ନିଜକଥା ଭାବିବାକୁ ଏକାବେଳେକେ ଭୁଲିଯାଏ । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ବେଳେ ବେଳେ ଏତେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡେ ଯେ କାହାରି ପାଖକୁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସି ଚିଠି ଦେବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼େ । ଫିନଲାଣ୍ଡରେ ଆମେ କି କାମ କରୁଚୁ ସେ ବିଷୟରେ ଆଜି ଚିଠିରେ କିଛି କିଛି ଲେଖିଥିଲି । ଆମେ ନାନା ଦେଶରୁ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଜଣ ଏଠି ଅଛୁଁ । ଦିନରେ ଆଠଘଣ୍ଟା କାମ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ବଲରୁ ମୂଳ ତାଡ଼ି ସଫାକରି ତାକୁ କୃଷିଜମି କରିବା ଆମର କାମ । କାମ ଭାରି କଠିନ । କିନ୍ତୁ ମିଳିମିଶି କାମ କରିବାରୁ କାମର ବାଧା ମୋଟେ ଦେହକୁ ଲାଗୁନାହିଁ । ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଉଚି ଯେ ଏଠାରେ ମାସେ କାମ କରିବା ପରେ ମୂଳିଆ ହେବାର ହବୁ ଲାଜ କୁଆଡ଼େ ଗୁଲିଗଲାଣି । ଏଠିକାର ଲୋକେ ଭାରି ପରିଶ୍ରମୀ, ଭାରି ସ୍ନେହବନ୍ତ । ଏତେଦୂରରୁ ମୁଁ ଆସି କାମ କରୁଚି ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ଆଦରର କଥା କହିଲେ ନସରେ । ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ଦିନ ତଳେ ଗୋଟାଏ ଖବରକାଗଜରେ ମୋର ଫଟୋ ସହିତ ଖବର ବାହାରିଲା ଯେ ଛଅଟା ବହି ଲେଖିଥିବା ଓ ଆଠଟା ଭାଷାରେ କଥା କହିପାରୁଥିବା ଭାରତର ଯୁବକ ଫିନଲାଣ୍ଡରେ ଜମିରେ କାମ କରୁଚି ।

ଏଠିକା ଝିଅମାନଙ୍କର କାମ କରିବାର ଶକ୍ତି ଦେଖି ଭାରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଚି । ମରଦଙ୍କ ସହିତ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ବଲରେ କାମ କରୁଚନ୍ତି । ଆମ କର୍ମୀ-

ଦଳରେ ମଧ୍ୟ କେତେ ଜଣ ଝିଅ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଆମଭଳିପରି କାମ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । କାମ କରିବା ବିଷୟରେ ସାରା ୟୁରୋପରେ ସେମାନଙ୍କର ନାଁ ଅଛି । ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛମୂଳ ତାଡ଼ି ଉଠାଇଲା ବେଳକୁ ମୋର ଆମ ଗାଁର ଝିଅଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡୁଛି । ଆମ ଦେଶ ଚାଷୀର ଦେଶ, କିନ୍ତୁ ଦେଶରେ କେତେ ଜଣ ଆମେ ଚାଷକାମରେ ମନଦେଉଛୁ ? ବିଶେଷକରି ଆମର ଝିଅମାନେ କିପରି ଘରୁଆ ଓ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ରହିଚନ୍ତି ! ସାହେବମାନଙ୍କଠାରୁ ଆମେ ସଜବାଜ ଓ ଫେସନଗୁଡ଼ିକ ଶିଖି ଆପଣାକୁ କ୍ରମେ ବେଗିଣା କରି ପକାଉଛୁ, ସେମାନଙ୍କର କାମୁଡ଼ାପଣିଆ ଶିଖିଥିଲେ ହୁଏତ ଅନେକ ଲାଭ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏଠି ପଢୁଆ-ପିଲା ଓ ଝିଅ ଏ କାମ କରୁଚନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଅପଢୁଆ ପିଲା ମଧ୍ୟ ବେଳେ ବେଳେ ଚାଷବାସ ଛାଡ଼ି କଷ୍ଟକରେ ଚାକିରି କରିବାକୁ ଦଉଡ଼ୁଚି । ଏପରି ଅଳସୁଆ ଦେଶରେ ରୋଗ, ଅଶିକ୍ଷା ଆଉ କଳିଆ ହେବନାହିଁ ତ ଆଉ କୋଉଠି ହେବ ? ମନ ହେଉଚି, କାଲି ଘରକୁ ଯାଇ ଘରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଲକୁ ନେଇ କାମରେ ଲଗାଇ ପାରନ୍ତି କି ? ଦେଖାଯାଉ ତିନିବର୍ଷପରେ ତୁମେମାନେ ଯଦି ମତେ ଏଇ ସୁବିଧା ଦିଅ, ତେବେ ହୁଏତ ଘରକୁ ବଦଳାଇବାରେ ମୁଁ କିଛି ଦୂର ଆଗେଇ ପାରିବି । କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଲୋକର ଝିଅ ବା ପାଠୁଆଭାଇର ଭଉଣୀ ହେବାକୁ ମନ କଲେ ଅନ୍ତତଃ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଭାଇକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଇତି ।

ଶରତଭାଇ

ବସନ୍ତ,

ତୋର ଚିଠି ପାଇଲି । ଯିଏ ଚାଷୀହେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରେ ସେ ଚାଷକରେ, କଷ୍ଟକରି ମସିଆ ଭାତ ଖାଇ କଲେଜରେ ପାଠପଢି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଆହୁରି ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ କଟକ ଯାଏନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ ନା, କଲେଜରେ ପଢି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେତେଜଣ ଚାଷୀ ହୋଇ ପାରିଚନ୍ତି । ଡେନମାର୍କ ପୃଥିବୀରେ ଚାଷ ଦିଗରେ ସବୁଠାରୁ ଆଗୁଆ । ଏଠି କୃଷିବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବାର ନୀତି ଆମ ଦେଶଠୁ ଏକାବେଳେକେ ଅଲଗା । ତିନିବର୍ଷ ଆପଣାଘରେ ବା କୌଣସି ବଡ଼ ଚାଷୀ ପାଖରେ ରହି ଚାଷକାମ କରିବାର ଅଭିଜ୍ଞତା ନଥିଲେ କେହି କୃଷିବିଦ୍ୟାର ଛାତ୍ର

ହୋଇ ପାରିବେନାହିଁ । 'ଫଳତଃ ଆମଦେଶରେ କୃଷିବିଦ୍ୟାର ଡ଼ିଗ୍ରୀପାଇ ଯୁବକମାନେ କଟକରେ ଅଫିସର ହେଉଛନ୍ତି । ଅଥଚ ଏ ଦେଶର କୃଷୀ ପ୍ରକୃତିରେ ତା'ର ଦେଶର କୃଷିରେ ଉନ୍ନତି କରିବାର ଲାଗିଛି । ତୁ ଯଦି ମୋ'ର କଥା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥାଉ ତେବେ କଲେଜରେ ପଢ଼ିବାର ମୋହ ତୋତେ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ବିଶେଷତଃ ନେହେରୁ ହଷ୍ଟେଲରୁ ନଡ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ କଲେଜ ଯାଏ ଦଉଡ଼ି ତୁ କି ପାଠ ପଢ଼ିବୁ, ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଅଛି । ଓଲଟି ମୋର ଆଶଙ୍କା ହେଉଛି ଯେ ତୋ'ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆହୁରି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ତୁ ଘରେ ରହି ଆପେ କୃଷିରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କର, ତା' ସହିତ ଭଲ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର । ଅନ୍ତତଃ ମୁଁ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କର । ମୁଁ ଜବାବ ଦେଉଛି, ତୋ'ର ଉତ୍ସାହ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୋତେ ମୁଁ ଜଣେ ଭଲ କୃଷୀ କରାଇ ପାରିବି । ସେଥିଲାଗି ଯେଉଁଠି ପଢ଼ିବାର ଦରକାର ପଡ଼ୁ ପଛକେ ସେଠିକି ପଠାଇବି, କୃଷିକାମକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଘୃଣା ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଛୁ ବୋଲି, ଆମ ମନ ଆଗ କଲେଜ ଆଡ଼କୁ ଧାଉଁଛି । କିନ୍ତୁ ପାଠୁଆ କୃଷୀ ଆମ ଦେଶରେ ଯେତେ ଯେତେ ବାହାରିବେ, ଆମର ସମ୍ପଦ ସେତେ ବଢ଼ିବ । ତୁ ମୋ' କଥାକୁ ଭଲଭାବେ ଭାବି ତୋ'ର ମନର ସବୁକଥା ଲେଖିବୁ । ମୁଁ ତୋ'ର ମଙ୍ଗଳ ହିଁ ଚାହେଁ । ତେଣୁ ମୋର କଥାରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ କରିବୁ ନାହିଁ । ମୋର ଆନ୍ତରିକ ସ୍ନେହ ନେବୁ ।

। ଇତି । ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ

ଚିତୁଭାଇ

ବୋଉ,

ତୋ'ର ଚିଠି ପାଇଲି । ତୁ କାହିଁକି ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛୁ ? କଟକ ଜେଲ୍‌ରେ ରହି ଫେରିଆସିଲା ବେଳକୁ ତୁ ଦେଖିଛୁ ମୁଁ କିପରି ମୋଟା ହୋଇ ଫେରିଥିଲି । ଏଠୁ ତିନିବର୍ଷ ପରେ ଏପରି ସୁସ୍ଥ ବଳୁଆ ହୋଇ ଫେରିବି ଯେ ତୁ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ତୋ'ର ପଦେ ପଦେ ଚିଠି ମତେ ଭାରି ବଳ ଦିଏ । ସେଥିଲାଗି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିଠିରେ ତୁ ନିଜ ହାତରେ ଅନ୍ତତଃ ଦି'ଧାଡ଼ି

ଲେଖିବୁ ବୋଲି ମୁଁ ଆଗରୁ ଭାଉଜନୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖିଚି । ବାପା ମଧ୍ଯ ଟିକିଏ ସମୟ ଦେଇ ପଦେ-ପଦେ ଲେଖି ପାରୁଥିଲେ ମୁଁ ନିଜକୁ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ମନେ କରିପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତୁ ତେଣେ ମନ କଷ୍ଟ କଲେ ମୋର ମନ ମଧ୍ୟ ଏଠି ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିବ । ସମସ୍ତେ ମୋ'ଠାରୁ ଯାହା ଆଶାକରି ଟଙ୍କା ଦେଇ ମତେ ବିଦେଶକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଆଶା ପୂରଣ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ତୋ'ଉପରେ ମୋର ଭରି ଭରସା ରହିଚି । ମୁଁ ଭରି ଭଲ ଅଛି । ତୁ କେବେହେଲେ କିଛି ଆଶଙ୍କା କରିବୁ ନାହିଁ । ବାପାଙ୍କୁ ମୋ'ର ପ୍ରଣାମ ଦେବୁ ।

। ଇତି ।

ଚିଉ

ଲିପିନଲିହଟି

ଭାଗୁଭାଇ, ତା ୮ । ୮ । ୫୧

ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ସାତଦିନ ଆଗରୁ ପାଇଲିଣି । ସମୟ ଅଭାବରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିଠି ଦେଇପାରିନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଆଠଘଣ୍ଟା ଶାରୀରିକ ପରିଶ୍ରମ, ରାତିରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଚି । ଶନିବାର ରବିବାର ଆମେ ସମସ୍ତେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଦର୍ଶନୀୟସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଛୁ । ଏହିସବୁ କାରଣରୁ ନିୟମିତ ଚିଠିଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ବସନ୍ତ କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଚି ଶୁଣି ଟିକିଏ ଦୁଃଖିତ ହେଲି । ମୁଁ ମୋଟେ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ କିପରି ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପଢ଼ାଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲି-ଇବେ । ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କାହାରିପାଇଁ ପଇସାଏ ସାହାଯ୍ୟ କରୁନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିବା ମୋର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ । କଲେଜରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପାଠପଢିଚୁ । ତଥାପି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବାର କଥାତ ଦୂରେ ଥାଉ, ଆମେ ଆପଣାକୁ ବି ***Settled*** କରି ପାରି-ନାହୁଁ । ତଥାପି ସେହି କଲେଜକୁ ପଇସା ଖରଚ କରି ଧାଇଁଚୁ କାହିଁକି କେଜାଣି ? ମୁଁ ବସନ୍ତକୁ ଏଥିଲାଗି ମୋଟେ ଦୋଷ ଦେବିନାହିଁ । ଆପଣମାନେ

ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ଘରର ଭବିଷ୍ୟତ ବିଚାର କରି କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ ସେ ସେଥିରୁ କଦାପି ବାହାର ହୋଇନଥାନ୍ତା । ଅତି ଖୋଲାଖୋଲି ଏଇ କେଇପଦ ଲେଖିଲି ବୋଲି କିଛି ମନେ କରିବେ ନାହିଁ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ନିଜେ ସଂସାର ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିନାହିଁ । ଆମ ଘରହିଁ ମୋ ସଂସାରର ସବୁ । ତେଣୁ ଅଯଥା ସେଠି କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖିଲେ ମୋ'ର ମନ ଭାରି ବିଦ୍ରୋହୀକରି ଉଠେ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ର

ଦେବି,

ମୋର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ତୁ ପୁଣି କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଛୁ ଜାଣି ଭାରି ଖୁସି ହେଲି । ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଅବହେଳା କରିଥିଲୁ ବୋଲି ତା'ପାଇଁ କେତେ ରକମର ଅବସ୍ଥା ଭୋଗିବାକୁ ହେଲା ଓ ଦୁଇବର୍ଷ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ସେଇ-କଥା ମନେରଖି ଏବର୍ଷ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବୁ । ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନର ସ୍ୱାଧୀନତା ବଢ଼େ । କିନ୍ତୁ ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବା ଉଚିତ । ନହେଲେ ଯେତେବଡ଼ ପାଠର ଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ କୌଣସିଥିରେ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଘରେ ଅର୍ଥାଭାବ । ତଥାପି ସେମାନେ ତୋତେ ତୋ'ର ପଢ଼ିବା ଖରଚ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତୋ'ର ଦାୟିତ୍ୱ ଦୁଇଗୁଣ । ସେଇ ଅନୁସାରେ ତୋତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାପା ଭାଇ ସମସ୍ତେ ସିନା ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ, ଉତ୍ସାହ ଦେବେ କିନ୍ତୁ କେବଳ ଆପଣାମନର ଦୃଢ଼ତା ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷକୁ ନିଜର ଜୀବନ ଗଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା'ପରେ ଦେଶ ଓ ଜାତି ଗଢ଼ିବାର ବଡ଼ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତ ରହିଛି । କେବଳ ଟାଣୁଆ ଟୋକା ହୋଇ ବାହାରିଲେ ଯାଇଁ ଆମେ ଆମଦେଶକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରିବା । ତୋ'ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି । ସେଇ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ କାମରେ ଲଗାଇପାରିଲେ ସବୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇ-ପାରିବ । ମୁଁ ତୋତେ କେବେ ଗାଳି ଦେଇନାହିଁ । କୌଣସି ଭୁଲ ହେଲେ

ତୋତେ ହତୋତ୍ସାହିତ କରିନାହିଁ । ତୁ ଗତ ଦୁଇବରଷର ସବୁକଥା ଭୁଲିଯାଇ ନୂଆ ମନରେ ଲାଗିପଡ଼, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଏଇ ଇଚ୍ଛା । ଇତି ।

ଚିତ୍ତଭାଇ

ଲିପିନ୍‌ଲିହଟି

ଭଉଜୋଉ,

ତା ୨୩ । ୮ । ୫୧

ଘରୁ ଚିଠି ନପାଇ ଏଥର ମୁଁ ଟିକିଏ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ମୁଁ ଚିଠି ଦେବାର ପନ୍ଦର କୋଡ଼ିଏ ଦିନପରେ ଘରୁ ଚିଠି ନପାଇଲେ ମତେ କାହିଁକି ଆଜିକାଲି ଟିକିଏ ଅଡୁଆ ଲାଗୁଚି । ଦେଶରେ ଥିଲାବେଳେ ଏତେ ବେଶୀ ତୁମମାନଙ୍କ କଥା ଭାବୁନଥିଲି, ଘର ବିଷୟରେ ଏତେବେଶୀ ଚିନ୍ତା କରୁନଥିଲି । ଘରୁ ଯେତିକି ଦୂରକୁ ଯାଉଚି, ସେତିକି ସେତିକି ତୁମମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ଆହୁରି ଅତି ଆପଣାର କରି ପାଇପାରୁଚି । ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ମୋର ସବୁ-ଠାରୁ ବେଶୀ ଦରକାର । ଯେତିକି ତୁମମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଉଥିବି; ସେତିକି ମୋ'କାମରେ ଓ ମୋ'ଜୀବନ ଗଢ଼ିବାରେ ମୁଁ ବେଶୀ ବଳ ପାଉ-ଥିବି । ଗୋଟିଏ ପରିବାରରୁ ଜଣେ ଯଦି ଯୋଗୀ ହୋଇଗଲା, ସେଥିରେ ଦୁଃଖ କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ? କିନ୍ତୁ ସଂସାରରେ ଯେତେ ଯୁଆଡ଼େ ଉଡ଼ି ବୁଲିଲେ ମଧ୍ୟ ବାରବାର ଟିକିଏ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ମାଗିବାକୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଭିକାରୀପରି ବାହୁଡ଼ି ଆସୁଥିବି । ଏଇ ଦୁଇବର୍ଷ ଏଇ ଦୂରଦେଶରେ ମୁଁ ସେଇ ଯୋଗୀ ହେବାର ପଇତା ନେବାକୁ ଆସିଚି ।

ଭାଗୁଭାଇଠାରୁ ଚିଠି ପାଇଚି । ସେ ଲେଖିଚନ୍ତି ଯେ ବହି ଦୋକାନରୁ ମାସିକ କିଛି ଟଙ୍କା ପାଇବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସେ ପାଇଚନ୍ତି । ଏଠୁ ମୁଁ କେବଳ ଚିଠି ସିନା ଲେଖିବି । ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ମୋର କି ବଳ ଅଛି । ଘରେ କୌଣସି ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇବା ଲାଗି କିଛି ଦେଇପାରିବି ବୋଲି ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନଥିଲି । ସେ ଦିଗରେ ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଅଯୋଗ୍ୟ । ବିଶେଷତଃ ଭାଗୁଭାଇଙ୍କ ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ିବାରେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଚି ବୋଲି ମୁଁ ମୋର ବହିଲେଖା

ପରିଶ୍ରମକୁ ସାର୍ଥକ ବୋଲି ମନେ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଭଇ ଟୋଲ ଯେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି ତାଙ୍କୁହିଁ । ତୁମେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣନା, ଡାକ୍ତର ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସଂସାରରେ ମୁଁ ସବୁ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ବେଶୀ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ସବୁଦିନେ ସବୁ ସମାଜରେ ରାଜନୈତିକ ନେତା ବା ଧନୀ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚରେ ରହିଥିବ । ଆମ ଦେଶରେ ଆମେ ଓକିଲ ଓ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କୁ ଭାରି ଗୌରବ ଦେଉଛୁ ବୋଲି ଆମର ଏ ଦଶା । ଯୋଉ ସମାଜ ପଇସା ପଛରେ ଧାଏଁ, ସ୍ୱାର୍ଥ ପଛରେ ଧାଏଁ କେବଳ ସେଇ ଦେଶରେ ଓକିଲ ଓ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ଗୌରବ ପାଆନ୍ତି, ଆଉ ଡାକ୍ତର ଓ ଶିକ୍ଷକ ଅପମାନିତ ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହୁସିଆର, ତୁମେ ଭଉଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଏତେ କଥା ଲେଖିବନାହିଁ, ତା'ହେଲେ ସେ ମନେ ମନେ ଭାରି ଗର୍ବ କରିବେ । ସେ ନିଜକୁ କେତେଦୂର ଜଣେ ସଚ୍ଚା ଡାକ୍ତର ହିସାବରେ ତିଆରି କରିପାରିବେ, ସେ କଥା ଭବିଷ୍ୟତରେହିଁ ପ୍ରମାଣିତ ହେବ ।

ପଅରଦିନ ସଞ୍ଜବେଳେ ମୁଁ ଏଠୁ ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡର ରାଜଧାନୀ ହେଲସିଙ୍କିରେ ଚାରିଦିନ ରହିବି ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଛି । ଆସିଲାବେଳେ ସେଠି ମୋଟେ ସାତଆଠ ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ କିଛି ଦେଖି ପାରିଲିନାହିଁ । ଏଥର ଏକ ପରିବାରରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଛି, ତେଣୁ ପଇସା ଖରଚର କୌଣସି ଡର ନାହିଁ । ସେଠୁ ୩୦ ତାରିଖଦିନ ବାହାରି ଜାହାଜ, ରେଲ ଓ ପୁଣି ଜାହାଜରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପହିଲା ସକାଳେ ଡେନ୍‌ମାର୍କର ରାଜଧାନୀ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ ପହଞ୍ଚିବି । ମଝିରେ ଦିନଟାଏ ସୁଇଡେନ୍‌ର ରାଜଧାନୀ ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍‌ରେ କଟିବ । ଉତ୍ତର ଅଞ୍ଚଳର ଏ ଦେଶସବୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ଶୀତ ଛ'ମାସ ଏଠି ଗଛରେ ପତରଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ରହେନାହିଁ । ଖାଲି ବରଫ ଆଉ ପ୍ରାୟ ଦିନକେ କୋଡ଼ିଏ ବାଇଶି ଘଣ୍ଟା ରାତି, ସେଥିଲାଗି ଖରା ଛ'ମାସ ଏଠିକାର ଲୋକେ ଏତେବେଶୀ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ କରନ୍ତି, ବୋଧହୁଏ ସେଥିଲାଗି ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଏମାନେ ଏତେବେଶୀ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ବିଶେଷକରି ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡର ପ୍ରକୃତିକୁ ମୁଁ ମୋଟେ ଭୁଲିପାରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଏଠିକା ହ୍ରଦରେ ପହଁରିଛି, ଛୋଟିଆ ଡଙ୍ଗାରେ ମାଇଲ ମାଇଲ ଧରି ବୁଲିଛି । ଖରାବେଳ ସାରା ଜଙ୍ଗଲରେ ବୁଲି ନାନାପ୍ରକାର କୋଳି ଖାଇଛି । କେତେ ପର୍ବତ ଚଢ଼ି କେତେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତକୁ ଅନାଇ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଛି ।

ସେଥିପାଇଁ ଏଦେଶ ଛାଡ଼ି ଗଲାବେଳେ ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଉଚି । ମନ କହୁଚି ଯେ ମୁଁ ଏହି ଦେଶକୁ ଆଉଥରେ ଆସିବି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସାଙ୍ଗ ଭାଉଜୋଉ,

ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରୁ ଗତ ପନ୍ଦରଦିନ ଆସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ହେଲା ଏ ଦେଶରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲି । ତେଣୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଏଠି ସବୁକଥା ନୂଆ ନୂଆ ଲାଗୁଚି । ଦୁଇମାସ ହେଲା ପଢାପଢି ପ୍ରାୟ ବନ୍ଦ ଥିଲା କହିଲେ ଚଳେ । ପୁଣି ନୂଆକରି ଜୋରସୋରରେ ପାଠ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଚି ।

ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରୁ ଆସିବା ପରେ ପରେ ମୁଁ ରହିବାଘର ବଦଳାଇଚି । ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଘରଟିଏ; ଟେବୁଲ, ଚେୟାର, ଖଟ ସବୁ ଅଛି । ଲୁଗାପଟା ଓ ବହିପତ୍ର ରଖିବାର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଚି । ଶୀତ ଦିନେ ଘର ଗରମ ରଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଗରମ କରିବା କଳ ଅଛି । ଘରକୁ ଲାଗି ପାଇଖାନା ଓ ଗାଧୁଆ ଘର, ଗରମ ଓ ଥଣ୍ଡା ଉଭୟ ପ୍ରକାରର ପାଣି ଗାଧୁଆ ଘରକୁ ଆସିପାରିବ । ଶୀତ ଦିନେ ଏଠି ଏତେ ଥଣ୍ଡା ହୁଏ ଯେ ଥଣ୍ଡା ପାଣିରେ ଗାଧୁଆ କଥାତ ଦୂରେ ଥାଉ, ମୁହଁ ହାତ ଧୋଇବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର । ତେଣୁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ପରିବାରରେ ଗରମ ପାଣି ପାଇବାର ସୁବିଧା କରାଯାଇଚି । ଯୋଉ ପରିବାରର ସେ ସୁବିଧା ନାହିଁ, ସେଠି ସେମାନେ ଆଗ ଚୁଲି ଉପରେ ପାଣି ଗରମ କରି ତା'ପରେ ଗାଧୁଆ ଘରକୁ ଆଣି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

ଏ ନୂଆ ଯାଗାକୁ ଆସିବାର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି, ମୁଁ ମୋର ମନ ମୁତାବକ ଖାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି ବୋଲି । ଅନ୍ୟ ପରିବାରରେ ରହିଲେ ଆପଣା ରୁଚି ଅନୁସାରେ ଖାଇବାକୁ ପାଇବା ମୁସ୍କିଲ । ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସିନା ସିଝା ତରକାରି ବା ଶାଗ ଖାଇବାର ବିରକ୍ତ ହେଉ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଅଟାଳି

ପରିବାରରେ ସୁନାପୁଅ ପରି ଯାହା ମିଳିଲା ଖାଇବା ଛଡ଼ା ଅଉ ଉପାୟ କ'ଣ ଅଛି ? ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ମୁଁ ରାତି ଓ ସକାଳ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଜେ କରିଚି । ତାହାଦ୍ୱାରା ଖରଚ ତ କମିଚି, ସବୁଠୁ ବଡ଼ କଥାଯେ ମନର ଶାନ୍ତି ମିଳିଚି । ସେଠି ପାଞ୍ଚବରଷ ଭିତରେ ମୋର ଦେହ ମୋଟେ ଖରାପ ହୋଇନାହିଁ । ଏଠି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହିପରି ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆରମ୍ଭ କରିଚି । ମୋ' ଘରକୁ ଲାଗି ରୋଷେଇ ଘର, କଳ ଚୁଲି ଓ ସବୁ ସାଜ ସରଞ୍ଜାମ ରହିଛି । ସକାଳେ ମୋ' ଖାଇବା ହେଉଚି ଯଅ, ଦୁଧ, ରୁଟି ଓ ଲହୁଣୀ । ଖରାବେଳେ ଖାଇବା ମୁଁ ଘରୁ ତିଆରି କରି ପଢ଼ିବା ଯାଗାକୁ ନେଇଯାଏ । ମାଣ୍ଡିଆ ପରି ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଶସ୍ୟରୁ ହୋଇଥିବା ରୁଟି, ଛେନା, ବିଲାତି ବାଇଗଣ, ଗଜା ଗ୍ଲେଟିଆ ମୂଳା ଓ ଅଣ୍ଡା ହେଉଚି ମୋର ପ୍ରଧାନ ଖାଇବା ଜିନିଷ । ପଢ଼ା ସାରି ପ୍ରାୟ ସଞ୍ଜ ଛ'ଟା ବେଳକୁ ମୁଁ ଘରକୁ ଆସି ପରିବାସିଝା ବସାଇ ଦିଏ । ପରିବା ଭିତରେ ଫୁଲକୋବି, ଗାଜର ଓ ବନ୍ଧାକୋବି ପ୍ରଧାନ । ସିଝାପରିବା, ଲହୁଣୀ ଓ ଦୁଧ ଏହାହିଁ ମୋର ରାତି ଖାଇବା । ଭାରି ମଜା ଲାଗୁଚି, ସାତ ଦିନରେ ଥରେ ବଜାରକୁ ଯାଇ ସବୁ କିଣି ଆଣିବାକୁ ପଡୁଚି । ତା'ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣଙ୍କ ସହିତ ବେଶ୍ ପରିଚୟ ମଧ ହେଉଚି । ଏଦେଶର ଭାଷା ବେଶ୍ ହାସଲ କରିସାରିଲିଣି, ତେଣୁ ବଜାର କରିବାରେ ମୋଟେ ଅସୁବିଧା ହେଉନାହିଁ ।

ଏପ୍ରିଲ୍ ଓ ମେ' ମାସରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ପରିବାରରେ ଥିଲି ସେଠୁ ମୋ' ନୂଆଘର ଭାରି ନିକଟ । ଆମ ଦାଣ୍ଡଠାରୁ ଠାକୁର ଘରଯାଏ ହେବ । ମୋ'ର ଜଣେ ସାଙ୍ଗର ଘର ସେ । ତା'ର ଠାରୁ ମୁଁ ଏ ଦେଶର ଭାଷା ଶିଖିଚି, ସେ ମୋ'ଠାରୁ ହିନ୍ଦି ଓ ସଂସ୍କୃତ ଶିଖୁଚି । ଆମ ଦେଶର ଧର୍ମ ଓ ଲୋକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ତାର ଭାରି ଆଗ୍ରହ । ଏଣୁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାସ୍ କରି ସାରିଲେ ସେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଯିବ ବୋଲି ଇଚ୍ଛା କରିଚି । ତା'ର ବୋଉ ମତେ ଭାରି ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଦୁଇଭାଇ ପରି ଦେଖନ୍ତି । ଯା' ଭିତରେ ସେ ମୋ'ନୂଆ ଘରକୁ ଆସି ଥରେ ଦେଖିଗଲେଣି । ମୋ'ଘରକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସଜାଇବାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ଘରୁ ଫୁଲକୁଣ୍ଡ ଓ ଫଟୋ ଆଣି ଏଠି ସଜାଇ ଦେଇ ଯାଇଚନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ତାଗିଦା ଯେ ପ୍ରତି ଶୁକ୍ରବାର ରାତିରେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଘରେ ଖାଇବି । ସେତିକିରେ ସେ କ'ଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଲୋକ, ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଯାହା ଭଲ ଜିନିଷ ତିଆରି ହେଲା, ପୁଅ ହାତରେ ମୋ'ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେଦିନ ତାଙ୍କ ଘରେ ଭାତ ରନ୍ଧା ହୋଇଥିଲା, ମୋ'ଲାଗି ରାତିରେ ଭାତ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଚାଉଳ ଏଠି ଭାରି ମହରଗ, ତେଣୁ ମାସେ ଦୁଇମାସରେ ଥରେ ଭାତ ଖାଇବା ମଧ୍ୟ ଏଦେଶରେ ସହଜ ନୁହେଁ । ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ଦିନ କଟି ଯାଉଚି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚନ୍ଦ୍ର

ତା ୧୬ । ୧୦ । ୫୧

ଭାଉଜୋଞ୍ଜି,

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଗୋଟିଏ ନାଟକ ପଢିବାକୁ କାଲି ରାତିରେ ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ମୋ' ଛୋଟିଆ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲି । ବହି ପଢା ସରିବା ପରେ ସେମାନେ ମୋର ସବୁ ଫଟୋ ଦେଖିଲେ । ତୁମମାନଙ୍କର ସବୁ ଫଟୋ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲି । ଆଉ କହିଲି,"ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଭାରି ରାଗିଚି । ପନ୍ଦର ଦିନ ହେଲା ସେମାନେ କେହି କୌଣସି ଚିଠି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ।" କିନ୍ତୁ ତା'ପରେ ମନ ନରମ ହୋଇଗଲା, କହିଲି, "କିନ୍ତୁ କାଲି ନିଶ୍ଚୟ ଘରୁ ଚିଠି ଆସିବ ।" ଆଜି ବଡ଼ ସକାଳୁ ତୁମର ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ଘରର ଯାହା ପାଖକୁ ହେଲେ ଜଣଙ୍କୁ ଚିଠି ଦେଉଚି, କେବଳ ଏଇ ଆଶାରେ ଯେ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଅନ୍ତତଃ ଯାହା ପାଖରୁ ହେଲେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପହଞ୍ଚିବ । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଥରେ କୋଡ଼ିଏ ପଚିଶି ଦିନ ଫାଙ୍କ ପଡ଼ିଯାଉଚି । ଆଉ ସେତେବେଳେ ମତେ ଯେପରି ଚାରିଆଡ଼ ଅନ୍ଧାର ଦିଶୁଚି । ବିଶେଷତଃ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯେତେବେଳେ ଖରାପ ଖବର ଶୁଣିବା ଛଡ଼ା ଭଲଖବର ଶୁଣିବାର ଭଲ ଭାଗ୍ୟ ମୋର ହୋଇନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କଠାରୁ

ଚିଠି ନ ପାଇଲେ ମନ କ'ଣ ହେଉଥିବ ଯଦି ବିଚାର କରୁଥାନ୍ତ, ତେବେ ହୁଏତ ଚିଠି ଦେବାରେ ଏତେ ଡେରି କରନ୍ତ ନାହିଁ ।

ତୁମମାନଙ୍କର ଚିଠି ଯେ ଭିତରେ କେତେ ବଳ ଦିଏ, ତୁମକୁ କ'ଣ ବୁଝାଇବି । ତୁମେମାନେ କେବଳ ମୋର ଦୁଷ୍ଟାମି, ମୋର ପିଲାଳିଆ ଚପଳମି ଦେଖିଚ, କିନ୍ତୁ ମୋ' ଭିତରଟା ଯେ କେଡ଼େ ଦୁର୍ବଳ ତାହା ତୁମେମାନେ କାହୁଁ ବୁଝିବ ? ତୁମମାନଙ୍କର କୌଣସି ଖବର ନପାଇଲେ ସଂସାରରେ ଭାରି ଏକୁଟିଆ ଲାଗେ । ଆଉ ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ଦୁନିଆର ସବୁ ଦୁର୍ବଳତା, ସବୁ ଦୁର୍ଭ-ବନା ମନ ଭିତରେ ଆସି ପଶିଯାଏ । ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଅଭାବହିଁ ମଣିଷକୁ ପାପ ଭିତରକୁ ଟାଣିନିଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀରେ ଏଇ ଭଲ ପାଇବାର ଭାରି ଅଭାବ, ସେଇଥି ଲାଗି ମଣିଷ ମଣିଷ, ଜାତି ଜାତି ଓ ଦେଶ ଦେଶ ଭିତରେ ଏତେ ବିଷମତା ଓ ବିବାଦ । ଏତେ ଦୂରରେ ହଠାତ୍ ତୁମମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ ସମ୍ବନ୍ଧ ମନର ଡୋର ଛିଡ଼ିଗଲେ ଆପଣାକୁ ଯେପରି କାଙ୍ଗାଳ ପାଷାଣ ପରି ମନେହୁଏ କ'ଣ କହିବି ?

ଝିଅ କୁଆଡ଼େ ତୁମ ମନମୁତାବକ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ନାହିଁ ବୋଲି ତୁମ ମନରେ ଭାରି କଷ୍ଟ । ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର 'ଶିଶୁ' ବହି ପଢ଼ିଚ ? ଗୋଟିଏ କବିତାରେ ମାଆ ପୁଅକୁ କହୁଚି, ତୁ ସୁନ୍ଦର ବୋଲି ବା ଭଲ ବୋଲି ମୁଁ ତୋତେ ଭଲ ପାଉନାହିଁ, ତୁ ମୋର ଛୁଆ ପୁଅଟି, ଏଇଥିଲାଗି ମୁଁ ତୋତେ ଭଲ ପାଉଚି ।

ଅତି ଶୀଘ୍ର, ଅର୍ଥାତ୍ ଚିଠି ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦେହ ଖବର ଲେଖି ପଠିବିଅ । ନହେଲେ ତୁମମାନଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଖବର ନପାଇଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ପାଠରେ ମନଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ପାଇବାରେ ମୋର ଟିକିଏ ହେଲେ ଦୁଃଖନାହିଁ । ଅମର ଜମି ଅଛି । ଆମ ଘରେ ଡାକ୍ତର, ଆମେ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଉଚୁ ପୃଥିବୀରେ ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେ କେଡ଼େ ସୁଖୀ! ଯୋଉ ଘରେ ପୁଅ ପଇସା ଅଭାବରୁ ବାପ ଲାଗି କିଛି କରିପାରୁ ନାହିଁ, ଯୋଉ ଘରେ ଔଷଧର ଚିନ୍ତାଠାରୁ ଭାତର ଚିନ୍ତା ବେଶୀ ଘାରିଚି ସେଇମାନଙ୍କ କଥା

ଭାବିଲି ! ତେଣୁ ସୁଖ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ, ଦୁଃଖରେ- ମନରେ ବଳ, ଦୁଃଖରେ ପରସ୍ପର ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ପରସ୍ପରର ମାତ୍ର ସହିବା, ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା । ଏହି କଥା ଗୁଡ଼ାକ ଲେଖୁ ଲେଖୁ ହଠାତ୍ ମୋର ସବୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯିଏ ଯେତିକି ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଦେବ, ସିଏ ସଂସାରକୁ ସେତିକି ଜିତିବ । ଦୈବର କସମଣ୍ଡ ଉପରେ ସେ ସେତିକି ଆପଣା ଲାଗି ଶାନ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରିପାରିବ । ଇତି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର-ବାବୁ ଓ କାବୁ, ତା ୧୪ । ୧୦ । ୫୧

ତୁ ଆଉ କାବୁଲି ଲଫାପାରେ ଯୋଉ ଚିଠି ଦେଇଥିଲ, ତାହାକୁ ମୁଁ ଆଜି ପାଇଲି । ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରୁ ଫେରି ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ବାବୁ ଆଉ କାବୁ ଚିଠି ଦେଲେନାହିଁ କାହିଁକି । କିନ୍ତୁ ଚିଠି ଯାଇ ପ୍ରଥମେ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଚାଲି ଆସିଲିଣି । ଏହିପରି ହୋଇ ଚିଠି ଠିକଣା ଯାଗାରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ଲାଗିଲା । ସକାଳୁ ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଚିଠି କେତେ ଥରକୁ ପଢ଼ାଇ ସାରିଲିଣି । ସମସ୍ତେ ଚିଠି ଶୁଣି ଭାରି ଖୁସି । ଗ୍ରୀଷ୍ମ— ଛୁଟି ଆଗରୁ ମୁଁ ଯାହାଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥିଲି, ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଅଛି । ମୋ' ଫଟୋରେ ମୋ' ସହିତ ସେ ବସିଚି, ଧଳାଭାଲୁ ନୁହେଁ ! ତା'ର ବୟସ ଦଶ ବରଷ । ମୋତେ ଭାରି ଭଲକରି ଚିହ୍ନିଚି । ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲାମାତ୍ରକେ ସେ ଦଉଡ଼ି ଆସି ମୋତେ ଗୁଡ଼ି ପକାଇବ । ଦିନେ ଦିନେ ରାତିରେ ମୁଁ ସେ କୁକୁରକୁ ବାହାରେ ବୁଲାଇନିଏ ।

ଦେଢ଼ମାସ ହେଲା ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ଘର ନେଇଚି । ଘରକୁ ଲାଗି ରୋଷେଇ ଘର, ପାଇଖାନା ଓ ଗାଧୁଆଘର । ମୋର ଖାଇବାପିଇବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ନିଜ ହାତରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଚି । ପ୍ରତିଦିନ ସେରେ ଦୁଧ ମଗାଉଚି; ସକାଳେ ଦୁଧ, ଲହୁଣୀ, ପାଉଁରୁଟି ଓ ଯଅ । ସକାଳ ଦଶଟା ବେଳେ ମୁଁ ପଢ଼ିବାକୁ ଚାଲିଯାଏ, ତେଣୁ ଖରାବେଳର ଖାଇବାକୁ କାଗଜରେ ବାନ୍ଧିନେଇଯାଇଥାଏ । ବିଲାତି- ବାଇଗଣ, ଲହୁଣୀ, ରୁଟି, ଫଳ ଆଉ ଛେନା ହେଉଚି ମୋର ଖରାବେଳର

ଖାଇବା । ଏଠିକାର ସବୁ ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜ ପିଲାଏ ସେହିପରି କାଗଜପୁଡ଼ିଆରେ ଖାଇବା ବାନ୍ଧି ସ୍କୁଲକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଏଗାରଟା ବେଳେ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଖାଇବା ଛୁଟି ହୁଏ । ସ୍କୁଲ ତରଫରୁ ଦୁଧ ବିକା ହୁଏ; ପିଲାଏ ଘରୁ ଆଣିଥିବା ଖାଇବା ଓ ଦୁଧରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦରେ ଏକାଠି ବସି ଖାଆନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଅଫିସରେ କାମ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଆପଣା ଖାଇବା ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଆନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜ ଛ'ଟା ବେଳେ ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରେ । ରୋଷେଇ ବିଶେଷ କିଛି ନୁହେଁ । ଫୁଲକୋବି ଓ ଗାଜରକୁ ଚୁଲିରେ ବସାଇ ସିଝାଇ ଦିଏ, ତା'ସହିତ ଲହୁଣୀ ବା ବିଲାତି-ବାଇଗଣ ରସ ମିଶାଇ ଖାଏ । ତା'ପରେ ଗିଲାସେ ଦୁଧ ପିଇଦେଲେ ଖାଇବା ସରିଲା ।

ଗାଧୋଇବା ଘରେ ଗରମପାଣି ଓ ଥଣ୍ଡାପାଣିର କଳ ରହିଛି । ଦିନେ ଛଡ଼ା ଦିନେ ମୁଁ ଥଣ୍ଡା ଗରମପାଣିରେ ବଡ଼ ସକାଳୁ ଉଠି ଗାଧୋଉଛି । କିନ୍ତୁ ଆମଦେଶର ନଈପହଁରା ଗାଧୁଆ ଆଗରେ ଇଏ ପାସଙ୍ଗରେ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ଥିଲାବେଳେ ଭାରି ପହଁରା ହେଉଥିଲା । ସେ ଦେଶରେ ଛୋଟ ବଡ଼ ସବୁ ମିଶି ପ୍ରାୟ ଅଧଲକ୍ଷ ହ୍ରଦ ରହିଛି । ଯୁଆଡ଼େ ଅନାଇବ, ଖାଲି ଜଙ୍ଗଲ ଓ ମାଇଲକେ ଅଧମାଇଲକେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହ୍ରଦ । ଆରବର୍ଷ ଶୀତଦିନକୁ ପୁଣି ମୁଁ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡ ଯିବି । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ପହଁରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଏତେ ବହଳର ବରଫ ସେ ଦେଶରେ ପଡ଼େ ଯେ ହ୍ରଦ ଉପରେ ମଟରଗାଡ଼ି ଚାଲେ । ଭୂଗୋଳରେ ତୁମେ ଯେଉଁ ତୁନ୍ଦ୍ରାଅଞ୍ଚଳ କଥା ପଢ଼ିଛ, ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡ ସେଇ ତୁନ୍ଦ୍ରାଅଞ୍ଚଳ ।

ପନ୍ଦରଦିନ ହେଲା ମୁଁ କାହାରିପାଖରୁ ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇ ଚିଠି ପାଇବି ବୋଲି ଅନାଇ ଆଜି ତୁମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଚିଠି ପାଇ ମୁଁ ଯେଉଁ ଖୁସି, କଣ କହିବି । ତୁମେ ଦୁହେଁ ଶୀଘ୍ର ପୁଣି ଚିଠିଦେବ । ଯେତେବେଳେ ପାରିବ ପଇସା ଜମା ରଖିଥିବ । ତେଣୁ ଚିଠିର ଟିକଟ ପାଇଁ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଏଠି ଆଠନଅ ବର୍ଷରୁ ପିଲାଏ କାମକରି ପଇସା

ରୋଜଗାର କରନ୍ତି ଓ ଇଚ୍ଛାମତେ ବନ୍ଧୁ, ଲୁଗାପଟା ଓ ସାଇକେଲ ଶିଖନ୍ତି । ବଡ଼ଲୋକ ଘର ପିଲାଏ ମଧ୍ୟ ସକାଳେ ଖବରକାଗଜ ବାଜନ୍ତି । ଖାଲି ଆମ ଦେଶର ଗେହ୍ଲାପୁଅ ଓ ଝିଅମାନେ କାମ କରିବାକୁ ଲଜ କରନ୍ତି, ନୁହଁ ?

ମାସକ ପରେ ମୁଁ ଡେନମାର୍କର ମଫସଲ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବି । ସେଠି ପାଞ୍ଚଟା ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରାୟ ଛଅମାସ କଟାଇ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସକୁ ପୁଣି ଏହି ସହରକୁ ଫେରି ଆସିବି । କିନ୍ତୁ ତୁମେମାନେ ଏ ଉପରେ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେଲେ ମୁଁ ଯେଉଁଠି ଥିବି, ଚିଠି ଯାଇଁ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବ ।

ଆଉ ମାସକ ପରେ ଏଠି ଶୀତ ପଡ଼ିଯିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁ ଗଛରୁ ପତର ଝଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଆସନ୍ତା ଛ'ମାସ ଗଛରେ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପତର ରହିବନାହିଁ ।

ମା', ଜେଜେ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ମାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ତୁମେ ଦୁହେଁ, କାଳିଆ, ଜୁଲୁଲି ଆଉ ଗାବୁଲି ମୋର ସ୍ନେହ ନେବ ।

। ଇତି । ଚନ୍ଦ୍ରଦାଦା

ମାଓଲେସ୍, ଡେନମାର୍କ
୧୦ । ୨ । ୫୨

ଭଉଣୀ,

ତମର ଚିଠି କାଲି ପାଇଲି ।

ଏହି କେତେଦିନ ମାସକରେ ମଧ୍ୟ ଘରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ କେତେ ପ୍ରକାର ଦୁଃଖ ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଆସି ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦରମର କରି ଦେଇ ଗଲାଣି । ଦୂରରେ ଧନୀ ଦେଶରେ ମୁଁ ବେଶ୍ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ବୁଲୁଚି । ଗରିବ ବେଳକୁ ନିଜ ପ୍ରତି ବେଳେବେଳେ ଘୃଣା ବିତୃଷ୍ଣା ଆସୁଛି । ତୁମମାନଙ୍କର ଦୁଃଖରେ ଓ ତୁମମାନଙ୍କର କଷ୍ଟରେ ତୁମ-ମାନଙ୍କର ପାଖରେ ବସି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ ମୋର କପାଳରେ ଜୁଟିଲା ନାହିଁ ।

ତୁମ ଚିଠିର ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ତୁମେ ଲେଖିଚ, ଝୁଅଙ୍କୁ ଝୁର ଝୁର ବେଳେବେଳେ ତୁମର ସଂସାର ଛାଡ଼ି ସନ୍ୟାସିନୀ ହୋଇ ଚାଲିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଚି। ଏ ଚିଠିରେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ସନ୍ୟାସିନୀ ହେବାର ଉପାୟ କହିବି। ସନ୍ୟାସିନୀ ହେବାକୁ ହେଲେ ଯେ ସଂସାର ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ; ତାହା ମୋ' ପାଠରେ ନାହିଁ। ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସେଥିରୁ ମୁଁ ଯେତିକ ବୁଝିଚି; ଯେତିକ ମୋର ଜୀବନ ଓ ମୋର ଭଗବାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ଏକା ଭୂମି ଉପରେ ଦେଖିଚି, ସେତିକ ମୁଁ ସଂସାରଆଡ଼କୁ ଟାଣିହୋଇ ଆସିଚି। ସଂସାର ଭିତରେ ରହି, ସଂସାରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ଓ ମମତା ଦେଇ ସନ୍ୟାସିନୀ ହୋଇ ପାରିବ ଭାଉଜଉ ? ହିମାଳୟରେ ଆଶ୍ରମ କରି ବା ପୁରୀରେ ମଠ କରି ସନ୍ୟାସିନୀ ହେବାଠାରୁ ଏ ବାଟ ଭାରି କଠିନ। କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ଦୁଃଖ, ସୁଖ, ହସ, କାନ୍ଦ, ପାପ, ପୁଣ୍ୟ ସବୁ ତା'ର ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମର୍ପି ଦେଇପାରିବ, କେବଳ ସେଇ ସଂସାରରେ ସନ୍ୟାସିନୀ ହୋଇପାରିବ। ଭଗବଦ୍‌ଗୀତା ମୂଳରୁ ଶେଷ-ଯାଏ ଏହିପରି ସନ୍ୟାସୀ ହେବାର ଉପାୟ ବତାଇଚି। ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ଅସଲ ଦର୍ଶନ ସଂସାରକୁ ବର୍ଜନ କରି ଭଗବାନଙ୍କର କଳ୍ପନା କରିନାହିଁ। ଏଇ ସଂସାରରେ ବାପ, ମାଆ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ, ପୁଅ, ଝିଅ ହୋଇ ତଥାପି କପରି ଆପଣାର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ସତ୍ୟରେ ଓ ପୁଣ୍ୟରେ ନ୍ୟାସ କରିଦେବାକୁ ହେବ ଆମର ହିନ୍ଦୁ ସମାଜ ସେଇ କଥା ବାରବାର କହିଆସିଚି। ପୁରାଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାହାଣୀ ପଛରେ ଏହିପରି ଏକ ସତ୍ୟ ନିହିତ ରହିଚି। ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଆମେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ଭଗବାନଙ୍କର ଅବତାର ବୋଲି ମାନୁ। ସେହି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର କଳ୍ପନା ଆଦର୍ଶପୁଅ ଓ ଆଦର୍ଶସ୍ୱାମୀ କରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଚି। ରାମାୟଣ କଥା ଭିତରେ ଜଗତର ସବୁ ଧର୍ମର ସାରକଥା ରହିଚି। ଗାନ୍ଧୀ ସେଥିଲାଗି ରାମାୟଣ ଓ ଗୀତା ଏଇ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବହିକୁ ଆପଣା ଆଗରେ ଆଦର୍ଶ କରି ରଖିଥିଲେ। ଖାଇବାକୁ ନପାଇ ଅଶିକ୍ଷା ଓ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ସଢ଼ି ଆମର ଦେଶ ଓ ଆମର ସମାଜ ସେସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ହରାଇ ବସିଲାଣି। ପୁଣି ନୂଆଯୁଗ ଆସିବ, ପୁଣି ଏଇ ଦେଶରେ ବାପ, ମାଆ, ପୁଅ, ଝିଅ ଆପଣାକୁ ପାଣି ଛଡ଼ାଇ ସେଇ ଯୁଗ ତିଆରି କରିବେ। ସେମାନେ ସଂସାର ଭିତରେ ସନ୍ୟାସିନୀ ହେବାର ମନ୍ତ୍ର ବତାଇଦେବେ।

ପୃଥିବୀର ବାହାରୁ କେଉଁଠୁ ଦୁଃଖ ଆସି ଯଦି ମଣିଷକୁ ଆଘାତ ଦେଇ ଯାଉଥାନ୍ତା, ତେବେ ଅବା ଦୁଃଖକୁ ଭସ୍ମ କରିବାର କାରଣ ରହନ୍ତା । ଦୁଃଖ ସବୁବେଳେ ସଂସାରରେ ରହିଛି । ଏହା ଜୀବନର ଏକଅଂଶ । ହସ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଲୁହର ମୂଲ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଧୋଇଦେଇ ନିର୍ମଳ କରିଦେଇ ଯାଉଛି । ମାଆ ହିସାବରେ ତୁମେ-ଆପଣାର ଦୁଃଖକୁ ଗ୍ରହଣ କର । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ ଏଇଆ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ।

ଡେନମାର୍କର ଖବରକାଗଜରେ ଯା' ଭିତରେ ମୋର ନାନା ବିଷୟର ବିବୃତ୍ତି ସବୁ ବାହାରିଛି । ଆମ ଘର ବିଷୟରେ ଏବେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ଏଇ ଭାଷରେ ଲେଖି-ଖବରକାଗଜକୁ ପଠାଇଥିଲି, ତାହା ମଧ୍ୟ ବାହାରିଛି । ବୋଉ ଓ ତୁମମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇଛି, ତାହା ପଢି ଆମ ଦେଶର ସମାଜ ବିଷୟରେ ଏ ଦେଶର ଲୋକେ କିଛି ଧାରଣା କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ବନ୍ଧୁମାନେ ମୋର ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢି ଆମଘର ବିଷୟରେ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ନାନା କଥା ପଚାରୁଛନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର ଭାରତରେ ପ୍ରତି ପରିବାରରେ ଯେତିକି ସ୍ନେହମମତା ରହିଛି ଧନୀ ଇଉରୋପରେ ଲୋକେ ତାହାକୁ ଭୁଲି ସାରିଲେଣି । ଆମେରିକା କଥା ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଏହାହିଁ ଏଦେଶର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଗୌରବର ପଛରେ ଯେ ତୁମମାନଙ୍କର କେତେ ଉତ୍ସର୍ଗ, ଦୁଃଖ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ରହିଛି, ସେବା ଓ କରୁଣାର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ତୁମେମାନେ ଯେ ମାଆ ହୋଇ ମୋ' ଦେଶର ସମାଜକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଛ, ମୋ' ଦେଶର ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ପରି ତିଆରି କରୁଛ, ବିଳାସସାମଗ୍ରୀ ଓ ଯୁଦ୍ଧର ଭସ୍ମ ଭିତରେ ଆପଣାକୁ ହଜାଇ ବସିଥିବା ଇଉରୋପ ସେକଥା ବୁଝିବ କିପରି ? ଏଦେଶର ଲୋକଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ପଇସା ନେଇ ମୁଁ ଏଦେଶକୁ ଆସିଛି । ଆଜି ପଣ କରୁଛି, ଏଠି ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ଏଠି ସବୁକଥା ଦେଖି ମନ ଭିତରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ବିରାଟ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରର କଳ୍ପନା କରି ଗଢ଼ୁଛି, ତା'ର ପ୍ରଥମ ପରୀକ୍ଷା ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନେଇ କରିବି । ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଆମ ଘରକୁ ଫେରିବି । ଯୋଉଘରେ ମୁଁ ବଢିଛି, ଯୋଉଘରର ମାଆ, ବାପ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ ମୋତେ ଭଗବାନଙ୍କ ଲାଗି ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ଚିରଦିନ ଉତ୍ସାହଦେଇ

ଆସିଛନ୍ତି, ମୁଁ ସେଇ ଘରୁ ମୋ' କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବି । ସେଇଠୁଁ ମୁଁ ସଭିଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ନେଇ ସଂସାରରେ ସନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ବାହାରିବି ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଡେନମାର୍କର ମଫସଲରେ ବୁଲୁଚି । ମାର୍ଚ୍ଚ ପହିଲାକୁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌କୁ ଫେରିବି । ଚାରିମାସ ସେଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ପଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଗତ ଚିଠିରେ ମନ ଖରାପ କରି ମୁଁ ହୁଏତ ଅନେକ ଟାଣ କଥା ଲେଖିଥିଲି । ଆଜି ମନ ଭାରି ଭଲ । ତୁମର ଦୁଃଖ ଯେପରି ମୋର ସବୁ ଆଶା ଓ ଅଭିମାନକୁ ଲୁହ କରି ବୁହାଇ ଦେଇଗଲା । ଏଥରକ ଯେପରି ତୁମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୀଘ୍ର ଚିଠି ପାଏ । ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଘରୁ କାହାରିଠାରୁ ଥରେ ଚିଠି ନ ପାଇଲେ, ମନ ଯେ କ'ଣ ହୁଏ । ତୁମେ ଏଠି ଥିଲେ ତାହା ବୁଝିଥାନ୍ତ । ଘରକଥା ମନେ ପଡ଼ୁଚି କି ନାହିଁ, ଏଠିକାର ଲୋକେ ମତେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲା ବେଳେ ମୁଁ ଉପରେ ଜବାବ ଦିଏ,—ନାଁ, ଘରୁ ମୁଁ ସପ୍ତାହକୁ ସପ୍ତାହ ଚିଠି ପାଉଚି; କିନ୍ତୁ ଏତେ ମିଛ କହିବି ମନର ଦୁଃଖ ଲୁଚାଇ ପାରେନାହିଁ । ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

। ଇତି ।   ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜଉ,   ୫ । ୩ । ୫୨

କାଲି ସଞ୍ଜବେଳେ ତୁମର ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ତୁମଠାରୁ ପ୍ରତି ଚିଠି ପାଇବାର ପରଦିନହିଁ ସବୁଥର ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖେ । ଚଳିଥର ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ କରିଚି । ତେଣୁ ଗଲାଥର ଏତେ ବେଶୀ ଡେରି ହେଲା କାହିଁକି ମୁଁ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ ।

ଗତ ପହିଲାଠାରୁ ମୁଁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ସହରକୁ ଫେରିଆସିଲି । ଚାରିମାସ କାଳ ଡେନ୍‌ମାର୍କର ପାଞ୍ଚୋଟି ସ୍କୁଲରେ କଟିଗଲା । ଏ ଦେଶର

ଯୁବକମନଙ୍କ, ଏ ଦେଶର ସମାଜ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ବୁଝିବାର ଏଇ ଛଅମାସ ମୋତେ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ମଫସଲରେ ବୁଲି ଏ ଦେଶର ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିଛି ।

ଏଇ ସପ୍ତାହଠାରୁ ଏଇ ବିରାଟ ସହରର ଛୋଟିଆ ମୋର କୋଠରୀରେ ମୋ' ସଂସାର ମୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲିଣି । ସେଇ ପୁରୁଣା ଖାତରେ ଖିଆପିଆ ମଧ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିବି । ନହେଲେ ଆପଣା ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରା ରଖି ନପାରିଲେ ଏହି ବିରାଟ ସହରରେ ମୁଁ ଯେ ଆପଣାକୁ କେଉଁଠି ହରାଇ ବସିବି, ତାହା କିଏ କହିପାରିବ ? ସହରର ସଭ୍ୟତା ସବୁଠି ଏଇପରି । ଦୋକାନ ବଜାର, ଗାଡ଼ି ମଟର, ରେଡ଼ିଓ ସିନେମାରେ ଏଠି ଯେପରି ଏକ ଘଡ଼ିକେ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ଚାଲିଛି । ଆଖି ଆଗରେ ରାସ୍ତାରେ ଶହ ଶହ ମଣିଷ ଆପଣା ଆପଣା ବ୍ୟସ୍ତତାରେ ବୁଡ଼ି ରହି ଛୁଟିଚନ୍ତି, କାହାକୁ ଦଣ୍ଡେ ଅଟକାଇ ଅକାରଣରେ ପଦେ କଥା କହିବାର ଜୁ' ନାହିଁ, ତେଣୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମଣିଷର ଆତଯାତ ଲାଗିଥିବା ଏଇ ସହର ଭିତରେ ରହି ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଏଠି ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଏକୁଟିଆ ଅନୁଭବ କରେ । ଗାଆଁର ଜୀବନ କିନ୍ତୁ ଦୋସରା । ସେଠି ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କେବଳ କାମ ବା କାରଣର ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ । ସେଠି ମଣିଷ ସହିତ ମଣିଷ ଭାବରେ ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନେ । ସେଠି ମଣିଷ ଅପର ମଣିଷ ସହିତ ଆପଣାର ଦୁଃଖ ସୁଖ, ହସ କାନ୍ଦକୁ ଭାଗୀଦାର ପରି ଅନୁଭବ କରିବାର ବେଳ ରହିଛି । ମଣିଷ ପାଖରେ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠି ଏତେବେଶୀ ଏକୁଟିଆ ମନେହୁଏ ନାହିଁ । ଗାଆଁର ତୋଟା ବିଲ ଆଉ ଖୋଲା ଆକାଶ ମଧ୍ୟ କଥା କହିପାରେ, ମଣିଷର ଅତି ଆପଣାପରି ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ସହରରେ ତାହା ଅସମ୍ଭବ । ସହରଟା ସତେ ଅବା ଗୋଟାଏ ବଡ଼ କଳ, ଆଉ ମଣିଷ, ଗାଡ଼ି, ଘୋଡ଼ା, ମଟର, ରେଡ଼ିଓ ଖବର-କାଗଜ ସମସ୍ତେ ଯେପରି ଏଇ ବଡ଼ କଳର ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ କବ୍‌ଜା । ଏଠି ଯେତିକି ଆପଣାର ଶକ୍ତିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରି ରଖିପାରିବ, ସେତିକି ଏଇ ସହରର କଳରେ ପଡ଼ିବାର ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରୀଷ୍ମମାସ ଅର୍ଥାତ୍ ଜୁନ୍‌ମାସ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏଇ ସହରରେ ରହିବି । ତେଣୁ ତୁମର ଚିଠି ପାଇବାରେ ଆଉ ଡେରି ହେବନାହିଁ । ଥରେ ଭାବିଲି, ମୋର ଘରୁ ଆସିବା ପନ୍ଦରମାସ ପୂରିଗଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏତେ ଯୋଜନା କରି ସାରିଲିଣି ଯେ, ଆଉ ବାକି ଥିବା ଦେଢ଼ ବରଷ ମଧ୍ୟ କୁଆଡେ ପାଣିପରି ଗଡ଼ିଯିବ । ମନେ ହେଉଚି କାଲି ଛଡ଼ି ପଅରିଦିନ ଯେପରି ମୁଁ ପୁଣି ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିବି । ଏମିତି ସଂସାରରେ ଖିଅକୁ ଖିଅ ବନ୍ଧା ଚାଲିଛି । ପନ୍ଦରମାସ ଭିତରେ ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଓ ଫିନଲାଣ୍ଡରେ କେତେ କେତେ ସମ୍ପର୍କ ଯେ ବାନ୍ଧିସାରିଲିଣି କ'ଣ କହିବି । ଥରେ ଭାବି ଦେଖିତ, ଆଜି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଆପଣାରିଁକରି ଧରି ମୋର ସମୟ ପାଣି ପରି ଚାଲି ଯାଉଛି, ଦୁଇବରଷ ପରେ ଦେଶକୁ ଫେରିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଖିଅ ଛିଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ହୁଏତ ଜୀବନରେ କେବେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ନାହିଁ । ଗତ ବଡ଼ଦିନ ପର୍ବରେ ମୁଁ ଏତେ ଚିଠି ଓ ଏତେ ଭେଟି ପାଇଲି ଯେ ମୁଁ ମନେମନେ ଭାରି ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ବିଶେଷତଃ ମୋର ଛୁଆବନ୍ଧୁ-ମାନେ ଆପଣା ହାତରେ କିଛି ତିଆରି କରି ମୋ' ପାଇଁ ବଡ଼ଦିନ ଭେଟି ପଠାଇଥିଲେ । ପନ୍ଦରମାସରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଏତେ ସ୍ନେହ ଏତେ ଆଦର ପାଇବି ବୋଲି ଭାବି ପାରି ନଥିଲି । ସଂସାରକୁ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଏଇ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦରର ତରାଜୁରେ ତଉଲି ଦେଖୁଚି, ସଂସାରରେ କୋଉଠି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ଅଛି ବୋଲି ମୋର ମନେ ହେଉନାହିଁ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ଭାବୁଚି, ଯୋଉ ଭଗବାନ ମତେ ଏତେ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦରର ସମ୍ପଦ ଦେଇ ସଂସାରକୁ ପଠାଇ-ଚନ୍ତି, ସଂସାରରେ କେବଳ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ନେଇ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଧନ ତାଙ୍କରି ପାଖକୁ ଫେରିଯିବି । ଏଇ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦରର ଶିକ୍ଷା ମୁଁ କୌଣସି ବହିରୁ ଶିଖି ନାହିଁ । ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନ ବିଷୟରେ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢିଚି, ଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖିଚି; କିନ୍ତୁ ତୁମମାନଙ୍କ ହାତରେ ବଢା ଭାତଥାଳୀ ପାଖରୁ ମୋର ଧର୍ମଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଚି । ପଇସା ଖରଚ କଲେ ଏଇ ବଡ଼ ସହରର ହୋଟେଲରେ ଭଲଭଲ ଜିନିଷ ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ଘରେ ବୋଉ ବା ତୁମମାନଙ୍କ ହାତରେ ବଢ଼ା ଭାତଥାଳୀ, ବଡ଼ିଭଜା ଓ ସୁନୁସୁନିଆ ଶାଗ ପଛରେ ଯେଉଁ ସ୍ନେହ ଓ ଯେଉଁ ଆଦର ରହିଚି, ତାକୁ ସଂସାରର କୋଉ ବଣିଆ କୋଉ ବଡ଼ଲୋକ

ପଇସା ଦେଇ କଣି ପାରିବ ? ମତେ ବିଶ୍ୱାସ କର, ଏଇ ଭାତଥାଳୀ ମତେ ସଂସାରଟାରେ ବଞ୍ଚିବାର, ସଂସାରକୁ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛି । ତୁ ଯୋଉଠୁ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ପାଉଚୁ, ସେଠି ତୋ'ର ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ଦେଇ ଋଣ ପରିଶୋଧ କର; ଯୋଉଠୁ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ନ ପାଉଚୁ, ସେଠି ମଧ୍ୟ ସ୍ନେହ ଆଦର ଦେବାରେ ଆଦୌ ତ୍ରୁଟି କରନା,— ମୋର ସବୁ ଧର୍ମ ମନ୍ତ୍ର ଏଇ ପାଠ ପଢ଼େଇଛି । ଏଇ ପାଠକୁ ମୁଁ ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ରପାଠ ଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ କରି ଧରି ରଖିବି ।

ମିର ଏଥର ନୂଆ ଘରେ ତା'ର ସଂସାର ଗଢ଼ିବ । ହୁଏତ ଏଇ ଘର-ବଦଳ ବେଳେ ପୁରୁଣା ଘରର ଦୋଷ ଓ ନୂଆ ଘରର ଦାବୀ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଟଣାଓଟରା ଲାଗିଲା, କାଲିକି ସେସବୁ ମନେ ରହିବ ନାହିଁ । ବାଛିଲାବେଳେ ମଣିଷ ଦୁନିଆରେ ସବୁଠାରୁ ଭଲକୁ ବାଛିବ ବୋଲି କେତେ ଦମ୍ଭ ଦେଖାଏ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିବା ପରେ ସେ ଆପେ ଚୁପ୍ ହୋଇଯାଏ । ଯେତିକି ପାଇଲା, ସେତିକରେ ସେ ଶାନ୍ତିର ସଂସାର ଆରମ୍ଭ କରିବାରେ ଲାଗିଯାଏ । ସେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଲାଗି ଆମେ ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି କାମନା କରିବା ।

ଗଲା ମାସରେ ମୁଁ ଆମ ଘର ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ଳୋଟ ଲେଖା ଲେଖିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇଟି ଏଦେଶର ଗୁଟେଟି ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରିଛି । ମୋର ବନ୍ଧୁମାନେ ଲେଖୁଚନ୍ତି, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ବୋଉକୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇବି ଯେ ସିଏ ଏତେବଡ଼ ପରିବାରର ମାଆ ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା କାହାରି ପ୍ରତି ଆପଣାର ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ଊଣା କରିନାହିଁ ।

ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇବ । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣାମ ନେବ । ଏତିକିରେ ଚିଠି ଶେଷ କରୁଚି । । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
୨୯ । ୩ । ୫୨

ଭାଉଜଉ,

ଆଜି ସକାଳେ ତୁମର ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ମନରେ ସେତିକିବେଳୁ ଭାରି ଦୁଃଖ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଏତେ ଦୁଃଖ ପଡ଼ିଥିବାବେଳେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପାରୁନାହିଁ । କିଛି କରିବାର ସମ୍ବଳ ହୁଏତ ମୋ' ପାଖରେ ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ଅନ୍ତତଃ ଏକାଠି ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ଦି ପାରନ୍ତି ତ ! ସଂସାରରେ ଯଦି ଆପଣାର ବୋଲି କହିବାର କେହି ନଥାନ୍ତେ, ତେବେ ମଣିଷର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା କେଜାଣି ? ମନ ପୂର୍ଣ୍ଣକରି ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଇପାରିବା ଓ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା ଲାଗି ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ ନିଜର କରିପାରିଛୁ ବୋଲି ସିନା ଆମ ଜୀବନରେ ଏତେ ଆନନ୍ଦ, ଏତେ ଆଦର ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁଛି ! ଜୀବନରେ ଅତି ଆପଣାର କରି ବାପା, ବୋଉ, ଭାଇ, ଭଉଣୀ ଓ ଭାଉଜଉ ହିସାବରେ ତୁମ-ମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ପାଇଛି । କାହାକୁ କ'ଣ କେତେବେଳେ ଦେଇଛି, ତାହା ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯାହା ପାଇଛି, ତା'ରି ହିସାବ କରି ବସିବାକୁ ସଂସାରରେ ଅଙ୍କଶାସ୍ତ୍ରର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନାହିଁ । ମୋର ପାଠପଢ଼ା ମୋର ଧର୍ମଚର୍ଚ୍ଚା, ମଣିଷକୁ ବୁଝିବା, ମଣିଷର ଭଲତକ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଓ ତାକୁ ଭଲ ପାଇବା, ଜୀବନର ଏଇ ଯାବତୀୟ ଧନ୍ଦାରେ ତୁମେମାନେ ହିଁ ମୋର ଦର୍ପଣ ହୋଇ ରହିଛ । ନିଶ୍ଚୟ ବେଶ୍ ବୁଝିପାରିବ, ଯେଉଁଦିନ ସେ ଦର୍ପଣ ମୋ ଆଗରୁ ତୁମେମାନେ ଅପସରାଇ ନେବ, ସେ'ଦିନ ମୋର ଦଶା କ'ଣ ହେବ ।

ଆଜି ମନ କୁଆଡେ ନାହିଁ କୁଆଡେ ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ମନ ଭିତରେ ମୁଁ ଆଉ କେବେ ଏତେ ବଳ, ଏତେ ଦମ୍ଭ ପାଇଛି ବୋଲି ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁ-ନାହିଁ । ଦୁଃଖ ଯେ ମଣିଷକୁ ଏତେ ଶାଣ କରେ, ତାକୁ ଯେ ସେ ଏତେ ନିର୍ମଳ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ କରିପାରେ, ତାହା ଆଜି ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛି । ତୁମର ସବୁ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ମତେ ଜୀବନରେ ଯେତେବେଳେ ଯେତେ ବଳ ଦେଇ ଆସିଛି, ସେସବୁ ବଳ ଯେପରି ଆଜି ପ୍ରଥମ କରି ଆପଣାର ଶକ୍ତିକୁ

ବୁଝିପାରୁଚି । କିନ୍ତୁ ଏ ଶକ୍ତି ନେଇ ମୁଁ କାହା ସହିତ ଯୁଝିବି ? ଶରୀରର ଅସୁସ୍ଥତା ଆଜି ସଂସାରର ଅପରିତୃପ୍ତି ନେଇ ଯେଉଁ ନିରାଶା ଓ କ୍ଷୋଭ ତୁମକୁ ଆଜି କେବଳ ଜଗତର ସବୁ ଆନନ୍ଦରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ରଖିଚି, ମୁଁ ଆଜି ସେଇ ନିରାଶା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢିବି । ନା ଭାଉଜନଉ,—ମରିବା କଥା ତୁମକୁ ମୁଁ ଭାବିବାକୁବି ଦେବି ନାହିଁ । ଦେଖିବ ତୁମର ଦୁର୍ବଳ ମନ ଜିତିବ ନା, ତୁମର ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ତୁମର ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜିତିବ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ବା ଦୁଃଖକୁ ମୁଁ କେବେହେଲେ ପ୍ରମାଦ ବୋଲି ଗଣିନାହିଁ । କେବେହେଲେ ସେସବୁ ଉପରେ ମୁଁ କାତର ହୋଇ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଯେଉଁଦିନ ସଂସାରକୁ ଛାଡ଼ିକରି ଚାଲିଯିବାର ଦିନ ଆସିବ, ସେଦିନ ମୁଁ ଠିକ୍ ଆଜି ପରି ହସିହସି ତୁମମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଯିବି । କିନ୍ତୁ ସଂସାରର ଆନନ୍ଦ, ଜଗତରେ ସଭିଙ୍କ ସହିତ ଏକାଠି ବଂଚି ସଭିଙ୍କଠାରୁ ସ୍ନେହ ନେବା ଓ ସଭିଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ଦେବାର ଆନନ୍ଦକୁ ମୁଁ କେବେ ଛୋଟ ଆଖିରେ ଦେଖିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣେ, ମରଣର ମାଲିକ ଯିଏ, ସେଇ ମଧ୍ୟ ଏ ସଂସାରର ମାଲିକ । ମରଣ ପରେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଯିଏ ସ୍ୱସ୍ତି-ଦେବ ବୋଲି ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ, ଏଇ ଜୀବନରେ ଏଇ ସଂସାରର ହସ କାନ୍ଦ ଓ ବନ୍ଧନ ବିଚ୍ଛେଦରେ ହସାଇ କନ୍ଦାଇ ନିର୍ମଳ କରିବା ପାଇଁ ସେଇ ଏ ସଂସାରରେ ଏତେ ଧନ୍ଦା ଓ ଏତେ ଜଞ୍ଜାଳର ସୃଷ୍ଟି କରିଚି । ସେଥିପାଇଁ ପୁରୁଷ ଏଠି ଭାଇ, ବାପା ହୋଇ ଜନ୍ମ ହେଉଚି, ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ମାଆ ଭଉଣୀ ହେବାର ଅଧିକାର ପାଉଚି । ଆପଣାର ଜୀବନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାମରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନେଣଦେଣରେ ଯିଏ ଏଇ ସତ୍ୟଟିକୁ ବୁଝିଚି, ସେ କେବେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୁଃଖରେ ମଧ୍ୟ ସଂସାରରୁ ବିମୁଖ ହୋଇ ଯିବନାହିଁ ।

ସଂସାର ଛାଡ଼ିଗଲା ପରେ ମଣିଷ କୋଉଠିକି ଯାଏ, ତାହା କୌଣସି ପଣ୍ଡିତ କହି ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲାପରି ବେଳେବେଳେ ମୁଁ ଭାବେ ମରଣ ପରେ ମରଣ ରାଜ୍ୟର ମାଲିକକୁ ପୁଣି ଏଇ ସଂସାରକୁ ଫେରି ଆସିବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବି । ଏ ସଂସାରର ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ, ସବୁ ଅନ୍ଧାର ଓ ସବୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମୋତେ ଯେଉଁ ସମ୍ପଦ ଦେଇଚି, ଜୀବନକୁ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଦେଖି-ବାକୁ ଶିଖାଇଚି, ତାହାହିଁ ମୋର ସ୍ୱର୍ଗସୁଖ ।

କାହିଁକି ଜାଣେନା, ମୁଁ ଆଜି ତୁମର କଥା ବେଶି ଭାବୁଚି । ଘର ପ୍ରତି ସବୁବେଳେ ଉଦାସୀନ ରହିଚି ବୋଲି ମୋର ଭାରି ବଦନାମ ଅଛି । ପ୍ରାଣ-ଭାଉଜ ମତେ କେତେବର୍ଷ ତଳେ 'ବାଇଆବାବୁ' ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଆଜି ଏଇ ଆଠହଜାର ମାଇଲର ରାସ୍ତା ଯେପରି ସ୍ନେହ ଓ ମମତାର ଡୋର ହୋଇ ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ମତେ ଏକ କରି ବାନ୍ଧି ଦେଉଛି, ଠିକ୍ ଛୋଟିଆ ପିଲାଟିଏ ପରି ଯେମିତି ମୁଁ ଆପେ ଆପେ ସେହି ଡୋରିରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଯାଉଛି । ମୁଁ ଯଦି ଆଜି ତୁମର ପାଖେ ପାଖେ ଥାନ୍ତି, ତେବେ ଦେଖନ୍ତି କିପରି କେଉଁ ଅପଦେବତା ଆସି ତୁମଠାରୁ ସବୁ ହାସ୍ୟ, ସବୁ ଆଶା ଓ ସବୁ ଆନନ୍ଦ ଅପହରଣ କରି ନେଇଯାଆନ୍ତା । ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ଯେତେଯାହା ଜାଣିଛି, ସବୁ ଖଟାଇ ତୁମର ଦୁର୍ବଳତାକୁ କୁଆଡ଼େ ମନ କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଯେତେ ବହିରୁ, ପୃଥିବୀର ଯେତେ ମଣିଷଙ୍କ ପାଖରୁ, ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଦମ୍ଭ ପାଇଛି, ସେସବୁକୁ ଆଜି ରୋଗ ଶୋକ ଭୁଲି ମୁଁ ତୁମର ପାଖରେ ବସି ତୁମକୁ କହନ୍ତି । ସଂସାରରେ ଡାକ୍ତରମାନେ ଆଜିଯାଏ ଯେତେ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ବାହାର କରିଛନ୍ତି, ମୋର ଔଷଧ ତାଠାରୁ ବଳି କାମ ଦିଅନ୍ତା । କିଛି ନହେଉ ପଛକେ, ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଖଣ୍ଡେ କବିତା ବହି ଧରି ବସିଲେ ହିଁ ଯେ ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ କରନ୍ତି, ସେଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଡାକ୍ତର-ଖାନାର ଔଷଧ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ଟୋପାଏ ଆଖି ଲୁହ ଓ ପଦେ ପ୍ରାଣଭରା କଥାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବେ କିପରି ? ଔଷଧ ଯଦି ସଂସାରକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବଳ ଦେଇ ରଖି ପାରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ଆଜି ଔଷଧ ଓ ଡାକ୍ତରର ଦେଶ ଆମେରିକାରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ରୋଗ ଓ ବେଶୀ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା କିପରି ?

ନାଇଁ ଭାଉଜଉ, ତୁମକୁ ମୁଁ ଆଜି କୌଣସି ଦୁର୍ବଳ କଥା ମନରେ ପୂରାଇବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ । ତୁମେ ସଂସାରରେ ମୋ'ଠାରୁ ବେଶୀ ଜାଣିଛ । ମୋଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ତୁମେ ହିଁ ସଂସାରରେ ମା' ହୋଇ, ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ବଞ୍ଚିବାର ଆନନ୍ଦକୁ ବୁଝିବ । ଆଜି ସେଇ ମାଆ ହୋଇ, ସ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ପୁଣି ତୁମର ସଂସାରକୁ ଫେରି ଆସ । ରୋଗ, ମୃତ୍ୟୁ, ବୈରାଗ୍ୟ ଓ ପ୍ରମାଦ

ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଛାଡ଼ି ପଳାଇବ । ଠିକ୍ ମାଆର ଦାୟିତ୍ୱ, ମାଆର ଜୀବନକୁ ଆନନ୍ଦରେ ଗ୍ରହଣ କର ଭଗବାନଙ୍କୁ ବଳଦେବା ଲାଗି ପ୍ରାର୍ଥନା କର, ଦେଖିବ ଶହେ ସିଂହର ବଳ ତୁମ ଭିତରେ ଫେରି ଆସିବ ।

ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ବୋଉର ଜର ଛାଡ଼ିଗଲାଣି ତ ? ଘରୁ ଆସିବାପରେ ଦେଢ଼ବରଷ ପାଣି ପରି ଗଡ଼ିଗଲା । ଆଉ ଦେଢ଼ବରଷ ମଧ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯିବ । ମନେ ହେଉଚି ଯେପରି କାଲି ଯାଇ ମୁଁ ପୁଣି ତୁମ-ମାନଙ୍କ ସହିତ ଅଡୁଆ ଲଗାଇଦେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୩୦-୩-୫୨

ଭାଉଜଉ,

କାଲି ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଲେଖି ପଠାଇ ଦେଇଚି । କାଲିଠାରୁ ଆଜଯାଏ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟାରୁ ଅଧିକ କଟିଲାଣି । ତଥାପି ମନଟା କାଲିପରି ବଡ଼ ଅସ୍ଥିର ରହିଚି । ଇଚ୍ଛା କରିବା ମାତ୍ରକେ ଯଦି ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ପାରନ୍ତି, ତେବେ ଆଉ ଭାବିବାର କ'ଣ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ଯେତେବେଳେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଠିକ୍ କରିଚି ଆଜି ଗୋଟାଏ ଚିଠି ଲେଖି ତୁମକୁ ମୋର ସବୁ କଥା କହି ପକାଇବି ।

ଆଜି ପୁରାଣର ସାବିତ୍ରୀ ଉପାଖ୍ୟାନଟି ଖାଲି ମନେ ପଡୁଚି । ଗାଁରେ ଅନେକଥର ସାବିତ୍ରୀ ପୂଜା ଦେଖିଚି । ଅନେକଥର ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ଜୀବନ କଥା ବହିରୁ ପଢ଼ିଚି । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଯେପରି ସେଇ ଚରିତ୍ରରୁ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଅର୍ଥ ପାଇଚି । ଯମ ପାଖରୁ ସାବିତ୍ରୀ ଆପଣାର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାର ଗପ ପଛରେ ମଣିଷ ଜୀବନର କେଡ଼େବଡ଼ କଥା ଯେ ଲୁଚି ରହିଚି, ମୁଁ ସେ କଥା ଆଜି ଦେଖିଲି । ଯମ ହେଉଚି ମୃତ୍ୟୁ ଦେବତା । ତା'ର ଶାସନବିଧାନ

ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଥପିଟିର ଯିବାର ସାଧ କାହିଁ ? ସଂସାରରେ ସାଧାରଣ ନିୟମରେ ଯାହା କଦାପି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ସାବିତ୍ରୀ ତାହା ସମ୍ଭବ କରାଇ ପାରିଲେ କିପରି ?

ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ଯମ ଦେବତା ପାଞ୍ଜି ଧରି ହିସାବ ଠିକ୍ କରି ସତ୍ୟବାନଙ୍କୁ ନେଇଯିବାକୁ ଆସିଚନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ସାବିତ୍ରୀ ଏତେବଡ଼ ସଂସାରରେ କେବଳ ଜଣେ ସେ । ସେ ପତ୍ନୀ ରୂପେ, ମାଆ ରୂପେ ସଂସାରର ଜୀବନକୁ ସ୍ୱର୍ଗସୁଖରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଆସିଚନ୍ତି । ଆପଣାର ପରିବାର ଓ ଆପଣାର ସଂସାରକୁ ଆନନ୍ଦ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଇ ସେ ସଂସାର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଆନନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି ପାରିଚନ୍ତି । ଯିଏ ସଂସାରକୁ ସେଇପରି ଭଲ ପାଇ ପାରିବ, ଯିଏ ସଂସାରକୁ ସବୁ ଦେଇପାରିବ, ସେଇ କେବଳ ଯମକୁ ଜିତି ପାରିବ । ସେଇ ଯମର ପୁରୁଣା ନିୟମକୁ ଭାଙ୍ଗି ପାରିବ, କେବଳ ସେଇ ଜଗତରେ ଜୀବନରେ ଅମୃତର ସ୍ୱାଦ ଲଭି କରିପାରିବ ।

ଆମ ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ଜୀବନ ବଡ଼ ଦୁଃଖମୟ । ବାପ ଓ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ସବୁ ଅନୁରୋଧ ଏଡ଼ି ସେ ସତ୍ୟବାନଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ଭଲ କରି ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ବରଷକ ପରେ ତାଙ୍କର ଆୟୁଷ ସରିଯିବ । ଅନ୍ଧ ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ଓ ଅଳ୍ପାୟୁଷ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କୋଉ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଗ୍ରହଣ କରିବ ? କିନ୍ତୁ ସାବିତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ ବଡ଼ ଅସ୍ତ୍ର ଥିଲା । ସେ ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସଂସାରକୁ ଭଲ ପାଇ ପାରିଥିଲେ ଏବଂ ସବୁ ପ୍ରକାର ଅନର୍ଥ ଓ ବିପଦ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ରହି ପାରିଥିଲେ । ଯୋଉଦିନ ସତ୍ୟବାନଙ୍କର ଆୟୁଷ ପୂରିବ, ସେ ସେଦିନ ତାଙ୍କ ସହିତ ବନକୁ ଗଲେ । ସତେ ଅବା ସେଦିନ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଯୁଦ୍ଧ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ! ସାବିତ୍ରୀହିଁ ଶେଷରେ ଜିତିଲେ । ଆପଣାର ପ୍ରାର୍ଥନା, ଆପଣାର ଟାଣ ମନ ଦ୍ୱାରା ସେ ଯମର ନିୟମକୁ ମଧ୍ୟ ଟଳାଇ ପାଇଲେ । ସ୍ନେହ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ମରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼ି ଶେଷରେ ଜିତିଥିବାର କାହାଣୀ ମୁଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କୌଣସି ଦେଶର ପୁରାଣରେ ପଢ଼ି ନାହିଁ ।

କେବଳ ସ୍ନେହ ଓ ପ୍ରେମ ଜୀବନକୁ ଅମର କରିପାରିବ । ଯିଏ ଜଗତକୁ

ସବୁ ଦେଇ ଭଲ ପାଇପାରିବ, ତା'ପାଖରୁ ମରଣ କୁଆଡ଼େ ହଟି ପଳାଇବ । ରୋଗ ବୈଷମ୍ୟ ଆଉ ଦି'ଦିନର ଦୁଃଖ ତା' ଆଗରେ କେତେ ମାତ୍ର ।

କାଲିଠାରୁ ତୁମର ଚିଠି କଥା ଭାବି ଭାବି ମୁଁ ଆଜି ଏତେବଡ଼ ସତ୍ୟଟାଏ ପାଇଲି । ତେଣୁ ତାକୁ ଆଉ କାହା ଆଗରେ କହିବା ଆଗରୁ ପ୍ରଥମେ ତୁମ ପାଖକୁ ଲେଖିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନେ କଲି ।

ସବୁ ଦୁଃଖ ଓ ସବୁ କ୍ଷତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଯିଏ ଏଇ ବଞ୍ଚିବାର ଆନନ୍ଦକୁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଓ ସାର୍ଥକ କରି ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ, ସଂସାରରେ କେବଳ ଭଲ ଓ ନିର୍ମଳତା ଉପରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ଯିଏ ତା'ର ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ କେବଳ ଏଇ ସଂସାରରେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଜୀବନର ସାଧନାରେ ନିୟୋଗ କରିପାରିବ, ସେଇ କେବଳ ଏ'ମର ଜୀବନରେ ଅମୃତ ଜୀବନ ଲାଭ କରିପାରିବ । ଆଜି ଏଇ ଦୂର ଦେଶରୁ ତୁମ ଲାଗି, ମୋ ଲାଗି ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ମୁଁ ଏଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଚି । ଦୁଃଖରେ, ନାନା ବିପଦର ଝଟକାରେ ଆମର ମନ ଭାଙ୍ଗି ନ ପଡୁ । ଜୀବନରେ ଯେତେପ୍ରକାର ପ୍ରମାଦ ପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ କେବଳ ଆପଣାର ହସ ଓ ଆପଣାର ସ୍ନେହ ଦେଇ ଜିତିବାର ବଳ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଆସୁ । ସବୁଦିନେ ସକାଳେ ଉଠିଲାବେଳେ, ଆଉ ସବୁଦିନେ ରାତିରେ ଦିନମାନର କାମ ଶେଷକରି ଶୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଆମେ କେବଳ ଏଇ ବଳ ଓ ଏଇ ଆନନ୍ଦବର ମାଗିବାକୁ ଯେପରି କେତେବେଳେ ହେଲେ ପାସୋରି ନ ପକାଉ । ଆମର ଜୀବନ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଆମ ଲାଗି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦାନ । ଆମେ ଆପଣାର ନିର୍ମଳ ଆନନ୍ଦ ଦେଇ—ଅଯାଚିତ ସେବା ଓ ନିଷ୍ଠା ଦେଇ କେବଳ ତାଙ୍କଠାରୁ ସେଇ ଦାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା ।

ତୁମେ ଲେଖିଚ ମଣିଷ ଯଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ଭଲ ପାଇ ପାରୁଥାନ୍ତା, ତେବେ ଧରା ସ୍ୱର୍ଗ ପାଲଟି ଯାଆନ୍ତା । ଧରା କେବେହେଲେ ଏକାବେଳକେ ଗୋଟାଏ ଆଇନ୍ ପାଶ୍ କରି ସ୍ୱର୍ଗ ପାଲଟି ପାରିବନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ଆପଣା ଜୀବନରେ ଏଇ ନିର୍ମଳ ଆନନ୍ଦ ଦେବାର କଳା ଅର୍ଜନ କରି ନିଜର ଜଗତକୁ ଆଗ ସ୍ୱର୍ଗରେ ପରିଣତ କରିବେ । ସାବିତ୍ରୀ ଯଦି ଆଉ ସମସ୍ତେ ସାବିତ୍ରୀପରି ହେବାଯାଏ ନିରାଶ ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସଂସାରରେ

ସାବତ୍ରୀର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାନ୍ତା କୁଆଡୁ ? ଯାହାର ଭୋକ କେବଳ ସେଇ ଭୁଞ୍ଜିବ । ଯିଏ ସେଇ ଆନନ୍ଦର ବାଟକୁ ଆପଣାର ବାଟ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ସେହି ଅନୁସାରେ ଆପଣାର ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବ, ଆନନ୍ଦର ରସ ଚାଖିବା କେବଳ ତାହାରି ଭାଗରେ ପଡ଼ିବ ।

ଭାଗୁଭାଇ କେବେ କଲକତା ଯାଉଛନ୍ତି ? ତୁମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମନ ଏପରି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବା ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ଯେ କେଉଁ ଶାନ୍ତି ଥିବ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ, ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରି ହେବ । ତୁମେ ଯେତିକ ଯେତିକ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଶୁଭକୁ ଜିତିବ, ସେତିକ ସେତିକ ସେ ମନରେ ଶାନ୍ତି ପାଇବେ, ହୃଦୟରେ ଦମ୍ଭ ପାଇବେ, ଜଗତର ନାନା ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସବଳ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡାଇ ପାରିବେ । ଆଉ ଚିଠିରେ ଯେପରି ତୁମର ମନ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମୁଁ ପାଏ; ଯେପରି ତୁମର ପ୍ରତି ଶବ୍ଦରେ ମୁଁ ସଫଳତାର ପରିଚୟ ପାଏ ! ଆଜି ଏହି ମନକୁ ଦୃଢ଼ ଓ ସୁସ୍ଥ ରଖି ପାରିଲେ ଦେହର ଅସୁସ୍ଥତା କୁଆଡ଼େ ଛୁଟି ପଳାଇବ । ମୁଁ ଯଦି ମଣିଷର ମନକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବାର ଔଷଧ ଦେଇ ଜାଣିପାରନ୍ତି ତେବେ ଜୀବନରେ ଡାକ୍ତର ହୋଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ବୋଲି ଯେଉଁ କଳ୍ପନା ମୋର ରହିଛି, ତାହା ଅନେକ ପରିମାଣରେ ଊଣା ହୋଇଯାନ୍ତା ।

ଏମିତି ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଲେଖି ମୁଁ ଯେ କେତେ ଉଶ୍ୱାସ ଅନୁଭବ କରୁଛି ସେ କଥା ତୁମକୁ କ'ଣ କହିବି । ଦୁଃଖ ଯେ ମଣିଷକୁ ଏତେ କଥା ଶିଖାଏ, ତାହା ଦିନୁଦିନ ମୋ ଆଗରେ ଦୃଢ଼ ସତ୍ୟ ପରି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚଉ

ଉଦେନ୍‌ସ,

ସୁଜନ୍ତ, ତା ୧୧ । ୪ । ୫୬

ଦଶବାର ଦିନ ପୂର୍ବେ ତୁମ ନାମରେ ଲଗ ଲଗ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଦେଇ ଭାରି ଉଶ୍ୱାସ ଲାଗିଥିଲା । ଜାଣେନା ସେ ଚିଠି ମୋ' ମନର ସବୁ ଅସ୍ଥିରତା ତୁମକୁ ବୁଝାଇ ପାରିଲା କି ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇସପ୍ତାହ ତଳର କଥା । ପୁଣି ହଠାତ୍ ଯେପରି ଭାରି ଅସ୍ଥିର ଲାଗୁଛି । ଚିଠି ଲେଖିବା ହିଁ ମୋ' ପାଖରେ ଏକ ମାତ୍ର ଉପାୟ । ଜାଣେନା ପୃଥିବୀର ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର ହୃଦୟ ଖୋଲି ଦେଇ ମୁଁ ଏତେ ଉଶ୍ୱାସ ହୋଇଯାଏ କିପରି ।

ଯା ଭିତରେ ମୀର ଓ ବସ୍ତୁ ବାବୁ ଉଭୟଙ୍କ ପାଖରୁ ଚିଠି ପାଇଛି । ବାହାଘର ବେଳେ ଯାହା ସବୁ ଘଟିଛି, ସେସବୁ ଘର ଚିଠିରୁ ଶୁଣି ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ସବୁ ଜାଣିଥିବି ବୋଲି ବସ୍ତୁ ବାବୁ ମୋ ପାଖକୁ ଲେଖି-ଛନ୍ତି । ନାଇଁ, ସେସବୁ ଘଟଣାକୁ ଆମେ ଦୁଇପକ୍ଷ ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳ ଭୁଲିଯାଇ ପାରିବା ସେତେ ଭଲ । ଆମ ଦୁଇଟି ପରିବାରର ସୁଖ, ଦୁଃଖ, ସମ୍ପଦ ଓ ବିପଦ ବେଳେ ଆମେ ପରସ୍ପରର ପାଖେପାଖେ ଠିଆ ହେବା, ଏହା ହିଁ ଦୁଇ-ପକ୍ଷରେ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଧାନ କଥା ହେଉ । ମୀର ଦୁଇ ପରିବାରକୁ ପୁଣି ଏକତ୍ର ମିଳାଇ ପାରିବାଲାଗି ସେତୁ ପରି ହେଉ । ସଂସାରରେ ସବୁଠାରୁ ଏହା ହିଁ ବଡ଼ କଥା । ଯେ ଯେତିକି ମଣିଷଙ୍କୁ ଆପଣାର କରି ପାରିଛି, ସୁଖରେ ଦୁଃଖରେ ମିଶି ପାରିବା ଲାଗି ଯେ ସେତିକି ମଣିଷକୁ ସଂସାରରେ ପାଇ ପାରିଛି, ସେ ସେତିକି ବେଶୀ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ । ତା'ର ସଂସାରରେ କୌଣସି ଦୁଃଖ ତାକୁ ଅବସନ୍ନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । କୌଣସି କଷ୍ଟ ତା'ର ମନର ବଳକୁ ଭାଙ୍ଗି ପାରିବ ନାହିଁ । କଟକ ଠିକଣା ଜଣା ନଥିବାରୁ ଗାଆଁ ଠିକଣାରେ ହିଁ ଚିଠି ଦେଉଛି । ଆଶା କରୁଛି ଏହା ଭିତରେ ମୋର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଯାକ ଚିଠି ତୁମ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିବ । ଗଲା ସେଇ କେତେଦିନ କାହିଁକି ମୁଁ ଭାରି ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏଇକଥା ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଏଇଥର ଚିହ୍ନିଲି ଯେ ଦୁଃଖବେଳେ ବିପଦବେଳେ ଜଣେ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ସବୁଠାରୁ ଭଲକରି ଚିହ୍ନିପାରେ । ଦୁଃଖବେଳେ ମଣିଷ ଆଉଜଣକ ସହିତ ଯେପରି ନିବିଡ଼

ଭାବରେ ମିଳିତ ହୋଇପାରେ, ସୁଖବେଳେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେନାହିଁ । ଟଙ୍କାପାଏ ଲୁହର କରାମତି ଯେ କେତେ ବେଶୀ, ଯିଏ କେବଳ ଲୁହ ଗଡ଼ାଇ ଜାଣିଚ, ତା'ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ସେକଥା ବୁଝିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଭଗୁଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବି ବୋଲି କେତେ ଦିନୁ ଭାବୁଚି । ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପରୀକ୍ଷା । କଣ୍ଟକ ଓ ଘର ଏପାଖ ସେପାଖ ଦଉଡ଼ି ତାଙ୍କର ଯେ ମୋର ଚିଠି ପଢ଼ିବାକୁ ବା ଆଉ କେଉଁ କଥା ଭାବିବାକୁ କି ମନଥିବ ତାହା ମୁଁ କଳ୍ପନା କରି ପାରୁନାହିଁ । ତୁମର ଚିଠି ପଢ଼ି ମୁଁ ନିଜେ ଏପରି ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ୁଚି, ସେ ତୁମର ପାଖରେ ରହି ସବୁ ଦେଖୁଥିବେ । ତାଙ୍କୁ ଦମ୍ଭ ଦେଇପାରିବ କେବଳ ତୁମେ । ସେ ଦମ୍ଭ ସଂସାରରେ ଆଉ କାହାରିଦ୍ୱାରା ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ବିଶେଷତଃ ଏଇ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ଲାଗି ତୁମ ତରଫରୁ ପୂରା ଦମ୍ଭ ପାଇଲେ, ତୁମର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମନ ବିଷୟରେ ନିର୍ଭର ପାଇପାରିଲେ ସେ ଯେ କେତେ ବଳ ପାଇବେ ତାହା କହିହେବନାହିଁ । ତାଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଯାଇଁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜୟ-ଯୁକ୍ତ କରାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମର । ଆମେ ସିନା କେବଳ କଥା କହି ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବୁ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଲା ଭଳି ବଳ ଦେଇପାରିବ କେବଳ ତୁମେ ।

ଏଠି ଦିନ କ୍ରମେ ବଡ଼ ହେଲାଣି, ରାତି ଛୋଟ ହେଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ଛଅଟାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହୁଏ, ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସାଢ଼େ ଆଠଟାରେ । ଜୁନ୍‌ମାସ ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ତିନଟାରେ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ଦଶଟାରେ ହେବ । ଫିନଲାଣ୍ଡରେ ଆହୁରି ବିଚିତ୍ର, ସେଠି ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେଉଥିଲା ରାତି ସାଢେ ଗୋଟାଏରେ ଆଉ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସାଢ଼େ ଏଗାରଟାରେ । ହଁ,ଆମ ଦେଶର ସମୟ ତୁଳନାରେ ଏଠିକାର ସମୟ ସାଢ଼େ ଘୃରିଘଣ୍ଟା ପଛରେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏଠି ଯେତେବେଳେ ସକାଳ ଛଅଟା ଆମଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ଦିନ ସାଢେ ଦଶଟା । ଫିନଲାଣ୍ଡ ଓ ଆମଦେଶ ଭିତରେ ସମୟର ତଫାତ୍ ସାଢ଼େ ତିନିଘଣ୍ଟା, ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ସାଢ଼େ ପାଞ୍ଚଘଣ୍ଟା ।

ସେଠି ଭାରି ଗରମ ପଡ଼ିଯିବଣି । ଏଠୁ ଶୀତ ଏବର୍ଷ ପାଇଁ ସରି ଆସିଲା ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ଡ଼ାଳରେ ପତର ଗଜା ସବୁ ବାହାରିଲାଣି । ସବୁ-

ଦିନେ ବେଶ୍ ଟାଣ ଖରା ପଡୁଚି । ଏଥର ସାରାଦେଶର ପ୍ରକୃତି ଓ ମଣିଷମନ ନୂଆ ଜୀବନରେ ପୂରି ଉଠିବ । ଏ ଦେଶର ସବୁ ଉତ୍ସବ, ସବୁ ବିନୋଦନ ଖରାଦିନରେ ।

ଏବର୍ଷ ଆମଆଡ଼େ ଆମ୍ବ କିପରି ହୋଇଚି ? ଏଣିକି ଆଉ କେତେମାସ ଗଲେ ଡେନମାର୍କରେ ପାଚିଲା କଦଳୀ କିଣିବାକୁ ମିଳିବ ବୋଲି ଖବର-କାଗଜରେ ବାହାରିଚି । କିନ୍ତୁ ହୁଏତ ଗୋଟିଏ କଦଳୀର ଦାମ ଆଠଅଣା, ଦଶଅଣାରୁ କେବେହେଲେ କମ୍ ହେବନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଲାତି-ବାଇଗଣ ଫଳ ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ମହରଗ, ଟଙ୍କାକୁ ଗୃବେଟି ଗ୍ରେଟ ବିଲାତି-ବାଇଗଣ କିଣି ପରିବା ସବୁବେଳେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏଣିକି ଖରାଦିନ ହୋଇଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବା ଓ ଫଳ ବେଶ୍ ଶସ୍ତା ହୋଇଯିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଛୁଟିପାଇ ଡେନମାର୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସହରରେ ସାତଦିନ କଟାଉଚି । କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ତୁଳନାରେ ଏ ସହର ଭାରି ଶାନ୍ତ । ଏଇ ପରିବାର ସହିତ ମୋର ଭାରି ପରିଚୟ ହୋଇଯାଇଚି । ମୋର ଛୁଟି ସାତଦିନ ଖାଇ, ଗପି ଓ ବୁଲି ଆନନ୍ଦରେ କଟିଯାଉଚି ।

ମୁଁ ଡେନ୍‌ମାର୍କରେ ବସି ବିଳାସ କରୁଚି, ମୋର ଫମ୍ପା ଚିଠି ତୁମ-ମାନଙ୍କୁ କେତେଦୂର କି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଚି କି ନାହିଁ, ତାହା କେବଳ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଜଣା । ଜୀବନଟା ମୋର ମୋର କେବଳ ଏହିପରି ଫମ୍ପା ହୋଇ କଟିଗଲା । କୋଉଦିନ କାହାର କିଛି ଆଖି ଦେଖିଲା ପରି କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ମୋର ଅଛି ବୋଲି ମନେ ହେଉନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚଉ

ଓଡେନ୍ସ,

ବୋଉ, ତା ୧୩ । ୪ । ୫୨

ମାରଠାରୁ ଚିଠି ପାଇଲି ଯେ, ତୁ କୁଆଡ଼େ ବାହାଘର ପରଠାରୁ ବାହାଘର ବେଳର ସବୁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ମନେ ପକାଇ ଖାଲି ସବୁବେଳେ କାନ୍ଦୁଚୁ । ମାଲୁ ଭାଉଜଠାରୁ ପନ୍ଦରଦିନ ତଳେ ଯୋଉ ଚିଠି ପାଇଥିଲି, ସେଥିରେ ସେ ମଧ୍ୟ ସେଇ କଥା ଲେଖିଥିଲା । ତୋତେ ତା ଭିତରେ ଜ୍ୱର ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଲେଖିଛି । ଏସବୁ ଶୁଣି ମନ ଏପରି ଅସ୍ଥିର ହେଉଛି ଯେ ତୋତେ ଅଲଗା କରି ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ଦେବାକୁ ମୁଁ କୋଉ ଦିନୁ ଭାବିଲିଣି । ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଦେଇ ଗୁଡ଼ାଏ ବକିବା ଛଡ଼ା ମୋର ଆଉ କି ଉପାୟ ଅଛି । ପାଖରେ ଥିଲାବେଳେ କାହାର କେଉଁଦିନ ପାହୁଲାଏ ଦରକାରରେ ଆସି ନାହିଁ । ଏଠୁ ସାତଆଠ ହଜାର ମାଇଲ ଦୂରରୁ ମୁଁ ବା ଆଉ କି ଭରସା ଦେଇପାରିବ ।

ଯୁମା ଭିତରେ ମାରଠାରୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ପାଇଲିଣି । ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ମଧ୍ୟ ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ମାରକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଆପଣାର କରି ସାରିଲେଣି । ବଡ଼ଲୋକର ଝିଅ ସେ, କ'ଣ ଖାଇବ, କପଡ଼ା ଚଳିବ ଏଇସବୁ ବିଷୟ ନେଇ କୁଆଡ଼େ ସେମାନେ ଭାରି ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଯାଆ ଆଉ ଶାଶୁ ଉଭୟେ ଭାରି ଭଲ ଲୋକ । ବିଷ୍ଣୁବାବୁ ମନା ଅତି ଆପଣାର ଲୋକପରି ମୋ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏପରି ବନ୍ଧୁ, ଏପରି ଭଲ ଲୋକଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁକରି ପାଇବା ଅପେକ୍ଷା ବଡ଼ କଥା ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ମଣିଷ ଯଦି ଭଲ ହୋଇ ପାରିଲେ, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଯଦି ଆମଘରର ଝିଅକୁ ତାଙ୍କ ଘରର ସୁନା ବୋହୂ କରି ନେଇ ପାରିଲେ, ତେବେ ଆମେ ଆମ ଘରେ ବସି ମନ କଷ୍ଟକରି ପଛକଥା ସବୁ ମନେ ପକାଇବାଦ୍ୱାରା ସେ କାହାର କି ଉପକାର ହେବ, ମୁଁ ଆଦୌ ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ । ମଣିଷଠାରୁ କଂସାବାସନ ଓ ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟାର କାରବାର କ'ଣ ଏତେ ବେଶୀ ମୂଲ୍ୟବାନ ? ମାର ଏଣିକି ତା'ର ସଂସାର ଗଢ଼ିବ । ଯେଉଁ ନୂଆ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଏକା ପରିବାରର ବୋହୂ ହୋଇଗଲା, ସେଇମାନଙ୍କୁ ଯାଆ ହିସାବରେ ସ୍ନେହ ଓ ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ତା'ର

ଧନ କଟିବ, ଏହାହିଁ ଆମେ ତା' ଲାଗି ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ଜଣାଇବା । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଆମ ଝିଅ ବୋଲି ତା'ପାଇଁ ମନ କଷ୍ଟକରି ତା'ଲାଗି ସବୁବେଳେ କାନ୍ଦି ଯଦି ତାକୁ ପଛକୁ ଟାଣିବା, ତେବେ ଏଥିରେ ଆମର ବା ତା'ର କୌଣସି ମଙ୍ଗଳ ହେବ ନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ାକ କେବଳ ମୋହ । ପ୍ରକୃତରେ ଯିଏ ଭଲ ପାଏ, ଯିଏ ସ୍ନେହ କରେ, ସିଏ କେବେହେଲେ ପଛ କଥାଗୁଡ଼ାକୁ ମନେ ପକାଇ ମନ ଖରାପ କରି ବସେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଘରୁ ଏତେ ହଜାର ମାଇଲ ଆସି ଏଠି ଏକୁଟିଆ ଅଛି ବୋଲି ଯଦି ତୁ ସବୁବେଳେ ମନ ଖରାପ କରୁଥାନ୍ତୁ, ତେବେ ମୋର କି ମଙ୍ଗଳ ହେଉଥାନ୍ତା । ଆମେ ପରସ୍ପରକୁ କେବଳ ଖୁସି ଖବର କହିବା । ଆମେ ପରସ୍ପରର କେବଳ ଖୁସି ମନାସିବା, ଏହାରି ଦ୍ୱାରା ସଂସାରର ଦୁଃଖ ଜଞ୍ଜାଳ ଓ ପାପକୁ ଆମେ ଜୟ କରିପାରିବା । ବିଶେଷତଃ, ମୀର ଯେତେବେଳେ ଭଲରେ ଅଛି ବୋଲି ଲେଖୁଛି, ଆମ ଘରୁ ପନ୍ଦରଦିନରେ ଥରେ ଜଣେ ନା ଜଣେ କେହି ଯାଇ ମୀରକୁ ଦେଖି ଆସୁଛନ୍ତି, ତେବେ ସେଠି ମନକୁ ମନ ଗୁଡ଼ାଏ ଅଳିଆ କଥା ନେଇ ଘାଣ୍ଟି ହେବାରେ କି ଲାଭ ? ଯିଏ ଭଗବାନଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆପେ ଆପଣାର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ଆପଣାର ଶୁଭକାମନା ଦେଇପାରେ, ସେ ଏ ସଂସାରରେ ସୁଖୀ ମଣିଷ । ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରୁ ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଯେତିକି କମିବ, ଆମର ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଯେତିକି କମିବ, ଆମେ ସେତିକି ବେଶୀ ଦିନରାତି ମନଟା ନାନା ଅଡୁଆରେ ଘାଣ୍ଟି ହୋଇ ସନ୍ତାପିତ ହେଉଥିବା । ଲକ୍ଷଟଙ୍କାର ଥଳୀ ଧରି ବସି ମାରୱାଡ଼ି ବେପାରୀକୁ ରାତିରେ ନିଦ ନ ହେଲାପରି ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଆପଣାର ପରିବାର ଭିତରେ ନିଜର କରି ପାଇ ମଧ୍ୟ ଆମ ମନରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ହେଲେ ଆମେ ଶାନ୍ତି ପାଇ-ପାରିବା ନାହିଁ ।

ଏଠି ଶୀତଦିନ ସରି ଆସିଲାଣି । ଶୀତଦିନରେ ଏଠି ପରିବା ଭାରି ମହରଗ । ବିଲାତି-ବାଇଗଣ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୁଡ଼େଟିର ଦାମ୍ ଟଙ୍କାଟିଏ । ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପିଆଜର ଦାମ୍ ପ୍ରାୟ ଆଠଅଣା । କିନ୍ତୁ ଖରାଦିନେ ସବୁ ପୁଣି ଶସ୍ତା ହୋଇଯିବ । ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରିଛି ଯେ, ଏଣିକି ଏ ଦେଶରେ ପାଚିଲା କଦଳୀ ମଧ୍ୟ କିଣିବାକୁ ମିଳିବ । ଅବଶ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଦଳୀର ଦାମ୍ ଆଠଅଣାରୁ କେବେ କମ୍ ହେବନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସାତଦିନ ଛୁଟି ପାଇ ମୁଁ ଦେଶର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସହରରେ ଅଛି, ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ପରିବାରର କୁଣିଆ ହୋଇ । ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଚାରିଦିନ କଟାଇଛି । ବାପ ମାଆ, ଦୁଇପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ, ପରିବାରରେ ଏଇ ପାଞ୍ଚଜଣ । ଚାରିଦିନ ହେଲା ଏଠି ବେଶ୍ ଖିଆପିଆ ଆଉ ଖୁସିଗପ ଚାଲିଚି । ତାସ୍ ଖେଳ ମଧ୍ୟ ବାଦ୍ ପଡୁନାହିଁ । ବେଶ୍ ଭଗା ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଚି ପରିର ପଇସାରେ । ଏ ବିଳାସ ବେଳେବେଳେ ବୋଝ ପରି ମନେ ହେଉଚି ।

ଏଇ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ତୋ'ପାଖକୁ ସେମାନଙ୍କର ନମସ୍କାର ଜଣାଇ ପଠାଉଚନ୍ତି । କାଲି ଆମେ ସମସ୍ତେ ସିନେମା ଦେଖି ଯାଇଥିଲୁ । ଆମ ଦେଶ ଓ ଲଙ୍କାଦ୍ୱୀପର ବଣ ଜଙ୍ଗଲ, ପର୍ବତ ଓ ଦେଉଳ ସବୁ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଛବି ଦେଖିଲୁ । ଘଣ୍ଟାପାକ ମୋର ମନ ସେପରି ଏକାବେଳକେ ଆପଣା ଦେଶକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ନାଇଁ, ଦେଶଠାରୁ ଘରଠାରୁ ଯେତେଦୂରକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଘରକୁ ଓ ଦେଶକୁ ଯେ କିଏ ଭୁଲିପାରିବ, ତାହା ମୁଁ କଳ୍ପନା କରି ପାରୁନାହିଁ । ତୁ ଓ ବାପା ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଏଥରକ ପାଇଁ ଏଇଠି ଚିଠି ଶେଷ କରୁଚି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚଉ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜଉ

ତା ୨୧ । ୪ । ୫୨

ଏ ଚିଠିରେ ଆଉ ବେଶୀ କିଛି ଲେଖିବାକୁ କାହିଁକି ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ । ତୁମେ ମୋ'ର ସବୁ ଚିଠି ପାଇଲ ବୋଲି ଜାଣିଲେ ହୁଏତ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ । ଯେଉଁଦିନ ତୁମର ଦେହ ଓ ମନ ପୁଣି ପୂର୍ବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଚି ବୋଲି ଶୁଣିବି, କେବଳ ସେଇଦିନ ଭଲ ମନରେ ତୁମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖି ପାରିବି । ଖାଲି ରୋଗର କଥା, ଭଙ୍ଗା ଦେହ ଓ ଭଙ୍ଗା ମନର ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡ଼ାକ ଶୁଣି କିପରି ଏଠୁ ମୁଁ ଭଲ ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଲେଖି ପାରିବି ? ଭିତ ଦୁଇ-

ମାସ ଭିତରେ ମୁଁ ମନେମନେ ଏପରି ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଯେ, ପୂର୍ବପରି ପଢ଼ାଶୁଣା ଓ ଲେଖାଲେଖି କରିବା ମଧ୍ୟ ଭାରି କମି ଯାଇଛି । ଘରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏତେ ନିକଟରେ ଦେଖିବା, ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ଏତେ ଭାବିବା ଆଗରୁ କେବେ ଘଟିନଥିଲା ।

ବାଗଲପୁରର ମେଲେରିଆ ରୋଗକୁ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା କପରି ଭଲ କରି ପାରିବ ? ସେ ଗାଆଁରେ କୁଆଡ଼େ ଘରେ ଘରେ ରୋଗ ପଶି ରହିଛି, ସେ ଗାଆଁର ପାଠୁଆ ପିଲାଙ୍କର ତାସଖେଳ କ'ଣ ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ? ଅଳସୁଆକୁ କୌଣସି ସରକାର ଭଲ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଆମ ଗାଆଁରେ ପାଠୁଆ ସଂଖ୍ୟା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗାଆଁ ଅନୁପାତରେ ଟିକିଏ ବେଶି, ହୁଏତ ତାହାହିଁ ଆମ ଗାଆଁର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ । ଏ ଦେଶରେ ତେର ଚଉଦ ବର୍ଷର ପୁଅ-ଝିଅ ଆପଣା ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହୋଇ ଶିଖନ୍ତି । ଆପଣାର ଭରଣ ପୋଷଣ ଲାଗି ସେମାନେ ଆପେ ପଇସା କମାନ୍ତି, ଆମ ଦେଶର ଦୁର୍ବଳ ଯୁବକ କଲକତ୍ତାଆ କରି ରୁଷି କଲେଜ ପାଠ ପଢିବାକୁ ଆସେ । କାରଣ ସେହିଠାରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସବୁଠାରୁ କମ୍ । ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ କଷ୍ଟକର ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଜୀବନ ବଞ୍ଚି ରୋଗରେ ସଢି କଲେଜରେ ପଢିବାରେ କି ମଜା ଅଛି । ଆମେରିକା ଆମ ଗାଆଁକୁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଦୁଃଖ କେବେ ଘୁଞ୍ଚିବ ନାହିଁ । ଆମର ବିଦ୍ୟା ଆମକୁ ଆହୁରି ତଳକୁ ଟାଣି ନେଉଛି, କେବଳ ବିନା ପରିଶ୍ରମରେ ଆପଣାର ପାଠ ବଳେ ଆମେ ସମାଜକୁ ଆହୁରି ଜଟିଳ କରି ପକାଉଛୁ । ଯୌତୁକ ଦାବୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଗାଆଁ ଦାଣ୍ଡରେ ବସି ଗୁଡ଼ାଖୁ ଘଷିବା ଓ ସିଗାରେଟ ଟାଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଥିରେ ଏହାର ପରିଚୟ ମିଳିବ । ମେଲେରିଆ ରୋଗଠାରୁ ଏଇ ଅକର୍ମଣ୍ୟତାର ରୋଗ ଆହୁରି ଭୟଙ୍କର ।

ଏଠି ଶୀତ ଚାଲିଗଲାଣି । ସାତଆଠଦିନ ହେଲା ବେଶ୍ ଗରମ, ଘାସ-ପାଗ, ଗଛରେ ପତରଗଜା ବାହାରି ଆସିଲାଣି । ଆଉ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଚାରିଆଡ଼ ଫୁଲ ଓ ନୂଆ ପତରରେ ପୂରି ଉଠିବ । ଏ ଦେଶର ଜୀବନ ନାନା ଉତ୍ସବର ତତ୍ପରତାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣହୋଇ ଉଠିବ । ଇତି । ସ୍ନେହାବନତ

ଚଉ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
୧୦ । ୫ । ୫୨

ସ୍ନେହର ବିଶ୍ୱଭୂଷଣ,

ଦିନ ପରେ ଦିନ, ମାସ ପରେ ମାସ ପାଣିପରି ଏମିତି ବହି ଚାଲିଯାଉଚି ଯେ ସମୟ ଟହ୍ନୀରର ପଛକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ମନେ ହେଉଚି ମୁଁ ଯେପରି ଦେଶକୁ କୋଉ ପଛରେ ପକାଇ ଦେଇ ଆସିଲିଣି । ଆଉ ପନ୍ଦରଟା ଦିନଗଲେ ମୋର ଓଡ଼ିଶା ଛାଡ଼ିବା ଦେଢ଼ବରଷ ପୂରିଯିବ । ପଚିଶି ଦିନର ସମୁଦ୍ର ପାରି-ହୋଇ ଇଉରୋପରେ ପହଞ୍ଚିବା ଦିନଠାରୁ ଆଜିଯାଏ ମୁଁ କେତେ ନୂଆ ଦେଶ ଦେଖିଲିଣି, କେତେ ନୂଆ ମଣିଷଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚିତ ହେଲିଣି । ନୂଆଦେଶ, ନୂଆ ଢ଼ଙ୍ଗରଙ୍ଗ, ନୂଆ ଖିଡମାଡି ସମୟର ଗତି ଅନୁସାରେ କ୍ରମେ ଆପେଇ ଚାଲିଣି । ହଁ, ଡେନମାର୍କରେ ନୂଆ ହୋଇ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳେ ରାସ୍ତାଘାଟରେ ମଣିଷପଲ ଭିତରୁ ମୁଁ ଯେପରି ଭାରି ବାରିହୋଇ ପଡୁଥିଲି । ମୁଣ୍ଡର କଳାବାଳ, କଳାଆଖି, ଚମର ସାବନ ରଙ୍ଗ ମତେ ସତେଯେପରି ଜଣେ ବିଦେଶୀ ବୋଲି ଅଙ୍ଗୁଠି ଦେଖାଇ ଚିହ୍ନାଇ ଦେଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ବେଶୀ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ଚିହ୍ନା ନଥିଲା, କୋପେନ୍‌ହେଗେନ ସହରର ରାସ୍ତାଘାଟ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ସ୍ମରଣ ରହୁନଥିଲା । କେତେଥର ଯେ ବାଟବଣା ହୋଇଚି, ଆଜି ସେସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଲାବେଳକୁ ଆଜି ଭାରି ହସ ମାଡୁଚି ।

ଲଣ୍ଡନ, ପାରିସ୍ ବା ନିଉୟର୍କ ସହରଠାରୁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ନିଆରା । ଲଣ୍ଡନର ଯେକୌଣସି ବଡ଼ ରାସ୍ତାରେ ଘଣ୍ଟାଏ ଠିଆହେଲେ ପୃଥିବୀର ଅଧେ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେବା ଆଦୌ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କଳାଧଳା, ନାନାରଙ୍ଗର ନାନାଭଳି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଥିବା ମଣିଷ ଦେଖିବା ସେଠିକା ଲୋକଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଗଲାଣି । କିନ୍ତୁ ଛୋଟିଆ ଦେଶ ଡେନ-ମାର୍କର ରାଜଧାନୀ କୋପେନ୍‌ହେଗେନର ଦୃଷ୍ଟି ସରହଦ ଲଣ୍ଡନ ବା ନିଉୟର୍କର ଦୃଷ୍ଟି ସରହଦଠାରୁ ଅନେକ ଛୋଟ । ଦେଶୀୟ ଭାଷା ଛଡ଼ା ଇଉରୋପର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷା ଏଠିକା ରାସ୍ତାରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ଦେଶର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଇଉରୋପୀୟମାନଙ୍କୁ ଏଠି ଖୁବ୍‌ବେଶୀ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳେନାହିଁ । ହଁ, ଖରାଦିନେ ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଏଦେଶକୁ

ଆସନ୍ତି । ଇଂଲଣ୍ଡ, ଇଟାଲି ଓ ଫ୍ରାନ୍‌ସ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୋପେନ୍‌ହେଗେନର ହୋଟେଲ ସବୁ ପୂରିଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ଡେନମାର୍କ ବିଦେଶୀ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ବେଶୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସେନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଡେନମାର୍କର ଭାଷାଶିଖିବା ବିଦେଶୀ ପକ୍ଷରେ ବଡ଼ କଷ୍ଟକର ପାଠ । ଆପଣା ଛୋଟିଆ ଦେଶଟିର ମଣିଷ, ପ୍ରକୃତି, ଇତିହାସ ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଡେନମାର୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଭାରି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ କରି ଚହ୍ନିଛି । ଆପଣାର ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଓ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାରମାନଙ୍କରେ ଡେନମାର୍କ ଆପଣାର ଯାବତୀୟ ସମ୍ପଦକୁ ବଡ଼ ନିଖୁଣଭାବରେ ସାଇତି ରଖିଛି । ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଡେନମାର୍କ କେଡ଼େ ଛୋଟ; ଇଉରୋପର ମାନଚିତ୍ର ଉପରେ ହୁଇଟିପ ଭୂଇଁବି ହେବନାହିଁ । ତଥାପି ଗୋଟିଏ ଦେଶ, ଗୋଟିଏ ଜାତି ହିସାବରେ ଆପଣାର ପରିଚୟ ଦେଇ ଡେନିଶ୍ ମଣିଷ ପରି ଆଉ କିଏ ଏତେ ବେଶୀ ଗୌରବ ବୋଧ କରିବାର ମୁଁ କେଉଁଠି ହେଲେ ଦେଖିନାହିଁ । ମନେ-ହୁଏ, ସତେ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣ ଏହି ଦେଶର ସଭିଙ୍କ ଭିତରେ ବହୁଛି । ଏଦେଶର ପଶୁପକ୍ଷୀ, ଫୁଲପତର ଓ ସମୁଦ୍ରସରିତ-ସବୁଟିକୁ ଏମାନେ ଯେପରି ଆପଣାର କରି ଚହ୍ନି ରଖିଚନ୍ତି ।

ଡେନମାର୍କ ଓ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ମୋର ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ ଷୋଳସତର ମାସ ବିତିଗଲାଣି, ମାତ୍ର ସବୁ ଯେପରି କାଲିକାପରି ମନେ ହେଉଚି । କଟକ ଛାଡ଼ି ଆସିଲାବେଳେ 'ମୋ ଦେଶ' ପତ୍ରିକାକୁ ଡେନମାର୍କ ଓ ଇଉରୋପ ବିଷୟରେ ଖଣ୍ଡିମଡି ଲେଖାମାନ ଲେଖି ପଠାଇବି ବୋଲି ଜବାବ ଦେଇ ଆସିଥିଲି, ଯେପରି କାଲିକାର କଥାପରି ଲାଗୁଚି । ଏତେଦିନ ମୁଁ ମୋର ଜବାବ ରଖି-ପାରିନାହିଁ, ତେଣୁ କେତେକେତେ ଛୋଟ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ ଯେପରି ଆପେ ଆପେ ଚୋର ହୋଇ ଯାଉଚି । ଜାମୁକୋଳି ଗୋଟାଇବା ବେଳେ ଅଣ୍ଟିକଥା କି ମନେରହେ ? ଏଣେ ପତଳା ଲୁଗାର ଅଣ୍ଟିପୂରି କୋଳି ତଳେ ପଡ଼ିଯିବା ଆରମ୍ଭହୁଏ ପଛକେ, ମାତ୍ର ଆହୁରି କୋଳି ଗୋଟାଇ ଅଣ୍ଟିରେ ପୂରାଇବାର ଲୋଭ ସହଜରେ ସମ୍ଭାଳି ହୁଏ ନାହିଁ । ଡେନମାର୍କକୁ ଆସିଲା ଦିନଠାରୁ ମୋର ମନ ଠିକ୍ କୋଳି ଗୋଟାଇବାର ମନପରି ହୋଇ ରହିଚି ।

ମୁଁ ଆହୁରି ଦେଖିବି, ଆହୁରି ଜାଣିବି, ଆହୁରି ବେଶୀ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ପରି-ଚିତ ହେବି—ଏହିପରି ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର ଲୋଭରେ ମୁଁ କେନେହେଲେ ବି ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସି କିଛି ଲେଖିପାରି ନାହିଁ । ନୂଆ ପରେ ନୂଆ କେତେ କଥାକୁ ମୁଁ ନିଜ ମନ ଉପରେ ଜମାକରି ରଖିଛି, ଅଣ୍ଟିଫାଟି କୋଳି ଗଲା ପରି କେତେନୂଆ ପୁରୁଣା ହୋଇ ମନରୁ ପାସୋରି ହୋଇଯାଇଛି । ତଥାପି ଯାହା ଜାଣିଲି, ଯାହା ଦେଖିଲି, ତାହାକୁ ନେଇ ଦି'ପଦ ଲେଖିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ ।

ଡେନମାର୍କର ଭାଷା ଶିଖିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରାୟ ଛଅମାସ ଲାଗିଗଲା । ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ଭାଷା, ସେହି ଦେଶର ଜୀବନ୍ତ ଜଳବାୟୁପରି । ଡେନିଶ୍ ଭାଷା ଆୟତ୍ତ ନକରି ଇଂରାଜୀ କଥା କହି ମୁଁ ଡେନମାର୍କର କେତେଜଣ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖିପାରିଥାନ୍ତି, ଡେନମାର୍କର ପ୍ରାଣକୁ ମୁଁ କିପରି ଚିହ୍ନିପାରି-ଥାଅନ୍ତି ? ବିଶେଷତଃ ଏଦେଶର ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ମିଶିବା ଓ ସେମାନଙ୍କର ମନ କଥା ଜାଣିବା ଏକାବେଳକେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ହଁ, ଯେଉଁମାନେ ସବୁକଥା ଜାଣିବାଲାଗି ଦିଲ୍ଲୀ ବା କଲିକତାର ବଡ଼ବଡ଼ ହୋଟେଲରେ ଯାଇ ବସିବାବାଛନ୍ତି, ଆମ ଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବଡ଼ବଡ଼ ଇଂରାଜୀ ବହି ପଢ଼ନ୍ତି, ଅଥଚ ଆମଦେଶର ଗୋଟିଏ ଭାଷା ଶିଖି କେନେହେଲେ ଗାଆଁଗହଳକୁ ଯାଇ ଦେଶର ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବାର ଚେଷ୍ଟା ବି କରନ୍ତିନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ଦେଶ ଦେଖିବା ରେଳଗାଡ଼ିରୁ କଲିକତାସହର ଓ ହାବଡ଼ାପୋଲ ଦେଖିବା ସହିତ ସମାନ । ଏଇସବୁ ବହିପାଠ ଟୋକାରରୁ ସେମାନେ ଯେ କେତେକେତେ ମାର୍କଡ଼ ଟେକି ଥୋଇଚନ୍ତି, ବଡ଼ହେଲେ ତୁମେ ସେସବୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବ ।

ମୁଁ ଏହାଭିତରେ ଡେନମାର୍କର ଭାଷାକୁ ଆୟତ୍ତ କରିନେଲିଣି । ଭାଷା ଶିଖିବା ପରେ ପରେ ଦେଶର ବଡ଼ସାନ, ପିଲାବୁଢ଼ା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣିବାର ଓ ସଭିଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣାର ମନକୁ ଖୋଲିଦେଇ ପାରିବାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅନୁମତି ପତ୍ର ମୁଁ ପାଇସାରିଛି । + + + । ଇତି ।

ତୁମର

ଚିତ୍ତଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ସ୍ନେହର ପ୍ରଶାନ୍ତ, ୧୨ । ୫ । ୫୨

ଉତ୍ତର ଇଉରୋପର ଏହି ଚାରୋଟି ଦେଶ—ଡେନମାର୍କ ନରଓ୍ୱେ, ସୁଇଡେନ, ଆଉ ଫିନଲାଣ୍ଡ । କିନ୍ତୁ ଇଉରୋପର ସାଧାରଣ ଲୋକ ପ୍ରକୃତିଠାରୁ ଏହି ଚାରୋଟି ଦେଶର ପ୍ରକୃତି ଏପରି ଭିନ୍ନ ଯେ ଏହାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଂସାର କହିଲେ କଦାପି ଭୁଲ ହେବ ନାହିଁ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଏଥିରୁ ଦୁଇଟି ଦେଶ ଦେଖିଛି । ଗଲାବର୍ଷ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ତିନମାସ ମୁଁ ମଝି ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡର ଏଗୋଟିଏ ଗାଉଁଲି ଅଞ୍ଚଳରେ କଟାଇବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲି । ବାକି ତେରମାସ ମୋର ଡେନ୍‌ମାର୍କରେ କଟିଛି । ଯା ଭିତରେ ଡେନମାର୍କର ବଡ଼ ବଡ଼ ସହର ଓ କେତେକ ଛୋଟବଡ଼ ଗାଆଁ ସହିତ ବେଶ୍ ପରିଚୟ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଏହି ଚାରୋଟି ଦେଶର ଆୟତନକୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଦେଖିଲେ ହୁଏତ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଓଡ଼ିଶାରୁ ବି ବଡ଼ ହେବନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚାରୋଟିଯାକ ଦେଶ ବୁଲିବାକୁ ହେଲେ ଚାରିଟି ଭାଷା ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଚାରିଦେଶର ପ୍ରକୃତି ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପରଠାରୁ ପୃଥକ୍ । ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତରୀପ ଓ କେତୋଟି ଛୋଟବଡ଼ ଦ୍ୱୀପର ସମଷ୍ଟି । ଏହି ଦେଶର ଭୂଇଁ ପ୍ରାୟ ସବୁଠିଁ ସମତଳ । ଏଦେଶର ଉଚ୍ଚତମ ସ୍ଥାନ ସମୁଦ୍ରର ପତ୍ତନଠାରୁ ପାଞ୍ଚଶହ ଫୁଟରୁ ବି ଅଧିକ ଉଚ୍ଚ ହେବନାହିଁ । ନରଓ୍ୱେ ଡେନମାର୍କର ଠିକ୍ ଓଲଟା । ସେଠି ଉଚ୍ଚ ଓ ଖାଖ ପର୍ବତମାନ ଦେଶଟାକୁ ଚାରିଆଡୁ ଆବୋରିକରି ରହିଛି । ଏହି ପର୍ବତ ଉପରେ କେତେକ ଥାନରେ ଖରାଦିନେ ମଧ୍ୟ ବରଫପଡ଼େ । ନରଓ୍ୱେ ତୁଳନାରେ ଡେନମାର୍କକୁ ଗୋଟାଏ ଚଷା ପଲମ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ନରଓ୍ୱେର ଅନେକ ଲୋକ ଡେନମାର୍କକୁ ଚକୁଳିପିଠା କହି ଅନେକ ସମୟରେ ପରିହାସ କରିଥାନ୍ତି ।

ସୁଇଡେନ ଦେଶର ପ୍ରକୃତି ଡେନମାର୍କ ଓ ନରଓ୍ୱେର ମଝିଆମଝି । ସେଠି ପର୍ବତ ଅଛି, ସମତଳ ଭୂଇଁ ଅଛି, ଜଙ୍ଗଲ, ହ୍ରଦ ଆଉ ନଈ ସବୁ ରହିଛି । ସୁଇଡେନର ପୂର୍ବ ଉପକୂଳଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଫିନଲାଣ୍ଡର ପଶ୍ଚିମ ଉପକୂଳଯାଏ ଛୋଟବଡ଼ କେତେହଜାର ଦ୍ୱୀପ ଯେ ରହିଛି, ତାହା ଗଣିହେବ

କହିହେବନାହିଁ । ମୁଁ ଗଲବର୍ଷ ଜୁନମାସରେ ଯେଉଁଦିନ ସୁଇଡେନର ରାଜଧାନୀ ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍ ଠାରୁ ଜାହାଜ ଚଢି ଫିନଲାଣ୍ଡ ଗଲି, ବାଟରେ ପନ୍ଦର ଘଣ୍ଟା ଯାକ ଦୁଇପାଖରେ ମୋତେ ଖାଲି ମାଳମାଳ ଦ୍ୱୀପ ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ।

ଫିନଲାଣ୍ଡର ପ୍ରକୃତି ଡେନମାର୍କ, ସୁଇଡେନ୍ ବା ନରୱେର ପ୍ରକୃତିଠାରୁ ଭାରି ତଫାତ୍ । ଏତେବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଦେଶର ଚାରିଭାଗରୁ ତିନିଭାଗ ହେଉଚି ଜଙ୍ଗଲ । ବାକୀ ଚଉଠକର ଅଧେ ହ୍ରଦମୟ । ଫିନଲାଣ୍ଡକୁ ସମସ୍ତେ ହଜାର-ହ୍ରଦର-ଦେଶ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି । ଛୋଟବଡ଼ ହୋଇ ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ଚାଳିଶିହଜାର ହ୍ରଦ ରହିଚି ବୋଲି ଭୌଗୋଳିକମାନେ ସୁମାର କରିଛନ୍ତି । ଘନଜଙ୍ଗଲ ମଝିରେ ଏଠିସେଠି ଟୁବଗଡ଼ିଆ ପରି ହ୍ରଦମାନ ରହିଚି । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଜାଗାରେ ଶହେ ମାଇଲ ଲମ୍ବା ହ୍ରଦ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଫିନଲାଣ୍ଡର ଜାତୀୟପତାକା ସେ ଦେଶର ଏହି ଭୌଗୋଳିକ ପ୍ରକୃତିରେ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ । ଧଳାରଙ୍ଗର ପତାକା ଭିତରେ ଛକ କାଟି ପଡ଼ିଥିବା ଓସାରିଆ ନେଳିଆ ଗାର ଫିନଲାଣ୍ଡର ଧୂସର ଜଙ୍ଗଲ ଓ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ହ୍ରଦକୁ ମନେ ପକାଇଦିଏ ।

ଏହି ଚାରିଦେଶର ରାଜନୀତି ଓ ଅର୍ଥନୀତି ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ । ଜର୍ମାନୀ ଗଲଯୁଦ୍ଧରେ ଡେନମାର୍କ ଓ ନରୱେକୁ ଅଧିକାର କରି ନେଇଥିଲା । ଫିନ-ଲାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଋଷିଆର ଆକ୍ରମଣରୁ ଆପଣାକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଦୁଇଥର ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧପରେ ଋଷିଆ ଓ ଫିନଲାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସନ୍ଧିଚୁକ୍ତି ହେଲା, ତା'ଫଳରେ ଫିନଲାଣ୍ଡର ଦୁଇଟି ବଡ଼ ବନ୍ଦର, ପୂର୍ବ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଆଉ ଅନେକ ଧନସମ୍ପଦ ଋଷିଆ ହାତକୁ ଗଲା । ସୁଇଡେନ ଏସବୁ ଯୁଦ୍ଧ ବା ଆକ୍ରମଣର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟକୁ ଆଦୌ ଭୋଗକରିନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ।

ଡେନମାର୍କରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ସୁଇଡେନକୁ ଏକ ଧନୀଦେଶ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍ ସହରକୁ ଗଲେ ହିଁ ଏହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳେ । ପାଚିଲା କଦଳୀ ଓ ନଡ଼ିଆ ପ୍ରଭୃତି ଗ୍ରୀଷ୍ମପ୍ରଧାନ ଦେଶୀୟ ଫଳ ଡେନମାର୍କର କଣି-ବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଯେତେ ମହରଗ ହେଉ ପଛକେ, ସୁଇଡେନର ସହର

ମାନଙ୍କରେ ଏସବୁ ଫଳ ଚାଖିବାକୁ ସୁଯୋଗ ମିଳେ । ମୋ'ର ଠିକ୍ ମନେ ପଡୁଚି, ଗଲାବର୍ଷ ଷ୍ଟକ୍‌ହଲମ୍ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରକେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ପାଚିଲା କଦଳୀ କିଣି ଖାଇଥିଲି । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କଦଳୀ ସକାଶେ ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଆଠଅଣା ପଇସା ଖରଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ହଁ, କେବଳ ବଡ଼ଦିନ ପର୍ବରେ ଡେନମାର୍କରେ ଜଣପିଚ୍ଛା ପାଏକରି ଗୁଡ଼ଳ କିଣି-ବାର ଅନୁମତି ମିଳେ । କିନ୍ତୁ ପାଖରେ ପଇସା ଥିଲେ ସୁଇଡ଼େନରେ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଚାହିଁବ, ଭାତ ରାନ୍ଧି ଖାଇପାରିବ ।

ଧନସମ୍ପଦରେ ଡେନମାର୍କ ଓ ସୁଇଡ଼େନ ସହିତ ନରଓ୍ୱେ ଓ ଫିନଲାଣ୍ଡର ତୁଳନା କରିବା ଆଦୌ ଉଚିତ ହେବନାହିଁ । ନରଓ୍ୱେ ଦେଶର ଅନେକ ଗାଆଁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେଇ ପୁରୁଣା ଯୁଗରେ ପଡ଼ିରହିଚି । ସେ ଦେଶର ଚାଷ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରଣାଳୀ ଡେନମାର୍କ ଓ ସୁଇଡେନ୍‌ର ଚାଷ ପରି ସେତେ ଆଧୁନିକ ଧରଣରେ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଫିନଲାଣ୍ଡର କଥା କହିବା ହିଁ ଅନାବଶ୍ୟକ । ଗତ ଶହଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଋଷିଆ ଆଉ ସୁଇଡ଼େନ ପାଳି ବଦଳାଇଲା ପରି ଫିନଲାଣ୍ଡକୁ ଏକାଧିକବାର ଦଖଲ କରି ଆସିଚନ୍ତି । ସୁଇଡେନ ଓ ଋଷିଆ ଲାଗି ଯୁଦ୍ଧ-ପଡ଼ିଆ ହେବାକୁ ଫିନଲାଣ୍ଡ ବାରବାର ବାଧ୍ୟ ହୋଇଚି । ଫିନଲାଣ୍ଡର ସ୍ୱାଧୀନତା ଗତ ଏଗାରଶି ବରଷର କଥା । ଏହି କେତେବରଷ ଭିତରେ ଫିନଲାଣ୍ଡ ଯେତେ ଦୂର ପାରିଚି, ଆପଣାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଓ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢିବାର ଉଦ୍ୟମ କରିଚି । ଗତମହାଯୁଦ୍ଧରେ ଫିନଲାଣ୍ଡ ଅନେକ କ୍ଷତି ସହିଚି । ଋଷିଆ ହାତରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅଞ୍ଚଳସବୁରୁ ହଜାର ହଜାର ଶରଣାର୍ଥୀ ଦେଶ ଭିତରକୁ ପଳାଇ ଆସିଚନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ବାସ ଓ ସଂସ୍ଥାନ ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ ।

ଡେନମାର୍କର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ମୋଟେ ଚାଳିଶିଲକ୍ଷ, ଆମ କଲିକତାର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ସହିତ ମଧ୍ୟ ସମାନ ନୁହେଁ । ଅକ୍ତିଆରରେ ଏହିଦେଶ ହୁଏତ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧେହେବ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଛୋଟିଆ ଦେଶଟିର ଇତିହାସ ଖାଲି ଇଉରୋପ କାହିଁକି, ସାରା ପୃଥିବୀର ଅର୍ଥନୈତିକ ଇତିହାସରେ ଏକ ବଡ଼ସ୍ଥାନ

ଅଧିକାର କରିପାରିଚ । ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶର ଲୋକ ଆପଣାର ଦେଶ ଓ ଆପଣାର ଜୀବନ ବିଷୟରେ ହୁଏତ ଏତେଦୂର ଶିକ୍ଷିତ ଓ ସଚେତ ହୋଇ ପାରିନାହାଁନ୍ତି । + + + । ଇତି ।

ତୁମର

ଚଉଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର ନରେନ୍ଦ୍ର, ତା ୧୪ । ୫ । ୫୨

+ + + ଭାରତବର୍ଷଠାରୁ ଡେନମାର୍କ—ମଝିରେ ପ୍ରାୟ ଆଠହଜାର ମାଇଲ ସମୁଦ୍ର । ଭାରତବର୍ଷ କହିଲେ ଏଠିକା ଲୋକମାନେ ଆଗ ବାଘସାପକୁ ମନେପକାନ୍ତି । କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ର ଚିଡ଼ିଆଖାନାରେ ଭାରତରୁ ଧରାହୋଇ ଆସିଥିବା ଗୋଟିଏ ହାତୀ ଅଛି । ସେଦିନ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଭାରତର କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୋର ଜନ୍ମ ବୋଲି ମତେ ପଚାରିଲେ । ମୁଁ କହିଲି କଲିକତା ସହରର ଦୁଇଶହ ପଚାଶ ମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣକୁ । ସେ ମତେ ପଚାରିଲେ : କଲିକତା ଠାରୁ ସେଯାଏ ଆସିବାକୁ ହେଲେ କେତେଥର ହାତୀ ଉପରେ ଚଢିବାକୁ ପଡେ ?

ଇଂରେଜ ଅମଳରେ ଅନେକ ଲୋକ ଇଉରୋପରୁ, ବିଶେଷତଃ ବିଲାତରୁ ଭାରତକୁ ଯାଇ ସେଦେଶ ଦେଖିବାର ସୁବିଧା ପାଇଥିଲେ । ହାତୀ, ବାଘ ଶିକାର କରିବାରେ ଅନେକ ସାହେବଙ୍କର ଭାରି ଉତ୍ସାହ ଥିଲା । ଲାଟ- ସାହେବ ଓ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କର ହାତୀଖେଦା ଓ ବାଘଶିକାରର ଖବର ମୋର ଆଜଯାଏ ମନେଅଛି । ବିଲାତର ଜଣେ କବି ରୁଡ୍‌ୟାର୍ଡ କିପ୍‌ଲିଂ ଆମଦେଶର ବଣଜଙ୍ଗଲ, ବାଘହାତୀ ଓ ସାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ବହି ଲେଖିଚନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଲେଖାମାନ ଇଉରୋପର ପ୍ରାୟ ସବୁପିଲା ପଢିଚନ୍ତି । କାଲିରାତିରେ କେତେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉହେଉ ଏଇ ସାପବାଘଙ୍କ କଥା ଆସିପଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତେ ଭାବୁଥାନ୍ତି ଯେପରି ଆମଦେଶର ଗୃହଆଡ଼େ ସାପ, ବାଘ ଓ ହାତୀ

ଖାଲି ସାଲୁ ସାଲୁ ହୋଇ ବୁଲୁଚନ୍ତି । ବାଟରେ ଘାଟରେ ସେମାନେ ଯେପରି ମଣିଷଙ୍କ ଲଗି ଟାକ ବସିଚନ୍ତି, ଦରୁ ଗୋଡ଼ କାଟିଲାକ୍ଷଣି ଯେପରି ଟେକିନେଇ ପଳାଇବେ !

ହଁ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନାଆଁ ଏଠିକାର ସାଧାରଣ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଚନ୍ତି । ୧୯୩୦-୩୨ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେବା ସକାଶେ ବିଲାତ ଆସିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଛବି ଇଉରୋପର ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରିଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଇଉରୋପର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ବୁଲିଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଛେଳିଦୁଇଟି ବି କୁଆଡ଼େ ବୁଲୁଥିଲେ, ଏଠି ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଭାରି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଏଠିକା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଜନରବ ରହିଚି ଯେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଚରଖାକୁ ଡେନମାର୍କର ଜଣେ ବଢେଇ ତିଆରି କରିଥିଲା ।

ଡେନମର୍କ ଅଉ ଏସିଆର ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ ହେବା ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହବର୍ଷ ତଳରକଥା । ଇଂଲଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ହଲାଣ୍ଡ ଓ ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ ପରି ଡେନମାର୍କର ବଣିକମାନେ ମଧ୍ୟ ସେତେବେଳେ ଭାଗ୍ୟପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ବୋଇତ ଚଢି ବାହାରିଥିଲେ । ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବଣିକମାନଙ୍କର ବେଶ୍ କିଛିଦିନ କାରବାର ଚାଲିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେସବୁ ପୁରୁଣା ଇତିହାସର କଥା । ଶେଷକୁ ଇଂରେଜମାନେ କପରି ଅନ୍ୟ ଇଉରୋପୀୟ ବଣିକମାନଙ୍କୁ ଭାରତରୁ ହଟାଇଦେଲେ ଓ ସେଠି ଆପଣାର ବେପାର ବଜାୟ ରଖିଲେ, ସେକଥା ଆମେ ସମସ୍ତେ ଜାଣୁ । ସେତିକିବେଳେ ଡେନମାର୍କର ଯେଉଁ ବଣିକକମ୍ପାନୀ ଏସିଆରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରୁଥିଲା, ତା'ର ନାମ ଇଷ୍ଟ୍ ଏସିଆଟିକ୍ କମ୍ପାନୀ; ଠିକ୍ ବିଲାତର ଇଷ୍ଟ୍ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ପରି । ଏହି ଏସିଆଟିକ୍ କମ୍ପାନୀର ସାରା ପୂର୍ବ-ଏସିଆର ବଡବଡ଼ ବାଣିଜ୍ୟପେଣ୍ଠମାନ ଅଛି । କଲିକତାରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଏକ ବଡ ଅଫିସ ରହିଚି । ଶ୍ୟାମ ଓ ବ୍ରହ୍ମଦେଶର ରବର-ଜଙ୍ଗଲ ଲଗାଇ ଏହି କମ୍ପାନୀ ରବରର ବେପାର କରିଆସୁଚି । ଭାରତ ସହିତ ଏହାର ପ୍ରଧାନତଃ ଚିନ୍ହା ଓ କଫିର କାରବାର ଅଛି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିମାସରେ ଏହି କମ୍ପାନୀର ଜାହାଜ ଭାରତ

ଓ ଡେନମାର୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଲ ସରବରାହ କରେ । ଡେନମାର୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଲୋକ ଏହି ବେପାରୀ କମ୍ପାନୀର ଇତିହାସ ସହିତ ସୁପରିଚିତ ।

ଇଂରାଜୀ ବାଣିଜ୍ୟ ବଟି ଭାରତରେ ଇଂରେଜଶାସନ ବସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଇଉରୋପର ନାନା ଦେଶରୁ ପାଦ୍ରୀଦଳ ଭାରତରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ୍ ଧର୍ମର ବି ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ଏହି ପାଦ୍ରୀମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ଡେନମାର୍କ ଭାରତର ଧର୍ମ ଓ ସମାଜ ବିଷୟରେ ଭଲମନ୍ଦ ନାନା କଥା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡେନମାର୍କର ଅନେକ ଲୋକ ଭାରତରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ପାଦ୍ରୀମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମର ପ୍ରସାରଲାଗି ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଅର୍ଥସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଜୟପୁର ତାଲୁକାରେ ଡେନମାର୍କର ପାଦ୍ରୀମାନେ ପ୍ରଚାରକାମ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକବର୍ଷ କଟାଇ ଆସିଥିବା ଏହିପରି ଜଣେ ପାଦ୍ରୀଙ୍କ ଘରକୁ ମୁଁ ଥରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ଯାଇ-ଥିଲି । ଓଡ଼ିଶୀ କଂସାବାସନ, ବ୍ରହ୍ମପୁରୀ ପାଟ, ବାଘଛାଲ ଓ ହରିଣଶିଙ୍ଗଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣବୋଧ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଛପା ହୋଇଥିବା ବାଇ-ବେଲ୍ ମଧ୍ୟ ସେଠି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଡେନମାର୍କର ଲୋକେ ଆମଦେଶ ବିଷୟରେ ଯାହା ଜାଣିଛନ୍ତି, ଆମେ ଡେନମାର୍କ ବିଷୟରେ ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି କମ୍ ଜାଣିଚୁ ବୋଲି କହିଲେ ମୋଟେ ଭୁଲ ହେବନାହିଁ । ଇଂରେଜ ଅମଳରେ ଯେଉଁ ବଡବଡ ନବାବ ଓ ରାଜାମହାରାଜାମାନେ ଇଉରୋପ ବୁଲି ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ହୁଏତ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଦିନେ ବା ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ର କୌଣସି ହୋଟେଲ ମାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ହଁ, ଇଉରୋପରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ଜଣେ ଭାରତୀୟଙ୍କ କଥା ଏଇଠି କହିରଖିବା ଉଚିତ । ସିଏ ହେଉଛନ୍ତି ଆଗା ଖାଁ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନରେ ସିଏ ଯେ ହୀରାରେ ଆଉ ସୁନାରୁପାରେ ଓଜନ ହୁଅନ୍ତି, ତାଙ୍କର ପୁଅସେ ଇଉରୋପରେ ପ୍ରାୟ ଛଅଥର ବାହାହୋଇ ସାରି-ଲେଣି, ଏକଥା ଏଠି ଭାରି ଜଣାଶୁଣା ।

ଡେନମାର୍କର ସମାଜ, ଡେନମାର୍କର ଶିକ୍ଷିତ ବିଷୟରେ ସବୁକଥା

ଜାଣିବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଖବରର ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିବାଲାଗି ବିନୋଦନ ପାଇଁ ଇଉରୋପ ବୁଲୁଥିବା ବଡଲୋକମାନେ ସମୟ ପାଆନ୍ତେ କୁଆଡେ ? ଦେଉଳ ଦୁଆରେ ହେଉଥିବା ନାଚ ଦେଖିବାକୁ ଯିଏ ଆସିଚି, ଦେଉଳର ଦିଅଁଙ୍କୁ ଦେଖିବାଲାଗି ତା'ର ସମୟ ହେବ କିପରି ?

କିନ୍ତୁ ଆମଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାପରେ ଅବସ୍ଥା ଅନେକ ପରିମାଣରେ ବଦଳିଚି । ଏଥର ଆମେ ସବୁଦେଶକୁ ଯାଇ ସେଦେଶର ସମାଜ ଓ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବା; ଅନ୍ୟଦେଶରେ ଯାହାଭଲ, ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଆମେ ତାକୁ ଆମ ଦେଶର କାମରେ ଲଗାଇବା । ଏଠାରେ ମୁଁ ଯେତିକି ଦେଖୁଚି, ଯେତିକି ଜାଣୁଚି, ମୋର ସେତିକି ସେତିକି ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇଯାଉଚି ଯେ ଡେନମାର୍କ ଓ ଭାରତବର୍ଷ କ୍ରମେ ପରସ୍ପରର ଆହୁରି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବେ, ସେମାନେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଅନେକ କଥା ଗ୍ରହଣ କରିବେ । + + +

। ଇତି । ତୁମରି

ଚିତ୍ତଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜଗୌ, ତା ୨୩ । ୫ । ୫୨

ଆଜି ସକାଳେ ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ଗତ ଚିଠି ପାଇଥିଲି ଆର ମାସ ପନ୍ଦରଇଶି ତାରିଖରେ । ତେଣୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ସପ୍ତାହ ପରେ ତୁମଠାରୁ ଆଜି ଏ ଦୀର୍ଘପ୍ରାୟ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଏଣିକି ଏପରି ଡେରି ହେବନାହିଁ, ଏଇ ଆଶା କରି ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେବାଛଡା ଆଉ ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ହଁ, ରବୀନ୍ଦ୍ର—ରଚନାବଳୀ ତିନଖଣ୍ଡ ତୁମ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ମୁଁ ଏଇଠୁ 'ବିଶ୍ୱଭାରତୀ'କୁ ଲେଖିଥିଲି । ମୋର ବହି କିଣିବାର ନିଶା ତ ଜାଣିଚ । ଏଠାକୁ ଆସିବା ଦିନୁ ବହି କିଣି ଘରେ ମୋର ଗଦା କଲଣି ଯେ, ଚଳିବେଳକୁ ଏତେ ମାହାସୁଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କୋଉଠୁ ଆଣିବି, ସେଥିଲାଗି ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ

ଘୁରାଇବାକୁ ପଡୁଚ । ଦେଶକୁ ଫେରଲେ ବହି କଣିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହୁଏତ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଯୋଉ ବହି ସବୁକୁ ନତାନ୍ତ କଣି ସାରାଜୀବନର ବନ୍ଧୁ କର ରଖିବା କଥା ତାହା କଣିବାକୁ ମନ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଉଚ । ହଁ, ସିବାଯାଏ ତୁମେ ମୋ' ବହିର ମାରଫତଦାର ହୋଇ ରହିବାକୁ ରଜିତ ?

ଗାଆଁ ପିଲାଏ ଏକାଠି ମିଶି ପୋଖରୀରୁ ଦଳ ସଫା କରିଚନ୍ତି । ଏକଥା ଆଗ ଚିଠିରେ ଦେବ ଲେଖିଥିଲି । ଜର ମନା ତା'ପରେ ପରେ କମିଯାଉଚ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରୁଚ । ଯେତେବେଳ ଆମେ କୋଡି ହୋଇ ବସିଥିବା, ଆପଣାର ପଇସାତକ ଔଷଧରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିବା, ସେତେଦିନ ଯାଏ ଆମର ରୋଗ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଅପଣା ଅବସ୍ଥା ଅପେ ସୁଧାରିବାକୁ ନ ଶିଖିବା ଯାଏ ଆମେ କଦାପି ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ରହି ପାରିବା ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାର ଅର୍ଥ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା । ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁଅଝିଅ ତେର ଚଉଦ ବରଷ ବୟସରୁ ଆପଣା ଜୀବନ ଆପେ ପୋଷଣ କର ଶିଖେ । ପରିଶ୍ରମ କଲେ କପରି ମଣିଷ ଲକ୍ଷ୍ମୀମନ୍ତ ହୋଇପାରେ, ତାହାର ସ୍ୱରୂପ ମୁଁ ଇଉରୋପରେ ଆସି ଦେଖିଲି । ଆମେ ବାଉରି ପାଣଙ୍କ ଉପରେ ସାଆନ୍ତ ହୋଇ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚଳି ଆସିଲୁ । ସେମାନଙ୍କର ମଣିଷ ହେବାର ସବୁପଥ ବନ୍ଦକରି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ସବୁ ଉପଭୋଗ କରିବାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ବେଶ୍ କର ଆସିଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ପାପର ଅଭିଶାପ ଆମ ଜାତି ଉପରେ ଆସି ପଡ଼ୁଛି । ତା'ର ପରିଣତିହିଁ ଆମେ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ପୁରୁଣା ସମାଜର ମାଢନସୂମର ଅଡୁଆଳରେ ବସି ରହିଥିବା ଯାଏ ଭୋଗ କରୁଥିବା । ନାଇଁ ଭାଉଜଉ, ଭାରି ଅସ୍ଥିର ଲାଗୁଚ ଆଜକାଲି ଏଇସବୁ କଥା ଭାବଲା ବେଳକୁ । ଏଏଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଟେକ୍ଳା ହୋଇ ପାଠପଢି ଆସିଚ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରଶଂସା ପାଇ ଆସିଚ । କନ୍ତୁ ଯାହା ପଢିଲି, ଯାହା ଜାଣିଲି, ସେଇ ଅନୁସାରେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିପାରିଲି କେତେବେଳେ ? ଯିଏ ସତ ବାଟ ଭଲ ବାଟ ବୁଝି ଜାଣି ସେ ବାଟରେ ନଯାଏ, ସବୁ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପଢି ହଜମ କର ମଧ୍ୟ ସିଏ ଆପଣା ସମାଜକୁ ଓ ଆପଣା ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କୁ ନଯୁତ ଠକ କରିହିଁ ଜୀବନ ବଞ୍ଚେ । ତାର ପାଠ ପଢିବା ବୃଥା । ଆମ ଦେଶର ଧର୍ମରେ ସବୁ ରହିଚ, ଅଥଚ ଆମେସବୁ ତାହାକୁ ଆଜଯାଏ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ଆସିଚୁ ।

ତା'ର ଅବସ୍ଥା ଆଜ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଯେତେ ପାଠ ପଢିଲେ, ଯେତେ ନାଆଁ କଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର ମଣିଷପଣିଆ ଦିନକୁ ଦିନ ସରିଯାଉଛି । ଆମ ଘରର ଦୁଃଖ ଆମକୁ ପର୍ବତପରି ଭାରି ଲାଗିବା କଥା । କିନ୍ତୁ ଆମର ଜମି ଅଛି, ପାଠ ପଢୁଆ ଭାଇ ଏତେ ଜଣ ଅଛନ୍ତି, ଆମେ ଚାକିରି କରି ପଇସା କମାଉଛେ, ଆମ ଘରେ ଡାକ୍ତର, ମାଷ୍ଟର, ସବୁ ରହିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଗାଆଁରେ ପାଣସାହି, ବାଉରିସାହିରେ ଯୋଉମାନେ ଅଛନ୍ତି, ସହାନୁଭୂତି ସହିତ ସେଇମାନଙ୍କ କଥା ଭାବ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ କାହିଁକି ସମସ୍ତେ ଧନୀ ହୋଇ ଯାଉନାହାନ୍ତି ଓ କାହିଁକି ସବୁ ଦୁଃଖ ଦୂର ହୋଇ ଯାଉନାହିଁ ଆମେ ସମାଲୋଚନା କରୁଛେ । ସେହି ପାଣସାହି, ବାଉରିସାହିର ମଣିଷଙ୍କୁ ଆମେ କି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଛେ ? ଯିଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇ ଜାଣିନାହିଁ, ଅପରକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ମଣିଷ ଭାବରେ ସମ୍ମାନ କରି ଶିଖିନାହିଁ, ସେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଫଳ ନିଜେ ବି କଦାପି ଭୋଗ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ମଣିଷ ହେବାର ବାଟ ଏକାବେଳକେ ଅଲଗା, ଭାଉଜ !

ଚିଠିରେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣି ଭାରି ହସୁଥିବ ମନେ ମନେ । କିନ୍ତୁ ସତ କହୁଛି, ଏ କେତେଦିନ ହେଲା ମନ ମୋର କୋଉଠି ଲାଗୁନାହିଁ । ଭାବୁଛି ଏମିତି ବେଶୀ ଜାଣିବାର ବେଶୀ ଦେଖିବାର ଲୋଭରେ ମୁଁ ହୁଏତ ସଂସାରରେ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲିବୁଲି ବୁଢ଼ା ହୋଇଯିବି । ହୁଏତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ କିଛି କରିବାର ସମୟ ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ । ଆମ ଘର ଓ ଗାଆଁର ରୋଗ ବୈରାଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତୁମମାନଙ୍କର ଚିଠି ଯେଉଁଦିନ ଆସି ପହଞ୍ଚେ, ସେଇ ଦିନଠାରୁ ମୁଁ ଯେ କିପରି ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼େ କଅଣ କହିବି ! ଆଉ ଭାବ ଦେଖି, ଆମ ଗାଆଁରେ ହାଇସ୍କୁଲ, ଆମ ଗାଆଁରେ ଏତେ ପାଠୁଆ, ଆମ ଗାଆଁରେ ଡାକ୍ତର, କର୍ମୀ, ନେତା ସମସ୍ତେ ଅଛନ୍ତି । ହୁଏତ ଭାରତରେ କେତେ ଗାଆଁ ଏମିତି ଥିବ, ଯେଉଁଠି କେହି ଇଂରେଜୀ ପାଠହିଁ ପଢି ନଥିବେ । ଆମେ ପାଞ୍ଚ-ବର୍ଷ ହେଲା ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ସାରିଲୁଣି, ଅଥଚ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସମାଜର ମଣିଷ ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ନିଜକୁ ଭାବି ପାରିନାହୁଁ ।

ମୁଁ ଏଠାରେ ଭଲ ଅଛି । କୁଆଡ଼େ ଟିକିଏ ମୋଟା ହୋଇ ଯାଇଚି, ମୁହଁ କୁଆଡ଼େ ଗୋଲଗାଲ ହୋଇ ଗଲାଣି । ସମସ୍ତେ କହୁଚନ୍ତି ଏଠୁ ଦେଶକୁ ଫେରିଲେ ଘରେ ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଆଉ ଚିହ୍ନି ପାରିବ ନାହିଁ । ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ଆଜି ଏତିକିରେ ଚିଠି ଲେଖା ବନ୍ଦ କରୁଚି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ରବି

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର ବିଶ୍ୱଭୂଷଣ, ତା ୧ । ୬ । ୫୨

+ + + ରେଳଗାଡ଼ି ଚଢ଼ିବା କହିଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଗ ପୁରୀ ଗାଡ଼ି କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ହାବଡ଼ା ଷ୍ଟେସନରେ ଟିକେଟ କିଣିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁରୀଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୋଉ ଦହଚଞ୍ଚି, ତାହା ଅନୁଭବୀ ମାତ୍ରକେ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବ । ସେଦିନ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରୁ ରେଲଚଢ଼ି ଡେନମାର୍କର ଏକ ମଫସଲ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ ଆମ ପୁରୀଗାଡ଼ି କଥା ମୋର ମନେପଡ଼ିଗଲା ।

ସିଏ ପ୍ରାୟ ମାସକ ତଳର କଥା । ବିଶେଷ ଏକ ଛୁଟି ଲାଗି ସେଦିନ ରାଜଧାନୀର ଅଫିସ୍ ଓ ସ୍କୁଲକଲେଜ ସବୁ ବନ୍ଦ ହେଉଥାଏ । ମଫସଲର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଘରେ ମୁଁ ଏହି ଛୁଟିଟା କଟାଇବି ବୋଲି ଆଗରୁ ଠିକ୍ କରିଥିଲି ।

ଷ୍ଟେଶନରେ ପହଂଚି ଦେଖିଲି ମଣିଷ ଭିତରେ ତିଳ ପଡ଼ିବାକୁ ବି ଜାଗାନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଛୁଟିରେ ଘରକୁ ଯିବେ । ଏଣେ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବାକୁ ମୋଟେ ଦଶମିନଟ୍ ବାକି । ମୋ'ର ଟିକେଟ କଟା ହୋଇନଥାଏ । ଟିକେଟ କିଣିବା-ଲାଗି ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ କି ଦୁଇଟି ଝରକା ଖୋଲାଥାଏ । ସେଦିନ ଦେଖିଲି ପନ୍ଦରଟା ଝରକା ଖୋଲା । ପ୍ରତି ଝରକାଲାଗି ପ୍ରାୟ ଶହେ ଲେଖାଏଁ ମଣିଷ ଧାଡ଼ିକରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଯିଏ ଟିକେଟ କିଣିବାକୁ ଆସୁଚି, ସିଏ ଧାଡ଼ିର

ସବା ପଛରେ ଯାଇ ଠିଆହେଉଛି । ଦଶମିନଟ ଭିତରେ ଟିକେଟ କିଣି ମୁଁ ଗାଡ଼ି ଧରିପାରିବି ବୋଲି ଆଉ ସାହସ ହେଉନଥାଏ । ତଥାପି ସଭିଙ୍କପରି ପଟାଟିଏ ଧାଡ଼ି ଧରି ଠିଆହେଲି । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ମୋ' ପଛକୁ ପଛ ଆହୁରି ପଚିଶପରିକି ଲୋକ ଆସି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ।

ଝରକା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଟିକେଟ କିଣିଲାବେଳକୁ ମୋ'ର ଗାଡ଼ି ସମୟ ଦଶମିନଟ ପଡ଼ିଗଲାଣି । ସମସ୍ତେ କହୁଥାନ୍ତି, ଆମ ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଗାଡ଼ି କଦାପି ଛାଡ଼ିଦେବନାହିଁ । ଅଧାଅଧା ବିଶ୍ୱାସରେ ମୁଁ ପ୍ଲାଟ୍‌ଫର୍ମକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ସତକୁ ସତ ଗାଡ଼ି ଆମଲାଗି ଅପେକ୍ଷାକରି ଠିଆହୋଇଛି । ଅନେକ ଲୋକ ଛୁଟୀରେ ମଫସଲକୁ ଯିବେ, ଏଥିଲାଗି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ଜାଗାରେ ସେଦିନ ଦୁଇଟି ତିନୋଟି ଗାଡ଼ିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା ଠିକ୍ ସମୟର ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ପରେ । ମୁଁ ବେଶ୍ ଅନୁମାନ କରିପାରିଲି ଯେ ଧାଡ଼ିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ସବୁ ମଣିଷ ଗାଡ଼ି ଧରିବାଲାଗି ନିଶ୍ଚୟ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଛନ୍ତି ।

କଟକ ସହରର ସିନେମାଘରଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ରେଲମଟରରେ ଟିକେଟ କିଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ଗୋଟିଗୋଟି କରି ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ସିନେମା ଟିକେଟ କିଣିବାବେଳେ ଟିକେଟର ଝରକା କେତେଥର ଭାଙ୍ଗେ, ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ କେତେ ବାଡ଼ିଆପିଠା ହୁଏ, ଟିକେଟବିକ୍ରୀର କେତେ କଳାବଜାର ଚାଲେ, ଦେଶର ଆଇନ୍‌ରେ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ଜଣାଅଛି । କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ତୃତୀୟଶ୍ରେଣୀ ଟିକେଟ କିଣିବାର ଝରକା ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିବାର ଘଣ୍ଟାକ ଆଗରୁ ଖୋଲେ, ଗାଡ଼ି ଭିଡ଼ ଅଛି ବୋଲି ଖବର ଆସିଲେ ମୋଟେ ଖୋଲେନାହିଁ । ତାରପୁର ବା ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଯିବାଲାଗି ମଟରର ଟିକେଟ କରିବା ତ ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ଯୁଝିବା ସହିତ ସମାନ ! କାଳିମାଟି ଓ କଲିକତାରୁ ଆସିଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଦିନ ସକାଳେ କଟକ ଷ୍ଟେଶନରେ ଯେ କେତେ ଛୋଟବଡ଼ ବିବାଦ ଲାଗେ ତାହା କହିହେବନାହିଁ ।

ସମ୍ବଲପୁର ଇଲାକାରେ ମଟରଟିକେଟ କିଣିବା ତ ଏକ ପ୍ରହସନପରି ।

ଦୁଇବରଷ ତଳେ ଥରେ ମୋର ସମ୍ବଲପୁରରୁ ମଟର ଚଢି ସୋନପୁର ଯିବାର ଥାଏ । ମଟର ଛାଡ଼ିବାର ଅନେକ ଘଣ୍ଟା ଆଗରୁ ଆମେ କେତେ ମଣିଷ ଟିକେଟ ବାବୁଙ୍କ ଆସିବାଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାଉ, ମୋଗଲ ଅମଳରେ ଅକିଞ୍ଚନ ପ୍ରଜାଏ ରାଜଦର୍ଶନ ଲାଗି ଅପେକ୍ଷାକରି ରହିଥିଲା ଭଳି । ଟିକେଟବାବୁ ଆସିବା ମାତ୍ରକେ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଘେରିଗଲେ । ଦିନକର ଭାଗ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ତାଙ୍କର ହାତରେ; ସେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଘରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇବେ, ନହେଲେ ସମ୍ବଲପୁର ଖରାରେ ଦିନଟାଏ ସିଝି ହୋଟେଲ ପଇସା ଗଣିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଟିକେଟବାବୁଙ୍କ ହାତରେ ସଭିଙ୍କପାଇଁ ଟିକେଟ ଥିଲେ ସିନା ହେବ । ତେଣୁ ସିଏ ଝଟପଟ ଦୁଇଟା ଟିକେଟ କାଟିଦେଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ ନୂଆଜାଗାକୁ ଦଉଡ଼ି ଯାଉଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପଛରେ ଶହେସରିକି ମଣିଷ । ଏମିତି ଘଣ୍ଟାଏକାଳ ଦଉଡ଼ା ଛୁଆଁ ଖେଳ ଚାଲିବାପରେ ଅଧେ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଓ ଆଉ ଅଧେ ଲୋକଙ୍କୁ ନିରାଶକରି ମଟର ଛାଡ଼ିଦେଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଓ ଡେନମାର୍କର ଗାଡ଼ିମଟର ଚଢ଼ାଭିତରେ ଫରକ୍ କେଉଁଠି ? ସବୁ ମଣିଷ ଟିକେଟ୍‌ପାଇ ଗାଡ଼ିଧରି ଘରକୁ ଯିବେ, ଡେନମାର୍କରେ ଆଗ ଏଇ କଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ସେଥିଲାଗି ଗୋଟାଏ ଝରକା ଜାଗାରେ ଦଶଟା ଝରକାରେ ଟିକେଟ ବିକ୍ରୀହୁଏ, ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି ଜାଗାରେ ତିନଟା ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼େ, ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଡେରି ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠି କୌଣସି ଅଫିସର ବା ସରକାରର ମଠ ମାରି ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ମଣିଷଙ୍କର ସୁଖସୁବିଧାଲାଗି ତ ସରକାର, ଅଫିସର ! ସେଥିଲାଗି ଡେନମାର୍କ ଆଗ ସମାଜ ଓ ସମାଜର ମଣିଷକୁ ସମ୍ମାନ କରେ, ତା'ର ସମସ୍ୟା ବୁଝି ସେଇ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ସେଠି ମଣିଷଲାଗି କଳକାରଖାନା, ଅଫିସ ଓ ଅଫିସରଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଚି । ମଣିଷକୁ ପଛରେ ପକାଇଦେଇ ଯୋଉଠି କଳ ଆଉ ଅଫିସ୍ ରାଜା ହୋଇ ବସେ, ସେଠାରେ ଶାସନ ବାନ୍ଧ ଛିଡ଼ିଯାଏ ।

ସେଦିନ ଗାଡ଼ି ଚଢି ଯାଉଥିବାବେଳେ ମୁଁ ଏଇସବୁ କଥା ଭାବୁଥାଏ । ଗାଆଁ ପରିମଳ ଧୋବାଭୁଠଠାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ପରି ଗାଡ଼ିମଟରରେ ଟିକେଟ-

କଥାରୁ ମଧ୍ୟ ଭାରତବର୍ଷ ଓ ଡେନମାର୍କର ସମାଜ ଭିତରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟଟି ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ଫୁଟିଉଠୁଏ । ଯୋଉଦେଶରେ ପାଠୁଆ ଓ କୋଟକୁରୁତାପିନ୍ଧା ବାବୁମାନେ ମୂରୁଖ ମୂଲିଆଙ୍କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ଆଗ ସବୁ କ୍ଷେତରେ ପିଣ୍ଡିକୁ ମାଡ଼ିବସିବାକୁ ଦଉଡ଼ନ୍ତି, ଡେନମାର୍କର ବାଟଯାଏଁ ଆସିବାଲାଗି ସେ ଦେଶର ଅନେକ ସମୟ ବାକି ଅଛି । + + +

। ଇତି ।

ତୁମର

ଚଉଭଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ତା ୪ । ୬ ୫ ୨

ସ୍ନେହର ପ୍ରଶାନ୍ତ,

+ + + ଡେନମାର୍କ ବିଷୟରେ ତୁମପାଖକୁ କିଛି ଲେଖିବସିଲା ବେଳକୁ ଆଗ ଏଦେଶର ପିଲାଙ୍କ କଥା ମନେପଡ଼ିଯାଏ । ବରଷକ ଭିତରେ ମୁଁ ଏଦେଶର ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇ ସାରିଚି ।

ଡେନମାର୍କ ଅତି ଛୋଟିଆ ଦେଶ । ଉତ୍ତରରୁ ଦକ୍ଷିଣଯାଏ ତିନିଶହ ମାଇଲ ବି ହେବନାହିଁ । ତେର ଚଉଦବର୍ଷ ପୂରିଗଲେ ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ଆପଣାର ଦେଶକୁ ଭଲକରି ଦେଖିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ । ହଁ, ବାପମାଆଙ୍କଠାରୁ ଦେଶ ବୁଲିବା ଲାଗି ପଇସା ପାଇଲେ କୋଉପିଲା ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ିବାକୁ ମନ ନକରିବ ? କିନ୍ତୁ ଡେନମାର୍କରେ ରୀତି ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ।

ଏଠି ଖରାଦିନେ ସ୍କୁଲ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ବନ୍ଦରହେ । ଏହି ଦୁଇମାସଟା ଯାକ ଏଠିକାର ପିଲାଏ ଦେଶବିଦେଶ ବୁଲି ଦେଖିବାରେ କଟାଇଦିଅନ୍ତି । ମନେକର କୌଣସି ପିଲା ଭାବିଲା ଏଥର ଖରାଛୁଟିଟା ସେ ଡେନମାର୍କର ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକ ବୁଲିଦେଖିବ । ଆପଣା ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଆଉ ଦୁଇ ତିନିଜଣ ମଧ୍ୟ ତା'ର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ । ଜୁନ୍‌ମାସ ଶେଷବେଳକୁ ଆପଣା ଆପଣାର ସାଇକେଲଧରି ସେମାନେ ବାହାରିଲେ । ସାଇକେଲ

ପଛରେ ବିଛଣାପତ୍ର, ଓ ଦୁଇମାସ ଭ୍ରମଣକାଳରେ କାମରେ ଲାଗିବାଭଳି ସବୁ ପ୍ରକାର ଜିନିଷ ବନ୍ଧାହୋଇଛି । ଡେନମାର୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଆଁକୁ ଯିବାଲାଗି ଭଲ ରାସ୍ତା ରହିଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳର ବିସ୍ତାରିତ ମାନଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦୋକାନରେ କିଣିବାକୁ ମିଳୁଛି । ହଁ, ଏ ଦେଶର ପିଲା ଓ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବି ରହିଛି । ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସରାଇଖାନା ବି ତିଆରି କରିଦେଇଛି । ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଭ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ଯିଏ ଯୋଉଠି ରହିବ, ସେଠି ଅତି ଶସ୍ତାରେ ରାତି କଟାଇପାରିବ । ଦୁଇମାସର ଖାଇବାଖର୍ଚ୍ଚ ମେଣ୍ଟିଲାଭଳି ପଇସା ବାପମାଆଙ୍କଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିଲେ ବା ନିଜେ ରୋଜଗାର କରିପାରିଲେ ପିଲାଙ୍କର ଆଉ ଚିନ୍ତା କ'ଣ ?

ଯୋଉପିଲା ଏମିତି ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି ଥରେ ଦୁଇଥର ଦେଶ ବୁଲିଆସିଛି, ଦେଶର ସବୁ ଜାଗା ଓ ସବୁ କଥା ତା'ର ମନରେ ମୁଖସ୍ଥ ହୋଇଗଲାପରି ରହିଯାଇଛି । କୋଉଠି କୋଉ ଜଙ୍ଗଲରେ କିପ୍ରକାର ଗଛ, କୋଉ ଅଞ୍ଚଳରେ କୋଉ ପ୍ରକାର ମାଟି ଓ କୋଉ ଅଞ୍ଚଳର ଚାଷଜମି କିପରି । ସେ ସବୁକଥା ପଇଠେଇ ରଖିଛି । କୋଉ ଅଞ୍ଚଳର ମଣିଷ କିପରି ଘର ତିଆରି କରନ୍ତି, କୋଉ ଯାଦୁଘରେ ଡେନମାର୍କର କି କି ଐତିହାସିକ ଜିନିଷ ରହିଛି, ସବୁ ଖବର ତା'ଠାରୁ ନିର୍ଭୁଲଭାବେ ମିଳିପାରିବ । ଦେଶର ସବୁ ପୁରୁଣା ଗୀର୍ଜା ଓ ପୁରୁଣା କିଲ୍ଲାକୁ ସେ ଭଲକରି ଦେଖି, ସବୁଟିର ପଛରେ ରହିଥିବା ଇତିହାସ ସେ ପଢ଼ିଛି, ଲୋକ ମୁଖରୁ ସେ ସବୁ କାହାଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିଛି । ପରୀକ୍ଷା-ଲାଗି ସେ ପଢ଼ୁଥିବା ଇତିହାସବହି ଅପେକ୍ଷା ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି ଏହି ଦେଶକୁ ବୁଲିବା ଦେଶର ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ତାକୁ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଦେଇପାରିଛି ।

ଏହି ଦେଶବୁଲିବା ପଛରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବି ରହିଛି । ତେର ଚଉଦ ବରଷର ପିଲା ଆମଦେଶରେ ଦେଶ ବୁଲିବାହାରିଲେ ତାକୁ ହୁଏତ ଆଗ ନିଜର ବାପମାଆଙ୍କ ସହିତ ଖଣ୍ଡମତ କଜିଆ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏକୁଟିଆ ବଜାର କରିବା, ଗାଡ଼ି-ମଟରରେ ଚଢ଼ି ଏକୁଟିଆ କୋଉଠାକୁ ଯିବା, ଏସବୁ ଆମଦେଶର ଅନେକ ଟୋକାପୁଅଙ୍କର ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟେନାହିଁ । କିନ୍ତୁ

ଡେନମାର୍କର ବାପମାଆ ବୋଧହୁଏ ଅଲଗାପ୍ରକାର ଭାବନ୍ତି । ସେମାନେ କହନ୍ତି: ପିଲା ବଡ଼ ହେଲା, ଏଣିକି ସେ ସଂସାରର ସବୁକଥା ଦେଖିବ, ନାନା ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟରେ ଆସିବ, ନିଜେ କଷ୍ଟ ସହି ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଣ୍ଡାଇ ଶିଖିବ, ନିଜେ ନିଜଗୋଡରେ ଠିଆ-ହେବ । ଦୁଇଜଣ ପିଲା ଦୁଇମାସ କାଳ ଆପଣାର ସବୁକଥା ଆପେ ସୁଧାରିଲେ, ଆପେ ଆପଣାର ଖାଇବା ଓ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ, ନାନା ଅପରିଚିତଙ୍କ ସହିତ ମିଳିଚଳି ଶିଖିଲେ,—ଭବିଷ୍ୟତରେ ବୃହତ୍ତର ଜୀବନଲାଗି ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ଖଡ଼ିଛୁଆଁ ହୋଇଗଲା ।

ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ କେତେ ଦେଉଳ ଓ କେତେ ଦୁର୍ଗ ରହିଚି, ରାସ୍ତାରେ ଘାଟରେ କେତେ ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଚି । କିନ୍ତୁ ସେସବୁକୁ ଦେଶର ବା ସମାଜର ସମ୍ପଦପରି ମନେକରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜେ ଯାଇ ଦେଖିବା ଓ ସେସବୁ ବିଷୟରେ ରହିଥିବା କାହାଣୀସବୁ ଜାଣିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମଦେଶରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଆମ ଗାଆଁ ହାଇସ୍କୁଲଠାରୁ ପାଏ ବାଟ ଦୂରରେ ଏକ ପୁରୁଣା ଦେଉଳ ରହିଚି, ଦେଉଳ ଚାରିପାଖରେ କେତେ କେତେ ମୂର୍ତ୍ତି ପଡ଼ିରହିଚି । କିନ୍ତୁ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଅଧେପିଲା ହୁଏତ ସେହି ଦେଉଳଟିକୁ ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ଆପଣାଦେଶକୁ ଜାଣିବା ଓ ଭଲପାଇବା, ଆପଣାଦେଶ ଓ ତା'ର ମଣିଷଙ୍କ ବିଷୟରେ ସଚେତ ହୋଇପାରିବା ହେଉଚି ଇତିହାସ ପଢ଼ିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆମଦେଶର ସ୍କୁଲପିଲା ପୁରୁଣା ରାଜାମାନଙ୍କ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁର ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦଗୁଡ଼ାକୁ ମୁଖସ୍ଥ କରୁକରୁ ଇତିହାସର ଅସଲ ସାମଗ୍ରୀଟି ବିଷୟରେ ବାଉଳା ହୋଇଯାଏ ।

ଡେନମାର୍କର ପିଲା ବଡ଼ହୋଇ ଦେଶ ଓ ସମାଜର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳକୁ ଦେଶ ବିଷୟରେ ତା'ର ଅନେକ ଅନୁଭବ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଆମଦେଶରେ କରଣସାହିର ପିଲା ବାଉରିସାହିର ପିଲାକୁ ଚିହ୍ନେନାହିଁ; କରଣ-ସାହି ଝିଅଙ୍କର ଖୁଦୁରୁକୁଣୀ ଓ କୁଆଁରପୁନେଇରେ ବାଉରିସାହିର ଝିଅ ଯୋଗଦେଇ ପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ଗାଆଁରେ ଓ ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯେପରି ପରସ୍ପରଠାରୁ ଯୋଜନେ ଦୂରରେ ପଡ଼ିରହୁ । ଯେତେ ପାଠପଢି ଯେତେବଡ଼ ଚାକିରି କଲେ ବା ଯେତେବଡ଼ ସଭାରେ ବକ୍ତୃତା

ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶ ଓ ଦେଶ ମଣିଷଙ୍କୁ ଚହ୍ନିବା, ବୁଝିବା ଓ ଭଲପାଇବା ଆମପକ୍ଷରେ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେନାହିଁ । + + + । ଇତି ।

ତୁମର

ଶତ୍ରୁଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର ନରେନ୍ଦ୍ର,

ତା ୭ । ୬ । ୫୨

+ + + ସହର ସହିତ ସହରତଳି ବୋଲି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ସାଧାରଣତଃ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । କଲିକତା ସହର କହିଲେ ଆମର ସାଧାରଣତଃ ବିଜୁଳିଅଲୁଅ, ଟ୍ରାମ୍, ମଟର, ହୋଟେଲ ଓ ବାବୁମାନଙ୍କର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । କିନ୍ତୁ କଲିକତାରେ ଏପରି ଅନେକ ଜାଗା ଅଛି, ଯେଉଁଠି ଘରକୁ ଘର ଏପରି ଲାଗିରହିଛି ଯେ ଘରଭିତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପଡ଼ିବା ଓ ପବନ ଯା’ଆସ କରିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର । ସେସବୁ ଘରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପିଲା ରହନ୍ତି । ସେମାନେ ଖୋଲାପଡ଼ିଆରେ ଖୋଲା ପବନ ଓ ଆଲୁଅରେ ଖେଳିବାରେ ସୁବିଧା ପାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ପିଲାଦିନରୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯେପରି ହେବା କଥା ସେପରି ହୋଇ ପାରେନାହିଁ ।

କଟକ କଥା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । କାଠଯୋଡ଼ି କୂଳର ହାଡ଼ିସାହି ଓ ବକ୍‌ସିବଜାରର ତେଲେଙ୍ଗା ବସ୍ତିକୁ ହୁଏତ ଅନେକଙ୍କର ପାଦ ବି ପଡ଼ିନାହିଁ । ଆମଦେଶର ଖବରକାଗଜ ଓ ପାଠୁଆ ମନ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ଦୂରରେ ରହିଛି । ସେସବୁ ଘରେ ବି ପିଲାମାନେ ବଢି ମଣିଷ ହେଉଛନ୍ତି, ପିଲାଦିନରୁ ନାନା ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଜନିତ ରୋଗକୁ ଜୀବନର ସହଚର କରି ରଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି, ଉଚିତ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଏସବୁ ଦେଖିବା ପାଠୁଆ ମହଲରେ ଏବେ ବି ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ । ସବୁ ଗାଆଁର ପାଣ ଓ ବାଉରିସାହିରେ ଯୋଉପିଲାମାନେ ବଢ଼ନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆମଦେଶରେ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ।

ଡେନମାର୍କର ରାଜଧାନୀ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଦଶଲକ୍ଷ । ଏହି ବଡ଼ ସହରରେ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କର ରହିବା ସକାଶେ ସଚ୍ଛଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିଚି, ସେକଥା କହିହେବନାହିଁ । ଯେଉଁ ପରିବାରର ଖଣ୍ଡିଏ ଘର ଓ ଘର ଚାରିପାଖରେ ଅଗିଏ ବଗିଚା ଅଛି, ସେମାନଙ୍କ କଥା ନିଆରା । କିନ୍ତୁ ବଡ଼ବଡ଼ ଫ୍ଲାଟରେ ବାସ କରୁଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ କଥା ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଫ୍ଲାଟରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ତିନିଶହ ସରିକି ପରିବାର ବାସକରନ୍ତି । ଏହି ସବୁ ପରିବାରରେ ଅନ୍ତତଃ ପାଞ୍ଚଶହ ପିଲା ବାସକରୁଥିବେ । ଏମାନଙ୍କର ଖେଳିବା ଓ ବୁଲିବାଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ ଖୋଲାଜାଗା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଏହି ବଡ଼ ସହରରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁଲାଗି ଡେନମାର୍କରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଚି, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ତାହାର କଥା କହିବି ।

ମେ'ମାସ ଆସିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଡେନମାର୍କରୁ ଶୀତ ଛାଡ଼ିଯାଏ । ଗଛରେ ନୂଆ ପତର କଅଁଳେ । ଚାରିଆଡ଼ ନାନାରଙ୍ଗର ଫୁଲରେ ପୂରିଉଠେ । ସବୁଦିନ ସଫା ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ପାଇବାର ଆଶା କରିହୁଏ । ଏଣେ ଜୁନମାସରେ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ସରେ, ପିଲାଏ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ଛୁଟୀ ପାଆନ୍ତି । ଏହି ଛୁଟୀ ଦୁଇମାସ ସହରର ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ମଫସଲରେ କୌଣସି ପରିବାରରେ ନେଇ ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାଲାଗି ସରକାରଙ୍କ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗ ତରଫରୁ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରହିଚି । ଯେଉଁ ଘରମାନଙ୍କରେ ଖୋଲାପବନ ଓ ଖୋଲା ଆଲୁଅ ପାଇବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ନାହିଁ, ଯେଉଁଘରର ପିଲାଏ ପଡ଼ିଆ ଓ ବଗିଚାରେ ଖେଳିବାର ବୁଲିବାର ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତିନାହିଁ, ସେହି ଘରର ବାପମାଆ ପ୍ରଥମେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଖକୁ ଦରଖାସ୍ତ କରନ୍ତି । ତେଣେ ମଫସଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁସବୁ ପରିବାର ଦୁଇମାସ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ବା ଦୁଇଟି ପିଲାଙ୍କୁ ଆପଣା ଘରେ ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆପଣାର ସମ୍ମତି ଜଣାଇ ପଠାଇଥାଆନ୍ତି । ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ମଝିରେ ରହି ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ବାଣ୍ଟିଦିଏ ଓ ଯେଉଁପିଲା ଯୋଉଦିନ ଯେଉଁଠିକି ଯିବ, ସେହି ଖବର ତା'ର ବାପମାଆଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଦିଏ । ଫଳରେ ସହରର ପିଲାଏ ଦୁଇମାସଲାଗି ମଫସଲ ଗାଆଁର ଖୋଲାଜୀବନରେ ବଢିବାର ସୁଯୋଗ

ଖାଆନ୍ତି, ନୂଆସାଗ ବାଛନ୍ତି, ଦୁଇମାସ ପରେ ସତେଜ ଓ ସରସ ହୋଇ ଫେର ସେମାନେ ନୂଆ ବରଷର ପାଠ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ।

ଏହି ପିଲାଙ୍କୁ ମଫସଲକୁ ପଠାଇବା ଲାଗି ଅନୁଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରେଲଗାଡ଼ିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ । ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଏହିପରି ତିନୋଟି ଗାଡ଼ି କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରୁ ଯାଇଛି । ଏ ସପ୍ତାହରେ ମଧ୍ୟ ଆଉ କେତୋଟି ଯିବ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ଫଳରେ ରାଜଧାନୀର ପ୍ରାୟ ଦୁଇତିନ ହଜାର ପିଲା ଦେଶ ଦେଖିବାର ଓ ସୁନ୍ଦର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଛୁଟୀ କଟାଇବାର ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତି । କୋପେନ୍‌ହେଗେନରୁ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଯିବାବେଳେ ପିଲାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଦେଖିବ କିଏ ? କେତେ ମାଆବାପ ଆପଣାର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗାଡ଼ୀ ଚଢାଇଦେବାଲାଗି ଷ୍ଟେଶନକୁ ଆସି-ଥାଆନ୍ତି । ରେଡ଼ିଓ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେହି ଖବର ଦେଶସାରା ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥାଏ । ପିଲାଙ୍କ ଭିତରୁ ମଧ୍ୟ କେତେଜଣ ସେମାନଙ୍କର ଖୁସୀକୁ ରେଡ଼ିଓରେ କହନ୍ତି । ଯେଉଁ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପରିବାର ଠିକଣା ହୋଇପାରିନାହିଁ, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଅଭିଳାଷ ପ୍ରକାଶକରି ରେଡ଼ିଓରେ ପଦେ ପଦେ କହିଯାଆନ୍ତି । ଅନୁଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଫସଲର ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଏହି ପିଲାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗି ନିବେଦନ କରାଯାଏ ।

ଆମଦେଶର ସହର ପରି ଡେନମାର୍କରେ ମଧ୍ୟ ସହର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଡେନମାର୍କର ଗାଆଁ ଓ ସହରକୁ ପରସ୍ପର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରାଇବାଲାଗି ଯେଉଁ ନାନାବିଧ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି, ଆମଦେଶରେ ହୁଏତ ତା'ର ଉଦାହରଣ ହିଁ ମିଳିବନାହିଁ । ଗାଆଁ ଓ ସହର ଉଭୟଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଶ । ଗାଆଁକୁ ଅବହେଳା କରି ସହରର କଦାପି ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିବନାହିଁ, ସହରକୁ ବାଦ୍‌ଦେଲେ ଗାଆଁ ସହିତ ବାହାର ପୃଥିବୀର ସଂଯୋଗ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉଭୟର କଥା ବୁଝିଲେ ଓ ଉଭୟେ ଉଭୟଲାଗି ଧ୍ୟାନ ରଖିଲେ ଯାଇ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିବ । + + +

। ଇତି ।

ତୁମର ଚଉଧୁରି

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ସ୍ନେହର ବିଶ୍ୱଭୂଷଣ, ତା ୧୦ । ୬ । ୫୬

+ + + ସେଦିନ ବଡ଼ସକାଳର ଡ଼ାକରେ କଟକରୁ ଏକାବେଳକେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଗୋଟିଏ ତୁମର ଆଉଗୋଟିଏ ପ୍ରତାପର । ଦୁହେଁ ଖୁବ ଉତ୍ସାହରେ ମୋ'ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଚ । ଡ଼େନମାର୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତୁମେମାନେ ଆହୁରି ଅଧିକ କଥା ଜାଣିବ, ଡ଼େନମାର୍କର ଦୁଇଜଣ ପିଲାଙ୍କୁ ପତ୍ରବନ୍ଧୁ କରିବ, ତୁମମାନଙ୍କର ଡ଼େନମାର୍କର ଡ଼ାକଟିକଟ ଦରକାର,— ଏହିପରି ନାନାଭାବରେ ଚିଠି ଦୁଇଟିରେ ପୁଚ୍ଛିଚ । ମୁଁ କାହିଁକି ଡ଼େନମାର୍କ ଆସିଚି, ଏଠି ମୁଁ କ'ଣ କରୁଚି ଓ ଦେଶକୁ ଫେରି କ'ଣ କରିବି, ସର୍ବାଶେଷରେ ତୁମେ ଦୁହେଁ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଚ ।

ଡ଼େନମାର୍କ ଆମ ଭାରତବର୍ଷର କଣେ ବି ହେବନାହିଁ । ଡ଼େନମାର୍କର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଅଧକୋଟିରୁ କମ୍ ! ଭାରତବର୍ଷର ଏଦେଶଠାରୁ କ'ଣ ଶିଖିବାର ଅଛି ? ଡ଼େନମାର୍କ ଦୁଧଲହୁଣୀର ଦେଶବୋଲି ପୃଥିବୀରେ ଖୁବ ନାଆଁ ଅଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହି ଦେଶରୁ କୋଟିକୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଣ୍ଡା, ମାଂସ, ଛେନା ଓ ଲହୁଣୀ ବିଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ ହୋଇଯାଏ । ଇଂଲଣ୍ଡ ପ୍ରଭୃତି ବଡ଼ବଡ଼ ଦେଶମାନେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଖାଦ୍ୟଲାଗି ଡ଼େନମାର୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହିସବୁ ବାଣିଜ୍ୟକାରବାରର ତଥ୍ୟହିସାବ ଦେଇଦେଲେ ଡ଼େନମାର୍କର ଅସଲପ୍ରାଣଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା କଦାପି ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ । ଡ଼େନମାର୍କ ସମବାୟର ଦେଶ, ଡେନମାର୍କ ଚାଷୀର ଦେଶ, ଡ଼େନମାର୍କ ଆଗୁଆ ଦେଶ; ଡେନମାର୍କର ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ହିଁ ଏହାପଛରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ହାତ ରହିଚି । ପୃଥିବୀର ସବୁ ଦେଶରେ ସବୁ ବିପ୍ଳବ ଆମ ମଣିଷର ମନ ଭିତରେ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଚି । ଗୋଟାଏ ଜାତି ବା ଗୋଟାଏ ଦେଶ ଯେତେବେଳେ ନୂତନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଭାବିଶିଖେ, ଆପଣାର ବିଚାର ମଧ୍ୟଦେଇ ଯେତେବେଳେ ସେ ନୂଆନୂଆ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭକରେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଦେଶର ନୂଆ ବିପ୍ଳବକୁ ଆଉ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଅଟକାଇ ରଖିପାରେନାହିଁ । ଆଜକୁ ଶହେବରଷ ତଳେ ଡ଼େନମାର୍କର ଯୁବକ ଏହିପରି ଏକ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲା । ଆପଣା ଦେଶକୁ ସୁସ୍ଥ

ସବଳ ଓ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢିବାଲାଗି ନୂଆ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାର ଫଳ ହେଉଛି ଆଜିକାଲି ଉନ୍ନତ ଦେଶ ଡେନମାର୍କ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୀନହୀନ ଅବସ୍ଥାରୁ କିପରି ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ସୁନ୍ଦର ଡେନମାର୍କର ବିକାଶ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି, ଏଦେଶର ଗତ ଶହେ ବରଷର ଇତିହାସ ଆମକୁ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ଦେବ ।

ତାହା ପ୍ରାୟ ଛଅବର୍ଷ ତଳର କଥା । ଶାନ୍ତିନିକେତନର ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟରେ ବସି ବହି ଖେଳାଉ ଖେଳାଉ ମୁଁ ହଠାତ୍ ଡେନମାର୍କର ଶିକ୍ଷା-ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଷୟରେ କୋଉଠି ଦଶପନ୍ଦର ଧାଡ଼ି ପଢିବାକୁ ପାଇଲି । ଯେପରି ହଠାତ୍ ମୋର ମନରେ ସ୍ୱପ୍ନ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ଲମ୍ବି ଗଲା, ଦେଶଜୀବନର ଅନେକ ଧନ୍ଦା ଓ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ଯେପରି ସେହି ଦଶଧାଡ଼ି ଭିତରେ ଅତି ସହଜରେ ସମାହିତ ହୋଇଗଲାପରି ମନେହେଲା । ସେଦିନ ଭାରି ଉତ୍ସାହରେ ବାରବାର ମନଭିତରୁ କେଉଁ ସାହସୀ ଦେବତା ଯେପରି ମୋତେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, ତୋ' ଦେଶର ଗୁପ୍ତ ବି ଏଇଠି ରହିଛି । ଯାହା ଡେନ-ମାର୍କରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି,ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ସମ୍ଭବ ହେବ । ସେହି ଦେବତାର ସାହସ ଓ ନିର୍ଭର ନେଇ ମୁଁ ଡେନମାର୍କ ଆସିଛି । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ଡେନମାର୍କର ଗାଆଁ ଗାଆଁ ବୁଲି ଯାହା ଦେଖିଛି, ତା ଦ୍ୱାରା ମୋ' ମନର ଆଶା ଶହେଗୁଣ ବଢିଯାଇଛି । ଆପଣା ଦେଶର ଗାଆଁ ନୂଆ ଜୀବନ ଦେଇ ଗଢିବାଲାଗି ମୁଁ ସତେ ଅବା ବାଟ ପାଇଯାଇଛି । ଏଦେଶକୁ ଆସି ମୁଁ ଆପଣାଦେଶ ଓ ଦେଶ ମଣିଷକୁ ନୂଆକରି ଚିହ୍ନିପାରିଛି, ଆପଣାଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ମୁଁ ସମ୍ମାନ କରିଶିଖିଛି ।

ଭାରତରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାହିନାହିଁ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିନାହିଁ, ଆମଦେଶର ମଣିଷ ଆଜି ଆପଣାକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ବା ଗୋଟିଏ ମନରେ ଠୁଳ କରି ଚିନ୍ତାକରି ଶିଖିନାହିଁ । ସେଠି ବଡ଼ଲୋକ ମହାଜନ ଆପଣାର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଭିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ମିଳାଇ ପାରିନାହିଁ । ସେଠି ଗରିବ କୃଷୀମୂଲିଆ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣାର ସମ୍ମାନ ଫେରି ପାଇନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ଗଡ୍ଡାନୁଗତିକ ଗାତରେ ଆଜିମଧ୍ୟ ନାନା ମୋହ ଓ ନାନା ଅନ୍ଧ-ବିଶ୍ୱାସରୂପୀ ମୂଢ଼ ଦର୍ଶନର ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷରେ ଭାଗ୍ୟ ଆଦରି ରହିଛନ୍ତି ।

ଆମଦେଶଲାଗି ଆଜି ଆହୁରି ଅନେକ ବାଟଚାଲିବା ବାକି ରହିଛି । ସେଥିଲାଗି ଅନେକ ଯୁବକମନ ଲୋଡ଼ା, ଅନେକ ସାହସ ଓ ଅନେକ ବିଶ୍ୱାସ ଲୋଡ଼ା । ଜାତିର ସମସ୍ତେ ଆପଣାକୁ ଗୋଟିଏ ମନ ଓ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତିପରି ଭାବିଶିଖିବେ; ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଓ ସଚ୍ଛଳତାକୁ ମୂଳପିଣ୍ଡ କରି ଦେଶରେ ଯୋଜନାମାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ, କେବଳ ରାଜନୀତି ବା ସରକାରୀ ଆଇନଦ୍ୱାରା ସେହି ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି କରି ହେବନାହିଁ । କେବଳ ଆଇନକରି କୌଣସି ଦେଶର ମଣିଷକୁ ଆଗେଇ ନେଇ ହେବନାହିଁ । ଦେଶର ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଜି ନୂଆ ଆଦର୍ଶରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଅନେକ କର୍ମୀ ଲୋଡ଼ା । ଦେଶର ସମାଜ, ଧର୍ମ ଏବଂ ସଂସ୍କୃତିରେ ଯେଉଁ ନୂଆ ବିପ୍ଳବ ଦରକାର; ସେହି ବିପ୍ଳବର ତୁଳନାରେ ଆମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣି ଦେଇଥିବା ରାଜନୀତିକ ବିପ୍ଳବ ପାସଙ୍ଗରେ ବି ପଡ଼ିବନାହିଁ । ଇଂରେଜ ସରକାର ଭାରତ ଛାଡ଼ିଚାଲିଗଲେ ପରେ ଭାରତର ସବୁ ବିପ୍ଳବ ସରିଗଲା ବୋଲି ଯିଏ ଆଜି ରାଜ୍ୟଭୋଗ କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବ, ତାକୁ କେବଳ ମୂର୍ଖ ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ ।

ଡେନମାର୍କ ଛୋଟିଆ ଦେଶ । ଏକଣରୁ ସେକଣ ଯାଏ ଏଦେଶର ଭାଷା ଏକ, ସଂସ୍କୃତି ଏକ, ଭୂମି ଏକ । ତେଣୁ ସମଗ୍ର ଦେଶଲାଗି କୌଣସି ନୂଆ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏଠାରେ ଭାରି ସହଜ । ତଥାପି ଆଜିକାର ଡେନିସ୍ ସମାଜ ପ୍ରାୟ ଶହେବର୍ଷ ତପସ୍ୟାର ଫଳ । ଆମ ଅତିକାୟ ଭାରତବର୍ଷର କ୍ଷେତ୍ର ଡେନମାର୍କର କ୍ଷେତ୍ରଠାରୁ ଅନେକ ପୃଥକ୍ । ଏହା ଧରିବନ୍ଧା କଥା ଯେ ପାଞ୍ଚ ବା ଦଶବରଷରେ ଆମଦେଶର ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟା ତୁଟି ଯିବନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମନରେ ସଂକଳ୍ପ ଥିଲେ ଓ ଆପଣା ବିଷୟର ତଥା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ଅର୍ଜନ କରି ପାରିଥିଲେ ଆମେ ଆମଦେଶରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଭବିଷ୍ୟତର ମୂଳଦୁଆ ଅବଶ୍ୟ ପକାଇପାରିବା । ଏହି ମୂଳଦୁଆଟି ପକାଇବା ଦିଗରେ ଡେନମାର୍କର ଇତିହାସ ଆମକୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ।

। ଇତି ।

ତୁମରି

ଚଉଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୧୪ । ୬ । ୫୬

ସ୍ନେହର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ,

+ + + ସିଏ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ୧୮୬୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧକରି ଡେନମାର୍କ ପରାସ୍ତ ହେବାପରେ ଦେଶସାରା ନିରାଶା ବ୍ୟାପିଯାଇଥିଲା । ଦକ୍ଷିଣ ଡେନମାର୍କର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦେଶ ଜର୍ମାନହାତରେ ପଡ଼ିଲା । ଏହି ପରାଜୟ ଫଳରେ ସତେଅବା ଜାତିର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଡେନମାର୍କ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉକେବେ ସଳଖ ହୋଇ ଠିଆହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଏପରି ଦୁର୍ବଳଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ କେତେକ ଲୋକ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଏହି ପରାଜୟ ପଛରେ ଡେନମାର୍କର ବିରାଟ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି ବୋଲି କିଏ ଜାଣିଥିଲା ? ଏହି ଅନ୍ଧାର ଉପରେ ନୂଆ ସମାଜ ଓ ନୂଆ ଚିନ୍ତାର ମୂଳଦୁଆ ପଡ଼ିବବୋଲି କିଏ ଭାବିଥିଲା ? ଜାତିର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଡେନମାର୍କରେ ଜଣେ ନୂଆ କବିଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା । ତାଙ୍କର ନାଆଁ ହେଉଛି ଗ୍ରୁନ୍‌ଟ୍‌ଭି (**Grundtvig**) । ଦେଶରୁ ସବୁ ସାହସ ଓ ସବୁ ବଳ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିଲା ବେଳେ ସେଇ ପ୍ରଥମେ ନୂଆ ସାହସ ଓ ନୂଆ ବଳର କଥା କହିବୁଲିଲେ । ନୂଆ ଗୀତ ଓ ନୂଆ କବିତାରେ ସିଏ ସାରା ଦେଶକୁ ପୁଣି ନୂଆ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଇ ଶିଖାଇଲେ । ଆଜି ସେଇ ହେଉଛନ୍ତି ଡେନକାର୍କର ଜାତୀୟ କବି ।

ଦେଶ ଜର୍ମାନହାତରେ ପରାସ୍ତ କହାଇଛି, ଦେଶରୁ ଖଣ୍ଡେ ଜର୍ମାନହାତକୁ ଗ୍ଲଲିଗଲା, ସେଇଗୁଡ଼ାକୁ ଗଣିକରି ଧରିବସିଲେ ମନର ଅସନ୍ତୋଷ ମେଣ୍ଟିବ-ନାହିଁ । ବାହାରେ ଦେଖିବାକୁ ଡେନମାର୍କ ଅନେକ କିଛି ହରାଇଲା, ଅନେକ ଅପମାନ ପାଇଲା । ଏଥର ଆପଣାର ଜାତୀୟ ଜୀବନରେ ଓ ଆପଣାର ମନୋଭୂମି ଉପରେ ସେହି ସମ୍ମାନକୁ ଫେରିପାଇବାକୁ ହେବ । ବାହାରେ ଦେଶ ଯେଉଁ ସମ୍ମାନ ହରାଇଛି, ଆପଣା ଦେଶରେ ଏକ ନୂଆ ସାମାଜିକ ଓ ମାନସିକ ବିପ୍ଳବର ସୃଷ୍ଟି କରି ସମ୍ମାନକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଏଇହେଲା

କବି ଗ୍ରୁନ୍‌ଭିଙ୍କର ସବୁବିଗ୍ବରର ମୂଳକଥା, ଡେନମାର୍କର ସବୁ ବିପ୍ଳବର ମୂଳକଥା ।

"ପୃଥିବୀରେ କେତେଦେଶରେ କେତେ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତମାନ ରହିଚି, ଡେନମାର୍କରେ ଥିବା ପର୍ବତଖଣ୍ଡିକ ଖଣ୍ଡେ ଢିପର ବି ସରିହେବନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆମର ଏହି ଦେଶ କେବଳ ପଟାଏ ସମତଳ ଭୂଇଁ । ତଥାପି ଆମେ ସେଇଥିରେ ଖୁସୀ, ସେଇ ଭୂଇଁକୁ ଆପଣାର ବୋଲି ଗ୍ରହଣକରି ଆମେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିବା । ଆମର ଉଚ୍ଚପର୍ବତ ବା ଝଡ଼ତୋଫାନ ଲୋଡ଼ାନାହିଁ । ଡାଲୁ ଭୂଇଁ ଉପରେ ଆମର ଘର, ଏବଂ ସେହି ଡ଼ାଲୁଭୂଇଁ ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସହାୟକ ହୋଇ ରହିବ ।"

"ପୃଥିବୀରେ କେତେକେତେ ସୁନ୍ଦର ଥାନମାନ ରହିଚି । ଆପଣା ଆପଣା ଦେଶର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବଖାଣି ବିଦେଶୀମାନେ ହୁଏତ କେତେ ଗର୍ବକରି କହିବେ । ଆମର ଘର ଡେନମାର୍କରେ, ସେଇଥିରେ ଆମର ଖୁସୀ । ଆମଦେଶର ଗୁଷ-ଭୂଇଁ, ଆମଦେଶର ସବୁଜ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ସମୁଦ୍ରର ନୀଳଢ଼େଉ । ଆମ ଆଖିରେ ଏହାହିଁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ।"

"ପୃଥିବୀର କେତେ ଦେଶରେ କେତେ ଚତୁର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । ଆମେ ହୁଏତ ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତାରସମକକ୍ଷହିଁ ହୋଇପାରିବାନାହିଁ । ତଥାପି ଆପଣା ଘରର ସବୁ ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାଇ ପାରିବାଭଳି ବୁଦ୍ଧି ଆଉ ମଥା ଆମର ରହିଚି । ଆମର ଏଇ ଯଥେଷ୍ଟ । ବୁଦ୍ଧିରେ ସେମାନଙ୍କର ସମାନ ହେବାଲାଗି ଆମେ କେବେହେଲେ ଅଭିଳାଷ କରି ବସିବୁନାହିଁ । ଆମ ଅନ୍ତରରେ ସତ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟର ଆକାଂକ୍ଷା ଜୀବନ୍ତ ଓ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ହୋଇ ରହିଚି । ସେଇ ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ । ଆମ ବିଗ୍ବରରେ ଯେ ଗଲତି ନାହିଁ, ଭବିଷ୍ୟତ ନିଶ୍ଚୟ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ଦେବ ।"

"ପୃଥିବୀର ହଜାର ହଜାର ବରଷର ପୁରୁଣା ଭାଷା ରହିଚି । କେତେ

ବିଦେଶୀଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରେ ହୁଏତ ଅଧିକ ମିଷ୍ଟ ଓ ଅଧିକ ପକ୍ୱ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଭାଷା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିବ । ଆମ ଉତ୍ସବ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ଆନନ୍ଦ-ଅବସରରେ ଆମେ ଆମଦେଶର ଭାଷାରେ ହିଁ ଗୀତଗାଇ ପାରୁଛୁ, ଆପଣାମନର ଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରିପାରୁଛୁ - ଏଇ ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ । ଆମ ମାତୃଭାଷା ଆମ ତୁଣ୍ଡରେ ଅତି ସରଳ ଭାବରେ ଝଂକୃତ ହୋଇପାରୁଛି, ବିଦେଶୀଭାଷାର କୋଦାଳହାଣା ଠାରୁ ଆମ ନିଜଭାଷାରେ ଆମର ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ।

"ପୃଥିବୀର କେତେକେତେ ଜାତି କେତେ ଥାନରୁ କେତେ ଧନଦରବ ଆଣି ଆପଣାଦେଶରେ ପର୍ବତ-ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଆମଦେଶ ଏହି ଡେନମାର୍କରେ ଦରିଦ୍ରତମ କୁଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନର ପେଟ ପୂରିବାଭଳି ଭାତତଣ୍ଡାକର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ, ଏତିକିରେ ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଦେଶର ଧନ ଆହୁରି ବଢ଼ିବ, ଦେଶ ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ ହେବ । ସେଦିନ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶର ଅଧିକଲୋକ ଅତିରିକ୍ତ ଧନର ମାଲିକ ହୋଇ ବସିବେନାହିଁ, ଏବଂ ଆପଣାର ସଂସାରନିର୍ବାହ କରି ପାରୁନଥିବା ଦରିଦ୍ରଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ତା'ଠାରୁ ଆହୁରି କମ୍ ହୋଇଯିବ ।"

ଗ୍ରୁନ୍ଟ୍‌ଭିଙ୍କର ଏହି କବିତାଟି ୧୮୨୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଲେଖା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଏହା ଡେନମାର୍କର ସବୁରି ମନରେ ଜୀବିତ ହୋଇରହିଛି । ଏହି ଗୀତଟି ସବୁ ଗାଆଁରେ ସବୁରି ତୁଣ୍ଡରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିବ । ସବୁ ସ୍କୁଲରେ ପିଲାଏ ଏହି ଗୀତଟିର କଥା ଓ ସ୍ୱରକୁ ପଇଠାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ଡେନମାର୍କର ସମାଜ ଆଗରେ ଏହି ଆଦର୍ଶ ଆଜିମଧ୍ୟ ଧ୍ରୁବତାରା ହୋଇ ରହିଛି । ସତ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟର ଦରବାରରେ ଦେଶର ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ ବିଚାର ପାଇବେ, ଆପଣାର ପରିଶ୍ରମ ଓ ସାଧୁତା ବଦଳରେ ସମସ୍ତେ ସୁଖୀ ପରିବାର ଗଢ଼ିପାରିବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ, ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଡେନମାର୍କ ଆଜି ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଦେଶର ଆଦର୍ଶ ହୋଇରହିଛି ।

ଛୋଟିଆ ଦେଶ ଡେନମାର୍କର ଅଧ୍ୟାପକ, ପଣ୍ଡିତ, ବେପାରୀ, ଶ୍ରମିକ ଓ

ଗୃହୀ ସଭିଙ୍କୁ ଏହି ନ୍ୟାୟର ଆଦର୍ଶ ଗୋଟିଏ ଡୋରରେ ବାନ୍ଧିରଖିଛି । ସମାଜର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ କର୍ମର ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଡେନ-ମାର୍କର ସମସ୍ତେ ଆଜ ଆପଣାକୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣଶକ୍ତି ହିସାବରେ ଗୃହୀତ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ତା'ର ନ୍ୟାୟ ଓ ତା'ର ସମ୍ମାନ ପାଇଛି । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମବାୟ ଉଦ୍ୟମରେ ଏହିଦେଶର ସମାଜ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଓ ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଠିଆହୋଇ ପାରିଛି । + + ଇତି ।

ତୁମର
ଚିତ୍ତଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୧୭ । ୬ । ୫୨

ଭାଉଜ !

ଗଲବର୍ଷ ଏଇଦିନେ ମୁଁ ଫିନଲାଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲି । ଆଉ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଏ ବର୍ଷର ବୁଲା ଆରମ୍ଭ କରିବି । ପ୍ରଥମେ ଜର୍ମାନୀ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଦୁଇଟି ଗାଆଁରେ ମୋଟ ଦେଢ଼ମାସ କଟାଇବି । ତା'ପରେ ଫ୍ରାନ୍ସ, ବେଲ୍‌ଜିୟମ ଓ ହଲାଣ୍ଡ ଦେଇ ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ପହିଲାକୁ ଏଠାକୁ ଫେରିବି । ଏହା ଭିତରେ ଜର୍ମାନୀ ଭାଷା ଶିଖିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଜର୍ମାନୀରେ ଦେଢ଼ମାସ ରହିଲେ ତାହା ଦୋରସ୍ତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଭାରି ଆଶାକରି ବସିଲିଣି ଏଇଦିନୁ । ଜର୍ମାନୀ ଦେଶ ଇଉରୋପରେ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ମୂଳକେନ୍ଦ୍ର । ସେଠି ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୃହହୀନ ବେକାର ହୋଇ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ଇଉରୋପୀୟ ସଭ୍ୟତାର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଏ । ଜର୍ମାନୀରେ ରହି ସେ ଦେଶର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ବୁଝିବାର ଭାରି ସୁଯୋଗ ମିଳିବ । ମୁଁ ଯେତେମତ ଚିଠି ଦେବି, ତାହା ଧରାବନ୍ଧା କଥା । ତୁମେମାନେ ମୋର ଏ ପୁରୁଣା ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେଉଥିବ । ଯୋଉଠିଥାଏ ପଛକେ ଚିଠି ଯାଇ ମୋ'ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବ ।

ଆମେ ପିଲାଦିନୁ କାମକୁ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ଆସିଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାର

ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଉଛୁ । ସମାଜରେ ଅଧେ ମଣିଷଙ୍କୁ ତଳେ ଗୁଙ୍କର କରି ରଖି ଅଧେ କେବେହେଲେ ଚିରଦିନ ସାଆନ୍ତ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ତୁମ ସହିତ ମୁଁ ଏକମତ ଯେ, ଆମ ସମାଜର ଦୁରବସ୍ଥା ବଦଳିବା ଲାଗି ଏକ ବୃହତ୍ ସାମାଜିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ସେ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମଣିଷହିଁ ଭାଗ ନେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଆ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରଠାରୁ ଏଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ତେଣୁ ମାଆ ହିସାବରେ ତୁମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଚି । ଅନ୍ତତଃ ଯେଉଁଟି ପିଲାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଛି, ସେଇମାନଙ୍କୁ ନୂଆ ମନ, ନୂଆ ଚିନ୍ତା ଦେଇ ତିଆରି କର । ସେମାନେ ଆମ-ପରି କୋଡି ହୋଇ ନ ବସନ୍ତୁ । ହାତରେ ଜମି ଥାଇ, ଦେହରେ ବଳ ଥାଇ ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଠ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଭାଗ୍ୟକୁ ନ ନିନ୍ଦନ୍ତୁ, ଏହାହିଁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଧ୍ୟାନର ବସ୍ତୁ ହୋଇ ରହୁ । ଆମ ଘର ଆମେ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଅନେକ ବଦଳିପାରିବ । ଅଜି ଆଉ ବେଶୀ ଲେଖିପାରୁନାହିଁ । ଏଠାରୁ ବାହାରିବି ଜୁନ୍‌ମାସ ତିରିଶି ତାରିଖରେ । ତା' ପୂର୍ବରୁ ଚିଠି ହୁଏତ ପାଇପାରିବି ନାହିଁ । ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯଥାବିଧି ଦେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ସ୍ନେହର ନରେନ୍ଦ୍ର, ତା ୨୧ । ୬ । ୫୨

\+ + + ରାଜଧାନୀ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ତିରିଶିମାଇଲ ଦୂରରେ ରସକିଲ୍ ସହର । ଦିନେ ମୁଁ ସେହି ସହରର ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ ଦିନଟିଏ କଟାଇବାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଲି । ଡେନମାର୍କର ମୋତେ ସବୁଠାରୁ କୋଉକଥା ଭଲ ଲାଗିଚି ବୋଲି ଯଦି ମୋତେ କେହି ପଚାରେ, ତେବେ ମୁଁ କହିବି, ଡେନମାର୍କର ପିଲା । ଏହିଦେଶର ପିଲାଏ ଡେନିଶ୍ ଭାଷା ଶିଖିବାରେ ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚନ୍ତି । ଏହିଦେଶର ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ବୁଝିବାଲାଗି ଏଇ ପିଲାଏ ମୋର ସବୁଠାରୁ ବଡ ତୁଳାଦଣ୍ଡ

ହୋଇ ରହିବନ୍ତି । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ ପିଲାଙ୍କ ମେଳରେ ଦିନଟିଏ କଟାଇବାର ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳିପାରିବା ମୋ'ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରୁ ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ି ପ୍ରାୟ ଦଶଟାବେଳେ ମୁଁ ଯାଇ ରସକିଲ୍ ସ୍କୁଲରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ସ୍କୁଲରେ ସର୍ବମୋଟ ପାଞ୍ଚୋଟି ଶ୍ରେଣୀ— ପିଲାଙ୍କ ବୟସ ୧୨ ରୁ ୧୭ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରାୟ ସମାନ ବୟସର ପୁଅଝିଅ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବେ । ଡେନମାର୍କରେ ପିଲାଙ୍କର ସ୍କୁଲ ସକାଳ ଆଠଟାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ,—ଦୁଇଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍କୁଲ ବସେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଣ୍ଟାପରେ ଦଶମିନିଟ କରି ଖେଳଛୁଟି ମିଳେ । ମଝିରେ ଅଧଘଣ୍ଟିଆ ଖେଳଛୁଟିରେ ପିଲାଏ ଘରୁ ବାନ୍ଧି ଆଣିଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ସ୍କୁଲ ତରଫରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲାକୁ ବୋତଲ ଲେଖାଏଁ ଦୁଧ ମିଳେ ।

ସ୍କୁଲର ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ମୋ'ର ଆଗରୁ ପରିଚୟ ଥିଲା । ସେ ମୋତେ ପ୍ରଥମେ ସବାତଳ ଶ୍ରେଣୀକୁ ନେଇଗଲେ । ପିଲାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଆଉ କୌତୂହଳ ଦେଖିବ କିଏ ? ଯୋଉଗାଆଁର ପିଲାଏ କେବେ ହାତୀ ଦେଖି-ନାହାନ୍ତି, ଦିନେ ସକାଳେ ସେହି ଗାଆଁ ଦାଣ୍ଡରେ ହାତୀ ଖୋଜ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲେ ପିଲାଙ୍କର ଉତ୍ସାହ ଯେମିତି ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠେ, ଅବସ୍ଥା ଠିକ୍ ସେହିପରି ହେଲା । ସଭିଙ୍କର ଆଖିରେ ବିସ୍ମୟ;—ମୋ'ମୁଣ୍ଡର କଳାବାଳ ଓ ଦେହର ସାବନ ଚମ ସବୁ ମିଶି ଗୋଟାଏ ବିଚିତ୍ର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଲା । ଯତେ ଅବା ଆଉ ଗୋଟାଏ କେଉଁ ପୃଥିବୀରୁ ଆଜି ସ୍କୁଲକୁ କୁଣିଆ ଆସିଚି !

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଆଗରୁ କଥା ହୋଇଥିଲି ଯେ ସେଇ ଘଣ୍ଟାଟି ମୁଁ ପିଲାଙ୍କର କ୍ଲାସନେବି । ଶିକ୍ଷକ ଯାଇ ଶ୍ରେଣୀର ପଛ ବେଞ୍ଚ୍‌ରେ ବସିବେ । ମୁଁ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ପରେ ସେ ଏପରି ଖଞ୍ଜରେ ପଛକବାଟ ବାଟେ କ୍ଲାସରୁ ବାହାରିଯିବେ ଯେ ପିଲାଏ ତାହା ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ । କଥା ଅନୁସାରେ ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେଇଆ ଘଟିଲା । ଦଶମିନିଟପରେ କ୍ଲାସରେ ବେଶ୍ ଗପସପ ଜମିଗଲା । ପିଲାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ, ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତର

ଭୟ ବା ସଙ୍କୋଚ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇଗଲା । ମୋʼଠାରୁ ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ସବୁକଥା ଶୁଣିବେ ! ସାପ, ବାଘ ଓ ହାତୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଆମ ଦେଶର ସ୍କୁଲପିଲାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାନା ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଜମା ହୋଇ-ପଡ଼ିଲା । ସବାଶେଷରେ ମୁଁ ଆମଦେଶର ଭାଷା ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି କହିଲି । ଆମଦେଶର କେତୋଟି ଭାଷାର ଲିପିମଧ୍ୟ ଲେଖି ଦେଖାଇଦେଲି । ତାʼପରେ ପିଲାଙ୍କୁ ଆଉ ବେକନ୍ତୁଏ କେତେବେଳେ ! ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କରି ଖାତା ମୋʼଆଗରେ ଅଜାଡ଼ିହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେମାନେ ଆମଦେଶର ବିଭିନ୍ନଭାଷାରେ ମୋର ଦସ୍ତଖତ ଚାହାନ୍ତି । ଅନ୍ତତଃ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାରେ ଦସ୍ତଖତଟା ପ୍ରଥମେ ଦରକାର । ଡାହାଣରୁ ବାଆଁକୁ ଲେଖିବାର ଭଙ୍ଗୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଭାରି ଅପୂର୍ବ ଲାଗୁଥାଏ ।

ଶେଷ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସ୍କୁଲର ସବୁ ବଡ଼ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ସଭାହେଲା । ସେଠି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ଭାରତବର୍ଷରେ ସବୁ ପିଲାଏ ସ୍କୁଲକୁ ଆସିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ସେଠି ପିଲାଙ୍କର ନାନାପ୍ରକାର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରହିଛି କି ନାହିଁ, ସେଠି ପୁଅଝିଅ ଏକାସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ସବୁରି ମୁହଁରେ ଉତ୍ସାହ,—ସେମାନେ ଭାରତବର୍ଷ ଓ ଆଉସବୁ ଦୂରଦେଶ ବିଷୟରେ ସବୁକଥା ଜାଣିବେ, ସେଦେଶର ପିଲାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବେ ।

ସ୍କୁଲଟିକୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପରିବାର ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ । ପିଲା-ଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦେଖିବାଲାଗି ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି । ବ୍ୟାୟାମ, ସଙ୍ଗୀତ, ହାତକାମ ଓ ଅଙ୍କନ ଲାଗି ବିଶେଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ସେଦିନ କୋପେନହେଗେନ୍ ସହରରେ ମୁଁ ବିଶ୍ୱ-ଜାତିସଙ୍ଘର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ-ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପିଲାଙ୍କର ଏକ ଅଙ୍କନ-ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲି । ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତିପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ, ଭେଦଭାବ ଓ ଘୃଣା ଭୁଲି ପୃଥିବୀର ସବୁଦେଶର ମଣିଷ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଆପଦରୁ ପୃଥିବୀକୁ କିପରି ବଂଚାଇ ରଖିପାରିବେ, ଏହିସବୁ ବିଷୟରେ ପିଲାଙ୍କର କଳ୍ପନା ସେମାନଙ୍କର ନାନା ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟଦେଇ ପରିସ୍ଫୁଟ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ।

ସ୍କୁଲରେ ଦିନଟିଏ କଟିବାପରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ସ୍କୁଲବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ସେ କହିଲେ : "ମୋ' ଜୀବନର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ମୋର ସ୍କୁଲପିଲା । ମୁଁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ, ଏହି ପିଲାଙ୍କର ମେଳରେ ହିଁ ମୋର ସାରାଦିନ କଟିଯାଉଛି । ଏଇଥିରେ ମୋର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ !" ଯେଉଁ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକ ଖୁସୀମନରେ ଆପଣାକୁ ଦିନମାନ ନିୟୋଜିତ ରଖି-ପାରୁଛି, ପିଲାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଓ ସେମାନଙ୍କର କଳ୍ପନାମୟ ଜୀବନର ବିକାଶଲାଗି ଅଗ୍ରହୀହୋଇ ରହିଛି, ସେହି ସ୍କୁଲର ପିଲାଏ ଯେ ଖୁସୀହୋଇ ଆପଣାର ପାଠ ପଢିପାରିବେ ଓ ଆପଣାର ବିକାଶସାଧନ କରିପାରିବେ, ଏହା ବୁଝିବାରେ କାହାରି ସନ୍ଦେହ ରହିବନାହିଁ ।

ମାଇନର ପାସ୍‌କରି ଆଉକେଉଁ ସ୍ଥାନ ନପାଇଲେ ଆମଦେଶର ଯୁବକ ମାଷ୍ଟରୀ କରିବାକୁ ଆସେ । ପାଠ ପଢାଇବାଟା ସତେ ଯେପରି ଆମସମାଜରେ ସବୁଠାରୁ ହୀନ କାମ ! ସେଇଥିଲାଗି ଆମଦେଶରେ ସ୍କୁଲସବୁ ଆଜି ବଡ଼ ଶ୍ରୀହୀନ । ସେଇଥିଲାଗି ଆମଦେଶର ସ୍କୁଲଜୀବନ ଜୀବନ ଓ ଆନନ୍ଦଠାରୁ ଆଜି ଯୋଜନଦୂରରେ ପଡ଼ିରହିଛି । + + + । ଇତି ।

ତୁମରି
ଚିତ୍ତଭାଇ

ଫ୍ଲେନ୍‌ସ୍‌ବୁର୍ଗ
ତା ୯ । ୭ । ୫୬

ବୋଉ,

ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଛାଡ଼ିବା ଆଜିକୁ ଦଶଦିନ ହୋଇ ଚାଲିଲାଣି । ଏହା ଭିତରେ ମୁଁ ଜର୍ମାନୀର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଆଁରେ ପାଞ୍ଚଦିନ କଟାଇ ସାରିଲିଣି । ପ୍ରଥମେ ଡେନମାର୍କର ଏକ ସାମାଜିକ ଶିକ୍ଷା-ସମ୍ମିଳନୀରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗତ ଦୁଇ ତାରିଖ ଦିନ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢିଥିଲି । ସେହି ପ୍ରବନ୍ଧ ଲାଗି ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାନା ତଥ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବବାବୁ ମୋ'ପାଖକୁ ପଠାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।

ତାହା ମୋର ଭାରି କାମରେ ଆସିଲା । ପ୍ରବନ୍ଧଲାଗି ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀ ତରଫରୁ ମୋତେ ପ୍ରାୟ ଅଶୀଟଙ୍କା ଯାଏ ମିଳିଲା । ଏଠି ସବୁ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପଛରେ ପଇସା । ଖବରକାଗଜ ଆଉ ପତ୍ରିକାରେ ଲେଖା ଲେଖିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ରୋଗୀସେବା କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଟିରି ପଛରେ ପଇସା ରହିଚି । ବେତନ ବା ପାରିଶ୍ରମିକ ନପାଇ କୌଣସି କଥା ସାଧାରଣରେ ବିତରଣ କରିବା,—ଏସବୁ ଏଦେଶରେ ଭାରି ବିରଳ ।

ସମ୍ମିଳନୀର କାମ ଶେଷ କରି ମୁଁ ତିନି ତାରିଖଦିନ ଜର୍ମାନୀ ଆସିଲି । ଗୁରୁ ତାରିଖ ଦିନ ଏଇ ଗ୍ରେଟ୍ ଗାଆଁଟିରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ଏଠି ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କଘରେ ରହିଚି । ଆଉ ଗୁରିଦିନ ପରେ ଏଠୁ ଫେରେ ଅନ୍ୟତ୍ର ଗୁଲି-ଯିବି । ପନ୍ଦରବର୍ଷ ତଳେ ଦିନେ ଏଇ ଜର୍ମାନୀ ପୃଥିବୀର ରାଜନୀତିକୁ ଉଠାଇ ପକାଉ ଥିଲା କହିଲେ ଭୁଲ ହେବନାହିଁ । ପୃଥିବୀର ଗତ ଯୁଦ୍ଧ ପଛରେ ଜର୍ମାନୀ ଜାତିର ଦମ୍ଭ ଓ ଅଭିମାନର ଇତିହାସ ରହିଚି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୃତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଲାଗି ଏଇ ଜର୍ମାନୀକୁ ନେଇ ରୁଷିଆ ଆଉ ଆମେରିକା ଉଭୟ ତରଫରୁ ମସଲା ତିଆରି ହେଉଚି । ତେଣୁ ଏଇ ଦେଶ ଦେଖିବା, ଏ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ମନ ବୁଝିବା ଇଚ୍ଛା ମୋର ଅନେକ ଦିନରୁ ଥିଲା । ତା' ଛଡ଼ା ଜର୍ମାନ ଭାଷା ଭଲ କରି ଶିଖିବା ମୋର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଡେନମାର୍କରେ ଥାଉ ଥାଉ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଇ ପରିବାରରେ ଓ ଗାଆଁର ପିଲାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବେଶ୍ ଖଣ୍ଡିଆ ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ କଥା କହିବାର ସାହସ ହୋଇ ଗଲାଣି । ମାସେ ଜର୍ମାନୀର ନାନା ଜାଗାରେ କଟେଇବା ପରେ ଭାଷାଟା ସାଧ୍ୟ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଭାରି ବିଶ୍ୱାସ ହେଉଚି ।

ଜର୍ମାନୀ ଦେଶ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହତଶ୍ରୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଚି । ଯେକୌଣସି ସହରରେ ବୋମାମାଡ଼ ଖାଇଥିବା ମାଳମାଳ ଖଣ୍ଡିଆ କୋଠା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଜର୍ମାନୀରେ ସବୁ ମହରଗ । ଦୁଇଥର ପୃଥିବୀ ମାଡ଼ି ବସିବାକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଦୁଇଥର ଯାକ ମାଡଖାଇ ଥିବାର ଦୁଃଖ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାରା ଜାତିକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନକରି ରହିଚି । ଏ ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ ଶରଣାର୍ଥୀ, ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ କାମ

ପାଉନାହାନ୍ତି, ଯୁବକ ଆଗରେ ଯେପରି ସବୁ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଯାଉଛି । ସବୁଠି ମୁଁ ଯୁବକର ମନ ବୁଝିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । କାରଣ ଆଜି ତା' ମନରେ ଯେଉଁପରି ଭାବନା, କଳ୍ପନା ଓ ସ୍ୱପ୍ନ ରହିଛି, କାଲିକାର ଜର୍ମାନୀ ସେଇ ଅନୁସାରେହିଁ ତିଆରି ହେବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମାସେ କାଳ ମୁଁ ଜର୍ମାନୀର ନାନା ସ୍ଥାନ ଦେଖିବି । ଅଗଷ୍ଟ ଅଠର ତାରିଖରେ ଜର୍ମାନୀ ଛାଡ଼ି ଫ୍ରାନ୍‌ସ ଯିବାର ଠିକ୍ କରିଛି । ତେଣୁ ଘରୁ ଚିଠି ସିଧା ଜର୍ମାନୀକୁ ଦେଲେ ମୁଁ ପାଇପାରିବି । ଆଉ ପାଖରେ ମୋର ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା ଦେଇଛି । ହୁଏତ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ଠିକଣାରେ ତୁମର ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚି ସାରିବଣି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ ।

ଆମ ଆଡ଼େ ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବଣି । ହୁଏତ ନଈରେ ପାଣି ପଡ଼ି ସାରିବଣି । ଗାଆଁର ସବୁ ମେଲେରିଆ ରୋଗୀ ହୁଏତ କଡିପାଣିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିବେ । ପାଠୁଆମାନେ ହୁଏତ ସରକାରଠାରୁ ଅଧିକ ପାଲୁଡ୍ରିନ୍ ବଟିକା ମଗାଇବାର ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖୁଥିବେ । ଡେନମାର୍କ ତୁଳନାରେ ଜର୍ମାନୀ ବେଶ୍ ଗରମ ଦେଶ । ଦିନରେ ଆମ ଆଡର ଖରାଦିନ ପରି ବେଶ୍ ଗରମ ହେଉଛି । ଡେନମାର୍କରେ ସାଧାରଣତଃ ଖାଲିଦେହରେ ରାସ୍ତାରେ ବୁଲିବା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏଠି କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତାରେ ଛୋଟ ପିଲାଏ ଅଧଲଙ୍ଗଳା ହୋଇ ଖେଳୁଚନ୍ତି । ଜଳବାୟୁ ଜୀବନର ଅଭ୍ୟାସକୁ ଯେ କେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ, ତାହା ବେଶ୍ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏ ଗାଆଁରେ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ଅଛି । ଦିନଯାକ ସେଠି ଗାଆଁ ପିଲାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଏଦେଶ ପିଲାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରୀଷ୍ମଛୁଟି । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସେମାନେ ପୋଖରୀରେ ପହଁରିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଅପରାହ୍ଣ ତିନିଘଣ୍ଟା ବେଳକୁ ଗାଆଁ-ଯାକର ସମସ୍ତେ ସେଇ ପୋଖରୀକୁ ଗାଧୋଇବାକୁ ଆସନ୍ତି । ମୂଲିଆମାନେ କାମସାରି ସଞ୍ଜ ସାତଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣିରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ସେଇ-ମାନଙ୍କ ସହିତ ପହଁରିବାକୁ ଆସି ଗାଆଁର ଅନେକେ ମୋର ବେଶ୍ ପରିଚିତ ହୋଇଗଲେଣି । ସେମାନଙ୍କର କଥା ଶୁଣି କଥାର ଉତ୍ତର ଦେବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଜର୍ମାନ ଭାଷା ଶିଖିବାରେ ମଧ୍ୟ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ ମିଳୁଛି ।

ଏଠିକି ଆସିବା ପରେ ପରେ ସାଇକେଲ ଚଢା ଶିଖିବା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲି । ଏଇ ଗୃହଦିନ ମଧ୍ୟରେ ମୋର ସାଇକେଲ ଚଢିବା ନିଶା ଭାରି ବଢିଯାଇଚି । ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଦଶପନ୍ଦର ମାଇଲ କରି ସାଇକେଲରେ ବୁଲି ନ ଆସିବା ଯାଏ ଯେପରି ମନ ଶାନ୍ତ ହେଉନାହିଁ । ସାଙ୍ଗକୁ ଏଇ ଗାଆଁର କେତୋଟି ପିଲା ମଧ୍ୟ ଯୁଟିଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ଦେଶର ପିଲା ଆଠଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ସାଇକେଲ ଚଢ଼ା ଶିଖିଛନ୍ତି । ଡେନମାର୍କ ସାଇକେଲର ଦେଶ, ସେଠି ମଟର ଅପେକ୍ଷା ସାଇକେଲର ଆଦର ବେଶୀ । ପିଲାଦିନେ ଥରେ ଦୁଇଥର ସାଇକେଲ ଶିଖିବାର ଚେଷ୍ଟା ମୁଁ କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ନାନାପ୍ରକାର ଅନ୍ୟ ମନସ୍କତା ହେତୁ ଦେଶରେ ଯାହା ସାଧ୍ୟ ହୋଇପାରିନଥିଲା, ତାହା ଜର୍ମାନୀରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲା । ସେହି ହିସାବରେ ଜୀବନଯାକ ଏଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁଟି ମୋର ମନେ ରହିଥିବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ଗୁଏଟିଙ୍ଗେନ୍
ତା ୨୩ । ୭ । ୫୨

ଭାଉଜଉ,

ସାତଦିନ ତଳେ ତୁମର ଚିଠି ଡେନ୍‌ମାର୍କରୁ ଆସି ଏଠି ପହଞ୍ଚିଲା । ଏହା ଭିତରେ ଜର୍ମାନୀରୁ ଦେଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଚିଠି ତୁମେ ପାଇ ସାରିବଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଜର୍ମାନୀର ଏକ ବିଖ୍ୟାତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ କଟାଉଛି । ବିଶେଷତଃ ଡାକ୍ତରୀ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ଲାଗି ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ । ପୃଥିବୀର ନାନାଦେଶରୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଏଠାକୁ ପଢିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଏକ ଛାତ୍ରନିବାସରେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଘର ପନ୍ଦରଦିନ ସକାଶେ ପାଇଚି । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚଛଅ ବର୍ଷ ତଳେ ଏଠିକାର ଜଣେ ଛାତ୍ର ସହିତ ମୋର ଚିଠିଲେଖା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧପରେ ଆପଣାର ଜୀବନରେ ନିରାଶା ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ଜର୍ମାନୀର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବାକୁ ଏକ ଅନୁରୋଧ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପହଂଚିଥିଲା । ମୁଁ ସେହି ଦିନୁ ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇ ଆସିଥିଲି । ଭବିଷ୍ୟତରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ସାକ୍ଷାତହେବାର

ଯେ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ଏହାମୁଁ କଳ୍ପନାହିଁ କରିନଥିଲି । ତେଣୁ ଆଜ ସେହି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହୋଇ ପାରିଲା ବୋଲି ମନରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ । ମଣିଷ ଇଚ୍ଛାକରିବ, ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବ, ହୁଏତ ଭଗବାନ ତା'ର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବେ । ଏଠି ରହିବା ସାତଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ଖିଆବେଳ ବଳିକ ଖାଇବା ଛାତ୍ର-ନିବାସରୁ ମିଳେ । ସକାଳ ଓ ରାତି ଖାଇବା ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଏକାଠି ମିଶି ତିଆରି କରୁ । ଖାଇବା ପରେ ପରେ ନୂଆ ପୁରୁଣା କେତେ ଆଲୋଚନା ପଡ଼େ । ଯେତେବେଳେ ଯାହାର ସମୟ ହୁଏ, ସେ ସେତେବେଳେ ବଜାର କରିବାକୁ ଯାଏ । ଆଉ ସାତଦିନ ପରେ ଏ ଯାଗାଗୁଡ଼ି ଜର୍ମାନୀର ଏକ ମଫସଲ ଗାଆଁରେ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ସହିତ ରହିବାକୁ ଯିବି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ପନ୍ଦରଦିନ ଆମ ବନ୍ଧୁ ତାର ଇତିହାସରେ ସବୁଦିନ ଲାଗି ରହିଥିବ ।

ଡେନ୍‌ମାର୍କ ତୁଳନାରେ ଜର୍ମାନୀ ବଡ଼ ଗରିବ । ଦୁଇଟା ଯୁଦ୍ଧରେ ହାରିବା ପରେ ଜର୍ମାନୀର ଜାତୀୟ ମେରୁଦଣ୍ଡରେ ଯେ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ଲାଗିଛି, ତାହା ସହଜରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ । ଏଠି ସବୁ ଜିନିଷ ମହରଗ, ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଜର୍ମାନୀ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହୋ'ଇଛି, ଖଣ୍ଡେ ରୁଷିଆ ହାତରେ—ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନସ ହାତରେ । ଏଠାରେ ପନ୍ଦରମାଇଲ ଦୂରରେ ରୁଷ୍ ଜର୍ମାନୀ—ଯେପରି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଅଲଗା ପୃଥିବୀପରି ରହସ୍ୟ ଭିତରେ ବୁଡିରହିଛି । ସେ'ପାଖରୁ ଏ ପାଖକୁ ବା ଏପାଖରୁ ସେପାଖକୁ ଯାତାୟାତ କରିବା ଭାରି କଷ୍ଟକର, ହଜାର ପୋଲିସ୍ କଟକଣା । କୋରିଆକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ଦୁଇପାଖରୁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ମତାଇ ଯୁଦ୍ଧ ଲଗାଇଲା ପରି ଏଠି ଜର୍ମାନୀରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଆୟୋଜନ ଚାଲିଛି । ସେପାଖରୁ ହଜାର ହଜାର ଶରଣାର୍ଥୀ ଆସି ଏପାଖରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଚନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜର୍ମାନୀର ଚଉଠେ ଲୋକ ବେକାର । ଆଉ ଗୋଟାଏ ଯୁଦ୍ଧଲାଗି ମଞ୍ଜି ପୋତା ହେଉଛି ।

ଏଠିକି ଆସିବାପୂର୍ବରୁ ଜର୍ମାନୀର ଏକ ବାଳିକା—ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦୁଇ-ଦିନ କଟାଇଥିଲି । ସେଠି ଇଉରୋପ ଇତିହାସର ଆଉ ଗୋଟାଏ ପାଖ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଅଠରରୁ ତିରିଶି ବର୍ଷ ବୟସର ଝିଅମାନେ ସେଠି

ପଡନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଅଧିକାଂଶ ଶରଣାର୍ଥୀ । ଅନେକ ବାପ, ମାଆ, ପରିବାର ହରାଇଛନ୍ତି, ଅନେକେ ସାଇବେରିଆରେ କାରାବାସ ଭୋଗିଛନ୍ତି । ଏଇ ବୟସରେ ଜୀବନର କର୍କଶତା ସେମାନେ ଏତେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଛନ୍ତି ଓ ମଣିଷର ରାକ୍ଷସପଣିଆ ଏତେ ଦେଖିଛନ୍ତି ଯେ ବଞ୍ଚିବାର ସମସ୍ତ ଆଗ୍ରହ ସେମାନଙ୍କର ଚାଲିଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ସମାଜ ଓ ସଂସାର ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଆଗ୍ରହ ଅଣାଇବା, କୌଣସି କାମ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଜରେ ସ୍ଥାୟୀଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରେଇବା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା । ସେମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ କରୁକରୁ ପୃଥିବୀରେ ହୁଏତ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଯିବ, ପୁଣି ସୃଷ୍ଟି ନାଶର ଦୈତ୍ୟ ପରାକ୍ରମୀ ହୋଇ ଉଠିବ । ମଣିଷ ଯେ ଦିନେ ମଣିଷ ପରି ବଂଚି ରହିପାରିବ, ହୁଏତ ଆଉ ଏକଥା ଆଶା କରିହେବ ନାହିଁ । ଜର୍ମାନୀର ଭଙ୍ଗା କୋଠା, ଶୁଖିଲାମୁହଁ ଓ ସବୁ ଗ୍ରାସ କରିଥିବା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦେଖି ଦେଖି ମୁଁ ଏଇକଥା ଭାବୁଛି । ଏ ସଭ୍ୟତା ଓ ଏଇ ସମାଜଠାରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ଯଦି କୋଡ଼ିଏ ବରଷରେ ଗୋଟାଏ କରି ଯୁଦ୍ଧ ଭିଆଇ ସୃଷ୍ଟି ନାଶ କରିବା ଏଇ ସମାଜର ଧର୍ମ, ତେବେ ଏ ବଡ଼ଲୋକୀ, ବିଳାସ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ରେଡ଼ିଓ ଓ ସିନେମା ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ । ଆମେ ଆପଣା ପରିଶ୍ରମରେ ବଂଚିବାଲାଗି ଯେତିକି ଦରକାର, ସେତିକି ଭିଆଇବା, ପେଟକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପରେ ଆମେ ସମାଜରେ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବା, ଆମ ଭାଇର ଦୁଃଖ ପ୍ରତି ନଜର ଦେବା, ଅପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲପାଇ ଶିଖିବା, ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାର ସମୟ କରିପାରିବା । ଏଠି ଇଉରୋପର ସମାଜକୁ ମୁଁ ଯେତିକି ଯେତିକି ବୁଝୁଛି, ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରମାଦ ଗୁଡ଼ିକ ମୋ'ଆଗରେ ସେତିକି ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଛି । ଭାରତର ଧର୍ମ ପ୍ରଧାନ ସମାଜ, ଅଳ୍ପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିବାର ଜୀବନନୀତି ମୋ'ଲାଗି ସେତିକି ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଧହେଉଛି । କୋଠାଘରେ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଯନ୍ତ୍ରର ସାଂଦୁଘର ତିଆରି କରି ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣିବା ଭାରତର ବାଟନୁହେଁ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ, ଆମର ପୁରାଣଶାସ୍ତ୍ର, ଆମର ରାମ, ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ ଆମର ଆଦର୍ଶ ।

ଜର୍ମାନୀକୁ ଆସିବାର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏ ଦେଶର ଭାଷା ଶିଖିବା ।

ଇଂରାଜୀ ପରେ ଜର୍ମାନ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଭାଷା । ସାହିତ୍ୟ ଓ ଦର୍ଶନର ଅନେକ ମୂଳଲେଖା ଏହି ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ ଅଛି । ମୋର ଭାଷା ଶିଖିବା ବେଶ୍ ଆଗେଇଛି । ଏଠିକା ପରେ ମୁଁ ଦୁଇଟି ପରିବାରରେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ରହିବି, ସେଠି କେହି ଇଂରାଜୀ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜର୍ମାନୀ ଭାଷାରେ ହିଁ କଥା କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭାଷାରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ବେଶ୍ ଉନ୍ନତି ହୋଇଯିବ । ଆଗ ଚିଠି ଯୋଉ ଗାଆଁରୁ ଦେଇଥିଲି, ସେଠି ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ବେଶ୍ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ପୋଖରୀ ପହଁରିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସାଇକେଲ ଚଢ଼ିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଥିରେ ସେମାନେ ମୋ ପାଖେ ପାଖେ ଥିଲେ । ତା'ଦ୍ୱାରା ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ ମଣି ହୋଇଯିବାର ବେଶ୍ ସୁବିଧା ମିଳୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇମାନଙ୍କଠାରୁ ଜର୍ମାନୀ ଭାଷାରେ ଚିଠି ଆସୁଛି । ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ ସେ ସବୁର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ହେବ । ଫିନଲାଣ୍ଡରେ ଏହିପରି କେତୋଟି ପିଲାହିଁ ମୋତେ ସେ ଦେଶର ଭାଷା ଶିଖିବାରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚନ୍ତି । ତା' ନକରି ଆଗ ବ୍ୟାକରଣ ବହି ଧରି ବସିଥିଲେ ହୁଏତ ବରଷକରେ ମଧ୍ୟ ଭାଷା ଆୟତ୍ତ ହୋଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ ।

ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋର କଲ୍ୟାଣ ଦେବ । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ଏଠି ଗୁଉଳ ମିଳେ । ପାଚିଲା କଦଳୀ ଓ ବିଲାତି-ବାଇଗଣ ଡେନମାର୍କଠାରୁ ବେଶ୍ ଶସ୍ତା । ତେଣୁ ଖାଇବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ବ୍ୟୁହ୍ଲେ
ତା ୬ । ୮ । ୫୨

ଭଉଜଉ,

ଜର୍ମାନୀରୁ ଏହା ଭିତରେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ପଠାଇ ସାରିଛି, ନିଶ୍ଚୟ ପାଇ ସାରିବଣି । ଏଇ କେତେ ସପ୍ତାହ ମୁଁ ଏପରି ବାଉବୁଲା ହୋଇ ପଡ଼ିଚି ଯେ ମୋର ଆଉ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏକାବେଳକେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଚି । ବହିପତ୍ର ସହିତ ପ୍ରାୟ ମାସେ ହେଲା ସାକ୍ଷାତ ନାହିଁ । ପ୍ରତିଦିନ ନୂଆ

ଯଗା ଆଉ ନୂଆ ମଣିଷଙ୍କର ମେଳରେ ସମସ୍ତ ପାଣିପରି ଭୁଆଡ଼େ ଗୁଳିଯାଉଛି । ସଂସାର ଯେ କେତେ ବିଚିତ୍ର, ପୃଥିବୀ ଯେ କେତେ ବୃହତ୍ । କେବଳ ବାଉବୁଲା ହୋଇପାରିଲେ ସେକଥା ବୁଝିହୁଏ ।

ଏଇ ସପ୍ତାହଟି ଜର୍ମାନୀର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗାଆଁରେ କଟାଉଛି । ଗାଆଁରେ ସର୍ବମୋଟ ଶହେପଚିଶି ଜଣ ଲୋକ, କୋଡ଼ିଏ ସତୁରି ପରିବାର, କୃଷିକାମ ସମସ୍ତଙ୍କର ବେଉସା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍କୁଲ ବନ୍ଦ । ଫସଲ ଅମଳ ସମୟ । ତେଣୁ ଦିନ-ସାରା ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଲରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଏଇ ଖରାଦିନେ ସେମାନେ ଆପଣା ପରିଶ୍ରମରେ ଯାହା ଉପୁଜାଇବେ, ଶୀତ ଛଅ ମାସ ସେଇଥିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଗାଈ ପାଇଁ ଘାସକୁଟା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଶୀତଋତୁ ଲାଗି ଯୋଗାଡ଼କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଗାଆଁରେ ଦୋକାନ ନାହିଁ । ସପ୍ତାହରେ ଦୁଇତିନିଥର ଏ ଗାଆଁର ଲୋକେ ପାଖ ଗାଆଁରୁ ସଉଦାପତ୍ର କରି ଆସନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ମଟରରେ କୌଣସି କୌଣସି ଦୋକାନୀ ଏ ଗାଆଁକୁ ଆସନ୍ତି, ଠିକ୍ ଆମ ଗାଆଁକୁ ବାଲିଆରୁ ବଣିଆ ଆସିଲାପରି ।

ଏଇ ଗାଆଁର ସ୍କୁଲମାଷ୍ଟରଙ୍କ ଘରେ ମୁଁ ସପ୍ତାହକ ଲାଗି ଅତିଥିହୋଇ ଆସିଛି । ସ୍କୁଲକୋଠାରେ ହିଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଘର । ସେ ପରିବାର ନେଇ ଏଠି ଅଛନ୍ତି । ସ୍କୁଲ ବୋଇଲେ ବଖରାଏ ଘର, ଜଣେ ମାଷ୍ଟର, ଆଉ ଛୋଟ ବଡ଼ ହୋଇ ତେର ଚଉଦ ପିଲା । ସମଗ୍ର କନ୍ଦ୍ରଚମ୍ପ ଜର୍ମାନୀରେ ଏଇ ଗାଆଁଠାରୁ ଛୋଟ ଗାଆଁ ଆଉନାହିଁ । ଗାଆଁଟିର ଚାରିପାଖରେ ବିଲ, ବିଲ ଚାରିପାଖରେ ଗହନ ଜଙ୍ଗଲ । ମାଷ୍ଟରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମଟର ସାଇକେଲ ଅଛି, ମୁଁ ଆସିବା ଦିନଠାରୁ ଆମେ ଦୁହେଁ ଆଖପାଖରେ ସବୁ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଦେଖି ବୁଲୁଚୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପ୍ରାୟ ଶହେ ମାଇଲ ମୁଁ ମଟରସାଇକେଲ ପଛରେ ବସି ତାଙ୍କ ସହିତ ବୁଲୁଚି । ଏ ଅଞ୍ଚଳଟା ବିଶେଷତଃ ପାହାଡ଼ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ । ଡେନମାର୍କ ଦେଶଟାଯାକ ସମତଳ, ତେଣୁ ଡେନମାର୍କରୁ ସିଧା ଏଇ ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଓ ଉପତ୍ୟକା ଦେଖିବାକୁ ଆସି ଭାରି ଖୁସି ଲାଗୁଚି ।

ମାଷ୍ଟରଙ୍କର ଦେଢବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ସେଇ ମୋର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସାଙ୍ଗ ହୋଇଛି । ତା'ର ପାଟି ଓ ତା'ର ଚପଳତାରେ ସେ ସାରା ଘରକୁ ଆନନ୍ଦରେ ଭରାଇ ରଖିଛି । ଖାଇବାବେଳେ ତା'ର ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଅଜଟ, ଠିକ୍ ଆମ ଦେଶର ପିଲାଙ୍କ ପରି । ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖିବସିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ'ଠାରୁ କଲମ ନେଇ ଲେଖିବାକୁ ଅଜଟ କରିବ । ମୁଁ ବହି ପଢି ବସିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ' କୋଡ଼ରେ ବସି ବହି ପଢ଼ିବ । ମୋ'ର ଚିଠି ଆସିଲେ ଆଗ ସିଏ ଚିଠି ଖୋଲି ଦେଖିବ । ରେଡ଼ିଓରେ କୌଣସି ଗୀତ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରକେ ଆପଣା ମନକୁ ସେ ଘରସାରା ଚକା ଭଉଁରି ବୁଲି ଆସିବ । ଦଶବର୍ଷ ତଳେ କାବୁଲୀକୁ ନେଇ ମୁଁ ଏହିପରି ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲି । ମୋ'ର ଠିକ୍ ମନେ ଅଛି, ସେ ମୋ'ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଅଜଟ ଲଗାଉଥିଲା । ମୁଁ ଗ୍ରାମଫୋନ୍ ବଜାଇ ବସିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଚିତ୍କାର କରି ଘରସାରା ଚକାଭଉଁରୀ ଖେଳୁଥିଲା । ଦଶବର୍ଷପରେ ଜର୍ମାନୀର ଏଇ ପିଲାସାଙ୍ଗଟିର ଅଜଟ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରୁକରୁ ମୋ'ର କାବୁଲୀର ପିଲାଦିନ ଭାରି ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଛି । କାବୁଲୀକୁ ଭଲପାଇ ସେଇଦିନୁ ମୁଁ ଯେପରି ସବୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା ଶିଖିଛି ତାକୁଇ ଜାଣି, ସଂସାରର ସବୁ ପିଲାଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେପରି ନିଜର କରି ନେଇ ପାରୁଛି । ଏଇ ପିଲାଙ୍କୁ ଆପଣାର କରି ମୁଁ କେତେ ଦେଶର କେତେ ପରିବାରଙ୍କୁ ଅତି ସହଜରେ ଆପଣାର କରି ନେଇ ପାରୁଛି । ଆଉ ତିନିଦିନ ଗଲେ ଏଠୁ ବିଦାୟ ନେଇ ମୁଁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଚାଲିଯିବି । କିନ୍ତୁ ଏଠିକାର ମୋର ଶିଶୁ ସାଙ୍ଗଟି ଏଇ ଗାଆଁ ସହିତ ମୋତେ ଚିରଦିନ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବ, ମତେ ସବୁଦିନ ସଂସାର ପାଖରେ ଧାରୁଆ କରି ରଖିଥିବ ।

ଏହାପରେ ଜର୍ମାନୀର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଆଁରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ସହିତ ମୁଁ ଆଠନଅଦିନ କଟାଇବି । ତା'ପରେ ଜର୍ମାନୀ ଦେଶ ଛାଡ଼ିବି । ଯେତେ ନୂଆ ଯାଗାକୁ ଯିବି, ସବୁଠୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚିଠି ଦେଉଥିବି । ତୁମେ ଯଦି ମୋ'ଚିଠି ପାଇଲା ମାତ୍ରକେ ଉତ୍ତର ଲେଖିଥିବ, ତେବେ ହୁଏତ ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ତୁମ ଚିଠି ପାଇପାରିବି ଓ ଘରର ସମସ୍ତ ଖବର ଜାଣିପାରିବି । ଘରୁ ଯେପରି ଅନେକ ମାସ ହେଲା ଚିଠି ନ ପାଇଥିଲି ପରି ମନେ ହେଉଛି ।

ଏଣଠି ପାଇଲାପରେ ତୁମେ ସବୁ ଚିଠି ଡେନମାର୍କ ଠିକଣାରେ ଦେବ । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପହିଲାରେ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ସବୁ ଚିଠି ପାଇପାରିବି । ଜର୍ମାନୀକୁ ଆସି ଏତେ ବୁଲିବା ଦ୍ୱାରା ଟିକେ ଝଡ଼ି ଯାଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଚି । କିନ୍ତୁ ଆଉ କେତେଦିନ ଗଲେ ପୁଣି ଡେନମାର୍କ ଫେରିଯିବି । ଦୁଧ, ଲହୁଣୀ ଖାଇ ମୋଟା ହୋଇଯିବାକୁ ହୁଏତ ପନ୍ଦରଟା ଦିନ ଲାଗିବନାହିଁ ।

କାବୁଲି, କାଳିଆ ଆଉ ଜୁ ବୁଲିଙ୍କର ଖବର ଲେଖିବ । ସେମାନଙ୍କର ଖବର ମୋର ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଦରକାର । ଘର କହିଲେ ମୁଁ ଆଗ ଘରର ପିଲାଙ୍କ କଥା ଭାବେ । ସେମାନେ ଆମଠାରୁ ବେଶି ପାଠ ନପଢ଼ନ୍ତୁ ବା ବେଶି ପଇସା ନକମାନ୍ତୁ ପଛକେ, ଆମଠାରୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ଭଲ ମଣିଷ ହୁଅନ୍ତୁ, ସଂସାରକୁ ଅଧିକ ନିଖୁର ଭାବେ ଜାଣନ୍ତୁ, ଏଇଆ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଚି । ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରୁ ଫେରୁ ଆଉରି ଦେଢ଼ ବରଷ । ସେତେ-ବେଳକୁ ହୁଏତ ସେମାନେ କେତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଥିବେ, ହୁଏତ ମୋ' ସହିତ କରିଥିବା ଦୁଷ୍ଟାମି ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ମନେ ନଥିବ ।

ବୋଉର ଦାନ୍ତମୂଳବିନ୍ଧା ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି କି ନାହିଁ । ଇଉରୋପରେ ଦାନ୍ତରୋଗ ଏକ ସାଧାରଣ କଥା । ପାଞ୍ଚଛଅ ବରଷରୁ ଏଠି ସମସ୍ତଙ୍କର ଦାନ୍ତ-ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ପଇସା ଗଣିବା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଇଉରୋପରେ ଆଜି ଶହେ ଶହେ ଡାକ୍ତର, ରୋଗ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ପ୍ରବଳ, କେବଳ ଔଷଧ ଖୁଆଇ ମଣିଷର ଦେହକୁ ସୁସ୍ଥ କରି ଏଠାରେ ରଖାଯାଇଚି । କେବଳ ଔଷଧ ଓ ଡାକ୍ତର ବେଶି ହେଲେ ମଣିଷର ଦେହ, ମନ ଓ ଜୀବନ ସୁସ୍ଥ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଇଉରୋପର ଆଧୁନିକ ସମାଜ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ଦେଉଚି । ଆମେ କୋଠା ଘରର ବଡଲୋକ ନହେଉ ପଛକେ, ଡାକ୍ତରକୁ ଶହେ, ହଜାର ଗଣିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆମର ନହେଉ ପଛକେ, ଆମ ମନ ଓ ଦେହ ସୁସ୍ଥ ଓ ସୁନ୍ଦର ରହିଥାଉ । ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

ମେଆର୍କସ୍‌ଲେଭାର୍ଜ୍‌ଷ୍ଟେନ୍
ସୁଚରିତ୍ର,   ତା ୧୭।୮।୫୨

ପୁଣି ଆଜ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଯାଗାରୁ ଚିଠି । ଜର୍ମାନୀରୁ ତୁମ ପାଖକୁ ଏ ମୋର ଚତୁର୍ଥ ଚିଠି । ତୁମେ ମୋର ସବୁଯାକ ଚିଠି ଠିକ୍‌ଭାବରେ ପାଉଛ କି ନାହିଁ ଜାଣିବା ମୁସ୍କିଲ । ଏଇ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ତୁମ ପାଖରୁ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇବି ବୋଲି ଭାରି ଆଶା କରିଥିଲି; କିନ୍ତୁ ଯୋଉଁ ଠିକଣା ତୁମ ପାଖକୁ ଦେଇଥିଲି, ସେ ଠିକଣାରେ ଖଣ୍ଡେ ହେଲେ ଚିଠି ପାଇଲିନାହିଁ, ହୁଏତ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଆଶା କରିବା ମୋର ଉଚିତ ନଥିଲି ।

ତୁମର ଗତଚିଠି ମାସକ ତଳେ ପାଇଥିଲି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ତା'ପରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଠାରୁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ବିଦେଶ କରିବାର, ପର ପଇସାରେ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ବାହାନାରେ ଏଠି ଦେଶ ବୁଲିବାର ଏଇ ଅନ୍ଧାର ପାଖଟା ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ମୁଁ ଭାରି ଅନୁଭବ କରୁଛି । ସଂସାରରେ ଆପଣାକୁ ଆଜିକାଲି ଏତେ ଏକାକୀ ମନେ ହେଉଛି କେଜାଣି ? ଏପରିକି ନିଶ୍ଚଳ ମନରେ ଘଡ଼ିଏ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ ।

ହଁ, ଏଇ ପରିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗ ତୁମକୁ କିଛି ଲେଖେ । ଏ ପରିବାର ଡାକ୍ତର-ପରିବାର; ଡାକ୍ତରଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ଶାଶୁ, ଶଶୁର, ଅଠର ବରଷର ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଆଉ ପନ୍ଦର ବରଷର ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ଏଠି ମୋର ସ୍ଥା' ଭିତରେ ଆଠ ଦିନ କଟି ଗଲାଣି । ପୁଅଝିଅ ଦୁଇଜଣ ଇଂରାଜୀ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କେବଳ ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଭାଷା ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ ବାଗକୁ ଆସିଗଲାଣି; ନୂଆ ଭାଷା ଶିଖିବା ବେଳେ ଯୋଉ ଭୟ ଥାଏ, ସେ ଭୟ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପରିମାଣରେ କଟିଗଲାଣି । ଡେନ୍‌ମାର୍କକୁ ଫେରି ଜର୍ମାନ ଭାଷାରେ ବହି ପଢ଼ିବାର ଅଭ୍ୟାସ ରଖିପାରିଲେ କ୍ରମେ ଏହି ଭାଷାଟି ଆୟତ୍ତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଭାରି ବିଶ୍ୱାସ ଆସୁଛି ।

ପୁଅଝିଅ ଦୁଇଜଣଯାକ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପଢନ୍ତି । ହାଇସ୍କୁଲ ସହରରେ, ଏଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଷୋଳ ସତର ମାଇଲ । ଡାକ୍ତର ନିଜେ ସହରରେ କାମ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ନିଜର ମଟର ଅଛି । ସବୁଦିନେ ସକାଳେ ସହରକୁ ଗଲା-ବେଳେ ଡାକ୍ତର ପୁଅଝିଅଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ମଟରରେ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ସ୍କୁଲ ଶେଷହୁଏ ସାଢ଼େ ଗୋଟାଏବେଳେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କର କାମ ସରିନଥାଏ । ତେଣୁ ପୁଅଝିଅ ଦୁହେଁ ରେଲରେ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି । ରେଲଷ୍ଟେସନରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ଅଢ଼େଇ ମାଇଲ ରାସ୍ତା ଚାଲି ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ହୁଏ । ଘରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ସବୁଦିନ ସାଢ଼େ ତିନିଟା ବାଜିଯାଏ । ଖରାଦିନେ ଅବଶ୍ୟ ଏ ବାଟଚଲା କିଛି ବାଧେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଶୀତଦିନେ ଓ ବରଫ ଭିତରେ ଏତିକି ବାଟ ଆସିବାକୁ ଯୋଉ କଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡୁଥିବ, ତାହା ମୁଁ ବେଶ୍ ଅନୁମାନ କରିପାରୁଚି ।

ଏ ସ୍ଲେଟିଆ ଗାଆଁଟିର ଚାରିପାଖ ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ପର୍ବତ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଝରଣାରେ ସବୁଆଡ଼ ପୂରିଚି । ଘରୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲେ ଜଙ୍ଗଲ । ଆମଦେଶ ପରି ଏ ଦେଶରେ ସାପ ବା ବାଘଭାଲୁଙ୍କର ଭୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏକୁଟିଆ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ମନଇଚ୍ଛା ବୁଲିହେବ, ଅବାଟରେ ପର୍ବତ ଚଢ଼ିହେବ । ସକାଳ ପାଞ୍ଚଟା ବେଳୁ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଏଇ ଜଙ୍ଗଲ-ବୁଲା ମୋର ଗତ ପଡ଼ିଯାଇଚି । ପର୍ବତ ମଝିରେ ଢାଲୁ ଉପତ୍ୟକା । ଏଇଁ ଉପତ୍ୟକାରେ ଜନବସତି ଆଉ ଚାଷଜମି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଷୀର ଫସଲ ଅମଳ ସମୟ । ସକାଳୁ ସଞ୍ଜଯାଏ ଫସଲ କଟା, ଫସଲ ଗଦା ଚାଲିଚି । ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଚାଷ ଜମିରେ । ଏଇ ଖରାମାସ କେତୋଟା ସମସ୍ତେ ମିଶି କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ନକଲେ ଶୀତ ଛ'ମାସ ଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ ଯୋଗାଡ଼ କରି ରଖିବା ଅସମ୍ଭବ ।

କିନ୍ତୁ ଜର୍ମାନୀ ଛାଡ଼ିବାର ବେଳ ହୋଇ ଆସିଲା । କାଲି ସକାଳୁ ଏ ଘର ଛାଡ଼ି ମତେ ରେଲ ଧରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଘଣ୍ଟା ରେଲରେ ବସିବା ପରେ ପଅର ଦିନ ସକାଳେ ମୁଁ ଫ୍ରାନସ୍‌ର ରାଜଧାନୀ ପ୍ୟାରିସରେ ପହଞ୍ଚିବି । ସେଠି କୋଉଠି ରହିବି, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ୍ କରିନାହିଁ । ସେ ବଡ଼ ସହରରେ

ମୋର କାହାରି ସହିତ ଚିହ୍ନାପରିଚୟ ନାହିଁ । ତଥାପି ଦେଖାଯାଉ, କଣ ହେଉଚି । ଆଗ ଯାଇ ସେଠି ପହଞ୍ଚେ । ଗୋଟାଏ କିଛି ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଯିବ । ଗୋଟାଏ ବାଟ ନିଶ୍ଚୟ ଦିଶିଯିବ । ଏମିତି କେତେ ଯାଗାରେ ଅଚିହ୍ନା ଅଜଣା ଲୋକଙ୍କ ପାଖରୁ କେତେ ସ୍ନେହ, କେତେ ଆଦର ପାଇ ଆସିଲି । ତେଣୁ ପୃଥିବୀର ଆଉ କୌଣସି କଥାକୁ ଅଜଣା ବା ଅଚିହ୍ନା ବୋଲି କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ । ଆପେ ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ଆପଣାକୁ ପାଣି ଚଢ଼େଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ଆଦର କରି ଘରକୁ ଡ଼ାକି ନେଇଯିବାର ଲୋକ ଏଇ ମଣିଷର ସଂସାରରେ କଦାପି ଅଭାବ ହେବନାହିଁ । କାହିଁ ଗ୍ରେଟିଆ ଗାଆଁ ବାଗଲପୁର, ଆଉ କାହିଁ ଦୂର ଡେନମାର୍କ, ଆଉ ଜର୍ମାନୀ ବା ଫିନଲଣ୍ଡର ମଣିଷ ! ଭାଷା, ସ୍ୱଭାବ ଓ ଚଳନ ଦୁଇଯାଗା ଭିତରେ କେତେ ତଫାତ୍ । କିନ୍ତୁ ବରଷକ ଭିତରେ ମୁଁ ଏଠି ଯେ ଶହେଯାଏ ପରିବାରକୁ ଆପଣାର କରିପାରିଲି, ଆପଣାଲାଗି ସବୁରି ଘରେ ଥାନ ଯୋଗାଡ଼ କରିପାରିଲି, ଏହାହିଁ ମୋର ଭାବନାରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗୌରବର କଥା । ଲକ୍ଷଟଙ୍କାର ମୁଣାନେଇ ସହରର ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଟେଲରେ ଏ ବରଷଟା କଟାଇଲେ ମୁଁ ଯୋଉ ଅଭାଗ୍ୟକୁ ସେଇ ଅଭାଗ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ! ତମ୍ବା ପଇସାକୁ ଯିଏ ଯେତିକି ମୋହରେ ଆପଣାର ପରମ ସମ୍ପଦ କରି ଆବୋରି ରହିଥିବ, ସ୍ନେହ ଆଉ ଆଦରର ପରଶମଣିଠାରୁ ତା'ର ଜୀବନ ସେତିକି ଦୂରରେ ରହିଥିବ । ଯେତେ ଜମାକରି ବଡ଼ ହେବାକୁ, ସୁଖ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଜୀବନଟା କେବଳ ଲୁହା ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିବ ।

ତା'ପରେ ଯେତେ ନୂଆ ଯାଗାକୁ ଯାଉଥିବ, ନିଶ୍ଚୟ ଚିଠି ଦେଉଥିବ । ମୋ'ର ଭ୍ରମଣଯୋଜନାରୁ ଆଉ ପନ୍ଦର ଦିନ ବାକି ଅଛି । ଆହୁରି ଚାରି ପାଞ୍ଚଟା ଯାଗା ଦେଖିବାକୁ ବାକି ଅଛି । ସେପ୍‌ଟେମ୍ବର ମାସ ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହ ବେଳକୁ ମୁଁ ପୁଣି ଯାଇ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିବି, ମୋର ପୁରୁଣା କୋଠରିଟିରେ ପୁଣି ନୂଆ କୋଳାହଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ । ଏଥରଠାରୁ ତୁମେ ମୋର ସେଇ ପୁରୁଣା ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେବ । ଡ଼େନମାର୍କକୁ ଫେରି ଯେପରି ତୁମଠାରୁ ଚିଠି ଖଣ୍ଡେଖଣ୍ଡେ ପାଇବି, ଅନେକ ଘର ଖବର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିବ ।

ମାସେ ହେଲା କାହାରଠାରୁ କୌଣସି ଖବର ପାଇନାହିଁ, ତାହା ଭାବିଲାବେଳକୁ ଯେତିକ ରାଗ ହେଉଛି, ସେତିକ ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ହେଉଛି । ତୁମେ ଯେତିକ ଖୁସିରେ ସେଠି ମତେ ମନେ ପକାଇବ, ଯେତିକ ଖୁସିରେ ନିୟମିତ ମୋ' ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେବ,ସେତିକ ଖୁସିରେ ମୁଁ ଆପଣାର କାମ ହାସଲ କରିପାରିବି । ଆଜି ଏତିକରେ ଚିଠିଲେଖା ଶେଷ କରୁଛି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ରବି

ପାରିସ୍

ଭଉଜଉ, ତା ୨୧ । ୮ । ୫୨

ଜର୍ମାନୀ ଛାଡ଼ି ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଜଧାନୀ ପାରିସ୍ ସହରରେ ମୋର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଜର୍ମାନୀର ସେଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗାଆଁଟି, ଆଉ ବିଳାସ ଓ ବିନୋଦନରେ ଭରି ରହିଥିବା ଏଇ ସହର;ଉଭୟର ଭିତରେ ଆକାଶପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ । ଜୀବନରେ କୋଉଟା ଯେ ବେଶୀ ମୂଲ୍ୟବାନ, ତା'କହିବା କଷ୍ଟକର ।

ଏଠି ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ଅଛି, ଦିନକୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା କରି ଭଡ଼ା । ତା'ଛଡ଼ା ଖାଇବା, ବୁଲିବା, ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ିବା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ପଇସାଥିଲେ ଏଠି ମଣିଷର ଚିନ୍ତାନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭାବିଚିନ୍ତି ମୁଁ ଏଠି ପାଞ୍ଚଦିନ ରହିବି ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଛି । ତେଣୁ ଏଇ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ଯେତେ ବେଶି ଦେଖିବା ସମ୍ଭବ, ତାହା ଦେଖି ନେଉଛି । ସକାଳୁ ରାତି ବାରଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି ବୁଲି ଦେଖି ସମୟ କଟିଯାଉଛି । ଭାବିଚିନ୍ତି ଭଲ କରି ଆପଣାର କାହା ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବା ଅସମ୍ଭବ । ସଭ୍ୟତାର ରୋଗ ଏଇଟି, ଆପଣାର ଜୀବନକୁ ସୁଖମୟ କରିବାକୁ ମଣିଷ ଯେତେ ସାମଗ୍ରୀ ଗଦା ଉପରେ ଗଦା କରି ରଖେ, ସେଇ ଗଦାକରିବାର ପାଗଳାମୀ ତାର ସବୁ ଶାନ୍ତି ହରଣ କରିନିଏ । ମଣିଷ ଭଲକରି ବଞ୍ଚିବାଲାଗି କେତେ କ'ଣ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଉଦ୍ଭାବନ କରି ଚାଲିଛି, କିନ୍ତୁ ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି କାହିଁ ? ଚବିଶିଘଣ୍ଟା ଯେପରି ପଇସା ଅର୍ଜନ କରିବାଲାଗି କାମ ଖଟିବା ଏଠି ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ସାର ହୋଇଛି ।

ଇଉରୋପୀୟ ସଂସ୍କୃତିର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନ ପାରିସ୍ । ଇଉରୋପର କଳା, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଗନ୍ତାଘର । ଅନେକ ପୁରୁଣା କୋଠା, ଗୀର୍ଜା ଓ ଯାଦୁଘରରେ ସହର ପୂରିଛି । ତା'ଛଡ଼ା ନାନା ବିନୋଦନ, ଫେଶନ୍ ଅଭ ଆମୋଦର ହିସାବ ଏଠି କରି ହେବନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ, ପାରିସ୍ ସହରରେ ବିଦେଶୀ ଦେଖଣାହାରୀଙ୍କର ଭିଡ଼ ଲାଗିଛି । ୟୁରୋପର ପ୍ରାୟ ସବୁ ଦେଶର ମଣିଷଙ୍କୁ ଏଠି ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଅନେକ ଭାରତୀୟଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱା'ଭିତରେ ଦେଖାହୋଇଛି । ଶାଢ଼ୀପିନ୍ଧା କେତେ ବାଳିକାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ଦେଖିଛି । ଧଳା, କଳା, ହଳଦିଆ, ସବୁପ୍ରକାର ମଣିଷରେ ପ୍ୟାରିସ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖେଚୁଡ଼ି ପରି ହୋଇଯାଇଛି ।

ଯୁଦ୍ଧପରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ହତଶ୍ରୀ ହୋଇଯାଇଛି । ଫ୍ରାନ୍ସର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ବଡ଼ ଖରାପ । ରାଜନୈତିକ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ତଦ୍ରୂପର । ଟିଉନିସିଆ ଆଉ ଇଣ୍ଡୋଚୀନରେ ଲୋକେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାପରେ ଫ୍ରାନ୍ସର ମୁଣ୍ଡ-ବ୍ୟଥା ଆହୁରି ବଢିଯାଇଛି । ପାରିସ୍‌ର ଏହି ବିଳାସ ବ୍ୟସନ, ପଛରେ ଫ୍ରାନ୍ସର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଆଦୌ କଷ୍ଟ ହେବନାହିଁ । ହୋଟେଲରେ ଖାଇବାବେଳେ, ରାସ୍ତାରେ ଗଲାବେଳେ ମୁଁ ଏଠିକା ମଣିଷଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଛି, ସବୁରି ଭିତରେ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ହତାଶତା ଆବୋରି ରହିଛି । ଆପଣା ସମୟକୁ ଟିକିଏ ଖୁସିରେ କଟାଇବ ବୋଲି ସିଏ ଦୋକାନରେ ବସି ମଦ ପିଉଛି, ରାତି ଉଜାଗର ରହି ନାଚ ଦେଖୁଛି, ଥିଏଟର, ସିନେମା ଦେଖି ବୟସ ସାରୁଛି, ତାମୁହଁରୁ କିଏ ଯେପରି ସବୁ ଆନନ୍ଦ ଅପସରାଇ ନେଇଛି, ଏ ବ୍ୟସନ କରିବାକୁ ହେଲେ ପଇସା ଦରକାର, ପକେଟରେ ଏଣେ ପଇସା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସବୁବେଳେ ବଞ୍ଚିବାର ସଂଗ୍ରାମରେ ହାରିଯିବାର ପ୍ରମାଦ ଏଠିକା ମଣିଷକୁ ଚବିଶିଘଣ୍ଟା ଘାରି ରଖିଛି । ମଣିଷ ମୁହଁରୁ ସବୁ ହସ, ସବୁ ଆନନ୍ଦ ମରି ଯାଇଛି । ଏଇ ବିଳାସପୁରୀରେ ବୁଲୁବୁଲୁ ମୁଁ ଆମ ଦେଶ କଥା ଭାବୁଛି । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଛି । ବିଳାସ, ପଇସା ଓ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଗଦା ଜମାକରି ସୁଖଶାନ୍ତି ପାଇବାର ଏ ପାଗଳାମି ଯେପରି ମୋ' ଦେଶକୁ ନଘାରୁ । ଯାହାର ଲଙ୍ଗଳ, ବଳଦ ଅଛି, ପେଟ ପୂରିବା ଭଳି ଜମି ଅଛି, ପୁରୁଣାକୁ ନୂଆ କରିନେଇ

ଜୀବଦେବାଙ୍କୁ ଯାହା ଘରେ ପିଲା ଅଛନ୍ତି, ତା'ର ସୁଖ ମୋ' ଆଖିରେ ସବୁ-
ଠାରୁ ବଡ ସୁଖ । ତା'ର ଏ ମୂଲ୍ୟ ଖଟି ଆପଣା ଭିତରର ମଣିଷକୁ ଲୁଚାଇ
ଦେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ତୁମ ଚିଠିରୁ ଏଥରକ ସମସ୍ତଙ୍କର ସବୁଖବର ପାଇବି, ବୋଲି ଆଶା କରୁଛି । ଆଉ ସମସ୍ତେ, ମୋର ମନେ ହେଉଛି, ଧର୍ମଘଟ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁଦିନ ଧର୍ମଘଟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିବ, ସେଦିନ କୋଉଠି କିଏ କାଉ ପୋଷ୍ଟାଫିସରେ ଯେ ମୁଁ ଆଶ୍ରୟ ନେବି, ତାହା ମୁଁ ଭାବି ପାରୁନାହିଁ । ଚିଠିରେ ମାରିଥିବା ଡାକଟିକେଟ ସବୁ ସାବଧାନରେ ରଖିଥିବ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଜିକାଲି ବିଦେଶୀମୁଦ୍ରା ଓ ଡାକଟିକେଟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଏବେ ବୟସରେ ବୁଢା ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ପିଲା ହେବାର ଖିଆଲ ବଢିଚାଲିଛି ।

ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ପଠାଉଛି । ତୁମେ ମୋର ନମସ୍କାର ନେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

ଆମ୍‌ଷ୍ଟରଡାମ୍

ଭାଉଜ, ତା ୨୮ । ୮ । ୫୨

ଗତ ସପ୍ତାହରେ ପାରିସ୍‌ରୁ ଯେଉଁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲି ପାଇ ସାରିବଣି । ପାରିସ୍ ଛାଡିବା ଆଜକୁ ଛଅଦିନ ହୋଇଗଲା । ଏହି ଛଅ ଦିନଯାକ ହଲାଣ୍ଡ୍‌ର ବିଭିନ୍ନ ଯାଗାରେ କଟିଛି । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଦେଶ ହଲାଣ୍ଡ । ଠିକ୍ ଡେନମାର୍କ ପରି ଦୁଧ, ଅଣ୍ଡା ଆଉ ଲହୁଣୀର ଦେଶ । ଆୟତନରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ପାଞ୍ଚଭାଗରୁ ଭାଗେ ବି ହେବନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣାର ପରିଶ୍ରମ ବଳରେ ଏ ଦେଶର ଲୋକେ ପ୍ରକୃତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମକରି ଆପଣା ଦେଶକୁ ସୁଖସମ୍ପଦଭରା କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଏ ଦେଶର ପ୍ରାୟ ଅଧେ ଅଞ୍ଚଳ ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ଆହୁରି ତଳେ,

ସମୁଦ୍ର କୂଳେ କୂଳେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି, ପାଣିକୁ ପମ୍ପ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାହାର କରି ଏମାନେ ଚମତ୍କାର କୃଷି ଆଉ ଚାରଣଭୂମି ତିଆରି କରିଚନ୍ତି । ଦେଶରେ ଯୁଆଡ଼େ ଯିବ ଖାଲି ନାଳ ଆଉ *Wind Mill*, ଆଉ ଚାରଣଭୂମିରେ ଶହ ଶହରେ ଗୋରୁ । ହଲଣ୍ଡରେ ଅନେକ ବଡ଼ କାରଖାନା ମଧ୍ୟ ଅଛି । କୃଷୀ ପରିବାର ସବୁ ସାଧାରଣତଃ ନାଳକୂଳରେ । ଫସଲ ଅମଳ ପରେ ଡ଼ଙ୍ଗାରେ କୃଷୀମାନେ ପାଳ ଓ କୁଟା ଘରକୁ ବୋହିଁଇ କରି ଆଣନ୍ତି ।

ଡେନମାର୍କ ପରି ଏଦେଶରେ ହଜାର ହଜାର ସାଇକେଲ । ରାସ୍ତା ମଧ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର । କାଲି ଏକୁଟିଆ ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି କେତେ ଜ୍ଞାତ ଅଜ୍ଞାତ ସହର ଓ ଗାଆଁ ଗଣ୍ଡା ଯେ ବୁଲି ଆସିଚି ତା'ର ଠିକଣା ନାହିଁ । ସମୁଦ୍ରକୂଳକୁ ମଧ୍ୟ ସାଇକେଲ କରି ଯାଇଚି । ଠିକ୍ ପୁରୀ କୋଣାର୍କର ସମୁଦ୍ରଗର୍ଜନ ପରି ମାଳମାଳ ଢେଉର ଗର୍ଜନ । ତା' ତୁଳନାରେ ଡେନମାର୍କ ଆଉ ଫିନଲଣ୍ଡର ଉପକୂଳରେ ଢେଉ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ।

ହଲଣ୍ଡକୁ ଆସିବାର ମୋର ଏକ ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଶାନ୍ତି-ନିକେତନରେ ଦର୍ଶନ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ଜଣେ ଇଉରୋପୀୟ ଦାର୍ଶନିକଙ୍କର ଦର୍ଶନ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଏକ ନିବନ୍ଧ ଲେଖିଥିଲି । ସେ ୧୯୦୮ ମସିହା କଥା । ଦାର୍ଶନିକଙ୍କ ନାମ ସ୍ପିନୋଜା । ତିନିହେ ବର୍ଷ ତଳେ ସେ ଏଇ ହଲଣ୍ଡରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆପଣାର ଦାର୍ଶନିକ ମତ ଲାଗି ସେ ଚବିଶିବର୍ଷ ବୟସ ବେଳେ ସମାଜରୁ ବହିଷ୍କୃତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ଓ ହଲଣ୍ଡର ଦୁଇଟି ଗାଆଁରେ ଆପଣାର ସମସ୍ତ ଜୀବନ କଟାଇଥିଲେ । କେତେ ଘଣ୍ଟା ଶାରୀରିକ ପରିଶ୍ରମ କରି ଯେ ସତ୍‌କାଞ୍ଚର ଉପାର୍ଜନ କରୁଥିଲେ, ସେଇଥିରେ ଆପଣାର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ସେଇ ଦୁଇଟି ଗାଆଁ ଓ ହଲଣ୍ଡର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସେଇ ଦାର୍ଶନିକଙ୍କର ଜୀବନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ସ୍ମୃତିଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବା ମୋର ହଲଣ୍ଡ ଆସିବାର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ସେ ଯୋଉ ଘରେ ବାସ କରୁଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଚଠି, ବହି, ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଲେଖିବା କଲମଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଖାଇବା ଥାଳୀ ଓ ଗିନିଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ସେଇ ପୁରୁଣାଘରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇରହିଚି । ସେସବୁ ଦେଖିଲାବେଳେ ଯେପରି ମତେ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଦେଖିଲାପରି ଲାଗୁଥିଲା ।

ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଗାଡ଼ି ଧରି ମୋର ଫେରନ୍ତା ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବି । ବାଟରେ ଜର୍ମାନୀର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଦୁଇଦିନ କାଟିବା ପରେ ଡେନମାର୍କର ଗୋଟିଏ ସହରରେ କେତେଦିନ ଏକ ପରିବାରରେ ରହିବି । ସେଇଠି ଆଗ ଚାରିପାଞ୍ଚଦିନ ମନଇଚ୍ଛା ଶୋଇବି ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଛି । ଏଇ ଦୁଇମାସ ହେଲା କେତେ ଶୋଇବା ଯେ ବାକୀ ରହିଛି, ତା'ର କିଛି ହିସାବ କରି ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ଆଗ ବାକୀ ରହିଥିବା ନିଦତକ ଶୋଇ ତା'ପରେ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ଯିବାକୁ ହେବ । ନହେଲେ ଦୁଇମାସର ଚଳନ୍ତି ପରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପଢାପଢି ଆରମ୍ଭ କରି ହେବନାହିଁ । ବିଦେଶରେ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ସରିଆସିବା ପରି ଲାଗୁଛି । ଆରବର୍ଷ ଏଇଦିନକୁ ହୁଏତ ଦେଶକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବି । ତେଣୁ ଏଇ କେତେମାସ ଭିତରେ ଯାହା ଜାଣିବା ବା ଦେଖିବା କଥା ସବୁ ଶେଷ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଆମ୍‌ଷ୍ଟରଡ଼ାମ୍ ସହରଟି ଭାରି ସୁନ୍ଦର । ସହରଯାକ ନାଳରେ ଭରିଛି । ଡ଼ଙ୍ଗା ଚଢି ସାରା ସହର ବୁଲିବାର ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ହଲାଣ୍ଡ ଦେଶର ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ କଥା ହେଉଛି ଏଦେଶର ଲୋକେ ଫୁଲକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ସବୁ ସହରରେ ଫୁଲର ବଡ଼ ବଡ଼ ହାଟ ରହିଛି । ଗାଆଁର ଚାଷୀ ଅନେକ ସମୟରେ କେବଳ ଫୁଲ ଚାଷ କରି ପେଟ ପୋଷେ । ମାଣ ମାଣ ଜମି କେତେ ଫୁଲରେ ଭରିଛି । କାଲି ସାଇକେଲରେ ବୁଲିଲାବେଳେ ଏଇ କଥା ଦେଖି ଆସିଛି । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାଧୀନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜଉ,

ତା ୭ । ୯ । ୫୨

ଦୁଇମାସ ପାଟଳୋମି ସାରି ପ'ରିଦିନ ଏଠାରେ ଆସି ପହଂଚିଲି, ମୋର ସେଇ ଛୋଟିଆ ପୁରୁଣା କୋଠରିଟିରେ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଲିମନର ଚଞ୍ଚଳତା

ଯାଇନାହିଁ । ଗଲା ଦୁଇମାସ ଭିତରେ ଯେତେ ଘରେ ବସା ବାନ୍ଧିଚି, ଯେତେ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ପାଇଚି, ସମସ୍ତେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ମୋ' ମନକୁ ଅଧିକାର କରି ବସିଚନ୍ତି । ନାଟକ ଦେଖିଲା ପରି ମୁଁ କେବଳ ଜଣକ ପରେ ଜଣକୁ ଦେଖି ଚାଲିଚି । ସଂସାରରେ ଯେ ଏତେ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଏତେ ଆଦର ଭରି ରହିଚି, ସଂସାର ବୁଲି ମୁଁ ଦିନକୁ ଦିନ ତାର ଅଧିକ ପ୍ରମାଣ ପାଉଚି । ଏଇ ସ୍ନେହ, ଏଇ ଆଦର ମୋର ବୁଢ଼ା ମନଟାକୁ ମଧ୍ୟ ପିଲାର ମନ ପରି ସରସ କରି ରଖିଚି ।

ତୁମ ଚିଠିରୁ ଘରର ସବୁଖବର ମିଳିଲା, ଏଇ କେତେଦିନ କାହାରିଠାରୁ କୌଣସି ଚିଠି ନପାଇ ମନେ ମନେ ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲି ନିଶ୍ଚୟ ତେଣେ କିଛି ଅମଙ୍ଗଳ କଥା ଘଟିଚି । ଅର୍ଥାତ୍ ନିଶ୍ଚୟ ରୋଗ ଆଉ ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଦାଉରେ ସମସ୍ତେ ଏଣେ ବିଦେଶରେ ଜଣେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ପଦେ ଶୁଣିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଚି ବୋଲି ଭୁଲି ଯାଇଚନ୍ତି । ମୋ'ର ଆଶଙ୍କା ସତ ହେଲା । ତୁମ ଚିଠିର ଉତ୍ତର କିପରି ଦେଇ ତୁମକୁ ଓ ଘରର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଖୁସି କରିପାରିବି ତାହା ମୋ' ବୁଦ୍ଧିରେ ଜୁଟୁ ନାହିଁ । ଦୂର ବିଦେଶ କଥା ଛାଡ଼ିଦିଅ, ପାଖରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମର କଡ଼ାକର କାମରେ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ମନବୋଧ ହେଲା ପରି କିଛି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେତିକ ଘର ତରଫରୁ ଘରର ଦୁଃଖ ଖବର ଗୁଡ଼ାକ ଝୁରୁଚି, ଆପଣାର ଅଯୋଗ୍ୟତା ଆଉ ଅପାରଗତା ମତେ ସେତିକ ଦଗ୍ଧ କରି ପକାଉଚି ।

ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ଗାଆଁକୁ ବତିପାଣି ଆସିଲା ନାହିଁ । ପ୍ରମାଦଗଣି ଗାଆଁର ପାଠୁଆ ଓ ଥିଲାବାଲାମାନେ ଏବର୍ଷ ଗାଆଁକୁ ନଆସିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଚନ୍ତି ବୋଲି ଲେଖିଚ; କିନ୍ତୁ ଗାଆଁରୁ ବାହାରକୁ ଯିବାଲାଗି ଯୋଉମାନଙ୍କର ସମ୍ବଳ ନାହିଁ, ଯୋଉମାନେ ସୁଖରେ ଦୁଃଖରେ ସେଇ ଗାଆଁରେ ଆପଣା ଭାଗ୍ୟ ଆଦରି ପଡ଼ିଚନ୍ତି, ମୁଁ ସେଇମାନଙ୍କ କଥା ଭାବୁଚି । ଗାଆଁଟା ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କାହାର, ସେ କଥା ବିଚାର କରିବା ଆଦୌ ସହଜ ନୁହେଁ । ଗାଆଁ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ ଏକାଠି ବସି

ଗାଆଁଟାକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବାର ବିଷ୍କାର କରୁଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଗାଆଁରେ କେତେମୋଣ ଜମି ଛଡ଼ା ଯୋଉମାନେ ଗାଆଁର କୌଣସି କଥାକୁ ଆପଣାର ବୋଲି ଦେଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନେ କିପରି ଗାଆଁର ଭଲ ସକାଶେ ଏକାଠି ହୋଇ ପାରିବେ ?

ୟୁରୋପରେ ଆମ ଦେଶପରି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନାହିଁ, ରୋଗ ନାହିଁ, ଅପାଠୁଆ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଠି ମଧ୍ୟ ଅମଣିଷର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ଯୁଦ୍ଧ ଆଉ ସଙ୍କଟର ଦିନ ନିତ ପାଖେଇ ଆସୁଚି । ସ୍ୱାର୍ଥପର ମଣିଷର ଭୟ ମଣିଷ ଭିତରେ ସ୍ନେହମମତାକୁ ଯେପରି ଦିନକୁ ଦିନ ସମୂଳେ ଖାଇ ଧ୍ୱଂସ କରି ଚାଲିଚି ।

ଘରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଦେବ । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଏଥରକ ଚିଠି ଦେବାରେ ଡେରି କରିବ ନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୨୨ । ୯ । ୫୨

ଭାଉଜଉ,

ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ବି ହୋଇନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଏଇ ଅଧଘଣ୍ଟାକ ଭିତରେ ଯେପରି ମୁଁ ସବୁ ସାଗର, ସବୁ ଦେଶ ଡେଇଁ ତୁମମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଆଉ ସାନ୍ତ୍ୱନା ନେଇ ପୁଣି ଫେରି ଆସିଲିଣି । ସଂସାରରେ ଆମେ କେତେ ଧନ୍ଦାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଚୁ, କେତେ କ'ଣ ପାଇବାର ଓ ହେବାର ଲାଳସାରେ ଆମେ ଚବିଶଘଣ୍ଟା ଆପଣାକୁ ବିସ୍ମୃତ କରି ରଖିଚୁ ! କେତେ ନାଁ କରିବାର ପ୍ରୟାସରେ ପାଠ ପରେ ପାଠ, ପରୀକ୍ଷା ପରେ ପରୀକ୍ଷା ହଜମ କରି ଚାଲିଚୁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ପାଠ, ସବୁ ପରୀକ୍ଷାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତଥାପି ମୁଁ କହିବି, ଏଇଟା ଜୀବନରେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟଜଣେ

ଆଶ୍ରୟ ଲୋଡ଼ିଲାବେଳେ ତାକୁ ଯିଏ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ପାରିଲା, ମନଦୁଃଖ ବେଳେ ମନଜାଣି ଯିଏ ମନର କଥା କହିପାରିଲା, ସଂସାରର ଏକୁଟିଆ ବାଟରେ ଆପଣାକୁ ଏକୁଟିଆ ଲାଗିବାବେଳେ ଯିଏ ସେଇ ଏକୁଟିଆ ମଣିଷ ଲାଗି ଟିକିଏ ଭାବି ପାରିଲା, ଟିକିଏ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିପାରିଲା, ମୁଁ କହିବି ସେଇ ଜୀବନକୁ ଚିହ୍ନିଛି, ସେଇ ମଣିଷଙ୍କୁ ଆଉ ଭଗବାନଙ୍କୁ ସତ୍ୟ କରି ପାଇପାରିଛି ।

ବୟସରେ ଜ୍ଞାନରେ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଏଇ ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ ହୋଇଯାଉଛି । ସବୁ ମଣିଷର ଭିତରଟା ଭାରି ଦୁର୍ବଳ । ବାହାରେ ଯେତେ ଆଣ୍ଠି ଦେଖାଉ ପଛକେ, ଟଙ୍କା ପଇସା ଆଉ ପାଠର ବାହାଦୁରି ଦେଖାଉ ପଛକେ, ଆପଣା ଭିତରେ ସେ ଯେପରି ଏତେ ଟିକିଏ ସ୍ନେହ, ଏତେ ଟିକିଏ ଆଶ୍ରୟ ଆଉ ନିର୍ଭର ପାଇବ ବୋଲି ଦୁଆରେ ଦୁଆରେ ବୁଲୁଥାଏ । ମଣିଷକୁ ଅତି ଆପଣାର କରି ଧରି ରଖିବ ବୋଲି ସେ ଯେପରି ହାହାକାର କରି ବୁଲେ । ମଣିଷର ଏଇ ନରମ ପାଖକୁ ଯିଏ ଚିହ୍ନିଛି, ଯିଏ ଜନମୀ ପରି ସବୁ ଦୁଃଖ ସବୁ ଦମନ ବେଳେ ମଣିଷକୁ ଆପଣା ଶିଶୁ ବୋଲି କୋଳକୁ ଟାଣି ନେଉଛି, ତାକୁଇ ମୁଁ ମଣିଷ ଭିତରେ ଦେବତା ବୋଲି କହିବି । ତା'ର ପାଖରେ ମୁଁ ମୋର ସବୁ ସମର୍ପି ଦେବି ।

ସଂସାରରେ ଏଇ ଜିନିଷଟା ଭାରି ଅଭାବ ଆଜି । ଆମେ କ୍ଷମାଦେବା ଶିଖିନାହୁଁ । ଆମେ ନିର୍ମଳ ମନରେ ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜୁଥିବା ଆଉ ଜଣେ ମଣିଷକୁ କୋଳ ପ୍ରସାରି ଦେଇ ପାରିନାହୁଁ । କାରଣ ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ ଓ ସହାନୁଭୂତି ଯେ ଜୀବନରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା ସେକଥା ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଆମର ହୃଦୟଗତ ହୋଇନାହିଁ । ମଣିଷର ଦୁଃଖରେ ସୁବିଧା ଉଠାଇବାର ଓ ଟାହି କରିବାର ମଣିଷ ଆଜି ସଂସାରରେ ଅନେକ ବାହାରିବେ । କେବଳ ପଡ଼ିଲେ ନାନା ଗଞ୍ଜ-ମଣ୍ଡ ଓ ପାଠର ଯୁକ୍ତିକରି ଦୁର୍ବଳକୁ ଦଳି ଚାଲିଯିବାର ଚତୁର ମଣିଷ ଅନେକ ବାହାରିବେ କିନ୍ତୁ ପାପୀ ତାପୀ ଦୁର୍ବଳ ନିରାଶ୍ରୟକୁ ଆପଣା କୋଳକୁ ଟାଣି ନେବାର ମଣିଷ ଆଜି କେତେଜଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ?

ଏତେ ପାଠ ପଢିଲି, ପରର ଏତେ ପଇସା ନେଇ ଦେଶ ଦେଶ ବୁଲିଲି, ତଥାପି ମୋ ଭିତରର ଦୁର୍ବଳ ମଣିଷଟା ଆଜ ମଧ୍ୟ ଏତେ ଟିକିଏ ନିର୍ଭର, ଏତେ ଟିକିଏ ସ୍ନେହ ଲାଗି ଲାଳାୟିତ ହୋଇ ବୁଲୁଛି । ଏଇଠି ମତେ ଆପଣାର ବାପାବୋଉ, ଭାଇ ଭଉଣୀ, ସ୍ନେହୀ ସଜ୍ଜନ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ସେଇମାନେ ଆପଣା ସ୍ନେହ ଦେଇ ମତେ ସଂସାରକୁ ପଠାଇଛନ୍ତି; ବେଳ ଅବେଳରେ ସେଇମାନେ ମତେ ପୁଣି ସହସ୍ର ସ୍ନେହରେ ଆପଣା ମଧ୍ୟକୁ ଟାଣି ନେଇପାରିବେ । ଘରୁ ଖବର ପାଇବାର ଲୋଭରେ ମୁଁ ତୁମ ଚିଠିକୁ ଚାହିଁ ବସେନାହିଁ, ଏଇସ୍ନେହ-ଆଶ୍ରୟ ଉପରେ ମୋର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଆଶା । ସେଥିଲାଗି ହଠାତ୍ କୌଣସି କାରଣରୁ ସିଆଡ଼େ ସମସ୍ତେ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସିଗଲେ ଏଣେ ମତେ ଭାରି ନିରାଶ୍ରୟ ମନେହୁଏ, ଯେପରି ମାଟିରୁ ମୋର ସମସ୍ତ ଚେର ଛିଣ୍ଡିଯାଏ, ଆପଣା ଦୁର୍ବଳତାଟା ମନ ଉପରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ହାସ ହୋଇ ବସି ମତେ ଖାଇ ଗୋଡ଼ାଏ ।

ଗତ ଚିଠି ଲେଖିଲା ବେଳେ ମନର ପ୍ରକୃତି ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ଥିଲା । ଦୁଇ-ମାସଧରି ଯେତେ ଦୁଃଖ, ଯେତେ ଦୁର୍ବଳତା ଜମାକରି ରଖିଥିଲି, ଗୋଟାଏ ଚିଠିର ଅଭିଯୋଗରେ ସେସବୁକୁ କହି ପକାଇବାର ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସାହ ସେତେ-ବେଳେ ମୋତେ ଭାରି ଉତ୍ତପ୍ତ କରି ରଖିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେସବୁକୁ ତୁମେ ଭୁଲିଯିବ । ପୁରୁଣା ସ୍ନେହ ଓ ପୁରୁଣା ଆଶ୍ରୟ ଫେରି ଆସିଲେ ଏଇସବୁ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ବିରକ୍ତି ଓ ବିଷାଦ ଉଭେଇ ଯିବାକୁ କେତେ ବେଳ ?

ଏଠି ବେଶ୍ ବର୍ଷା ପାତ କରିଛି । କାହିଁକି କେଜାଣି, ଦେଶରେ ଥିଲା-ବେଳେ ଏଇ ବରଷାଟା ମତେ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିଲା । ଆମ ଦେଶର ମେଘମାଧୁରୀ ଏଠି କ୍ୱଚିତ୍ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ଜୋର୍ ବର୍ଷାରେ ଜଡ଼ସଡ଼ ହୋଇ କେତେ ଯେ ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ବିଲପ୍ରାନ୍ତରେ ବୁଲୁଛି, ସେକଥା କଣ କହିବି ? ଏଠାରେ ବରଷା ପାତ କଲେହିଁ ମନଟା ଏକାବେଳକେ ଦେଶକୁ, ଘରକୁ ଉଡ଼ିଯାଏ । ମନ ଭିତରଟା ଠିକ୍ ଏଇ ମେଘାଚ୍ଛାଦନପରି ଭାରି ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଯାଏ ।

ଦୁଇବର୍ଷ ସରିଗଲେ, ଆଉ ବରଷକରେ ହୁଏତ ଏଠୁ ଘର ଫେରିବାର ଆୟୋଜନରେ ଲାଗିଯିବି । ଏଠି କେତେ ଘରେ ଆଦର ପାଇଲି । କେତେ ଦୁଆରେ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଲି । ଏଠି ନୂଆ ହୋଇ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ସବୁ ପରିଚୟ, ସବୁ ବନ୍ଧନ ଆପଣା ଦେଶରେ ମୋତେ ବିଚଳିତ କରି ରଖିବ । ସଂସାରରେ ଏଇ ଛାଡ଼ିଯିବାର, ଏଇ ମିଳିବାର ଅଭିନୟଟା ବୋଧେ ସବୁଠାରୁ ରହସ୍ୟମୟ । ପ୍ରକୃତରେ ଟିକିଏ ଗଭୀରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ମଣିଷ ଜାଣିଶୁଣି ଏତେ ଭ୍ରମରେ ପଡ଼େ କାହିଁକି ? ଘରୁ ଦୁଇବର୍ଷ ହେଲା ଆସିଲିଣି, ତା'ବୋଲି କ'ଣ ଘର ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଯାଇଚି ନା ମୁଁ ଘରକୁ ଛାଡ଼ିଯାଇଚି ?

ଏଠି ଯାବତୀୟ ପରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଳେ । କୋବି, ଆଳୁ, ବିଲାତି-ବାଇଗଣ, ଗାଜର ଓ ଆହୁରି ଅନେକ ୟୁରୋପୀୟ ପରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦରଦାମ୍ ମଧ୍ୟ ଶୀତଦିନ ତୁଳନାରେ ବେଶ୍ ଶସ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଶୀତଦିନ ଆସିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ଡେରି ନାହିଁ । ବେଶ୍ ଶୀତ ପଡ଼ିଲାଣି । ଆଉ ମାସକରେ ଗଛରେ ପତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ମୋର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭଲ ଅଛି । ଲଗ୍ ଲଗ୍ ତୁମର ତିନିଖଣ୍ଡ ଚିଠି ପାଇ ମନ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି । ଘର ସହିତ, ତୁମମାନଙ୍କ ସହିତ ଏପରି ଛିଅଟି ଲାଗିଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ ମୋର ଭୟ କ'ଣ ? ସଂସାରରେ ଯୋଉଠିକି ଯିବି, ତୁମମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ମୋତେ ସବୁଠି ସମସ୍ତଙ୍କର ଆପଣାର କରିନେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉନଉ,   ତା ୧୩ । ୧୦ । ୫୬

ଆଜ ସକାଳେ ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ଏଥର ତୁମର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଡେରି ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ସେଥିରେ ବାଧି ନାହିଁ । ଗତ ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ମାଉ ଓ ବସ୍ତୁ ବାବୁଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ପାଇଥିଲି । ସେମାନଙ୍କ ଚିଠିରୁ ଘର ଖବର ବେଶ୍ ଜାଣି ପାରିଥିଲି । ବସ୍ତୁ ବାବୁ ଆମ ଘରକୁ ଯାଇ କିପରି ସ୍ନେହ ଆଦର ପାଇଚନ୍ତି, ତା'ର ଭାରି ପ୍ରଶଂସା କରି ଲେଖିଥିଲେ । ତୁମମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ-ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସେ ବାଗଲପୁରର କାଦୁଅ ପଙ୍କର କଲବଲ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ବୋଲି ଲେଖିଚନ୍ତି । ଯାହା ହେଉ ଏମିତି ପରସ୍ପରକୁ ଭୁଲ ବୁଝି ଆପଣା ମନରେ ସବୁବେଳେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ ରହିବାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଆଉ ହେବନାହିଁ । ଯେଉଁ-ଦିନ ମଣିଷ ତା'ର ନିର୍ମଳ ସ୍ନେହ ମମତାର ପରିଧିକୁ ସାରା ସଂସାର ପରି ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରିଦେଇ ପାରିବ, ସେତେବେଳେ ସଂସାରର ସବୁ ଦୁଃଖ କୁଆଡ଼େ ଉଭେଇଯିବ ।

ଏଠି ହଠାତ୍ ଭାରି ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ୁଚି । ପ୍ରଥମେ କେଇଦିନ ଲଗାଏତ୍ ବର୍ଷା ହେଲା । ତା'ପରେ ହଠାତ୍ ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ିବାରୁ ଅନେକେ ଶର୍ଦ୍ଦି ଭୋଗୁଚନ୍ତି, ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ମତେ କୌଣସି ରୋଗ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପର୍ଶ କରିନାହିଁ । ଏଦେଶରେ ମୋର ଆଉ ମୋଟେ ବର୍ଷେ ସମୟ ରହିଲା । ତେଣୁ ରୋଗରେ ପଡ଼ି, ଗେଲ-ବସର ହୋଇ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ମୁଁ ରାଜି ନୁହେଁ । ଯାହା ହେଉ ପାଗର ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନରୁ ଜଣାଯାଉଚି ଯେ ଏବର୍ଷ ଭାରି ଟାଣ ଶୀତ ପଡ଼ିବ । ମୋର ଏଥରକ ପାଇଁ ଇଉରୋପରେ ଶେଷ ଶୀତ ଭୋଗ ହୋଇଯିବ । ପ୍ରଥମେ ଏଠାକୁ ଆସିବା ପରେ ପରେ ଶୀତକୁ ଭାରି ଡ଼ର ମାଉଥିଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଶ୍ ଆଦରେଇ ଗଲିଣି । ବିଶେଷତଃ ବରଫ ପଡ଼ିଲେ ମୋର ଯୋଉ ଆନନ୍ଦ ହୁଏ ତାହା କହିଲେ ନସରେ ।

ଏଦେଶ ଛାଡ଼ିବା ଆଉ ମୋଟେ ବରଷେ ରହିଲା । ସେଥିଲାଗି ମତେ ଆଜିକାଲି ଭାରି ଖରାପ ଲାଗୁଚି । ନୂଆ ହୋଇ ଏ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳେ

ଏଦେଶର ଭାଷାଜାଣି ନଥିଲି, ଏଦେଶର କାହାକୁ ଚିହ୍ନି ନଥିଲି । ତେଣୁ ସବୁବେଳେ ଦେଶକଥା, ଘରକଥା ମନେ ପଡୁଥିଲା । କ୍ରମେ ଦେଶର ନୂଆ ଭାଷା ଆୟତ୍ତ କଲି । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ କେତେ ପରିବାର ସହିତ ପରିଚିତ ହେଲି ! କେତେ ଘରେ ଗେହ୍ଲାପୁଅ ପରି କେତେ ଆଦର ପାଇଲି, ବଡଗ୍ଲେଟ କେତେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିଲି । ସମସ୍ତେ ମିଶି ମୋ'ମନରେ ଥିବା ଦେଶ ଓ ବିଦେଶ, ଆପଣା ଓ ପରର ବ୍ୟବଧାନକୁ ଦୂରକରି ଦେଇଥିଲେ । ଆଜି ସେ ସମସ୍ତ ଗୁଡ଼ି ମୋର ପୁରୁଣା ସ୍ନେହ ଓ ମମତାର ମଣ୍ଡଳକୁ ବାହୁଡ଼ିଯିବ । ବାଟଶେଷରେ ବାଟର ସବୁ ମାୟା ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିପକାଇଲା ପରି ଲାଗୁଚି । ହୁଏତ ଜୀବନରେ ଏମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ୱିତୀୟବାର ଦେଖାହେବ ନାହିଁ, ହୁଏତ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନାନା କର୍ମର ଜଞ୍ଜାଳରେ ଆମେ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଏକ-ମୁହାଁ ହୋଇଁ ଚାଲିଯିବୁ । ଖାଲି ଏଠି ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ପାଇଥିବା ସବୁ 'ସ୍ନେହ ମମତାର ସ୍ମୃତି କେବଳ ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଇ ଯାଉଥିବ । ଦୁଇବରଷକାଳ ବିକଳାଙ୍କ ପରି କେତେ ଦୁଆରେ ଯେ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧି ବୁଲିଚି, କେତେ ବାପ ମାଆଙ୍କୁ ଯେ ଆପଣାର ବାପା ମାଆ କରି ପାଇଚି, ଆଜି ସବୁ ଆଖି-ଆଗରେ ନାଚି ଯାଉଚି ।

ଏଇ ବରଷଟା ମୋର ଭାରି କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କଟିବ । ନାନା ନୂଆ ପୁରୁଣା ଯାଗା ବୁଲିବାର ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ତିଆରି କରି ସାରିଚି । ତେଣୁ ପାଣିପରି ବରଷଟା କୁଆଡ଼େ କଟିଯିବ ତାହା ମୋଟେ ଜାଣିହେବନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚତ୍ତ

ସ୍ନେହର ପୀରୁ,

ଅନେକ ଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରେ ତୋର ଚିଠି ପାଇଲି । ଆପଣା ମନରେ ଅବସନ୍ନ ହୋଇ ବସି ତୋତେ ଆଜଯାଏ କି ଭଲ ଲାଗୁଥିଲା କେଜାଣି ? ଆପଣାର ଦୁଃଖ ବା ଲଜ୍ଜାଟାକୁ ମଣିଷ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟାକରେ, ତା'ର ଦୁଃଖ ସେତିକି ଅସହ୍ୟ ହୋଇପଡ଼େ । ଟୋପାଏ ଆଖି-ଲୁହରେ ଯେ କେତେ ଶାନ୍ତି ମିଳେ, ବଡ଼ହେଲେ ଆଉ କାନ୍ଦି ଶିଖିଲେ ସେକଥା ତୁ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରିବୁ ।

ତୁ ନିଜେ ଯଦି ବୁଝିଲୁଣି ଯେ ***nervous*** ହୋଇ ତୁ ପରୀକ୍ଷାରେ ଖରାପ କରିଛୁ, ତେବେ ସେଇ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା । ସେଇ ***nervousness***ଟାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର । ଜୀବନରେ ସହଜ ହେଲେ, ଅନ୍ୟ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ନାନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଜ ଭାବରେ ମିଶି ପାରିଲେ, ଆପଣା ଚିନ୍ତାକୁ ସହଜ କରିପାରିଲେ ***nervous*** ହୋଇ ପଡ଼ିବାର ଦୁର୍ଗତିରୁ ଅନେକ ରକ୍ଷା ମିଳେ ।

ଘରୋଇ ଭାବରେ ପୁଣି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଠିକ୍ କରିଛୁ । ଖୁବ୍ ଭଲ-କଥା । କିନ୍ତୁ ମନରେ ଟାଣ ରଖିବା ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା । ଏଇଦିନୁ ସମୟ ଥାଉ ଥାଉ ପଢ଼ାପଢ଼ି ଆରମ୍ଭକର । ଅବଶ୍ୟ ଘରେ ଯେତେଦିନ ଅଛୁ ସେତେ-ଦିନ ଘରକାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ତୁ କେବେ ପଛେଇ ଯିବୁନାହିଁ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । ୟୁରୋପରେ ଷୋଳସତର ବର୍ଷଠାରୁ ଝିଅ ଆପଣା ଗୋଡ଼ରେ ଆପେ ଠିଆ ହୋଇ ଶିଖେ । ସାହସ ରଖି ସେ ଆପଣା ଭବିଷ୍ୟତ ଆପେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ । ସବୁ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକୂଳତା ସହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଏ । ୟୁରୋପ ଓ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତିରେ ଯାହା ଭଲ, ତାକୁଇ ଆପଣାର କରିବାଲାଗି ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର । ତୁ ଯଦି ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆପଣାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରିଥାଉ, ତେବେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଫେଲ୍ ହେଲୁ ବୋଲି ମୁଁ ତୋର ଯୋଗ୍ୟତାର କଦାପି ନିନ୍ଦା କରିବିନାହିଁ । ତୁ ମୋର ସ୍ନେହାଶୀର୍ବାଦ ଜାଣିବୁ । ଇତି ।

ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ ଚଉଭାଇ

ଡ୍ରୋଉଅଦ,

ସାଉଜଉ,　　　　　　　　　　　　　　ତା ୧୩ । ୧୧ । ୫୨

ଡେନ୍‌ମାର୍କର ଏଇ ଛୋଟିଆ ମଫସଲ ଗାଆଁଟିରେ ତିନଦିନ ତଳେ ତୁମର ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ପାଇଲି । କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ଛାଡ଼ି ଆସିବା ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର-ଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ଦୁଇଟି ପରିବାରରେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ କଟାଇବା ମୋର ପ୍ରଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଅନେକ ଦିନରୁ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋର ପରିଚୟ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମଥର ଏଠି ଥିଲାବେଳେ ମୁଁ ଏ ଦେଶର ଭାଷା ଶିଖି ନଥିଲି । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ସେତେ ଘନିଷ୍ଠ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ଏଥରକ କିନ୍ତୁ ସେ ବାଧା ନାହିଁ । ସେଥିଲାଗି ବଡ଼ ସାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ନିକଟ ସମ୍ପର୍କରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଯିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ସମୟ ଲାଗିବନାହିଁ । ବଡ଼ଙ୍କ ସହିତ ରାଜନୀତି, ଧର୍ମ ଆଉ ଭାରତବର୍ଷର ନାନା ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଚି, ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପିଲାଙ୍କ ଖେଳଅଜାଡ଼ିରେ ମଧ ବେଶ୍ ମିଶି ପାରୁଚି । ପରିବାରର ସବୁଠାରୁ ସାନପୁଅର ବୟସ ତିନବର୍ଷ—ସେଇ ପିଲାଟି ସହିତ ନାନା ଦୁଷ୍ଟାମିରେ ଭାଗ ନେଇ ମୋର ସମୟ କୁଆଡ଼େ କଟିଯାଉଚି । ବେଳେ ବେଳେ ଆପଣାର ସବୁ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟର ଅଭିମାନ ଭୁଲି ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ପିଲା ହୋଇଯିବାରେ ଯୋଉ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଚି ।

ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥାରେ ମଧ ମୁଁ ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଚି । ଯେତେଦିନ ଯାଏ ଏଦେଶର ଭାଷା ଭଲକରି କିଛି ଜାଣି ନଥିଲି, ସେତେଦିନ ବେଶ୍ ଲୁଚି ଛପି ଅଚିହ୍ନା ବିଦେଶୀ ହିସାବରେ ରହି ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଭାଷା ଶିଖିସାରିବା ପରେ ଆଉ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବନାହିଁ । ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଅତି ଛୋଟିଆ ଦେଶ । ତେଣୁ ଦେଶର ଏ କଣରୁ ସେକଣ ଯାଏ ଗୋଟାଏ ବିଦେଶୀକୁ ଅତି ଆପଣାର କରି ନେବାକୁ ଏଠି ବେଶୀ ଡେରି ଲାଗିବ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ନାନା ଯାଗାରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଆସୁଚି ଯେ ମୁଁ ସେଠିକୁ ଯାଇ ଭାରତବର୍ଷର ଇତିହାସ, ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନାନା ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି କହିବି । ଆସନ୍ତା ଦୁଇ ସପ୍ତାହରେ ଚାରି

ଯାଗାରେ ସଭା ହେବାର ଠିକ୍ ହୋଇଛି, ହିସାବ କରି ଦେଖୁଛି ଆସନ୍ତା ଦୁଇ ତିନି ସପ୍ତାହ ମୋତେ ସାରା ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଶ ବାର ଯାଗାରେ ଏହିପରି ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ହେବ । ଆମେ ଡେନମାର୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିନାହୁଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଏଠି ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ଆମ ଦେଶ ବିଷୟରେ ଖୁବ୍ କମ୍ କଥା ଜାଣନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଇଂରେଜ ଅମଳରେ ଶୁଣିଥିବା ମିଛକଥା ସବୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଦେଶର ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି । ଡେନମାର୍କକୁ ଆମ-ଦେଶର ସାହାଯ୍ୟକାଂକ୍ଷୀ ବନ୍ଧୁ ହିସାବରେ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଆମଦେଶର ସବୁ ସତକଥା, ଆମଜାତିର ଭଲମନ୍ଦ ଉଭୟ ପାଖ ଏ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କୁ କହିବାକୁ ହେବ । ସେଇଥିଲାଗି ମୁଁ ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଯାଗାରେ ଦେଶ ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ କଥା କହିବି ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଛି । ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସରୁ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କେତୋଟି ଫିଲ୍ମ ମିଳିଛି । ସେସବୁ ଦ୍ୱାରା ଆଖିରେ ଆମ ଦେଶର ଅନେକ କଥା ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ଏ ଦେଶର ଲୋକଙ୍କୁ ମିଳୁଛି ।

ମୋର ଏ ଦେଶରେ ଆଉ ଦଶ, ଏଗାର ମାସ ବାକି ରହିଲା । ଯେଣୁ ଆୟୁଷ ସରି ଆସିଲେ ଲୋଭୀ ମଣିଷ ଯେପରି ଆତୁର ହୋଇ ଉଠେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ଦଶା ଠିକ୍ ସେଇପରି ହୋଇଛି । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ପରିଚିତ ହେବି । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ କଥା ଦେଖିବି, ଡେନମାର୍କ ସହିତ ମୋର ସମ୍ପର୍କକୁ ଚିରନ୍ତନ କରି ରଖିବାରେ ମୁଁ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିବି ନାହିଁ । ଏହିପରି ନାନା ଉତ୍ସାହ ଓ ନାନା ବ୍ୟସ୍ତତାରେ ମୋର ଦିନ ପରେ ଦିନ କୁଆଡେ ଯେ କଟିଯାଉଛି, ମୁଁ ମୋଟେ ଜାଣିପାରୁନାହିଁ ।

ବାପାଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଦି'ପଦ ଚିଠି ପାଇଲି । ସେଇ କେତେ ଧାଡ଼ି ଯେପରି ମୋର ଅନେକ ଦିନର ଶୂନ୍ୟତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେଇଗଲେ, ଅନେକ ଦିନର ଛିଣ୍ଡା କଥାକୁ ଯୋଡ଼ି ଦେଇଗଲା । ମୁଁ ବୟସରେ ଯେତିକି ବଢୁଛି, ସଂସାରର ଭଲମନ୍ଦ ବିଷୟରେ ଯେତିକି ବେଶୀ ମୋର ଅନୁଭୂତି ବଢୁଛି, ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ଥିବା ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ସ୍ନେହ ମମତାର ବନ୍ଧନଟାହିଁ ସଂସାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼କଥା ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ବି ସେତିକି ବଢ଼ିବଢ଼ି

ଗ୍ଭଲିଚି, ମଣିଷ ଓ ମଣିଷ ସଂସାରକୁ ଆପଣାର କରିପାରିଲେ ମଣିଷ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର କରିପାରିବ । ମଣିଷକୁ ହତାଦର କରି ରଖିଲେ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ଦୁଆରୁ ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରିଯିବେ ।

ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ଦେଇ ପଠାଉଚି । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଘାଉଜଉ, ତା ୨୫ । ୧୧ । ୫୨

ତୁମର କଟକରୁ ଦେଇଥିବା ଚିଠି କାଲି ପାଇଲି । ଏହା ଭିତରେ ମୋର ଚିଠି ତୁମେ ପାଇ ସାରିବଣି, ସେ ଚିଠିଟି ମୁଁ ଗାଆଁ ଠିକଣାରେ ଦେଇଥିଲି । ଘର ଛାଡ଼ିବା ଦୁଇବର୍ଷ ପୂରିଗଲା । ୧୯୫୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ପଚିଶି ତାରିଖଦିନ ଘାଉଜଉ ହାୱଡ଼ା ଷ୍ଟେସନରେ ମୋତେ ବିଦାୟ ଦେଇ ଆସିଥିଲେ । ଆଜ ଦୁଇବର୍ଷପରେ ଏଠି ଆପଣା ଏକୁଟିଆ କୋଠରିଟିରେ ବସି ମନେ ହେଉଚି, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେପରି କେତେ ପଛରେ ପକାଇ ଗ୍ଭଲିଗଲିଣି । ହୁଏତ ଓଲଟା କଥାଟା ସତକଥା—ସମସ୍ତେ ମତେ କେତେ ପଛରେ ପକାଇ ଗ୍ଭଲିଗଲେଣି । ସଂସାରର ବାଟ ବଡ଼ ଏକୁଟିଆ, ଘାଉଜଉ । ଆପଣାର ବୋଲି କହିବାର, ବାହୁବନ୍ଧନ ଭିତରେ ଧରି ରଖିବାର କେହି ନଥିଲେ ଜୀବନର ସରସ ମୂଲ୍ୟ ଉପଲବ୍‌ଧି କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଦିନକୁଦିନ ସଂସାରର ଏଇସବୁ ମାୟା, ବନ୍ଧନ, ମମତା, ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ କରି ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଚି । ଏଇ ମାୟା ଭିତର ଦେଇ କେବଳ ସମସ୍ତ ମୋହର ଡୋରି ଛିଣ୍ଡାଇ ହେବ, ମଣିଷକୁ ଭଲପାଇ ଓ ଆପଣାର କରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭଲପାଇ ହେବ ଓ ଆପଣାର କରିହେବ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଯିଏ ମଣିଷ ଓ ସଂସାର ସହିତ ସବୁ ଡୋରି କାଟି ଦେବାକୁ କହିବ, ମୁଁ କହିବି ସେ ଭଗବାନଙ୍କର ପ୍ରେମର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିନାହିଁ ।

ଏ କେତେଦିନ ହେଲା ଡେନମାର୍କର ଏପାଖ ସେପାଖ ବୁଲି ମୋର ସମସ୍ତ କଟି ଯାଉଛି । ନାନା ଯାଗାରୁ ଚିଠି ଆସୁଛି, ମତେ ସେଠିକି ଯାଇ ଭାରତବର୍ଷ ବିଷୟରେ ବକ୍ତୃତା କରିବାକୁ ହେବ । ଦେଶର ଭାଷା ଶିଖିସାରିବା ପରେ ଏ ସ୍ନେହ-ଅନୁରୋଧକୁ ଏଡ଼ି ହେଉଛି କୋଉଠି ? ଏହା ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ଦଶ ଯାଗାରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ ଆସିଲିଣି । ଆହୁରି ପାଞ୍ଚ ଛଅ ଯାଗା ବାକି ଅଛି । ଆଜି ରାତିରେ ଏଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦୁଇଦିନ ଲାଗି ***Bornholm*** ଯାଉଚି । ***Bornholm*** ଦ୍ୱୀପ ଜର୍ମାନୀ ଆଉ ସୁଇଡେନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ମାନଚିତ୍ରରୁ ବେଶ୍ ଦେଖି ନେଇ ପାରିବ ।

ପନ୍ଦରଦିନ ଗଲେ ଡେନମାର୍କ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଯିବି । ସେଠି ପଚିଶିଟି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲାଙ୍କର ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମେଳା ବସୁଛି । ସେଠି ଗୋଟିଏ ଦଳ ପିଲାଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବାକୁ ଓ ଶେଷଦିନ ଅଧିବେଶନ ଓ ଭୋଜିରେ ଭାଷଣ ଦେବା'ଲାଗି ମୁଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଛି । ସେଠୁ ଫେରିବା ବାଟରେ ଜର୍ମାନୀର ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ମୋତେ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ କଟାଇବାକୁ ହେବ । ଗତ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟିରେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋର ପରିଚୟ । ସେମାନଙ୍କ ବାଟଦେଇ ଆସୁଛି ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ମୋତେ ନ ଅଟକାଇ ଛାଡ଼ିବେ କପରି ?

ତା'ପରେ 'ଶୁଭ-ଅନୁଷ୍ଠାନ' କଥା । ଥରେ ଭାଗୁଭାଇଙ୍କ ଜରିଆରେ ଗୋପୀନାଥବାବୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିବାହର ଦାୟିତ୍ୱ ମୋର ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଆସି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ମୁଁ ନାହିଁ କରିବି ନାହିଁ । ମୋର କେବଳ ଅନୁରୋଧ, ଶୁଭ-ଅନୁଷ୍ଠାନଟି କେବଳ ଶୁଭରେ ହେଉ । ଅର୍ଥାତ୍ ସୁନାରୁପା, ବାସନକୁସନ ଓ ଘଣ୍ଟା ସାଇକେଲ ପାଇବା ଲୋଭର କୌଣସି ଅଶୁଭ ଏହା ଭିତରେ ନପଶୁ । ଆରମ୍ଭରେ ଶୁଭ-ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଶୁଭରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିଲେ ସାରା ଜୀବନରେ ଏକତ୍ର ଶୁଭ ପଥରେ ଯିବାଲାଗି ଭରି ଦମ୍ଭ ମିଳିବ । ଏହା ମୋର ଅନ୍ତରର କଥା । ତୁମ୍ଭେମାନେ ମୋତେ ଭଲକରି ଜାଣିଚ, ମୋର ମନକୁ ବୁଝିଚ । ମୋ'ଭିତରଟା କେତେ ଦୁର୍ବଳ ତାହା ତୁମମାନଙ୍କୁ ଜଣା । ତେଣୁ

ଜୀବନର ଏତେବଡ଼ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଟିକିଏ ଅସୁନ୍ଦର ବା ଅଶୁଭ ପଶିଗଲେ ମୋର ମନ ଓ ବଳ ଯେ କିପରି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ ସେକଥା ବୁଝିବାକୁ ତୁମମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟହେବ ନାହିଁ, ମୋର ଏଇ ମୂଳକଥା ଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ବାପା ବୋଉ ଭାଇ ଭଉଜ ଯାହା ବାଛିବେ ସେଥିରେ ମୁଁ କଦାପି ଆପତ୍ତି କରିବିନାହିଁ ।

ତୁମେ ଭଲକରି ଜାଣ, ମୁଁ କୌଣସି ଶୁଭକଥାରେ ଜାତି, ସମ୍ପତ୍ତି ବା କୌଣସି ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେନାହିଁ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୋ' ସହିତ ପାଖେ ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ଯିଏ ସବୁ ଦୁଃଖ, ସବୁ ଦୁର୍ବଳତାରେ ମୋତେ ବଳ ଦେଇ ପାରିବ, ହସି ହସି ଯିଏ ମୋ' ସହିତ ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ପାରିବ, ତାକୁଇ ମୁଁ ମୋର ଜୀବନର ସାଥୀରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

ସାଲ୍‌ଜ୍‌ବୁର୍ଗ୍

ତା ୧୫ । ୧୨ । ୫୨

ଭଉଜଙ୍କ,

ମୋର ଗତ ଚିଠି ତୁମେମାନେ ପାଇଥିବ । ଏହା ଭିତରେ ମୁଁ ଡ଼େନ-ମାର୍କରୁ ପ୍ରାୟ ଏକହଜାର ମାଇଲ ଦୂରକୁ ଚାଲିଆସିଛି । ସାଲସ-ବୁର୍ଗ ସହର ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଦେଶରେ ଆଲ୍‌ପସ୍ ପର୍ବତମାଳାର ଏକ ସୁନ୍ଦର ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ପ୍ରାୟ ବାରଟି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପୁଅଝିଅମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏଠି ଏକ କିଶୋର ମେଳା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି । ଜଣେ ବକ୍ତା ଓ ପରିଚାଳକ ହିସାବରେ ଏଠି କିଛି ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛି ।

ଚାରିଆଡ଼ର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଯୋଉ ସୁନ୍ଦର, ମୁଁ ତାହା ଚିଠିରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଚାରିପାଖରେ ଆଲ୍‌ପସ୍ ଶ୍ରେଣୀର ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତମାଳା-ଶୀତଦିନ ହେତୁ ସବୁ ପର୍ବତ ବରଫଦ୍ୱାରା ଆବୃତ । ସକାଳୁଉଠି ଏଇ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରକୃତି ଭିତରେ ଯେପରି ପ୍ରତିଦିନ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଲାଭ କରୁଛି, ଏଠିକାର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟକୁ ମୁଁ ହିମାଳୟ ସହିତ ତୁଳନା କରିବି । ଅବଶ୍ୟ ବରଫାବୃତ

ହିମାଳୟ ଦେଖିବାର ବା ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ମୋର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ।

ଏଠିକାର ପ୍ରକୃତି ପରି ମଣିଷମାନେ ମଧ୍ୟ ଅତି ଚମତ୍କାର । ଅପୂର୍ବ ବ୍ୟବହାର, ଅପୂର୍ବ ସ୍ନେହମମତା । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଏଠିକାର ପିଲା ଓ ବୟସ୍କ-ମାନେ ଆମ ଲାଗି ନାନା ନାଟକ, ନାଚ, ଗୀତ ଓ ସଙ୍ଗୀତର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରୁଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀବିଖ୍ୟାତ ଜଣେ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ମୋଜାର୍ଟଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଏହି ସହରରେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଇ ସହର ଓ ଆଖପାଖରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ।

କେତେ ନୂଆ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା, କେତେ ପୁଅଝିଅଙ୍କ-ଠାରୁ ଏଠି ସାନଭାଇର ସ୍ନେହ ପାଇଲି—ପୁଣି କେତେ ନୂଆ ଡୋର ବାନ୍ଧି ହୋଇଗଲା । ସଂସାରରେ ଏଇ ସ୍ନେହ ମମତାର ଶେଷ ଯେ କୋଉଠି ତାହା ମୁଁ ଆଉ କଳ୍ପନା କରିପାରୁନାହିଁ । ଯେତିକି ଯେତିକି ଏସବୁ ଡୋରରେ ଆପଣାକୁ ବାନ୍ଧିଦେଇଛି, ସେତିକି ସେତିକି ସଂସାରରେ ବଞ୍ଚିବାର ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ ମୁଁ ପାଉଛି, ସେତିକି ସେତିକି ସବୁ ମୃତ୍ୟୁର ଭୟ କୁଆଡ଼େ ଅପସରି ଯାଉଛି ।

ଆଜି ଏଠିକାର ଅଧିବେଶନ ସରିବ । କାଲି ବଡ଼ସକାଳୁ ମୁଁ ଏଠୁ ବାହାରିବି । କିନ୍ତୁ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମତେ ଜର୍ମାନୀରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗତ ଗ୍ରୀଷ୍ମଛୁଟିରେ ଯୋଉ ପରିବାର ଗ୍ରେଗେଟି ସହିତ ମୋର ପରିଚୟ ହୋଇଛି, ସେଇମାନେ ବାଟରେ ମୋତେ ନ ଅଟକାଇ ଛାଡୁଛନ୍ତି କେତେକେ? ୟୁରୋପର ସବୁଠାରୁ ପବିତ୍ର ଉତ୍ସବ ବଡ଼ଦିନ ପର୍ବ ଏଥର ଜର୍ମାନୀର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଆଁରେ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ସହିତ କଟିବ । ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଲାଗୁଛି ସେଥିଲାଗି । ଏଠିକା ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ଓ ଏଠିକାର ଆନନ୍ଦ-ଉତ୍ସବର ଜୀବନ ସହିତ ମୁଁ ନିଜକୁ ଯେତିକି ମିଶାଇ ଦେଇପାରୁଛି, ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ମଣିଷ—ଅନ୍ତରଟା ଯେ ଏକ, ଏ ବିଷୟରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଦିନକୁ ଦିନ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଯାଉଛି । ସଂସାରରେ ଗୋଟାଏ ଘରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସାରା ସଂସାରରେ

ଯିଏ ଆପଣାର ଘର ବାନ୍ଧି ପାରୁଚି, ତାକୁଇ ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ଭାଗ୍ୟବାନ ବୋଲି କହିବି । ଜୀବନରେ ସେଇ ମୋର ଆଦର୍ଶ ହୋଇ ରହିବ ।

ଡେନମାର୍କ ଫେରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାନୁଆରୀ ଏଗାର ତାରିଖ ଦିନ ମୋତେ ସେ ଦେଶର ରେଡ଼ିଓରେ 'ଭାରତ ଓ ଡେନମାର୍କ' ଏଇ ବିଷୟରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ହେବ । ତା'ପରେ ଜାନୁଆରୀ ଚଉଦ ତାରିଖରେ ମୋତେ ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ଯିବାକୁ ହେବ । ସେଠି ତିନିମାସ ରହି ସେ ଦେଶର କେତୋଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦେଖିବାର ଓ ଆମଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ମୁଁ ପାଇଚି । ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ଦେଶ ମୋତେ ଏକାବେଳକେ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଦେଇଚି । ଏଥର ପୁଣି ଏକାବେଳକେ ଶୀତଦିନର ସତୁରି ଡ଼ିଗ୍ରୀ ଅକ୍ଷାଂଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାକୁ ହେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ଫ୍ଲକହାଷ୍ଟ
ତା: ୧୩ । ୧ । ୫୩

ସ୍ନେହର ଧୀର,

ତିନି ସପ୍ତାହ ହେଲା ମୁଁ ଡେନମାର୍କ ଛାଡ଼ି ଆସିଲିଣି । ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ସାଲ୍‌ଜବୁର୍ଗ ବୋଲି ଏକ ସହରରେ ନାନା ଦେଶର ପିଲାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଇଥିଲି । ତୁ ମାନଚିତ୍ରରୁ ସହରଟି ଠିକ୍ କେଉଁଠି ଅବସ୍ଥିତ ଖୋଜି ବାହାର କରିପାରିବୁ । ସେଇ ଉତ୍ସବକୁ ବାଉଣ୍ଟି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରୁ ପ୍ରାୟ ୧୨୦ ଜଣ ପୁଅଝିଅ ଆସିଥିଲେ । ଭାରି ଆନନ୍ଦରେ ଆମର ସମୟ କଟିଗଲା । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲାଏ ପରସ୍ପରକୁ ଜାଣିବେ, ଚିହ୍ନିବେ, ଭଲ ପାଇବେ, ପରସ୍ପର ସହିତ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧିବେ, ଏହା ଦ୍ୱାରା ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତିପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଗି ଦୃଢ଼ ମୂଳଦୁଆ ପଡ଼ିପାରିବ ବୋଲି ସବୁ ପିଲାଏ ମିଶି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଚନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲାଏ କିପରି ପରସ୍ପରର ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିପାରିବେ, ସେଥିଲାଗି ନାନା ପ୍ରକାର ଯୋଜନାମାନ ହୋଇଚି ।

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଖୁବ ଚମତ୍କାର । ସାଲସ୍‌ବୁର୍ଗ ସହରଠାରୁ ଆଲପସ୍ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଶୀତଦିନରେ ପର୍ବତ ଉପରେ ବହଳ ବରଫ ପଡ଼ିଛି । ଦିନରେ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଆସ୍ତେ ଯେପରି ଜହ୍ନରାତି ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ମନେହେଉଛି । ବରଫ ପଡ଼ିଲେ ସବୁଠାରୁ ମୋର ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ । ବରଷକ ପରେ ହୁଏତ ସାରାଜୀବନରେ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବନି । ମୋର ଏଠି ଆଉ ଦଶ ଏଗାରମାସ ସମୟ ବାକୀ ରହିଲା । ଏତିକି ସମୟ ଭିତରେ ଏଠି ଯେତେ ବେଶୀ ସମ୍ଭବ ସବୁକଥା ଦେଖିବାକୁ ମୋର ମନ ଯେପରି ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି । ଥରେ ଦେଶକୁ ଫେରିଗଲେ ଆଉ ଥରେ ଦେଶରୁ ବାହାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଯେତେବେଳେ ନାହିଁ, ତେବେ ଏଥର ସୁଯୋଗଟା ଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାଲାଗି ମୁଁ ସଂକଳ୍ପ କରିସାରିଛି ।

ଆମ ଦେଶରେ ପାଠପଢ଼ିବା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗେଲବସର ହୋଇ ବଢ଼ିବାର ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ହୋଇରହିଛି । ଯିଏ ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଲା, ବେଶୀ କଥା ଜାଣିବାର ସୁବିଧା ପାଇଲା, ଦେଶଲାଗି ସମାଜଲାଗି ତାକୁ ବେଶୀ କାମ କରି-ବାକୁ ହେବ, ଆପଣା ଜୀବନରେ ସେ ସମାଜକୁ ନୂଆକରି ଗଢ଼ିବାଲାଗି ବେଶୀ ଦାନ କରିପାରିବ । ଏଇ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଆମ ଦେଶର ପାଠପଢ଼ା ଅନ୍ୟ ଦେଶ ତୁଳନାରେ ଯୁଗଯୁଗ ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ତୁ ମୋର ସ୍ନେହ ନେବୁ ।

। ଇତି ।

ତୋର ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ

ଚିତ୍ତଭାଇ

ଉବେଲହଟି

ଷଉଜଉ, ତା ୨୩ । ୩ । ୫୩

ମୋର ଚିଠି ଏହା ଭିତରେ ପାଇ ସାରିବଣି । ମୁଁ ତ ଆଶା କରୁଛି ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡ ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ତୁମଠାରୁ ଉତ୍ତର ପାଇବ ।

ଏହି ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ଦକ୍ଷିଣ-ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡର ଦୁଇଟି ସ୍କୁଲ ଦେଖିବାରେ କଟାଇଚି । ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡର ଏକାବେଳକେ ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ କୋଣରେ । ଏଠାରୁ ତିନିଶହ ମାଇଲ ଗଲେ ଋଷିଆଦେଶ ଆରମ୍ଭ । ଗତ ବୁଧବାରଦିନ ମୁଁ ରାଜ୍ୟର ସରହଦ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ସମୁଦ୍ର, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ବରଫ ଛଡ଼ା ଆଖିକୁ ଆଉ କିଛି ଦେଖିବାକୁ ନଥିଲା । ଅଥଚ ପୃଥିବୀର ଏଇଠି ଯେପରି ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ମେଘନାଦ ପାଚେରୀ ଠିଆ ହୋଇଚି । ମଣିଷ ଦୁଇ ପାଖରେ ଆସନ୍ତା ଯୁଦ୍ଧଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଚି ।

ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ଛାଡ଼ିବା ମୋର ଆଉ ତିନିସପ୍ତାହ ବାକି ରହିଲା, ସେଦିନ ଯେତିକି ନିକଟ ହେଉଚି, ମନ ଭିତରଟା ସେତିକି ଭାରି ଭାରି ଲାଗୁଚି । ଏ ଦେଶକୁ ଆସି ଯେତିକି ଆନନ୍ଦ ପାଇଚି, ଗଲାବେଳକୁ ସେତିକି ମନୋବ୍ୟଥାର ବୋଧହୁଏ ତା'ର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ହେବ । ଏଠିକାର ପ୍ରକୃତି, ଏଠିକାର ମଣିଷର ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ରୀତିରେ କି ଯାଦୁ ଅଛି କେଜାଣି ?

ଆଉ ହୁଏତ ଜୀବନରେ କେବେ ଏଠିକି ଆସିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ତାହା ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ସେ ଆଶା କରିବାର ପଇସା ମଧ୍ୟ ଆମର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଯାଗା ଛାଡ଼ି ଗଲାବେଳକୁ ମନ ଭିତରେ ଭାରି ଭରସା ଦେଇ କିଏ ଯେପରି କହିଯାଉଚି, ନିଶ୍ଚୟ ଏଇସବୁ ଦୁଆରେ ଏଇସବୁ ମଣିଷଙ୍କ ସହିତ ଆଉଥରେ ଭେଟ ହେବ । ମଣିଷର କେବଳ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବା ସିନା ଭରସା, ଭେଟ କରାଇବାକୁ ତାର ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ସେଇ ଦିନେ ଭେଟ କରାଇଦେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠି ବରଫ ତରଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାଣି । ରାସ୍ତାଘାଟ ପାଣି, କାଦୁଅ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଯେ ବସନ୍ତ-ଋତୁ ଆସିବାକୁ ଆଉ ଡେରି ନାହିଁ । ଏଥର ଗଛରେ ପତ୍ର ଫୁଲ ଭରିଯିବ ଆଉ ମାସଟାଏ ଗଲେ; କିନ୍ତୁ ମୋର ମନଟା ବରଫର ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନରାଜ୍ୟରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଲୁଚି । ସେଇ ସ୍ଥିର ଶୁଭ୍ର ପ୍ରକୃତି ମୋର ମନ ଓ ମୋର ଅନ୍ତରକୁ ନିର୍ମଳ କରିଦେବାରେ ଭାରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଚି, ମଣିଷକୁ ଆପଣାର କରି ପାରି-ବାରେ ମୋତେ ଅନେକ କଥା ଶିଖାଇଚି ସେ ।

ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ଜଣାଇ ପଠାଉଛି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚଉ

ମୁଷ୍ଟାମାଆ

ଭାଉଜଉ,

ତା ୭ । ୪ । ୫୩

କାଲି ତୁମର ଚିଠି ଫିନଲାଣ୍ଡର ଏଇ ଗ୍ରେଟିଆ ଗାଆଁଟିରେ ପାଇଲି । ତୁମ ଚିଠି ପାଇବାରେ ଡେରି ହେବାରୁ ମୁଁ ମନଦୁଃଖରେ ଘରକୁ ଚିଠି ଦେଇ-ଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଚିଠି ପାଇଁ ମନର ଦୁଃଖ ଚାଲିଗଲା । ମଝିରେ ମଝିରେ ଏହିପରି କାନ୍ଦିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସୁନଥିଲେ ଜୀବନର ହସ ଆଉ ଆନନ୍ଦର ମୂଲ୍ୟକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବୁଝିବା ହୁଏତ ସମ୍ଭବ ହେଉନଥାନ୍ତା ।

ଫିନଲାଣ୍ଡରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବରଫ ତରଳୁଛି । ଯୋଉଠି ପୁରୁଷେ ଉଚ୍ଚର ବରଫ ମାସକ ତଳେ ଜମା ହୋଇ ରହିଥିଲା, ସେଠି ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଣ୍ଟାଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣି ଠିଆହୋଇଛି । ସବୁପାଣି ନଈକୁ ଖଲସ ହେଉ ହେଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନେକ ଡେରି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟଟା ଏଠି ଠିକ୍ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ବଢିପାଣି ଆସିବା ସମୟପରି । ଜାଳେଣି କାଠ, ଘାସ, ସବୁ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ନହେଲେ ପାଣିରେ ଭାସିଯିବାର ଭୟ ରହିଛି । ଘର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ପାଣି ପଶିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯେଉଁ କୃଷି ପରିବାରରେ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ଘର ଭିତରେ ମାଟିତଳେ ଖଣିକର ଆଳୁ ରହିଛି । ସେଇ ଖଣିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଣି, ଦିନକୁ ଦୁଇତିନିଥର ପାଣିତକ ବାଲଟି ବାଲଟି କରି ଉଛୁଳାଇ ନେବାକୁ ପଡୁଛି । ରାସ୍ତାଘାଟ ବର୍ତ୍ତମାନ କାଦୁଅ ସଡ଼-ସଡ଼ । ବଡ଼ ଅବର୍ଜିଆ । ତଥାପି ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଭାରି ଆନନ୍ଦ ଯେ, ବସନ୍ତଋତୁ ଆସିବାକୁ ଆଉ ଡେରିନାହିଁ । ଆଉ ମାସେ ଗଲେ ଗଛରେ ପତର କଅଁଳିବ, ଫୁଲ ଫୁଟିବ । ଚଢ଼େଇର ଗୀତ ଏଇଦିନୁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲାଣି । ଖରାଦିନେ ଏଠି ଅନେକ ପ୍ରକାର ଚଢ଼େଇ । ଘର-

ଚଡ଼ିଆଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଗୃଡ଼କ, କପୋତ, କାଉ, ଚିଲ, ବତକ ଓ ହଂସ ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଶୀତଦିନେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୋଟେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ-ନାହିଁ ବୋଲି ଖରାଦିନରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭାରି ନଜର ।

ଏବେ କାହିଁକି ଭାରି କ୍ଳାନ୍ତ ଲାଗୁଚି । ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ଏ କେତେଦିନ ଭାରି ଏଦେଶକୁ ଆପଣା ଘର ପରି କରି ନେଇଥିଲି । ଏଦେଶର ଭାଷା ଶିଖି ଏଇ ଭାଷାରେ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଗାଇ ପାରୁଥିଲି । ସବୁ ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବ ସ୍ନେହ ଓ ପରିଚୟ ଛାଡ଼ି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଦେଶ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ହୁଏତ ଜୀବନରେ ଆଉ ଥରେ ଏଠିକୁ ଆସି ସଭିଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଯିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବନାହିଁ । ଯୋଉଠି ମଣିଷର ଯେତିକି ବେଶୀ ମାୟା ଲାଗିଯାଇଚି, ଛାଡ଼ିଗଲା ବେଳକୁ ତାକୁ ସେଇଠି ସେତିକି ବେଶୀ ବ୍ୟଥା ପାଇବାକୁ ହେବ ।

ଘରକୁ ଯିବା ଯେତିକି ନିକଟ ହେଉଚି, ମନଟା କାହିଁକି ସେତିକି ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠୁଚି । ଘରର ସମସ୍ତ ଏପରିକି ଚୁଲିମୁଣ୍ଡରେ ପିଠାପଣା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଜିକାଲି ଭାରି ମନେ ପଡ଼ୁଚନ୍ତି । ତିନିବର୍ଷ କାଳ ଯେପରି ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସଂସାରରେ ବୁଲୁଥିଲି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଲାଗୁଚି ।

ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇଦେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ପଠାଉଚି ।

। ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚନ୍ଦ୍ର

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ତା ୧୪ । ୫ । ୫୩

ଭାଉଜଉ,

ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ପ୍ରାୟ ଢେର ଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । କିନ୍ତୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ବା ସେଥିରେ କ'ଣ ଥିଲା ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିଠିରେ ମନଦୁଃଖ କରି କାନ୍ଦିବା ମତେ

ଭଲଲାଗେ ନାହିଁ । ସେ ଚିଠି ପଢି ତୁମେ ବା କ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପାଆନ୍ତ ? ଅସଲ ସାନ୍ତ୍ୱନା ମିଳିବ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ । ଆପଣାର ସବୁ ଦୁଃଖ ସୁଖକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମର୍ପି ଦେଇ ତାଙ୍କର ଲାଗି ଜୀବନ ବଞ୍ଚି ପାରିଲେ ହୁଏତ ମଣିଷ ଆପଣା ଜୀବନର ଦୁଃଖ କଷ୍ଟକୁ ହଜମ କରିପାରିବ ।

ମୋର ଯିବା ଆଉ ମାସ କେତେଟା ବାକୀ ରହିଲା । ତଥାପି ମୋର ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେପରି କେହି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ଆମର ମନ ଆମର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଅନେକ ବଦଳାଇବାକୁ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତରେ ମଣିଷ ପରି ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ହେଲେ, ଆମେ ପିଲାଦିନେ ଯୋଉ ଶିକ୍ଷା ପାଇଚୁ, ବର୍ତ୍ତମାନର ସଙ୍କଟରେ ବଞ୍ଚିରହି ପାରିବାକୁ ତାହା ଆମକୁ ଖୁବ୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବନାହିଁ । ମୁଁ ଦେଶକୁ ଫେରେ, ଏ ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ସମସ୍ତେ ମିଶି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ଭାଉଜଉ,   ତା ୧୩ । ୬ । ୫୩

ତୁମଠାରୁ ଚିଠି ପାଇବା ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହକରୁ ଅଧିକ ହୋଇଗଲାଣି । କିନ୍ତୁ ନାନାପ୍ରକାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଯିବାବେଳ ଅନେକ ନିକଟ ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ କଳ୍ପିତ ଯୋଜନା ଏଥର ଭିତରେ ଶେଷ କରିଦେବାକୁ ହେବ । ଯାତ୍ରାର ଟିକଟ ମଧ୍ୟ କିଣିବାକୁ ହେବ । ଏଇ ସବୁ ନେଇ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ଆଜକାଲି ପଡୁଚି । ତିନବର୍ଷ ପରେ ଦେଶକୁ ଫେରିବି, କ୍ରମେ ଏଇ ଚିନ୍ତାଟା ମତେ ଭାରି ଉତ୍ତେଜିତ କରି ରଖିଲାଣି । ଆପଣା ମନ ମଧ୍ୟରେ ଓ ବିଶ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ଦେଶ ଓ ଦେଶମଣିଷର ସବୁ ଜୀବନଚିହ୍ନ କ୍ରମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଉଠୁଚି ।

ତଥାପି ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଂଚବା ମୋର ଆହୁରି ସାତ ମାସ ବାକି ଅଛି । ଜୁଲାଇ ଏକତିରିଶି ତାରିଖରେ ମୁଁ ଡେନମାର୍କରୁ ବାହାରିବ । ଜର୍ମାନି, ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ ଓ ଇଟାଲି ହୋଇ ମୁଁ ଦକ୍ଷିଣ-ଇଟାଲିରୁ ଜାହାଜ ଚଢି ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଇସ୍ରାଏଲ୍ ଯିବି । ସେଠି ବିଭିନ୍ନ ଗାଆଁରେ ସାମୂହିକ କୃଷିବସତିମାନଙ୍କରେ ତିନିମାସ କଟାଇବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ଡିସେମ୍ବର ମାସର ଶେଷବେଳକୁ ସେଠୁ ମିଶର ଦେଇ ହୋଇ ଦେଶକୁ ଫେରିବି । ତେଣୁ ବେଶ୍ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଜାଣିପାରୁଛି ଯେ ଜାନୁଆରି ମାସ ଦଶପନ୍ଦର ତାରିଖ ବେଳକୁ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯାଇ ପହଂଚିବି । ପଖାଳଭାତ ଓ ଚଟକା ଶାଗଖରଡାର ସ୍ୱାଦ କରୁକରୁ ଦେଖିଥିବା ସବୁଦେଶ ଓ ମଣିଷର କଥା ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ କହି ବସିବି । ଏତେ ଦେଶ ଓ ଏତେ ମଣିଷ ଦେଖିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ଦେଖିବ ମୁଁ ଯେଉଁ ପୁରୁଣା 'ଚନ୍ତୁ'କୁ ସେଇ ପୁରୁଣା ଚନ୍ତୁ—ସେଇ ଦୁଷ୍ଟାମି, ସେଇ ଗପ ଆଉ ସେଇ ଚଗଲାମି ମୋର ବଢିଛି ବରଂ କମିନାହିଁ । ବିଦେଶରେ ଯାହା ଜାଣିଲି ବା ପଢିଲି, ତାହା ମୋର ଭିତରର ମୂଳସତ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ କରି ଦେଉଛି । ମଣିଷକୁ ଆହୁରି ଭଲ ପାଇବାକୁ ହେବ । ଆପଣାକୁ ଓ ଜଗତକୁ ଆହୁରି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ହେବ, ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପଣାକୁ ନିର୍ମଳକରି ସମର୍ପଣ କରିଦେବାକୁ ହେବ । ସବୁ ମଣିଷଲାଗି ଆପଣାର ଦୁଆର ଖୋଲି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏଇ ସତ୍ୟ ଗୁଡ଼ାକ ଆଜ ମୋ'ଆଖି ଆଗରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ପରିଷ୍କାର ହୋଇଯାଇଛି । ବାହାର ପାଠ ଓ ପଣ୍ଡିତମଣିଷଙ୍କର ତଥ୍ୟଜ୍ଞାନଠାରୁ ମୁଁ ଏଇ-ସବୁ ସତ୍ୟକୁ ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ଉଚ୍ଚରେ ସ୍ଥାନ ଦେବି ।

ମନ ଭିତରେ ଦେଶ ଓ ଦେଶର ଚିହ୍ନା ସଂସାର ନିକଟରେ ହୋଇ ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏଠିକାର ଚିହ୍ନା ସମାଜକୁ ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ କାହିଁକି ଭାରି କଷ୍ଟ ଲାଗୁଛି । ତୁମେ ଜାଣ, ମୁଁ ଯେଉଁଠି ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପାଏ, ସେଠି ମୁଁ କପରି ଭୋଳ ହୋଇଯାଏ । ସେଥିଲାଗି ଛାଡ଼ିଗଲାବେଳକୁ କେବଳ କଷ୍ଟ ପାଇବାହିଁ ସାର ହୁଏ ।

ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ତୁମକୁ ପ୍ରଣାମ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ ଜଣାଇ ପଠାଉଛି । ଇତି ।

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ମାନନୀୟ ଭାଗୁଭାଇ, ତା ୨୨ । ୬ । ୫୩

ଆଜି ସକାଳେ ଆପଣଙ୍କ ଚିଠି ପାଇଲି । ଅନେକଦିନ ପରେ ଆପଣଙ୍କ-ଠାରୁ ଏ ଚିଠି ପାଇ ଯେତେ ଖୁସି ଲାଗିଲା, ତାହା ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝି ପାରିବେ । ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଦୁଃଖ ଲାଗି ରହିଥିବ । ତଥାପି ଆମେ ଯେପରି ଦୁଃଖରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ପରସ୍ପର ସହିତ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିବାକୁ ମନ ନକରୁ । ଆମେ ଏକାଠି ରହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ଦୁଃଖ ଭାର ମଧ୍ୟ କମିଯିବ ।

ଠିକ୍ କରିଛି, ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ ଉପାର୍ଜନ କରି ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରିବି । ତେଣୁ ଅବଶ୍ୟ ଫେରିବାକୁ ଟିକେ ଡେରି ଲାଗିବ । ଜୁଲାଇ ଏକତିରିଶି ତାରିଖରେ ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଛାଡ଼ିବି । ଜର୍ମାନୀ, ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ, ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ ଓ ଇଟାଲୀରେ ଦୁଇମାସ କଟାଇ ତା'ପରେ ଇସ୍ରାଏଲ ଯିବି । ସେଠି କେତୋଟି ଗ୍ରାମରେ ସାମୂହିକ କୃଷି ଉଦ୍ୟମକୁ ଭଲକରି ଦେଖିବାକୁ ସେଠା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଏକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇବାର ଖୁବ୍ ଆଶା ଅଛି । ଡିସେମ୍ବର ଶେଷ ବେଳକୁ ଇଜିପ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଜାହାଜରେ ଦେଶାଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବି । ଜାନୁଆରୀ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ବେଳକୁ ଯେ ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଥିବି, ଏ ବିଷୟରେ ଭାରି ଆଶା ରହିଛି । ମୋର ଏଠି କୌଣସି ଅଭାବ ହେଉ ନାହିଁ । ନାନା ସ୍ଥାନରେ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଭୃତି ଦେଇ ବେଶ୍ ଚଳିଯାଉଛି । ତେଣୁ ମୋ'ଲାଗି ଆପଣମାନେ ମୋଟେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ଯଦି ସଂସାରରେ ସବୁ-ଠାରୁ ବଡ଼କଥା ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ଡେନ୍‌ମାର୍କକୁ ଆସିବା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯେଉଁପରି ଗତିକରୁଛୁ, ତଦ୍ୱାରା ଘରର ଅବସ୍ଥା ଯେ ନିଶ୍ଚୟ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ପଡ଼ିବ, ତାହା ସତକଥା । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରଣ ଘରର ପ୍ରେଷ୍ଟିଜ ଆମ ମୁଣ୍ଡକୁ ପୋକ ହୋଇ କାମୁଡ଼ିଧରିଛି, ଇଂରେଜୀ ପାଠ ପଢ଼ିଥିବାର ଉଦ୍ଧତତା ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ବେଶ୍ ସାହାଯ୍ୟକରୁଛି ।

ତେଣୁ ସୁନା ଫଳାଇବା ପରି ଜମି ହାତରେ ଥାଉ ଥାଉ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ରୋଗ ଓ ଅଭାବରେ ସଢ଼ିବାକୁ ହେଉଛି । ସମୟ ଅନୁସାରେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସେତେ ଶୀଘ୍ର ନିଜକୁ ବଦଳାଇବାକୁ ହେବ । ଋଣକରି ଟଙ୍କାରେ କେବେହେଲେ ଆମେ ଆମର ପେଟ ପୂରାଇ ପାରିବା ନାହିଁ । ଆମେ ଜମିକୁ ଯତ୍ନ ନକଲେ ଜମିର ମାଲିକ ହୋଇ ରହିବାର କୌଣସି ଦାବୀ ଆମର ରହିବ ନାହିଁ । ଏ ବିଷୟରେ ଏଇଦିନୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରିଷ୍କାର ହେବାକୁ ହେବ, ନ ହେଲେ ଅଭାବ ଓ ରୋଗର ନାନା ଅଡୁଆ ଆମକୁ ଶେଷରେ ଶକ୍ତିହୀନ କରି ପକାଇବ ।

। ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍

ତା ୧୮ । ୭ । ୫୩

ଭାଉଜଉ,

ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ଆଜକୁ ସାତଦିନରୁ ଅଧିକ ହୋଇଗଲାଣି । ତୁମର ଚିଠି ପାଇବା ଆଗରୁ ପିଉର ଚିଠି ମଧ୍ୟ ପାଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବା ମୋ'ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଦେଶରୁ ଡେନ୍‌ମାର୍କ ଆସିଲାବେଳେ ଠିକ୍ ଯେପରି ଏପାଖ ସେପାଖ ହୋଇ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡୁଥିଲା, ଏଠି ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇପରି ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡୁଛି । ବହି-ପତ୍ର ଓ ବିଛଣା ଆଦି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜାହାଜରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ବାଟରେ ଯେତେ ଦେଶ ହୋଇଯିବି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ ରହିବାର ସ୍ଥାନ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ହେବ । ବାଟରେ ସବୁ ଦେଶରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଅନୁମତିପତ୍ର - ଆଣିବାକୁ ହେବ । ଏହିପରି ନାନାପ୍ରକାରରେ ଏପାଖ ସେପାଖ ହୋଇ ମୋର ସମୟ ଗଳିଯାଉଛି । ଏ ଦେଶରେ ଯେତେ ପରିବାର ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇଛି, ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ବିଦାୟ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା'ଛଡ଼ା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଏଠିକା ରେଡ଼ିଓରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାଲାଗି ପୁଣି ଏକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଛି । ଏସବୁ ନେଇ ହଠାତ୍ ଯେପରି ସମୟକୁ ମୁଁ ଆୟତ୍ତ କରି ରଖିପାରୁନାହିଁ । ପନ୍ଦରଦିନ

ପରେ ଏତେ ବେଳକୁ ମୁଁ ଡ଼େନମାର୍କ ଛାଡ଼ି ଜର୍ମାନିର ଏକ ଗାଁରେ ଥିବି । ଏକଥା ଭାବିଲାବେଳକୁ କାହିଁକି କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଚି । ସଂସାରରେ ଏହି ଛାଡ଼ିଯିବାର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟା ସବୁଠାରୁ କଷ୍ଟକର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ।

ଏଥର ଅନ୍ତତଃ ମୁଁ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାଟରେ ତୁମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଘରେ ତୁମେମାନେ ଅସୁସ୍ଥ ହେଉଥିବ, ଆଉ ମୁଁ କୌଣସି ଖବର ପାଇ ପାରୁ ନଥିବି, ଏଥିରେ ମୋର ଯାତ୍ରାରେ ଆଦୌ ମଙ୍ଗଳ ହେବ-ନାହିଁ । ବାପା ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଦେବ । ଆଉ ଛ'ମାସପରେ ମୁଁ ଯାଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଥିବି, ମନର ଆନନ୍ଦ ଯେପରି ଆଉ ସୀମା ଭିତରେ ରହିବାକୁ ନାରାଜ । ଚକୁଳିପିଠା ଓ ପଖାଳଭାତ ଆଜିଠାରୁ ମୋର ସବୁଦିନର ଭାବନାରେ ଏକ ଅଂଶ ହୋଇ ରହିଲାଣି । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋର କଲ୍ୟାଣ ଦେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ସ୍ନେହର ପିର,

ତୋର ଚିଠି ଅନେକଦିନରୁ ପାଇଲିଣି । ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ମୁଁ ଏତେ ଡେ଼ରି କଲିଣି ଯେ ହୁଏତ ତୁ ଏହା ଭିତରେ ମୋ'ଉପରେ ରାଗିଗଲୁଣି । ତୋର ପରୀକ୍ଷାରେ ତୁ ଯେଉଁ ଫଳ ଦେଖାଇଲୁ ତାହା ସମସ୍ତ ପରିବାର ସକାଶେ ନିଶ୍ଚୟ ଗର୍ବର କଥା ହୋଇ ରହିବ । ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଆନନ୍ଦ ପାଇଲି । କାରଣ ଏହାପରେ ଏକ ଭଲଫଳ ଆଶାକରି ମୁଁ ତୋତେ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପଢିବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲି । ତୁ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ପଢିବୁ ବା କଟକରେ ପଢିବୁ, ତା'ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏହା ଭିତରେ ହୋଇ ସାରିବଣି । ଶାନ୍ତିନିକେତନର ସବୁ ଦୁର୍ବଳତା ଓ ଦୋଷ ସତ୍ତ୍ୱେ ତଥାପି ସେଠି ପଢିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବା ଯେ ଏକ ବିଶେଷ କଥା, ଏହା ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବି ।

କିନ୍ତୁ ଆର୍ଥିକ ଦିଗଟାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦିନକୁ ଦିନ ଶାନ୍ତିନିକେତନ ଯେଉଁପରି ଦିଗରେ ଗତି କରୁଛି, କେବଳ ପଇସାଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପିଲାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ସେଠି ପଢି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ଶାନ୍ତିନିକେତନ ବିଷୟରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା । ପଇସାର ମାନଦଣ୍ଡକୁ କୌଣସି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଯେତିକି ଆବୋରି ଧରିବ, ତା'ର ପତନ ସେତିକି ନିକଟ ହୋଇ ଆସିବ । ଆମର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଆମର ଭବିଷ୍ୟତ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ହେବ । କଟକ କଲେଜରେ ମଧ୍ୟ ଆପଣାର ଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲେ ଭଲ ଛାତ୍ର ଓ ଭଲ ମଣିଷ ହେବାର ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ମିଳିବ । କିନ୍ତୁ ଆଗ ଆପଣାର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଆପଣାର ଇଚ୍ଛା ଥିବା ଦରକାର । ଜୀବନରେ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରଥମ କଥା । ତୋତେ ମୋର ଆଶୀର୍ବାଦ ଜଣାଇ ଆଜି ଚିଠି ଶେଷ କରୁଛି । ଇତି ।

ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ
ଶିତୁଭାଇ

କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍
ତା ୨୯ । ୭ । ୫୩

ମାନମୀୟ ଭାଉଭାଇ,

ଆପଣଙ୍କର ଚିଠି ଗତ ସପ୍ତାହରେ ପାଇଲି । ମୋ'ଲାଗି ଆପଣମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ମୋଟେ କାରଣ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଗରୁ କିଛି ପଇସା ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖିଥିଲି ଘରଲୋକଙ୍କୁ ଘରଲାଗି କିଛି ଜିନିଷ କିଣି ନେବି ବୋଲି । ସେଇ ପଇସା ବର୍ତ୍ତମାନ ଘର ସାହାଯ୍ୟ କଲି । ଅବଶ୍ୟ ସେଥିଲାଗି ଆଉ କାହାରିଲାଗି କିଛି କିଣିବା ମୋ'ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖୁସି କରିପାରିଲି ପରି କିଛି ଜିନିଷ ସାଙ୍ଗରେ ନ ନେଇଆଏ ପଛକେ, ଆସନ୍ତା ଯେ ଦିନେ ଯାଇ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚିବି, ଏହାହିଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଖୁସି କରାଇବ ବୋଲି ମୁଁ ଆଶା କରୁଛି । ରେଡ଼ିଓରେ ଦୁଇଥର ବକ୍ତୃତା ଦେଇ କିଛି ପାଇଥିଲି । ରାସ୍ତାରେ ଯେତେ ଯେତେ ଦେଶ ହୋଇ ଯିବି, ସେ ସବୁଠି ମୋତେ କିଛି ଖରଚ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ କହିଲେ ମିଛ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ କେବଳ ରାସ୍ତା ଖରଚଟା ମୋତେ ନିଜକୁ ତୁଲେଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୋର ଯିବାରେ ଯେ

କୌଣସି ବାଧା ଆସି ପହଂଚବ, ସେସବୁ ବିଷୟରେ ଯେପରି ଆପଣମାନେ ମୋଟେ ନଭାବନ୍ତୁ । ମନ ଭିତରେ ଇଚ୍ଛା ଓ ନିଷ୍ଠା ଥିଲେ ବାଟ ବଳେ ପରିଷ୍କାର ହୋଇଯିବ । ଟଙ୍କା ଯଦି ସଂସାରରେ ବଡ଼କଥା ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଇଉରୋପ ତ ଦୂରର କଥା, ଶାନ୍ତିନିକେତନ ମାଡ଼ିବାର ଭାଗ୍ୟ ମୋର ହୋଇ ନଥାନ୍ତା।

ଆମ ଦେଶର ସରକାରୀ ମହଲରେ ଭାରି ଅବଗୁର ଚାଲିଚ ବୋଲି ଆପଣ ଲେଖିଚନ୍ତି । ଆପଣାର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ଚାକରୀ ଦେବାଲାଗି ସରକାରୀ ବିଭାଗକୁ ଯନ୍ତ୍ରପରି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଚ । ମୁଁ ସବୁ କଥା ଜାଣେ। ଠିକ୍ ଆପଣଙ୍କ ପରି ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଏହି ପ୍ରଥାକୁ ଘୃଣା କରେ । ଆମେ ଯେ କୌଣସି ବଡ଼ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ଅଫିସରଙ୍କର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ହୋଇ ଜନ୍ମହୋଇନାହୁଁ, ସେଥିଲାଗି ମୁଁ ଆମକୁ କେବଳ ଭାଗ୍ୟବାନ ବୋଲି କହିବି । ନ ହେଲେ କେତେ କେତେ ଲୋକଙ୍କ ଝରନିଶ୍ୱାସ ଆମ ଉପରେ ପଡୁଥାନ୍ତା କହନ୍ତୁତ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଦେଶ ଓ ସମାଜ ଯେପରି, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମକୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆହୋଇ ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ; ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ନିଜର ନିଷ୍ଠା ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପଛରେ ରହି ଅନ୍ୟର ଦୋଷ ଦେଖାଇ ଭାଗ୍ୟ ଆଦରି ପଡ଼ିରହିଲେ ଆମର ଦୁଃଖ କେବେହେଲେ ଘୁଂଚିବନାହିଁ । ଆମର ଜମି ରହିଚି, ମଥାରେ ପାଠ ରହିଚି, ହୃଦୟରେ ସ୍ନେହପ୍ରେମ ଭରି ରହିଚି । ତେବେ କାହିଁକି ଆମେ ଆମର ଜୀବନ ଗଢ଼ିବାରେ ଲାଗି ନ ପଡ଼ିବା ? ଆମ ଦେଶରେ କେତେ କେତେ ଲୋକଙ୍କର ଆପଣାର ଖଣ୍ଡେ ଜମି ନାହିଁ । ଆମେ ଯଦି ଠିକରେ ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦି ବସିବା, ତେବେ ଜମି ନଥିବା, ପାଠ ନଥିବା ଲୋକମାନେ କ'ଣ କରିବେ କହନ୍ତୁତ ? ଆମର ପିଲାଏ ଛୋଟ ବୟସରୁ ଏଇ ନିଷ୍ଠା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଅର୍ଜନ କରି ଶିଖନ୍ତୁ । ଏହାହିଁ ମୋର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭିଳାଷ । ଆମ ଜୀବନରେ ଯାହା ଅର୍ଜନ କରିବା ବାକୀ ରହିଗଲା, ଆମ ପିଲାଙ୍କ ଜୀବନ-ଗଠନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ତାହାର ପରିପୂରଣ ହେଉ, ଆପଣାକୁ ଓ ଅପରକୁ ସମ୍ମାନ କରି ଶିଖନ୍ତୁ । ଏଇ ନୂଆ ଧାରାରେ ଆମର ମନକୁ ନ ଚଳାଇ ପାରିଲେ ଆମେ କଦାପି ସଂସାରରେ ତିଷ୍ଠି ପାରିବା ନାହିଁ । ଇତି । ସ୍ନେହାବନତ

ଚନ୍ଦ୍ର

ଦ୍ୟୁସ୍‌ଲେ

ଭାଉଜଉ,

ତା ୧୮।୮।୫୩

ତୁମପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବା ଆଜକୁ ଅନେକଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହା ଭିତରେ ଡେନମାର୍କ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚଶହ ମାଇଲ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଚାଲି ଆସିଲିଣି । ଆଉ ତିନିଦିନ ପରେ ଜର୍ମାନୀ ଛାଡ଼ି ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଯିବି । ସେଇଠି ନିଶ୍ଚୟ ତୁମର ଚିଠି ମୋ'ଲାଗି ଅପେକ୍ଷାକରି ରହିଥିବ । ଜର୍ମାନୀ ବିଭିନ୍ନଯାଗାରେ କୋଉଠି କେତେଦିନ ରହିବି ତାହା ସ୍ଥିର କରି ଜାଣି ନଥିବାରୁ ମୁଁ ତୁମ ପାଖକୁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ଠିକଣା ପଠାଇଥିଲି । ତଥାପି ପ୍ରାୟ ତିନିସପ୍ତାହ ହେଲା ଘରୁ କାହାରି ପାଖରୁ କୌଣସି ଖବର ନ ପାଇଥିବାରୁ ଭାରି ଖରାପ ଲାଗୁଚି । ମନର ଅସ୍ଥିରତା ମଧ୍ୟ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବଢୁଚି । ଯେତିକି ଯେତିକି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାଉଚି, ଦେଶର ସେତିକି ନିକଟକୁ ମୁଁ ଆସୁଚି । ଦେଶ, ଦେଶର ମଣିଷ, ଘର ଓ ସେଠିକା ଛୋଟା ସଂସାରରେ ସବୁ ସ୍ନେହମାୟା, ଅଳି ଅଝଟ ମୋ'ଆଗରେ ଯେପରି ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠୁଚି । ତିନି ବରଷର ଦୀର୍ଘକାଳ କୁଆଡ଼େ ଯେ ପାଣି-ପରି ବହିଗଲା ମୁଁ କିଛି ଜାଣିପାରିଲି ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କର ଚିଠି, ସ୍ନେହ ଓ ଆଶୀର୍ବାଦହିଁ ଏପରି ଡୋର-ଛିଣ୍ଡା ହୋଇ ରହିପାରିବାକୁ ମତେ ଅନେକ ବଳ ଦେଇଚି । ଆଜି ଚଢେଇ ତାର ଛୋଟା ନୀଡ଼କୁ ବାହୁଡ଼ି ଚାଲିଚି । ମନ ଭିତରେ ଯୋଉ ଆଶ୍ୱସ୍ତି, ସେକଥା ଚିଠିରେ ଲେଖି ମୁଁ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବି ନାହିଁ । କଟକର ନାଲି ଧୂଳିଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଭିତରଘରେ ତୁମମାନଙ୍କ ହାତରେ ପଖାଳଭାତ ସଜଡ଼ା କ୍ରମେ ସବୁ ବାସ୍ତବ ହୋଇଉଠୁଚି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଜର୍ମାନୀର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଆଁରେ । ଗତ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟିରେ ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ପରିଚୟ ହୁଏ, ସେଇ ଦିନଠାରୁ ଆଜିଯାଏ ଏଇ ଗାଆଁର ସ୍କୁଲ୍ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଘରେ ତିନିଥର କୁଣିଆ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲାଣି । ଆଉ ଏଇ ତିନିଥରରେ ଅନେକ ମାୟା ଏଠି ଲାଗିଯାଇଚି । ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଛୋଟପୁଅ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବୟସ ଦୁଇ ବରଷ । ମୋତେ ଦାଦା ବୋଲି ଡାକୁଚି । ଆଉ କହୁଚି, ବଡ଼ ହେଲେ ସିଏ ନିଶ୍ଚୟ ତାର ବିଦେଶୀ ଦାଦାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଯିବ । ମୁଁ ତା'ର ଅନେକ ଛବି ନେଇଚି, ଘରକୁ ଗଲେ ସବୁ ଦେଖିବ

ଜର୍ମାନୀ ଭାଷା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ପୂରା ଆୟତ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ତଥାପି ଆପଣାର ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଭଳି ଜର୍ମାନ ଭାଷା ମୁଁ କହି ପାରୁଛି । ଅବଶ୍ୟ ଜର୍ମାନ ବହି ପଢ଼ି ବୁଝିବା ଏଇ ବରଷକ ଭିତରେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ହୋରସ୍ତ ହୋଇଗଲାଣି । ଖବରକାଗଜ ଆଉ ବହି ଜରିଆରେ ଗୋଟାଏ ଦେଶକୁ ଚିହ୍ନିବାଠାରୁ କୌଣସି ଦେଶର ଏକ ସାଧାରଣ ପରିବାର ସହିତ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପରିଚୟରେ ଆସି ସେଇ ଦେଶକୁ ଚିହ୍ନିବାରେ ଅନେକ ତଫାତ୍ ଅଛି । ବହି ଓ ଖବରକାଗଜର ଜର୍ମାନୀରୁ ମୁଁ କୌଣସି ଧନ ଯାହା ପାଇ ନଥାନ୍ତି, ଜର୍ମାନୀର କେତୋଟି ପରିବାରର ନିକଟ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସି ମୁଁ ତାହା ପାଇଛି । ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠିଁ ମଣିଷ ପରିବାରର ଗ୍ରେଟସୀମାଟି ଭିତରେ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଇ ଓ ନେଇ ଭଲ ବାପା, ଭଲ ମାଆ, ଭଲ ସ୍ୱାମୀ, ଭଲ ସ୍ତ୍ରୀ, ଭଲ ଭାଇ ଓ ଭଲ ଭଉଣୀ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ସଂସାରରେ ଏତେଆଡ଼ ବୁଲି ମୁଁ ଏଇ ସତ କଥାଟା ଭଲ କରି ଶିଖି ପାରୁଛି । ଯେ କୌଣସି ଦେଶକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଗଲେ ଆଗ ସେଇ ଦେଶର ସାଧାରଣ ଜୀବନକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେବ, ଆଗ ସେଇ ଦେଶର ମଣିଷକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେବ ।

ଜର୍ମାନୀର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ତୁମନାମରେ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ମଧ୍ୟ ପଠାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସେସବୁ ସାଧାରଣ ଡାକରେ ପଠାଉଥିବାରୁ ଅନେକ ଡେରିଲାଗିବ । ସେସବୁଥିରୁ ମୁଁ କେଉଁ ବାଟଦେଇ ଯାଉଛି, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଜାଣିପାରିବ । ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆଉ ପାଞ୍ଚମାସ ବାକୀ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ବାଟ ଉପରେ ବାରଦୁଆରେ ଅତିଥି ହେବାର ଯୋଉ ଆନନ୍ଦ, ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ଉଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ତାହା ମୋ' ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟି ନଥାନ୍ତା । ସଂସାରର ଗଛ, ବନ, ପାହାଡ଼, ନଦୀ ଆଉ ସମୁଦ୍ରଠାରୁ ମୁଁ ସଂସାରର ମଣିଷକୁ ବେଶୀ ଭଲପାଏ, ମଣିଷ ନଥିଲେ ସଂସାରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଭାରି ଖୁଣ ରହି ଯାଇଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ଏତେ ଦେଶ ଭିତରେ ଦେଇ ଗଲାବେଳେ ମୁଁ ବାଟରେ ସବୁ ମଣିଷ ସହିତ ପରିଚିତ ହୋଇ-ଯିବି । ସବୁଠି ଆପଣା ଦେଶ-ମଣିଷର ପରିଚୟ ଦେବି । ସବୁଠି ଆପଣା ଦେଶର ମଣିଷଲାଗି ମାଲମସଲା ସଂଗ୍ରହ କରିବି, ଏଇଥି ଲାଗି ଯିବାର ଏଇ ଲମ୍ବା ଯୋଜନା ମୁଁ ଠିକ୍ କରିଛି । ଯିବାରେ ଏତେ ଡେରି ହେଉଛି ବୋଲି

ତୁମେମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ବାର ବାର କହୁଚି, ତୁମମାନଙ୍କର ଶୁଭ-ଇଚ୍ଛା ରହିଥିଲେ ସଂସାରରେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆପଣାର କରିପାରିବି, ସଂସାରର ସବୁଠି ,ମୁଁ କେବଳ ତୁମମାନଙ୍କଠାରୁ ପାଇଥିବା ଶ୍ରଦ୍ଧା ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ପାଇ ପାରିବି । ତେଣୁ ଭୟ କରିବାର ଆଉ କି କାରଣ ଅଛି ?

ହଁ, କାଲି ରାତିରେ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍ ରେଡ଼ିଓରୁ ମୋର ବିଦାୟ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଚାରିତ ହେବ । ଆସିଲା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ମୋ'ଠାରୁ ଏହା ରେକର୍ଡ଼ କରି ନେଇଚନ୍ତି । ଡେନମାର୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧାସଂହାର ଯେ ଏତେ ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିଲାଣି, ମୋତେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନାହିଁ ।

ଏଇ କେତେଦିନ ହେଲା ଏଠି ଭାରି ଗରମ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଠିକ୍ ଆମଦେଶର ବୈଶାଖ ମାସ ପରି । କିନ୍ତୁ କାଲି ଓସରଓଳି ବର୍ଷା ହୋଇ ଆଜି ସକାଳେ ଟିକିଏ ଥଣ୍ଡା ଅଛି । କିନ୍ତୁ ବେଶ୍ ଖରାପାଗ କହିଚି । କୃଷୀମାନଙ୍କର ମୁହଁରେ ହେଲେ ଡର ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଦେଶର ଫସଲ ଅମଳ ସମୟ । ଶସ୍ୟ ଘାସକୁଟା ସବୁ ବୋହିକରି ଘରକୁ ସମ୍ଭାର ଆଣିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ଦିନମାନ କଟିଯାଉଚି । ଗ୍ରୀଷ୍ମ କେତେମାସର ପରିଶ୍ରମରେ ସେମାନେ ସାରା ବରଷର ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇବେ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଶତ୍ରୁ

ଓବର୍‌ନ୍‌ଡ଼ର୍ଫ୍
ସାଉଜତ୍,
ତା ୨୫ । ୮ । ୫୩

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ଏଇ ଛୋଟ ଗାଆଁରେ ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହ ହେବ ଚିଠିଟି ଏଠି ମୋ'ଲାଗି ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା । ଏହା ଭିତରେ ଜର୍ମାନୀରୁ ଦେଇଥିବା ଚିଠି ତୁମେ ପାଇ ସାରିବଣି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଡ଼ାକରେ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ କାର୍ଡ ତୁମ ନାଁରେ ପଠାଉଚି । ସେହିକୁ

ପାଇବାକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅନେକ ଡେରି ଲାଗିବ । ମୁଁ ଯେଉଁସବୁ ବଶିଷ୍ଟ ଯାଗାକୁ ଯାଉଛି, ତାହାର ଏକ ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଏକ ଫଟୋ-କାର୍ଡ ମୁଁ ପଠାଉଛି । ସେସବୁ ଶଠି ପଢିସାରି ନଷ୍ଟ କରିଦେବ ନାହିଁ । ଚିରଦିନ ଲାଗି ମୋ'ଜୀବନରେ ସେସବୁ କାର୍ଡ ପୁରୁଣା ମଣିଷ ଓ ପୁରୁଣାସ୍ଥାନରେ ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ତୁମେ ଯେତେଥର ପିଲାଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ ଥିବା କଥା ଲେଖ, ସେତେଥର କାହିଁକି ତୁମମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଭାରି ରାଗ ହୁଏ । ଆମେହିଁ ସେଥିଲାଗି ଦାୟୀ । ସଂସାରରେ ବାପମାଆ ହେବା କେବଳ ଏକ ବିଳାସ ନୁହେଁ, ଏହା ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଦାୟିତ୍ୱ । ବାପ ମାଆ ହିସାବରେ ଏଇ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇ ନପାରିଲେ ଆମେ ଚିରଦିନ ବିଧାତା ପାଖରେ ଦୋଷୀ ହୋଇ ରହିଥିବା, ମୋର କଥାକୁ ଭୁଲ ବୁଝିବ ନାହିଁ । ହୁଏତ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ମୁଁ ସବୁକଥା ପରିଷ୍କାର କରି କହିପାରିବି । ତୁମମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଆମ ଭାଇମାନଙ୍କର ଦୋଷ ଏଥିରେ ବେଶୀ । ମୁଁ ଜାଣେ ସମସ୍ତଙ୍କଲାଗି ପ୍ରତିଦିନ ଥାଳୀ ବାଢିବାରେ ତୁମମାନଙ୍କର କେତେ ସମୟ ଯାଏ, କେତେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହରାଇବାକୁ ହୁଏ, ଆଉ ଆମେ ସେହି କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଦୂରେ ଥାଉ, ଦାଣ୍ଡରେ ବସି ତାସ୍ ଖେଳିବାହିଁ ଆମର ପ୍ରତିଦିନର କାମ ହୋଇ ରହେ ।

ଏ ଗାଆଁଟି ଜର୍ମାନୀ ଆଉ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ସୀମା ଉପରେ । ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ନଈ । ଦୁଇ ପାଖରେ ଦୁଇ ଦେଶ । ପୋଲିସ୍ ପହରା, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମୁଦ୍ରା ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଡାକଟିକେଟ । ଏହା ଭିତରେ ମୁଁ ଥରେ ନଈ ପାରି ହୋଇ ସେପାଖକୁ ଯାଇଥିଲି । ସାଇକେଲ ଚଢି,—ସେପାଖର ଗୋଟିଏ ହ୍ରଦରେ ଗାଧୋଇବାକୁ । ମୋର ପାସପୋର୍ଟରେ ଦୁଇଥର ମୋହର ବାଡ଼ିଆ ହେଲା ଦୁଇଦେଶର ସୀମା-ପହରା ଅଫିସ ତରଫରୁ ।

ଦୂରରେ ଆଲ୍‌ପସ୍ ପର୍ବତମାଳା,—ଖରାଦିନେ ମଧ୍ୟ ବରଫ ଜମି ରହିଛି । ଠିକ୍ ହିମାଳୟ ପର୍ବତର ଦୃଶ୍ୟପରି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଆମେ ସାଇ-କେଲ ଚଢି ନାନାଆଡ଼େ ଯାଉଚୁ, ସାଇକେଲରେ ପର୍ବତ ଉଠିବା ଓ ପର୍ବତରୁ

ଖସିବା ଏଇ ମୋର ପ୍ରଥମ ଅଭିଜ୍ଞତା । କିନ୍ତୁ ଗୃହପାର୍ଶ୍ୱରେ ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସାଇକେଲରେ ଯିବାର କ୍ଲାନ୍ତି କୁଆଡ଼େ ଭୁଲି ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଏଠି ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ଦୁଇସପ୍ତାହ କୁଣିଆ ହୋଇ ରହିବି । ସାଧାରଣ ନିମ୍ନ-ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାର, ସାନ ପୁଅଝିଅ ଛଅଟି । ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କଟିଯାଉଛି । ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷୁଦ୍ର ସଂସାରରେ ଖେଳ କୋଳାହଳରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ନିମଗ୍ନ କରିଦେଇଛି । ପିଲାଙ୍କର ସଂସାର ସବୁଠି ସମାନ— କେବଳ ନିଜକୁ ସେଇ ସଂସାରରେ ଠିକଣା କରି ସମର୍ପି ଦେଇ ପାରିଲେ ସହସ୍ର ଦୁଃଖରେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ କଟିବାରେ ଅଶେଷ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ ।

ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିବାରର ଦର୍ପଣ ଉପରେ ମୁଁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନକୁ ଜାଣିବାର ଓ ବୁଝିବାର ସରଞ୍ଜାମ ପାଉଛି । କୌଣସି ଦେଶକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ଆଗ ସେଦେଶର ସାଧାରଣ ମଣିଷ ସହିତ ଆତ୍ମୀୟତା ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ, କାରଣ ପ୍ରଧାନତଃ ସବୁ ଦେଶର ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଓ ସାଧାରଣ ଜୀବନଦେଇ ମୁଁ ସବୁଦେଶକୁ ଚିହ୍ନିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି ।

ଆଜି ଏଇଠି ବନ୍ଦ କରୁଛି । ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣାମ ନେବ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ପଠାଉଛି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

ଭିଏନା

ସୁଜାତ, ତା ୨ । ୯ । ୫୩

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ସେଇ ଛୋଟ ଗାଆଁଟି ଛାଡ଼ି ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ରାଜଧାନୀ ଭିଏନା ସହରକୁ ଆସିବା ଆଜକୁ ଦୁଇଦିନ ହୋଇଗଲାଣି । ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡରେ ଥିବାବେଳେ ଭିଏନାର ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ଅତିଥି ହୋଇ ଭିଏନା ସହରକୁ ଆସିଛି । ସେ ମୋ' ଅଧିକ ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ ବହନ କରୁଚନ୍ତି । ଏଠିକାର ସମସ୍ତ ଖରଚ ମଧ ତୁଲାଉଚନ୍ତି । ନହେଲେ ଭିଏନା ପରି ବଡ଼ ସହରରେ ଆସି ରହି ସବୁ ଦେଖି ପାରିବା ମୋ' ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ୟୁରୋପୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଇତିହାସରେ ଭିଏନାର ଏକ ବଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ରହିଚି । ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଭିଏନା ସହର ୟୁରୋପୀୟ ଶିଳ୍ପକଳା, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ପ୍ରମୋଦ-ଜୀବନର ଏକତମ କେନ୍ଦ୍ର ପରି ରହି ଆସିଚି । ୟୁରୋପୀୟ ଇତିହାସର ଅନେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘଟଣା ସହିତ ଭିଏନା ସହରର ନାମ ଗୁନ୍ଥାହୋଇ ରହିଚି, ଇତିହାସର ଅନେକ ବଡ଼ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏଇଠି ହୋଇଚି । ବିରାଟ ସହର, ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଲକ୍ଷ । ଯୁଦ୍ଧରେ ସହର ଅନେକ ବୋମାମାଡ଼ ସହିଚି, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ ଭଙ୍ଗାରୁଜାର ଚିହ୍ନ ସମୂଳେ ଲିଭିନାହିଁ । ଯୁଦ୍ଧପରେ ଭିଏନା ସହରର ଶାସନ-ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍‌ସ ଓ ରୁଷିଆ ବାଣ୍ଟିନେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସହର ବୁଲି ଆସିଲେ ଚାରି ଦେଶର ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ମଝି ସହରର ଏକ ଅଂଶକୁ ଚାରିଶକ୍ତି ଏକାଠି ମିଳି ଶାସନ କରୁଚନ୍ତି; କେନ୍ଦ୍ର ଅଫିସର କୋଠା ଉପରେ ଆମେରିକା, ଇଂଲଣ୍ଡ, ରୁଷିଆ ଓ ଫ୍ରାନ୍‌ସର ପତାକା ଏକାଠି ଉଡୁଚି ।

ଭିଏନା ସହରର ଚାରିଆଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଗୀର୍ଜା, କୋଠାବାଡ଼ି ଓ ଯାଦୁଘର । ଏଠାକାର ଯାଦୁଘର, ଚିତ୍ର-ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଓ ନାଟ୍ୟଶାଳାମାନ ୟୁରୋପ-ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଦୁଇଶହ ତିନିଶହବର୍ଷ ତଳେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ୟୁରୋପରେ ଆପଣାର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରି ରହିଥିଲା, ଭିଏନା ସହର ସେଇଦିନଠାରୁ ସାରା ୟୁରୋପର ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ପରି ହୋଇ ଆସିଚି । ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ପୁରୁଣା ସମ୍ରାଟ ଓ ସାମ୍ରାଜ୍ଞୀମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଗ

ଦେଖିବାକୁ କାଲି ଯାଇଥିଲି । ସୁନା ରୁପାରେ ଆଖି ଝଲସି ଉଠିବ ସେସବୁ ଦେଖିଲେ । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଖରା ସଜାଇବାରେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଖରଚ ହୋଇଚି । ନାନା ଦୂରଦେଶର ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷମାନ ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇ ରହିଚି । ୟୁରୋପୀୟ ମଧ୍ୟଯୁଗର କେତେକଚିଜ ମଧ୍ୟ ସେଇ ସଂଗ୍ରହରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ।

କାଚଘର ଭିତରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମପ୍ରଧାନ ଦେଶର ଗଛଲତା ସବୁ ସାଇତି ରଖିଥିବା ଏକ ଯାଦୁଘର ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲି । ଡିନବରଷ ହେଲା କଦଳୀ, ବାଉଁଶ, ନଡ଼ିଆ ଓ ତାଳ ବା ସପୁରୀଗଛ ଦେଖି ନଥିଲି । କାଲି ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ଆମ ଦେଶର କନିସିଆ ଗଛକୁ ଏଠି କାଚଘରେ ଜିଆଇ ରଖିବାକୁ ହୁଏତ ମାସକୁ ଯେତେ ଖରଚ ହେଉଚି, ସେଥିରେ ସହଜରେ ପାଞ୍ଚଟା ଲୋକଙ୍କର ମାସକର ଖାଇବା ଉଠିଯିବ ।

ସାତଦିନ ତଳେ ପଠାଇଥିବା ଚିଠି ସ୍ୱାଁ ଭିତରେ ପାଇସାରିବଣି । ମୁଁ ଦୁଇଦିନ ଗଲେ ଭିଏନାରୁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ସେଇ ଗ୍ରେଟ ଗାଆଁଟିକୁ ଫେରିଯିବି ଓ ପୁଣି ସାତଦିନ ପରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଛାଡ଼ି ସୁଇଜରଲଣ୍ଡ ଯିବି । ଅଲ୍‌ପସ୍ ପର୍ବତର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସାରାଦିନ ଗାଡ଼ି ଚଢ଼ି ଯିବାକୁ ହେବ । ଭାରି ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଡେନ୍‌ମାର୍କରେ ପର୍ବତ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ନଥିଲି । ତେଣୁ ଆଜି ମୋ'ଆଖିରେ ପର୍ବତ ଓ ପର୍ବତ ଉପରର ବରଫ ପ୍ରତି ମମତା ଏତେଦୂର ବଢ଼ିଯାଇଛି ।

ସୁଇଜରଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରାୟ ଦଶଦିନ କଟାଇ ମୁଁ ଆହୁରି ଦକ୍ଷିଣକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଇଟାଲୀ ଦେଶକୁ ଯିବି । ୟୁରୋପରେ ମୋର ଦିନ କ୍ରମେ ସରିଆସିଲା । ମାସକ ପରେ ଦକ୍ଷିଣ ଇଟାଲୀର ଏକ ବନ୍ଦରରୁ ଜାହାଜ ଚଢ଼ି ଭୂମଧ୍ୟସାଗର ଦେଇ ମୋତେ ଇସ୍ରାଏଲ ଯିବାକୁ ହେବ । ୟୁରୋପ ଛାଡ଼ିବାଦିନ ଯେତିକି ଯେତିକି ପାଖ ହୋଇ ଆସୁଚି, ଏଠି ଦେଖିଥିବା ଓ ଚହ୍ନିଥିବା ସବୁ ମଣିଷ ଓ ସବୁକଥା ପ୍ରତି ମମତା ସେତିକି ବଢ଼ିଯାଉଚି ।

ଡେନମାର୍କ ଛାଡ଼ିବା କାଲକୁ ଠିକ୍ ମାସେ ପୂରିଗଲା । ବେଳେ ବେଳେ ମନଟା କେମିତି କେମିତି ଲାଗୁଚି ସେଇକଥା ଭାବିଲା ବେଳକୁ । ପନ୍ଦରଦିନ ତଳେ ମୋ'ର ପ୍ରିୟ ରେଡ଼ିଓ ବକ୍ତୃତା କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ରୁ ପ୍ରଚାରିତହେଲା । ଜର୍ମାନୀର ଏକ ଛୋଟ ଗାଆଁରେ ମୁଁ ନିଜେ ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି । ସେଠି ଏତେଦିନ କେତେ ମାୟା, କେତେ ସ୍ନେହରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥିଲି । ଆଜି ସବୁ ଯୋଜନ ଯୋଜନ ପଛରେ ପଡ଼ିରହିଚି । ଆଉ କେବେ ଡେନମାର୍କ ଯାଇ ସେଠିକାର ଶାନ୍ତି ସଂସାରକୁ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଇ ଆସିବାର ଭାଗ୍ୟ ମିଳିବ କେଜାଣି ? ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଶତ୍ରୁ

ଟ୍ରୋଗେନ୍, ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ
ତା ୧୬ । ୯ । ୫୩

ଭାଉଜଉ,

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଦେଶ ଛାଡ଼ିବାର ଠିକ୍ ପୂର୍ବରୁ ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ଏହା ଭିତରେ ତୁମେ ମୋର ଅନେକ ଚିଠି ପାଇସାରିବଣି । ଡେନମାର୍କ ଛାଡ଼ିବାପରେ ମୁଁ ହାଓ୍ୱାଇ ଡାକରେ ତୁମ ପାଖକୁ ତିନଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଦେଇଚି । ତା'ଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ସାଧାରଣ ଡାକରେ ଛବି ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡମାନ ପଠାଉଚି । ମୁଁ ଫିରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଇସବୁ କାର୍ଡ ସାଇତି ରଖିଥିବ । ମୁଁ ଯେଉଁସବୁ ଯାଗା ଦେଖୁଚି, କାର୍ଡଗୁଡ଼ିକ ସେଇସବୁ ଯାଗାର ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଥିବ ।

ଏଠି ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ମୁଁ ଅଛି । ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅପେକ୍ଷା ଏଇ ଅନୁଷ୍ଠାନଟିକୁ ଏକ 'ଶିଶୁ-ଗାଆଁ' କହିଲେ ଅଧିକ ଠିକ୍ ହେବ । ଗତ ଯୁଦ୍ଧମାନରେ ୟୁରୋପର ଅନେକ ପିଲା ବାପ ମାଆ ଓ ଘର ହରାଇଛନ୍ତି । ସେଇମାନଙ୍କ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଘର ଦେଇପାରିବା ଲାଗି ଏ ସ୍କୁଲର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡ, ଗ୍ରୀସ୍, ଇଟାଲୀ, ଫ୍ରାନ୍‌ସ, ଇଂଲଣ୍ଡ, ପୋଲାଣ୍ଡ, ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଓ ଜର୍ମାନୀର ପିଲାଏ ଏଠି ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ପିଲାଙ୍କ ଲାଗି

ଅଲଗା ଘର—ସେଠି ସେହି ଦେଶର ଶିକ୍ଷକ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବାପା ବୋଉ ଡାକନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ପିଲାଏ ବାପା ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ ଆପଣା ମାତୃଭାଷାରେ ପାଠ ପଢ଼ନ୍ତି । ବାରବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପିଲାଙ୍କୁ ଏକାଠି ଜର୍ମାନ୍ ଭାଷାରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ । ତା'ଛଡ଼ା ଖେଳ କସରତ୍, ସଙ୍ଗୀତ ନାଟକ, ଉତ୍ସବ, ହାତକାମ ଓ ବଗିଚାକାମ ସବୁ ପିଲାଏ ମିଶିକରି କରନ୍ତି । ଆପଣା ଘର ପରିଷ୍କାର କରିବା, ଆପଣା ବିଛଣା ଆପେ କରିବା, ବାସନ ଧୋଇବା ପ୍ରଭୃତି ସବୁକାମ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଜକୁ କରିବାକୁ ହେବ ।

ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ସୁନ୍ଦର । ପର୍ବତ, ବଣ ଓ ହ୍ରଦରେ ପୂରି ରହିଥିବା ଏଇ ଦେଶଟି ଆୟତନରେ ଆମ ଗଞ୍ଜାମ କୋରାପୁଟ-ଠାରୁ ବଡ଼ ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଛୋଟଦେଶ ୟୁରୋପର ଯୁଦ୍ଧରୁ ସବୁ ପୁରାତନ ଜୀବନର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ସାଇତି ରଖିପାରିଛି । ଏଇ ଦେଶର ଭାଷା ତିନୋଟି—ଜର୍ମାନ୍, ଫରାସୀ ଓ ଇଟାଲି । ଏ ଦେଶର ଗଣତନ୍ତ୍ର ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଦେଶର ତୁଳନାରେ ବଡ଼ ଆଗୁଆ । କିନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଲାଗି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୋଟ ଅଧିକାର ମିଳିନାହିଁ ।

ଅନ୍ତତଃ ମୋ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେପରି ଆପଣା ମନର ବଳ ନ ହରାଅ । ସଂସାରରେ ହୁଏତ ଆଜି କୋଟି ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ରୋଗ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଗି ରହିଛି । ମନର ଶାନ୍ତି ଓ ମନର ବଳ ଜୀବନରେ ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ । ଆମେ ପାଠ ପଢ଼ିଲୁ, ଆମେ ରୋଜଗାର କଲୁ, ଘରେ ଆମର ପେଟ ପୂରିବା ଭଳି ଜମିବାଡ଼ି ରହିଛି, ତଥାପି ଯଦି ଟିକିକରେ ଆମର ମନର ଜୋର୍ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼େ ବା ଆମେ ଆପଣାର ଶ୍ରଦ୍ଧା ହରାଇବସୁ ତେବେ ତାହା ବଡ଼ ଲଜ୍ଜାର କଥା ହେବ । ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୋର ଅନେକ କଥା କହି-ବାକୁ ଅଛି । ତେଣୁ ଘରକୁ ଫେରି ତୁମମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ମୁଁ ଠିକ୍ ଆଗପରି ସତେଜ ଓ ସଶ୍ରଦ୍ଧ ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ପାଏ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ତରୁ

ନାପୋଲି, ଇଟାଲି

ଭଉଜଉ, ତା ୫ । ୧୦ । ୫୩

ପ୍ରାୟ ମାସେ ହେଲା ତୁମପାଖରୁ ଚିଠି ପାଇନାହିଁ । ଅଷ୍ଟ୍ରିଆରେ ଥିବାବେଳେ ତୁମର ଗତ ଚିଠି ପାଇଥିଲି । ତା'ପରେ ମୁଁ ସୁଇଜରଲଣ୍ଡରୁ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଡାକରେ ତୁମ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେଇଚି । ତା'ଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ସାଧାରଣ ଡାକରେ ଯେଉଁସବୁ କାର୍ଡ ପଠାଉଚି, ତାହା ମଧ୍ୟ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବଣି । ମାସେ ହେଲା କିଛି ଘର ଖବର ନପାଇ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗୁଚି ।

କାଲି ସକାଳେ ଏଠୁ ଜାହାଜ ଚଢ଼ି ଇସ୍ରାଏଲ୍ ଯିବି । ଭୂମଧ୍ୟସାଗରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଞ୍ଚଦିନ କାଳ ଭାସିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଇସ୍ରାଏଲରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ମୁଁ ଅଧାବାଟରେ ହୋଇଯିବି । ତିନିମାସ ଗଲେ ସେଠୁ ଦେଶକୁ ଯିବାକୁ ଆଉ କେତେ ଡେ଼ରି ଲାଗିବ ?

ଆଜି ନାପୋଲି ସହରର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ପମ୍ପେଇ ସହରର ଭଗ୍ନାବଶେଷ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି । ଆଜିକୁ ପ୍ରାୟ ୧୯୦୦ବର୍ଷ ତଳେ ଏଠିକାର ଭିସୁଭିଅସ୍ ଆଗ୍ନେୟଗିରିର ପ୍ରବଳ ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ପାତ ହୋଇ ପମ୍ପେଇ ସହର ଏକାବେଳକେ ପୋତି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାୟ କେତେ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସହରର ମଣିଷ, ପଶୁ, ଘରବାଡ଼ି ସବୁ ଜୀବନ୍ତ ସମାଧି ପାଇଥିଲା । ଏବେ ସେସବୁ ଖୋଳା ହୋଇ ବାହାରିଚି । ମଣିଷ, ଗଛ, ବାସନ, ଲୁଗାପଟା ପ୍ରାୟ ଦୁଇହଜାର ବର୍ଷ ମାଟି-ତଳେ ରହି ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଚି । ତେଣୁ ସେଇ ପୁରୁଣା ସଭ୍ୟତାର ମୂଳ ଜୀବନ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଚି । ସେ କାଳର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ, ସାଧାରଣ ସଭା, ବିଚାରାଳୟ, କ୍ରୀଡ଼ାମଣ୍ଡପ ଓ ଆମୋଦ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରଭୃତି ସବୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ପାରୁଚି । ମୁଦି ଦୋକାନ, ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଘର, ମହାଜନଘର ଓ କାଳୁବାଡ଼ିର ଚିହ୍ନ ଓ ଲେଖାନ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ।

କାଲି ସକାଳ ଦଶଟା ବେଳେ ୟୁରୋପରୁ ବିଦାହୋଇ ଯିବାକୁ ହେବ । ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ଅଧ୍ୟାୟ କାଲି ସମାପ୍ତ ହେବ । ସତେ ଯେପରି ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗ୍ରହ ବା ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ପ୍ରବାସ କରି ଆସିଥିଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି ଗ୍ରହ

ଛାଡ଼ି ଘରକୁ ଫେରି ଯାଉଚି, ଭିତରେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ମନେ ହେଉଚି । ୟୁରୋପ ସିନା ପଛରେ ଦୂରରେ ପଡ଼ି ରହିବ, କିନ୍ତୁ ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା କେତେ ଯାଗାରେ କେତେ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ପାଇଥିବା ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଆଦର ମୋର ସବୁଦିନ ମନେ ରହିଥିବ । ସବୁରି ଲାଗି ଆପଣା ଘର ଖୋଲିଦେଇ ହିଁ ମୁଁ ୟୁରୋପର ଋଣ ସୁଝି ପାରିବ ।

ତେଣେ ଦେଶରେ କେତେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଚି । ମନ ଭିତରେ କେତେ ସ୍ୱପ୍ନ କେତେ କଳ୍ପନା,— ବୋଝେଇ ନାଆ ପରି ମୋର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଟଳମଳ ହେଲାପରି ଲାଗୁଚି । ୟୁରୋପରୁ ଆହରଣ କରି ନେଉଥିବା ସମ୍ପଦକୁ ଦେଶର ଘରେ, ଦେଶର ମଣିଷ ପାଖରେ ମୁଁ ଯେତିକି ସୁରୁଖୁରୁଭାବରେ ଦେଇପାରିବ, ମୋର ଯୋଗ୍ୟତା ସେତିକି ଦୂର ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ପାରିବ । ଆପଣାର କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ହିଁ ମୁଁ ଆପଣା ଦେଶ ଓ ୟୁରୋପର ଏଇ ପ୍ରବାସ ଭିତରେ ସଂଯୋଗ ଘଟାଇ ପାରିବ ।

ପିଲାମାନେ କିପରି ଅଛନ୍ତି ଲେଖିବ । ମୁଁ ଫେରିବେଳକୁ ସେମାନେ କେତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଥିବେ । ହୁଏତ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିବେ ନାହିଁ,— ଏଇସବୁ ଅଳସୁଆ କଳ୍ପନା ଆଜିକାଲି ଭାରି କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲଣି, ଘର ପାଖ ହୋଇ ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏସବୁ ହେବା ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଇଟାଲିକୁ ଆସି ପ୍ରାୟ ତିନିବର୍ଷ ପରେ ବାଇଗଣ ଖାଇବାକୁ ମିଳିଲା,— ବିଲରେ ଧୂଆଁପତ୍ର, ଲଙ୍କାମରିଚ ଗଛ ଓ ପାହାଡ଼ରେ ନାଗଫେଣିଆ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲାଣି । ତାଳ ଖଜୁରୀ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଚି । ସବୁ ମିଶି ଯେପରି ମୋତେ ନିର୍ଭର ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ଯାଉଚନ୍ତି ଯେ ଦେଶକୁ ଫେରିବା ଆଉ ଖୁବ୍ ବେଶୀ ଡେରି ନାହିଁ । ଏଇ ତିନିଟା ମାସ କୁଆଡ଼େ ପାଣିପରି କଟିଯିବ, କିଛି ଜାଣି ହେବ ନାହିଁ । ଘରକୁ ଯାଇ ଆଗ ତୁମମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମୋର ସବୁ ଦାବି କରି ନ ବସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ମନ ସ୍ଥିର ହେବ ନାହିଁ ।

ବାପାବୋଉ ଓ ତୁମେ ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ମୋର ଦେହ ଓ ମନ ଖୁବ୍ ଭଲ ଅଛି । ତୁମମାନଙ୍କର ଶୁଭେଚ୍ଛା ପାଉଥିଲେ ମୋର ଆଉ କେଉଁଥିକି ଭୟ ? ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ସ୍ନେହ ଜଣାଇ ପଠାଉଚି । ଇତି ।

ତେଲ୍‌ଆଭିଭ୍

ଭଉଜଉ,

ତା ୧୮ । ୧୦ । ୫୩

ଘର କେତେ ପାଖ ଯେ ହୋଇଗଲାଣି, ତାହା ଚିଠିରୁ ଜାଣିପାରିବ । ମୁଁ ଆସି ଅଧବାଟରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଲିଣି । ଆଉ ତିନିମାସ ଗଲେ ଘର । ତିନି ବରଷ କାଳ ଘର ଛାଡ଼ି ଆସିଲିଣି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରି ଘର ଲାଗି ମନ ଆଉ କେବେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ନଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣା ଘର, ଆପଣା ଦେଶ, ଆପଣା ଦେଶର ଚିହ୍ନା ମଣିଷ, ନଈନାଳ, ବଣ ପାହାଡ଼ ଛଡ଼ା ଯେପରି ମୁଁ ଆଉ କିଛି ଭାବି ପାରୁନାହିଁ । ଦେଶ ଯେ ଭାରି ପାଖ ହୋଇ ଆସିଲାଣି, ଏହା ହେଉଚି ତା'ର ପ୍ରମାଣ । ଦେଶର ଚିହ୍ନା ଗଛ ଓ ଫଳ ପରିବାମାନେ କ୍ରମେ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଲାଣି । ସେଦିନ ବଜାରରେ ପିଜୁଳି କିଣି ଖାଇବାକୁ ପାଇଲି, ତିନି ବରଷ ପରେ । ଆଜି ସହରରେ ବୁଲୁବୁଲୁ ହଠାତ୍ ଓସ୍ତ, କୃଷ୍ଣ-ଚୂଡ଼ା ଓ କନିଅର ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ମନେ ମନେ ହସୁଥିବ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଏସବୁ ଗଛ, ଫୁଲ ଓ ଫଳ ଦୀର୍ଘ ତିନିବରଷ ହେଲା ଦେଖିନାହିଁ, ତାହା ମନେ ରଖିଥିଲେ ମୋ ମନକଥା ତୁମେ ବେଶ୍ ବୁଝିପାରିବ । କାଲି ରାତିରେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବାବୁ, କାବୁ, କାଳିଆ ଓ ଜୁବୁଲିଙ୍କୁ ନେଇ କେତେ ଘଣ୍ଟା ଯେ ଖେଳିଚି, ତାହା ଠିକ୍ କହି ପାରୁନାହିଁ । ସକାଳେ ଉଠିଲାବେଳେ ମନେହେଲା, ସାରା ରାତି ଯେପରି ମୁଁ ଏ ଦେଶରୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଉଡ଼ିଯାଇଥିଲି । ସେମାନେ ଏଇ ତିନିବରଷ ଭିତରେ କେତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯିବେଣି, କେତେ ନୂଆ କଥା ଜାଣିବେଣି, ପୁରୁଣାଦାଦାଙ୍କୁ ପଛରେ ପକାଇ ସେମାନେ କେତେ ଆଗକୁ ଚାଲିଯିବେଣି, ସ୍ୱପ୍ନରେ ଏ ସବୁ କଥାର ପ୍ରମାଣ ପାଇବାକୁ ମିଳିଲା କି ଆଉ ? ସେଥିଲାଗି ଆହୁରି ତିନିମାସ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଘରେ ବାହାରେ ସମସ୍ତେ ମୋତେ ବୁଲା ବାବାଜୀ ବୋଲି କହି ଆସିଚନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଇ ବୁଲା ବାବାଜୀ ଭିତରେ ଯେ ସବୁ ମଣିଷ ପରି ଗୋଟାଏ ଅନ୍ତର ଅଛି, ମାୟା ମମତା ଅଛି, ଏଠି ମୋ' ପାଖରେ ଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ପଥର ମଧ୍ୟ ତାହା ବୁଝିପାରନ୍ତା ।

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆରେ ଥିଲାବେଳେ ତୁମର ଗତ ଚିଠି ପାଇଥିଲି । ତା'ପରେ ଆଉ

କୌଣସି ଚିଠି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ' ହାତରେ ପଡ଼ିନାହିଁ । ହୁଏତ ସୁଇଜରଲଣ୍ଡ ଓ ଇଟାଲୀ ଦେଶ ଛାଡ଼ିବାପରେ ତୁମର ଚିଠି ସବୁ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବ । ଏଇ ଦୁଇ ଦେଶରୁ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଡାକରେ ଦେଇଥିବା ମୋର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଚିଠି ନିଶ୍ଚୟ ତୁମେ ପାଇ ସାରିବଣି । ଏହା ଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ସାଧାରଣ ଡାକରେ ଦେଇଥିବା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ମାନ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପହଞ୍ଚୁଥିବ । ସୁଇଜରଲଣ୍ଡରୁ ମୋର କେତେକ ବହିପତ୍ର ଶିରଭାଇଙ୍କ ଠିକଣାରେ ପଠାଇଛି । କୋପେନ୍‌-ହେଗେନ୍‌ରୁ ମୋର ଜିନିଷପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏହା ଭିତରେ ଯାଇ ପହଂଚିବ । ସବୁ ଠିକ୍‌ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚିଲା କି ନାହିଁ, ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିବ । ହଁ, ମୋର କାହିଁକି ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ଯେ ସୁଇଜରଲଣ୍ଡ ଓ ଇଟାଲୀକୁ ଦେଇଥିବା ତୁମର ଚିଠି ହୁଏତ ବାଟରେ ହଜିଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ଚିଠି ପାଇବା ମାତ୍ରକେ ଖଣ୍ଡେ ଚିଠି ମୋ'ପାଖକୁ ଲେଖିବ । ଏଇ ଦେଶରେ ମୋର ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା ଦେଲି । ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ମାସ କାଳ କିଛି ଖବର ନପାଇ ମନ ବେଳେବେଳେ ଭାରି ଖରାପ ହେଉଛି, ଏଠି କୋଉଠି ମନ ଲାଗୁନାହିଁ । ତୁମର ଚିଠି ଏତିକିବେଳେ ଯେ ଠିକ୍‌ ଔଷଧ ପରି କାମ କରିବ, ତାହା ବେଶ୍‌ ବୁଝିପାରିବ ।

ଇସ୍ରାଏଲ ଦେଶ ଇହୁଦୀମାନଙ୍କର ଦେଶ । ଏ ଦେଶ ମୋଟେ ଛଅବର୍ଷ ହେଲା ଗଢ଼ାହୋଇଛି । ୟୁରୋପ ଓ ଏସିଆର ସବୁ ଦେଶରେ ଇହୁଦୀମାନେ ସବୁ ପ୍ରକାର ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ନୃଶଂସତା ସହି ଆସିଛନ୍ତି ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ହେଲା । ଜର୍ମାନୀରେ ହିଟଲର୍‌ ଶାସନ କରୁଥିବା ବେଳେ ଇଉରୋପରେ ତା'ର ଆଦେଶରେ ଦଶଲକ୍ଷ ପିଲା ସମେତ ଷାଠିଏଲକ୍ଷ ଇହୁଦୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଛି । ନାନା ଯୁଦ୍ଧ ଓ ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଇହୁଦୀମାନେ ଆପଣାର ମୁଣ୍ଡ ଗୁଞ୍ଜିବା-ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପାଇଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଇସ୍ରାଏଲ୍‌ର ଶତ୍ରୁ ଅନେକ । ମଧ୍ୟ-ଏସିଆର ସବୁ ମୁସଲମାନ ଦେଶ ଇସ୍ରାଏଲ ସହିତ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶତ୍ରୁତା ଲଗାଇଛନ୍ତି । ରାତିରେ ଇସ୍ରାଏଲର ସୀମା ଡେଇଁ ସେମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଚୋରି, ଲୁଟ୍‌ ଓ ହତ୍ୟାମାନ କରୁଛନ୍ତି । ନୂଆ ଦେଶ ଇସ୍ରାଏଲ୍‌ ନୂଆ ଯୋଜନା ଓ ନୂଆ ମନ ଦେଇ ସବୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସତ୍ତ୍ୱେ କିପରି ଆପଣା ଦେଶକୁ ସୁନ୍ଦର କରି ତୋଳିଚାଲିଛି, କିପରି ଏଇ ଟାଙ୍ଗରା ପାହାଡ଼ ଆଉ ମରୁଭୂମିରେ ଫୁଲ ଫଳ

ସମ୍ଭାଇବାର ଉଦ୍ୟମମାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଚ, ଆଖିରେ ଏଇକଥା ଦେଖିବା ଲାଗି ଓ ଏ ଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଡ଼ ଅନେକ କର୍ମୀଙ୍କଠାରୁ ଏଇକଥା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଚି । ଏ ଦେଶର ଶ୍ରମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମୋତେ ସବୁ-ପ୍ରକାର ସହାୟତା କରୁଚନ୍ତି ଓ ମୁଁ ଯେପରି ଏଇ କେତେମାସ ଭିତରେ ଦେଶର ଗୁଣଆଡ଼େ ବୁଲି ସବୁକଥା ଦେଖିପାରିବି ସେଥିଲାଗି ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଚନ୍ତି । ଯିଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଏଇ ଇସ୍ରାଏଲ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ଲାଗି ଏଇ ଦେଶ ଏକ ପୁଣ୍ୟଭୂମି । ଗତ ସପ୍ତାହରେ ମୁଁ ଜେରୁଜେଲମ୍ ସହରରେ ପ୍ରାୟ ଗୁରୁପାଞ୍ଚଦିନ କଟାଇଚି, ନାନା ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ବୁଲି ଦେଖିଚି । ମନ ଓ ଅନ୍ତର ଖୋଲା ରଖିଥିଲେ ଯେକୌଣସି ଧର୍ମର ତୀର୍ଥ-ଧୂଳି ମଧ୍ୟ ମଣିଷକୁ ସେ ପବିତ୍ର କରିପାରିବ, ଏଇ ସବୁ ତୀର୍ଥ ବୁଲି ମୋର ସେଇ ବିଶ୍ୱାସ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ ହୋଇଯାଇଚି ।

ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ବାପା ବୋଉଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ ଦେବ । ଭଗୁଭାଇ ଓ ମଧୁ ପାଖକୁ ମୋର ନୂଆ ଠିକଣା ପଠାଇଦେବ । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଯେପରି ମୁଁ ତୁମର ଚିଠି ପାଏ । ମୋର ଦେହ ଓ ମନ ଖୁବ୍ ଭଲ ଅଛି । ଏଠି ଭୟଙ୍କର ଗରମ । ମରୁଭୂମିରୁ ଗରମ ପବନ ବହିଲେ ଚମ ଭିତରେ ସିଝିଗଲା ପରି ଲାଗୁଚି । ସେଣେ ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ବରଫ ପଡୁଥିବ, ଡେନମାର୍କରେ ବେଶ୍ ଶୀତ ପଡ଼ିଯିବଣି । ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଏଠି ମଧ୍ୟ ସମୟେ ସମୟେ ବରଫ ପଡ଼େ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମୋର ସ୍ନେହ ଜଣାଇ ପଠାଉଚି । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚିତ୍ତ

ଜେରୁଜେଲମ୍

ତା ୨୭ । ୧୧ । ୫୩

ଭାଉଜଉ,

ଆଜ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଭଗୁଭାଇଙ୍କର ଚିଠି ପାଇଲି । ଦରୁ କାହାରି ପାଖରୁ ପ୍ରାୟ ଅଢେଇ ମାସ ହେଲା ଚିଠି ପାଇ ନଥିଲି । ଏଇ କେତେଟା

ସପ୍ତାହ ମୁଁ ଯେ କି ଉଦ୍‌ବଗ୍ନ ଓ କି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ କଟାଇଚି ତାହା ତୁମେ ବେଶ୍ ଅନୁମାନ କରିପାରିବ । ଘଗୁଘାଙ୍କଙ୍କର ଠାରୁ ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି । ମନ ଭିତରେ ସବୁ ଭାବନା ଗୁଡ଼ାକ ଏପରି ଜଡ଼ ହୋଇ ବସିଯାଇଚି ଯେ ଆଜ କିଛି ଲେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉନାହିଁ । କେବଳ ମନ ଗୁହ୍ନୁଚି, ଅଇଚ୍ଛା ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଦଉଡ଼ି ଯାଇପାରନ୍ତି, ତୁମ ପାଖରେ ଘଡ଼ିଏ ନୀରବ ହୋଇ ବସି ଦୁଇଟୋପା ଲୁହ ଗଡ଼ାଇ ପାରନ୍ତି । କଥା ଓ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଗୋଟାଏ ସୀମା ଅଛି । ସେଇ ସୀମା ଉପରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ମଣିଷ ଆପେ ଆପେ ଚୁପ୍ ହୋଇଯାଏ, ସବୁ କଥା ଓ ସବୁ ଭାଷାର ଗାରିମା ସେଠି ପରାସ୍ତ ହୋଇଯାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଦେଢ଼ମାସ ହେଲା ଇସ୍ରାଏଲ ଦେଶରେ । ଏଇ ଦେଶର ସୃଷ୍ଟି ମୋଟେ ଛଅବର୍ଷ ହେଲା ହୋଇଚି । ପ୍ରାୟ ଦୁଇହଜାର ବରଷ ତଳେ ଇହୁଦୀମାନେ ଏଇ ଦେଶରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଇହଜାର ବରଷ ହେଲା ସେମାନେ ଆପଣାର ଦେଶ ହରାଇଛନ୍ତି । ଘରଛଡ଼ା ଓ ଭୂଇଁଛଡ଼ା ହୋଇ ପୃଥିବୀର ଏଠି ସେଠି ବୁଲୁଚନ୍ତି । ସବୁଠି ଘୃଣା ଅପମାନ ସହିଚନ୍ତି, ଠିକ୍ ଆମ ଦେଶର ହରିଜନମାନଙ୍କ ପରି । ଜର୍ମାନୀରେ ହିଟଲର ରାଜୁତି କରୁଥିବା ବେଳେ ନାନା ନୃଶଂସ ଉପାୟରେ ଷାଠିଏ ଲକ୍ଷ ଇହୁଦୀ ମରିଚନ୍ତି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଦଶଲକ୍ଷ ପିଲା । ଛଅ ବରଷ ହେଲା ଇହୁଦୀଜାତି ଆପଣା ଲାଗି ଏକ ବାସ ଢେିବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ପାଇଚି । ମଣିଷର ଇଚ୍ଛା ଓ ପରିଶ୍ରମ ବଳରେ ଏଠି ମରୁଭୂମିରେ ନିତି ନୂଆ ଫଳଫୁଲର ବଗିଚା ହସି ଉଠୁଚି । ନୂଆ ଜୀବନ ଓ ନୂଆ ଭବିଷ୍ୟତ ଗଢ଼ା ହେଉଚି । ଦୁଇହଜାର ବର୍ଷ ପରେ ଇହୁଦୀପିଲା ତା'ର ହସିବାର ଓ ମଣିଷ ହେବାର ଅଧିକାର ଫେର ପାଉଚି । ମୋର ଆଜ ଭାରି ଇଚ୍ଛା ହେଉଚି, ଏଇ ଦେଶରେ ତୁମକୁ ମଣିଷର ଏଇ ନୂଆ ଆୟୋଜନ ଓ ସୃଷ୍ଟିର ଇତିହାସ ବୁଲି ଦେଖାଇ ପାରୁଥାନ୍ତି କି ! ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ପ୍ରାୟ ବାପ ବା ମାଆ ହରାଇଛି । ଏଇ ଦେଶରେ କେତେ ବାପା ମାଆଙ୍କର ପିଲା ସେମାନଙ୍କର ଆଖି ଆଗରେ ଜୀଅନ୍ତା ପୋଡ଼ା ହୋଇ ମରି ହୋଇଚନ୍ତି । କେତେ ପିଲାଙ୍କର ବାପ ମାଆ ସେମାନଙ୍କର ଆଖି ଆଗରେ ବନ୍ଧ-

ବାଷ୍ପରେ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ମରିଯାନ୍ତି । ଏସବୁ ଆମର ଏକ୍ଷ୍ମ ବାପ ମାଆ ଓ ସ୍ନେହ ପ୍ରେମର ସଂସାରରେ ଦଶବରଷ ତଳେ ଘଟିଛି । ତଥାପି ମଣିଷ ପୁଣି ନୂଆ ଆଶା ବାନ୍ଧି ବାହାରିଛି, ସଂସାରରେ ସବୁ ଦୁଃଖ ଓ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ପୁଣି ମଣିଷ ଆପଣା ପିଲାଙ୍କର ନୂଆ ସୃଷ୍ଟି କରିଚାଲିଛି ।

ମୁଁ ଆସି ଅଧାବାଟରେ ହେଲିଣି । ଦୁଇମାସ ପରେ ଯେ ତୁମ ପାଖରେ ଯାଇ ବସିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇପାରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ମୁଁ ବୋଇତ ବୋଝାଇ ବଳ ଓ ସାହସ ଭରି କରି ନେଉଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ କେତେ କେତ କଳ୍ପନା କରିବାର ସ୍ୱପ୍ନରେ ଆଜ ରାତିରେ ନିଦ ବି ଆସୁନାହିଁ । ସଂସାରରେ ସବୁ ଯିବ, ହୁଏତ ବାରବାର ଆଶା ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିବ, ତଥାପି ମଣିଷ ବଞ୍ଚିଥିବ । ଆମେ ଜୀବନରେ ସୁଖଶାନ୍ତି ନପାଇ ପାରିଲେ ଆମର ପିଲାଏ ନିଶ୍ଚୟ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚିବେ, ଏହା ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ । ଏତିକି କରି-ପାରିଲେ ଆମର ବାପ ମାଆ ହେବାର ଅଧିକାର ସାର୍ଥକ ହେବ । ମୋ'ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେ ଅପେକ୍ଷା କର, ଏହାଛଡ଼ା ଅଧିକ ମୁଁ ଆଜି କିଛି ଲେଖିବି ନାହିଁ । ତୁମର ଅତି ଆପଣାର ଯୋଉ ଜଣକୁ ସାଧବ କରି ପଠାଇଥିଲ, ସିଏ ଆଜି ତାର ସବୁ ଅର୍ଜନ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ନେଇ ଅଧବାଟରେ ହେଲିଣି । ବୋଇତ ବନ୍ଦାଇ ତାକୁ ଘରକୁ ନେଇ ଯିବାକୁ ଆଉ ବେଶୀ ଦିନ ବାକି ନାହିଁ । ତିନି ବରଷ ପରେ ମୁଁ କଣିକାଏ ମଧ୍ୟ ସାହେବ ହୋଇନାହିଁ । ହୋଟେଲରେ ଖାଇବା ଅପେକ୍ଷା ତୁମ ହାତରେ ସ୍ନେହ ଶରଧା ଦେଇ ବଢ଼ା ହେବା ପଖାଳ ଭାତ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ'ଲାଗି ଅମୂଲ୍ୟ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଏଠି ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ମୁଁ ଅଜସ୍ର ଦେଖୁଛି । ଅଜସ୍ର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଘର ଲାଗି ମନ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଲିଣି । ମୋର ଦେଖିବାର ଆଗ୍ରହ-ଠାରୁ ତୁମମାନଙ୍କର ଟାଣ ଅଧିକ ବଳ ପଡ଼ିଲିଣି । ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ମୁଁ ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖୁଛି । କୋଉ ଦିନ ହୁଏତ ମୁଁ କାହାକୁ କିଛି ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବି ନାହିଁ । ତଥାପି ସବୁରି ସହିତ ଯେଉଁଠାଣରେ ମୋର ଜୀବନ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଅଛି, ସେଇ ଠାଣକୁ ମୁଁ ସବୁଦିନ ଆବୋରି ରଖିଥିବ । ଭକ୍ତ

ମାଂସର ସଂସାରରେ ପ୍ରକୃତରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ । ସେଇଥିଲାଗି ବାର ବାର ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ବଳ ଚାହେଁ, ଆଶୀର୍ବାଦ ଚାହେଁ । ମୋତେ ଠିକ୍ ତୁମର ପରି ଦୁଃଖ ସହିବାର ବଳଦେବାକୁ ମୁଁ ସବୁଦିନ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିବି ।

ଜେରୁଜେଲମ୍ ସହର ପୃଥିବୀର ଇତିହାସରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏଇଠି ତିନି-ହଜାର ବରଷ ତଳେ ଏଠିକାର ଶାସକମାନେ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ କଣ୍ଟାରେ ଝୁଲାଇ ମାରିଥିଲେ । ସେଇ ଦିନଠାରୁ ମଣିଷ କେତେ ନୃଶଂସତା ଓ କେତେ ହତ୍ୟା ଏଇ ସଂସାରରେ ଭିଆଇଛି । ତଥାପି ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଣିଷ ଭିତରର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସ୍ନେହ ବଂଚିବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଂଚି ରହିଛି । ତୁମେ ମୋର ପ୍ରଣାମ ନେବ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ
ଚିତ୍ତ

ଲିମାସଲ୍, ସାଇପ୍ରସ୍
ତା ୧୯ । ୧୨ । ୫୩

ଭାଉଜଉ,

ଇସ୍ରାଏଲର ହାଇଫା ବନ୍ଦରରେ ଠିକ୍ ଜାହାଜ ଚଢିବା ବେଳେ ତୁମର ଚିଠି ପାଇଲି । ଅନେକ ଦିନରୁ ମନ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଥିଲା ତାହା ଦୂର ହୋଇଗଲା । ପ୍ରାୟ ତିନିମାସ କାଳ ତୁମଠାରୁ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇନଥିଲି । ତୁମମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଦେ କଥା ଜାଣିବାର ମୋର ଆଉ ଜୁ ନଥିଲା । ସେଥିଲାଗି ଏଇ କେତେ ମାସ ଆପଣାକୁ ଭାରି ଏକୁଟିଆ ଲାଗୁଥିଲା । ବେଳେ ବେଳେ ମନର ସବୁ ଦମ୍ଭ, ବାଟ ଚାଲିବାର ସବୁ ସାହସ ଯେପରି ମଉଳ ଗୁଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଥିଲା । ସଂସାରରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ବାଟୋଇ, ସମସ୍ତେ ବାଟଚାଲିବାର ସାଥୀ । ବାଟ ଉପରେ ଜଣେ ସାଥୀ ପାଇଲେ ଦୂରଯାସୀ ବାଟୋଇର ଦମ୍ଭ ଦୁଇଗୁଣ ବଢିଗଲା ପରି ଜୀବନ-ବାଟରେ ଆପଣାକୁ ଭରସା ଦେବାର ସାଥୀ

ପାଇଲେ ମଣିଷ ଅନେକ ବଳ ପାଏ । ସେଇଥିଲାଗି କୌଣସି ପରିବାରରେ ନା କୌଣସି ଆତ୍ମୀୟ ମେଳରେ ଜଣେ ହୋଇ ମଣିଷ ଏତେ ନିର୍ଭର ପାଏ, ନିର୍ଭୟ ହୋଇ ବାଟ ଚାଲିଶିଖେ ।

ସଂସାରରେ ଯେ କୋଉଦିନ ସବୁ ଦୁଃଖ ଚାଲିଯାଇ କେବଳ ସୁଖ ରହିବ, ତାହା ମୁଁ କଳ୍ପନାହିଁ କରିପାରେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ଦୁଃଖ ବାଟରେ ପଡ଼ିଥିବା କଣ୍ଟାପରି, ବାଟରେ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇବା ବରଷା-ପବନ ପରି । ତାହା ଜୀବନରେ ମୋଟେ ବଡ଼କଥା ନୁହେଁ । ବଡ଼କଥା ହେଉଛି ବାଟ ଚାଲିବା । ସିଏ ଆପଣାର ଦେଉଳକୁ ଯେତିକି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ପାରିଛି, ସିଏ ସେତିକି ସବଳ ଭାବରେ ଆପଣାର ବାଟ ଚାଲିପାରିବ । ସିଏ ଆପଣା ଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଯେତିକି ଭଲ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିପାରିଛି, ସିଏ ସେତିକି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବାଟର ବାଟୋଇ ହୋଇ ବାହାରିପାରିବ । ମୋର ଭଗବାନ ସ୍ନେହ ଓ ପ୍ରେମର ଭଗବାନ । ଯେତେଦିନ ଏଇ ସଂସାରରେ ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ ଓ ଅଶ୍ରୁ ଅନନ୍ଦର ଭଣ୍ଡାର ସରିଯାଇ ନଥିବ, ସେତେଦିନ ମୁଁ ଅଣ୍ଟି ପତାଇ ସବୁ ଦୁଆରୁ ସ୍ନେହ ପ୍ରେମ ସାଉଁଟିବି, ସେତେଦିନ ମୁଁ ଆପଣାର ଦୁଆର ସବୁରି ଲାଗି ଖୋଲି ରଖିଥିବି । ମୁହୂର୍ତ୍ତେଲାଗି ମଣିଷକୁ ବିଚଳିତ କରି ଦେଉଥିବା ତଥାକଥିତ ଦୁଃଖ-ସୁଖର ସଉଭୁଣୀକଜଆ ମୋର ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ସହଜରେ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ପାରିବନାହିଁ ।

ସାଇପ୍ରସ୍ ଦ୍ୱୀପ ବ୍ରିଟିଶ-ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ । କିନ୍ତୁ ଏଠିକାର ସଂସ୍କୃତି ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବରେ ଗ୍ରୀକ୍‌ଦେଶର ସଂସ୍କୃତି । ପ୍ରାୟ ସବୁ ଲୋକେ ଏଠି ଗ୍ରୀକ୍ ଭାଷାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ସାଇପ୍ରସ୍ ଦ୍ୱୀପ ଗ୍ରୀସ୍‌ଦେଶର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଉ, ଏହିପରି ଏକ ଦାବୀ କରି କେତେବର୍ଷ ହେଲା ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଏଠି ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ସରକାର କ'ଣ ସହଜେ ଆପଣାର ସମ୍ପତ୍ତି ଛାଡୁଛନ୍ତି ? ତେଣୁ ଫଳତଃ ଦ୍ୱୀପଟିରେ ସବୁଠି ଦୁଇଟି ବିଭିନ୍ନ ସଂସାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ । ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଲୋକସାଧାରଣଙ୍କର ଗ୍ରୀକ୍ ସଂସାର ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବାର ଆକାଂକ୍ଷା, ଓ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ଇଂରେଜ ସରକାରର

ନୃଶଂସ ପରାକ୍ରମ ସୂଚାଇ ଦେଉଥିବା ସୈନ୍ୟଶ୍ରେଣୀ , ଫଉଜ, ତୋପ, ପୋଲିସ, ବିଚାରାଳୟ ଓ ଇଂରେଜ ହାକିମ । ଠିକ୍ ଦଶ କୋଡ଼ିଏ ବରଷ ତଳର ଆମର ଦେଶଘର ।

ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମୁଁ ଏଠୁ ଜାହାଜ ଚଢ଼ିବି । ମଙ୍ଗଳବାର ସକାଳେ ଜାହାଜ ଇଜିପ୍‌ଟ ଦେଶର ପୋର୍ଟ ସୟଦ୍ ବନ୍ଦରରେ ପହଂଚିବ । ସେଠୁ ଚବିଶି ତାରିଖ ଗୁରୁବାର ଦିନ ମୁଁ ବମ୍ବେ ଲାଗି ଜାହାଜ ଧରିବି । ଆଶା କରୁଛି ଜାହାଜ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ ବେଳକୁ ବମ୍ବେ ପହଞ୍ଚିବ । ତେଣୁ ଦଶ ତାରିଖ ବେଳକୁ ଯେ ମୁଁ ଯାଇ ତୁମମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚି ସାରିଥିବି, ସେଥିରେ ମୋଟେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଇତି ।

ସ୍ନେହାବନତ

ଚରୁ